

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ కార్యకలాపములు

అధికార నెట్టిక

విషయసూచక

	పేజీ.నెం.
1. ప్రకటన: సభా నాయకులుగా శ్రీ కె. రోశయ్యగారు.	.. 13
2. సభా సమక్షములో పెట్టిన పత్రము: సభా కార్యక్రమ సలహాసంఘం నిర్ణయములు	.. 15
3. వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము: అయోధ్య సంఘటనపై గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానము అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.	.. 16
4. ప్రకటన: అమరజీవి శ్రీ పొట్టి శ్రీరాములు సంస్మరణ	.. 45
5. సభా కార్యక్రమము	.. 46
6. సభా కార్యక్రమము	.. 46
7. ప్రభుత్వ తీర్మానము: అయోధ్యలో జరిగిన సంఘటనలపై	.. 47

(తరువాయి మూడవ కవరులో)

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ముద్రాణాలయ కమీషనరుగారిచే శాసనసభ
ముద్రాణాలయము, హైదరాబాదునందు ముద్రించబడినది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ వర్షలు

అధికార నివేదిక

(ఎనిమిదవ సమావేశము : రెండవ రోజు)

మంగళవారం, 15 డిసెంబరు, 1992

(సభ ఉదయం 8.30 గంటలకు సమావేశమైనది)

(సభాపతి అధ్యక్షస్థానములో ఉన్నారు)

ప్రకటన:

సభనాయకులుగా శ్రీ కె. రోశయ్యగారు

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, ...

శ్రీ బద్వంబాబ్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, ...

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను అందరికీ ఇస్తాను. ఒక్క నిమిషం కూర్చోండి - నేను నిన్న అయినదానికి ఫీలవుతున్నాను; అలా, అసెంబ్లీలో జరుగకుండా ఉండాలనీ నేను నిన్న ప్యానల్ స్పీకర్ల పేర్లు అనాన్స్ చేశాను. I have to announce that for all the purposes, the Leader of the House is Mr. Rosaiah.

(కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యుల నుండి హార్షంతో చప్పబుగ)

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు (చింతలపూడి):- అధ్యక్షా, మెడికల్ కాలేజీల విషయంలో ఒక అలీగేషన్ వస్తే ఒక ముఖ్యమంత్రిని మార్చుకొన్నారు. మరొక మంత్రికి ప్రమోషన్ అంటుంటే దానికి తప్పబుగ. ఇది దుర్మూల్యం అధ్యక్షా. మరీ అబువంటి వ్యక్తిని డిప్యూటీ ఆఫ్ ది హౌస్ ప్రయడం మరీ ఇది ఏమీ సాంప్రదాయమో, దానికి ఎందుకు తప్పబుగ కొడుతున్నారో నాకు అర్థం కావడం లేదు.

శ్రీ కె. రోశయ్య (ఆర్థిక, విద్యుత్ శాఖామంత్రి):- అధ్యక్షా, చదువు, కొంపెం సంస్కారం ఉండి, జిడ్డిమెంట్ ను చదువుకొని, అర్థం చేసుకొని ఆరోపణలు చేసేటటువంటి వారికి ఏమైనా జవాబు చెప్పవచ్చును కానీ .....

(తెలుగుదేశం పార్టీ గౌరవ సభ్యుల నుండి తీవ్ర ఆభంశరం)

ఇదిగో కనపడుతున్న ఉంది. శాసనసభ నాయకుడిగా నన్ను కాకపోతే, విద్యాధరరావు- నేను అవుతావా? శాసనసభ నాయకుడిగా కాంగ్రెస్ పార్టీ తరపున శ్రీ విజయభాస్కరరెడ్డిగారు నన్ను నియమించారు గానీ, విద్యాధరరావుని నియమించారు. అయినా విద్యాధరరావు

*An asterisk before the name indicates confirmation by the Member.

ఎప్పుడు కాదు కూడ. అందుకని నేను ఎందుకు కలగంటాను? (శ్రీ విద్యాధరరావునుద్దేశించి) జడ్జిమెంట్ను సంపూర్ణంగా డిస్కస్ చేసి, ఆ జడ్జిమెంట్లో ఏమీ ఉందో అనేకసార్లు చర్చించాము. మరల ఏడైనా రూల్స్ ప్రకారం రమ్మనండి, డిస్కషన్ వెల్తుమనండి. జడ్జిమెంట్లో ఏమీ ఉందో, నా మీద ఏమీ ఉందో, నే మీద (శ్రీ విద్యాధరరావు) ఏమీ ఉందో, ఇవివరలో ఎవరి మీద ఏమీ ఉందో అన్నీ చర్చించుకొందాము. రూల్స్ ఉన్నాయి. ఆ రూల్స్ ప్రకారం మీ ఇష్టం వచ్చిన అంశాన్ని తీసుకొనిరండి.

శ్రీ జి. శివరామరాజు:- అధ్యక్షా, ...

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఎందుకర్థి ఈ అలవాటు మానరు? నేను చెబితే వినరా? మీ నాయకుడికి మాట్లాడానికి అవకాశం ఇచ్చాను. మీరు లేచి నిలబడితే ఎలా? మీరు కూర్చోవాలి కదా!

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- అధ్యక్షా, ఒక మంత్రీఅయి ఉండి, సంస్కారం గురించి ప్రస్తావించే మహానుభావుడిని "స్పెన్సింగ్ మెషన్" అని, "ఆలోపించేతక్కి లేని అసమర్థుడని". కొర్టు చెప్పిన తరువాత కూడ ఆయనా నాకు చెప్పేది. ఆ దౌర్భాగ్య స్థితికి నేను ఏనాడు దిగజారలేనని ఆ మహానుభావుడు తెలుసుకోవాలి.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, ఫైల్స్ చూచేబటువంటి అవకాశం ఆంధ్రప్రదేశ్ నాకు ఇచ్చింది. చూచాను. నాకు తోచినటువంటి పద్ధతిలో డిస్పోజ్ చేశాను. నేకు (శ్రీ విద్యాధర రావునుద్దేశించి) అటువంటి అవకాశం రాదు. బహుశా, నీ నూరేళ్ల జీవితంలో కూడ అలా ఫైల్స్ చూసినంతకం వెట్టే అవకాశం-మహానుభావా-నేకు ఎప్పుడూ రాదు. కనుక నీకేమీ భయం అక్కరలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- యూ ఆర్ బేకింగ్ ది అదర్ వే.

(తెలుగుదేశం పార్టీ గౌరవసభ్యులు నుండి తేవ్ర అభ్యంతరం)

(శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు లేచి మాట్లాడానికి ప్రయత్నిస్తుండగా . . . .)

నేను మీకు ఎందుకు ఇవ్వాలండీ? ఐ యామ్ నాట్ గోయింగ్ బు ఎటౌ ఎనిబడి. వారికి ఇచ్చాను. వారు మాట్లాడారు. సామ్యంగా వోవాలి. మీరు లేచి ఎందుకు మాట్లాడుతున్నారండీ? ఐ వావ్ ఆల్రెడి గివెన్ బుడి డిప్యూటీ లీడర్. You have no purpose . . . .

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు (మెట్పల్లి):- సార్ మాకు అనుమానం వచ్చిందండీ.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నో. . . . నో. . . . ఇట్ ఈజ్ నాట్ గుడ్.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు:- వుయ్ కుడ్ నాట్ పొయర్ యువర్ అనౌన్స్మెంట్. పార్పర్స్. మీరు ఏది అయితే అనౌన్స్ చేశారు దాన్ మీద . . . వుయ్ వాంట్ ఏ క్వారిఫికేషన్. విద్యాధరరావుగారు రెయిజ్ చేసిన తరువాత నాకేమనిపిస్తున్నదండీ

రోశయ్యగారు సభానాయకుడు అయినారా, లేక ముఖ్యమంత్రి అయినారా అని మేరు క్లారిఫై చేయండి. ఓన్లీ టిక్డికాలిజేషన్.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- మేకు తెలియని నార్మే లేదండి; ఆయన మరల సభలో ఎలక్ట్ అయివచ్చిన తరువాతనే కదా వారికి చోయ్ది.

శ్రీ సిపాబ్. విద్యాసాగర్ రావు:- సార్, ఇప్పుడు మెడికల్ కాలేజీ ఇప్పులో మోరల్ అబ్లిగేషన్ వచ్చినపుడు రోశయ్యగారు కాన్సిటీట్యూషనల్ అబ్లిగేషన్స్ సక్రమంగా చేయడం కోసమే సభానాయకుడు అయ్యారా లేక ముఖ్యమంత్రి అయ్యారా, వారి నేలు ఏదీ, అవన్నీ మేరు క్లారిఫై చేయండి.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధికారి,.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఒక నిమిషం కూర్చోండి. సబ్జెక్టును మేరు కొద్దిగా అర్థం చేసుకోండి.

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు (పత్నూరు):- సార్, రోశయ్యగారు.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- అది ఎందుకంటే మళ్ళీ?

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు:- నేను కళ్లు మూసుకొని సంతకం చేయలేదని వారే ఈ హాస్ లో వెప్పారు. ఎక్స్ పర్ట్ కమిటీ రిపోర్టులోని కామాలు, ఫుల్ స్టాప్లు మార్చుకుండా..... ప్లాకోర్టులో.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- నో ఫర్దర్ డిస్ కషన్. డిస్ మాటర్ ఈజ్ క్లౌడ్డ్. All the papers are deemed to have been placed on the Table.

ప్రకటన:

సభాకార్యక్రమ సలహాసంఘం నిర్ణయములు

REPORT ON THE DECISIONS OF THE BUSINESS ADVISORY COMMITTEE TAKEN AT ITS MEETING HELD ON 14TH DECEMBER, 1992

The following decisions were taken by the Business Advisory Committee at its meeting held on 14th December, 1992 in regard to the Business to be transacted in the Assembly.

15-12-1992 Government Resolution on Ayodhya issue.
(Tuesday)

16-12-1992 1. Discussion on increase in Power Tariff
(Wednesday)

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య సంఘబంధములపై గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

2. Discussion on increase in R.T.C. Bus charges.

17-12-1992
(Thursday)

Discussion on prohibition.

18-12-1992
(Friday)

1. Discussion on Ansari Commission Report

Private Members Business

The Committee has decided that there will be no question hour on 15th and 16th December, 1992.

The Committee has also decided to meet in the evenings everyday to consider the Government Bills.

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము:

అయోధ్య సంఘబంధములపై గౌరవ ప్రతిపక్షసభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన

శ్రీ బద్దం బాల్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా,.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- ప్లీజ్ ఫోక్ యువర్ సీట్. అడ్వర్టీమెంట్ మోషన్ మీద ఇచ్చినవి, అయోధ్య ఇస్సు మీద ఇచ్చినవి నన్న రిజెక్టు అయ్యాయి. వందమాతరం మీద ఇచ్చినదాని మీద కూడ, బి.పి.సి.లో తీసుకొన్న డెసిషన్ ప్రకారం, అన్నీ పార్టీల వారు డిస్ కన్ చేసిన తరువాత, నాకు ఇన్ ఫార్మ్ చేస్తానన్నారు. కనుక దబ్. హాక్ బీన్ ప్లెస్ట్ ఇన్ ధ్యిర్ ఓన్ పార్టీ. రిమోనింగ్ ఐ వాంట్ దబ్. అడ్వర్టీమెంట్ మోషన్.....

శ్రీ బద్దం బాల్ రెడ్డి (కార్యాన్):- సార్ వందమాతరం విషయం ఏమైంది?

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఐ యాఫ్ నాట్ గోయింగ్ టు ఎలో ఎన్ బిడి.

శ్రీ బద్దం బాల్ రెడ్డి:- ఎప్పుడు నుండి ప్రారంభిస్తారు?

(శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు లేవీ మాట్లాడానికి ప్రయత్నిస్తుండగా.....)

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను మీమ్మల్ని ఎప్పుడు మాట్లాడనేయడం లేదు. ది మ్యాటర్ ఈక్ ఓవర్. ఐ ఆవేట్ టు ఎవ్వరి మెంబర్స్ ..... నార్టీయూ. డెకోరమ్ మేయిన్ బెన్ బేయమని మర్ మర్ కొరుమా, ఐ ఇట్స్ ది లీడర్ ఆఫ్ ది అపోజిషన్ టు స్పీక్ ఆన్ ఇట్.

సంఘటనలపై గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

(శ్రీ బద్దం బాబ్ రెడ్డి నిలబడి మాట్లాడానికి ప్రయత్నిస్తుండగా)

(ఇంటరప్షన్).

మిస్టర్ స్పీకర్:- నథింగ్ విత్ గో టు ది రికార్డు.

శ్రీ యస్.టి. రామారావు (పాంచూపూర్):- అధ్యక్షా, ఈనాడు దేశానికి, సమాజానికి ప్రతీకలుగా అక్కడ పార్లమెంట్ కానీ, ఇక్కడ మన అసెంబ్లీ కానీ ప్రవర్తిస్తున్న సంగతి వేరుగా గుర్తు చేయవలసిన అవసరం లేదు. ఈనాడు మన హౌస్ బిజినెస్ కంటే కూడ అతి ముఖ్యంగా - 45 సంవత్సరాల స్వాతంత్ర్యానంతరం జరిగినటువంటి ఒక, ఘోరకలి ప్రజాస్వామ్య లౌకిక సిద్ధాంతానికి భంగకరంగా అపనమ్మకాలను రెచ్చగొడుతూ మత సామరస్యాన్ని పూర్తిగా నాశనం చేస్తూ మట్టికలిపిన ఒక సంఘటన ఏ విధంగా . . . .

మిస్టర్ స్పీకర్:- రామారావుగారు . . . . .

శ్రీ యస్.టి. రామారావు:- నేను చెబుతున్నాను. ప్లీజ్ అలౌ మి . . . . ఏ విధంగా దేశాన్ని అలజడి చెల్లించిందో మీ అందరికీ తెలుసు. సుమారు 1500 మంది నుండి రెండు వేల మంది అమాయకులు ప్రాణాలు పోగొట్టుకొన్నారు అన్న విషయం మరే ప్రతి రోజూ మనకు తెలుస్తూనే ఉన్నది. ఈ సందర్భంలో మన దేశ ప్రతిష్ఠ, పరువు, లౌకిక సిద్ధాంతం, మత సామరస్యం అన్నీ కూడ మంబ కలిసిపోతున్నప్పుడు, ఇది ఏ విధంగా జరిగింది, ఎందుకు జరిగింది, ఏ శక్తుల ప్రేరణ వల్ల ఇది జరిగిందని చర్చించడం, మన దేశ ప్రతిష్ఠను కాపాడుకోవడం, మన యొక్క ఆత్మగౌరవాన్ని కాపాడుకోవటం, ఎవరైతే ఈ విధమైన పరిణామాలకు దారి తీసే విధంగా ప్రవర్తించారో, అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేశారో వారందరి పట్ల కూడ తేవ్ర బాధ వ్యక్తం చేయడం మన ధర్మం. ప్రజలలో మనం విశ్వాసం కల్పించాలి. అప్పుడే సభకు గౌరవం తెచ్చినవారవుతాము . . . .

మిస్టర్ స్పీకర్:- రామారావుగారు ఎందుకు రిజెక్టు కాకూడదో రీజన్స్ లోకి రండి.

శ్రీ ఎస్.టి. రామారావు:- ఎందుకంటే, సమాజాన్ని ఉపేస్తున్నటువంటి ఒక తేవ్రమైన సమస్య గురించి మనయొక్క భావాన్ని వ్యక్తం చేయడం, మనకు కూడా దానిలో ఎంతో బాధ కలిగి ఉన్నామనీ చెప్పడం మన ధర్మంగా నేను భావిస్తున్నాను. కాబట్టి ఏదైనా ఈ హౌస్ బిజినెస్ చూసుకునే ముందు ఈనాడు దేశానికి, సమాజానికి సంబంధించినటువంటి ఈ తేవ్ర పరిణామాన్ని గురించి మనం చర్చించి సమాజం పట్ల మనకు ఉన్నటువంటి గౌరవాన్ని వ్యక్తం చేయడం మన ధర్మంగా భావించి మేము అడ్వర్షమెంట్ మోషన్ ఇవ్వడం జరిగిందనీ మనవి చేస్తున్నాను. కాబట్టి ఈనాడు దేశం మీద మనకు గౌరవం ఉంది, సమాజం మీద మనకు గౌరవం ఉంది. మన బృతుక్కు కావలసినదీ పదవి కాదు. అదే కాదు పరమావధి అని చెప్పుకోవడం మనకు ఎంతైనా అవసరం కాబట్టి మేము ఇచ్చిన అడ్వర్షమెంటు మోషన్నీ ఆమోదించి, మీరు అందరికీ కూడా వారి అభిప్రాయాలు తెలియ జేయడానికి అవకాశం ఇవ్వాలనీ నేను మిమ్మల్ని ఆర్జిస్తున్నాను.

8-4
ఉ

వీవరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య సంఘటనలపై గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, ఇప్పుడు తమరు అనుమతి ఇచ్చారు. సభ్యులు కూడా అనుమతేస్తే, ఈ సమస్యపైన ప్రభుత్వం ఒక తీర్మానాన్ని ప్రవేశ పెట్ట నిశ్చయించినట్లు తమకు మొన్ననే తెలియపరచడం జరిగింది. ఆ తీర్మానం ప్రవేశపెట్టిన తరువాత గౌరవ సభ్యులు అందరు మాట్లాడవచ్చు. ఆ తీర్మానాన్ని ప్రాతిపదికగా చేసుకొని చర్చలు చేసుకుంటే బాగుంటుందని తమ ద్వారా మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు (ఇమ్మం):- తీర్మానానికి బెసిస్ ఏమిటి? ఎడ్జర్మెంట్ మోషన్ యధాతథంగా ఆమోదిస్తే, తీర్మానం ఏ రకంగా రావాలి అర్థం అవుతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- రిజెక్టు చేసిన దానిమీద రీజనింగ్ మాట్లాడినాక మనం రిజల్యూషన్ మూవ్ చేద్దాము.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, ఈ దేశంలో అత్యంత విషాదకరమైనటువంటి పరిణామం జరిగింది కాబట్టి ఈ హౌస్ యునానిమస్ గా అడ్జర్మెంట్ మోషన్ ఆమోదించాలని మేము కోరుకుని, ప్రవేశపెట్టాము. దురదృష్టవశాత్తు మేరు దానిని అంగీకరింపలేదు. అయినా దానిని తిరిగి పరిశీలన చేయమని వెప్పడానికి రెండు మూడు రీజన్స్ మే దృష్టికి తీసుకురావలసిన అభిప్రాయంతో ఉన్నాము. ఇప్పుడైనా కన్సిస్ట్ చేయగలుగుతామనే అభిప్రాయంతో ఉన్నాము. మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత జనవరి 30, 1948 వ తారీఖున జాతీయ మహాత్మ గాంధీ హత్య గావించబడ్డారు. ఆ తరువాత భారతదేశంలో జరిగిన అత్యంత విషాదకరమైన ఘటన - అయోధ్యలో డిసెంబరు 6వ తేదీన జరిగిన ఘోర కలి. బాబ్రి మసీదు కులగొట్టారు. అందులో ప్రార్థన చేశారా లేదా అన్నది ప్రశ్న కాదు. భారతదేశం ఇన్ని వందల సంవత్సరాల నుంచి, అట్లాగే స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన ఈ 45 సంవత్సరాల నుంచి సంపాదించుకున్న అంతర్జాతీయ ప్రతిష్ఠ అంతా కూడా మంట కలిసి పోయింది. ఈ దేశంలో ఇన్ని మతాలకు సమాన అవకాశాలు ఉండాలని, మతాతీతమైన లౌకిక రాజ్యాంగాన్ని, సెక్యులర్ స్టేట్ ని, డెమోక్రాటిక్ స్టేట్ ని పెట్టుకోవాలని, భారత దేశాన్ని ఒక రిపబ్లిక్ గా మనం 1950 జనవరి 26వ తారీఖున ఏర్పాటు చేసుకున్నామని అనుకున్నాము. కాని ఏ రాజ్యాంగం అయితే మనకు అత్యంత పవిత్రమైనదో, ఏ రాజ్యాంగం ద్వారా అయితే మనం అంతా సభ్యులుగా ప్రమాణం చేసి ఇక్కడకు వస్తున్నామో, ఆ రాజ్యాంగాన్ని ఉల్లంఘించే విధంగా, సెక్యులర్ ఫ్రాబ్లిక్ ని నష్టపరిచే విధంగా ఇవాళ భారతదేశంలో అత్యంత ఘోరమైన కలి జరిగింది. దానివల్ల సుమారు 1200 మంది ప్రజలు చనిపోయారని అంటున్నారు కాని ఇంకా ఎక్కువ మంది ఉండవచ్చు. కొన్ని వేలమంది కత్తిపోట్లకు బలి అయ్యారు. కొన్ని కోట్లనుకోట్ల రూపాయల నష్టం ఉత్పత్తి జరిగింది. అస్తులకు జరిగింది. ఇలా అత్యంత ఘోర కలి జరిగిన నేపథ్యంలో అడ్జర్మెంట్ మోషన్ తీసుకోవాలే తప్ప, ఏదో ఒక తీర్మానం చేస్తామంటే సరిపోదు. అంతర్జాతీయంగా మనకు యివాళ అప్పు ఇచ్చే వాళ్లు ఎవరూ లేరు. ఎందుకంటే, మనం దెబ్బలాడుకుంటున్నాము. మనకు అప్పు ఇచ్చినవారు, మనం తిరిగి అప్పు తీరుస్తామనే

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : ఆయోధ్య సంఘటనలపై గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

15 డిసెంబరు, 1992. 19

అభిప్రాయంలో లేని పరిస్థితి. అంతర్జాతీయంగా మన ప్రతిష్ట అంతా దిగజారడానికి కారణమైనటువంటి ఈ మతోన్మాద చర్యలను ఏకగ్రీవంగా ఖండించాలి. అందువేత వాళ్ల తీర్మానం మూవ్ చేయడం అంటే, మా ప్రభుత్వం బాగానే చేసింది, మేము సరిగానే స్పందించాము అని వారు అంటారు. సర్, ఇబ్. ఈజ్ ది ఇన్ యాక్షన్ ఆఫ్ ది సెంట్రల్ గవర్నమెంట్. ఈ మతోన్మాద చర్యలకు తోడుగా కేంద్రంలో ఉన్నటువంటి పాలకుల యొక్క నిర్ణీత ధోరణులవల్ల యివాళ దేశం తగలడిపోయింది అనే విషయం దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. అందుకని, మేము చెప్పే అంశం మేదనే ఈ అడ్డర్నమెంటు మోషన్ ను ఆమోదించాలని పిమ్మట కి కోరుతున్నాను. తక్కిన విషయాలు వర్చులో పాల్గొనేటప్పుడు చెబుతాను. ఎందుకంటే, ఈ దేశంలో "రామ్ రహ్ం ఏక్ ప్లా, హిందూ ముస్లిం భాయ్ భాయ్" అనాలనుకున్నామే తప్ప, ఇటువంటి దౌర్భాగ్య పరిస్థితి వస్తుందని, ఇట్లా డిస్కస్ చేయాల్సిన పరిస్థితి వస్తుందని మేము ఏనాడూ అనుకోలేదు. జాతిపిత మహాత్మాగాంధీ కానివ్వండి, లేక జాతీయోద్యమ నాయకులు కానివ్వండి, త్యాగాలు చేసింది, జైళ్లకు వెళ్ళింది, లాల్ దెబ్బలు తిన్నది, ఇట్లా దెబ్బలాడుకోవడానికి కాదు. ఈ దేశ మత సామరస్యం, దేశ సమగ్రత కాపాడుకోవడం కోసం మా అడ్డర్నమెంటు మోషన్ ను ఆమోదించడమే అత్యంత సమంజసంగా ఉంటుందని భావిస్తున్నాను. మిమ్మల్ని మరొక్కసారి ఆలోచించమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు (మధిర):- అధ్యక్షా, 1992, డిసెంబరు 6వ తేదీ భారత దేశానికి సంబంధించి ఒక దుర్ఘటనమని చెప్పక తప్పదు. 1992 డిసెంబరు 6వ తేదీ ఒక షేక్ డే. అతిరథ మహారథులు, కురువిశామహాలు మాస్టూ, మాస్టూ ఉండగానే ద్రౌపతీ వస్త్రాప హరణ జరిగినట్లు, చిలేయమ్మైన భారత ప్రభుత్వం, భారత రాజ్యాంగం ఉన్న ఈ దేశంలో హిందూ మతోన్మాదులు ఆర్.ఎస్.ఎస్., వి.హెచ్.పి., బి.కె.పి. లాంటి కూటమి, ఈ దేశంలో అన్నదమ్ములలాగ కలిసిమెలసి జీవిస్తున్నటువంటి హిందూ ముస్లింలలో చిమ్మ రగిల్చి రామాయణంలో మహాభారతాన్ని తేసుకువచ్చారు. ఇది చాలా దుర్ఘటన. ఇంతకంటే మరొక దుర్ఘటన లేదు. ఈవాళ దేశం దానికోసం ఎంత మూల్యం చెల్లించాల్సి వచ్చిందో చెప్పడానికి వీలు కాదు. నేను వివరాలు చెప్పే సందర్భంలో ఆ వివరాలు చెబుతాను. 1200 మంది హత్యకు గురి కావడమే కాకుండా, అన్నదమ్ములవలె ఉన్న వారి మధ్య విద్యేషాలు రగిల్చి, దేశంలో కొన్ని వందల కోట్ల రూపాయల నష్టం జరిగి, భారతదేశంలో ఉన్న హిందూ ముస్లింల మధ్య ద్వేషాన్ని రగిల్చిన రోజు. ఇది చాలా దుర్ఘటన. అందుకని ఈ సమస్య చాలా అత్యంత అవసరమైనదిగా భావించి, నేను అడ్డర్నమెంటు మోషన్ ఇచ్చినాను. ఆ తీర్మానం యొక్క స్పిరిట్ ను అర్థం చేసుకొని, తమరు మా తీర్మానాన్ని పునరాలోచించి ఆమోదించాలని మరొక్కసారి కోరుతున్నాను. మిగతా వివరాలు తరువాత చెబుతాను.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు:- మా పార్టీ తరఫున అడ్డర్నమెంటు మోషను ఇవ్వడం జరిగింది. ఆయోధ్యలో జరిగిన దుర్ఘటకర, బాధాకరమైనటువంటి సంఘటన తరువాత

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : ఆయోధ్య సంఘటనలపైన గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

దేశవ్యాప్తంగా, అదే విధంగా విదేశాలలో కూడా చాలా అత్యాచారాలు జరిగినాయి. దీని గురించి చర్చ చాలా అవసరం. గాంధీ మహాత్ముడు హత్యగావించబడ్డారు. గాంధీ మహాత్ముడు హత్యగావించబడిన తరువాత, అప్పటినుంచీ ప్రతి రోజు హత్య జరుగుతూనే ఉంది. దీని గురించి ఏ పార్టీ కూడా పట్టించుకోలేదు. భారతదేశంలో హిందువులు, ముస్లింలు కలిసిమెలిసి సహజీవనం చేసినప్పుడు, గౌరవనీయులు నాగేశ్వరరావుగారు అన్నట్లు మనం విదేశాలకు జొరై కట్టుకుని అప్పుకు వోవలసిన అవసరం లేదు. భారత దేశంలో హిందువులు, ముస్లింలు కలిసిమెలిసి జీవించి ఈ భారతదేశాన్ని పునర్నిర్మాణం చేయడానికి కావలసినటువంటి ఆ ప్రాతిపదికను ఈనాడు మనం కనుక్కోవలసిన అవసరం ఉంది. 45 సంవత్సరాలుగా దానిని కనుక్కోవడంలో మనం విఫలం అయినాము. కాబట్టి ఈ చర్చ ఎప్పుడో జరగవలసింది. పరిస్థితులు దుఃఖకరమైనవైనా, ఇప్పుడు జరుగు తున్నందుకు సంతోషించాలి. దానిని అనుమతించినందుకు మేకు ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను.

తరువాత, ఈ ఇన్సిడెంట్లు జరిగిన తరువాత ప్రభుత్వం అద్వానీగారిని అరెస్టు చేసింది. ఆయనతోపాటు వేలాదిమందిని నిన్నటినుంచి అరెస్టు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తోంది. అంతే కాకుండా ఈ భారతదేశంలో ఉన్నటువంటి మిగిలిన మూడు భారతీయ జనతా పార్టీ ప్రభుత్వాలను కూల్చడానికి దుశ్చర్య చేయబోతుంది. దాని మీద ఒక అడ్డర్నెమెంట్ మోషన్ ఉంది కాబట్టి వేటన్నీటిని వివరంగా చర్చించి పరిష్కార మార్గం కనుక్కోవాలి. ఈ చర్చ, ఇప్పుడు ఉన్న జనరేషన్ కు ఒక దీత చూపెట్టే విధంగా ఉండాలి. అంతేకాని కేవలం ఒక పార్టీ మరొక పార్టీ తిట్టుకుంటుంటే లాభం లేదు. ఈ పరిష్కార మార్గం కనుక్కోక వోవడానికి అన్ని రాజకీయ పార్టీలు కూడా ఇందులో భాగస్వాములు అని భావించి ఈ చర్చను కొన సాగించాలి అని నేను మేకు మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి (మక్తబ్):- అధ్యక్షా, మా విద్యాసాగర్ గారు మాకంటే కూడా మతసామరస్యంలో చాలా ఎడ్యూన్స్ డీగా కనిపిస్తున్నారు; మాట్లాడుతుంటే, మాటలు, చేతలు సమానంగా ఉంటే మేము చాలా సంతోషిస్తాము. మాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. అయినా అధ్యక్షా మేము ఎడ్జర్నెమెంట్ మోషన్ ను యిచ్చాము అధ్యక్షా. ఎడ్జర్నెమెంట్ మోషన్ యివ్వడానికి ప్రత్యేకమయిన కారణాలు ఉన్నాయి అధ్యక్షా. దానిని మీరు కాదన్నారంటే, మరి మాకు చాలా బాధ కలుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఎందుకంటే అధ్యక్షా, ఈ రోజు రాజ్యాంగం ధిక్కరించబడింది. కోర్టులను దగావేసి ఎఫ్ డి విట్ యిచ్చి, ఫాల్స్ ఎఫ్ డి విట్ యిచ్చి కోర్టులను కాదన్నారా అధ్యక్షా. మరి మత సామరస్యం కూడా ఎవరూ కాపాడలేని స్థితిలో ఈ రోజు, ఈ దేశం ఉన్నట్లు కనిపిస్తోంది. ఇంతకంటే అధ్యాన్నమయిన పరిస్థితులు ఏమన్నా ఉంటాయా? ఇప్పుడు కూడా ఎడ్జర్నెమెంట్ మోషన్ కు అవకాశం కల్పించకపోతే, ఏ పరిస్థితి ఎప్పుడు కలుగుతుందో ఏమీ అవుతుందో? మనం అంతా మునిగిపోయిన తరువాత ఎడ్జర్నెమెంట్ మోషన్ ఏమయినా వస్తుందా అనేటటువంటి అనుమానం నాకు కలుగుతోంది. తమరు తప్పనిసరిగా, కాదనకుండా ఈ పరిస్థితి తమరు

ಗಮನಿಸಿ ಮುಕ್ತ ಒಕಸಾರಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಈ ಎಡ್ಜರ್ಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೊಷನ್‌ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಮಾಕಂದರಿಕಿ
 ವರಿಸಿವೆ ಅವಕಾಶಂ ಕರಿಗಿಂವಾಲನಿ ಎಂತೊ ಸವಿನಯಂಗಾ ತಮನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುನ್ವಾನು.

ಶ್ರೀ ಶಹೀದ ಅಹಮದ್ ಲಹೋರಿ : جناب اسپیکر صاحب۔ آج ہندوستان کی تاریخ میں اتنا بڑا اہم
 واقعہ ہوا ہے۔ ۱۵۰ سالہ تعمیر کردہ بابری مسجد کو توڑا گیا ہے۔ مسجد کو شہید کر دیا گیا ہے۔ یہ حرکت کرنے والے
 کرسیواتھے۔ اتر پردیش میں بی جے پی کی حکومت تھی اور مرکز میں کانگریس کی حکومت ہے۔ یوپی حکومت نے
 ہندوستان کے نیا سیموں نے سارے ہندوستان کے شہریوں کو یقین دے رہے تھے کہ ہم مسجد کی حفاظت کریں گے
 کھنڈ کے احکامات کی تعمیل کریں گے۔ کورٹ نے جو فیصلہ دیا تھا اس کو برقرار رکھیں گے۔ ہندوستان کے سارے
 مسلمان اس سے اتفاق کر رہے تھے۔ کورٹ کے فیصلہ کو ہم بھی مانتے کے لئے تیار ہیں۔ لیکن اتر پردیش میں
 ہندوستان کے لئے ایک سیاہ دن ہو گیا۔ ہندوستان کی تاریخ میں آئندہ آنے والی نسل اتر پردیش کی تاریخ کو ایک
 سیاہ دن کے طور پر یاد کریں گے۔ ہندوستان میں رہنے والے ۲۰ کروڑ اقلیت کے لوگوں کو ٹھیس پہنچائی گئی۔ ۱۵۰ سالہ
 تعمیر کردہ بابری مسجد کو توڑنے کا اتر پردیش حکومت نے جو فیصلہ دیا ہے، یہ فیصلہ کہ حکومت نے اعلیٰ الاہل
 کو دیا ہے۔ مسجد کو توڑا جائے گا۔ مرکز میں کانگریس کی حکومت ہے۔ یہ فیصلہ اقلیت کے لئے قابل ہے۔ کانگریس
 کی ریورٹ میں یہ لکھا ہے۔ وہاں پر لکھیں انسان جمع ہو رہے تھے۔ وزیر اعظم نے یہ فیصلہ برقرار نہیں رکھ سکتے۔
 اتر پردیش مسجد کو توڑنے یا شہید کرنے کیلئے، مزدوروں کو توڑنے کیلئے لگایا جانا تو ہم سے ہم دو ہونہ لگ جاتے۔ لیکن
 کرسیوں نے بابری مسجد کو ۸ گھنٹہ کے اندر پورا مسمار کر دیا۔ مرکز میں کانگریس سرکار ہے جس کے وزیر اعظم
 شری بی وی نرسمہا راؤ ہیں۔ وہاں پر مسجد کی حفاظت کیلئے ۱۱ پلاٹون پولیس کو روانہ کیے تھے لیکن وہ پولیس بالکل
 خاموش بیٹھی رہی۔ لاکھی چارج ٹک نہیں کیے۔ مسجد کو بچانے کیلئے اچھا بندی کی گئی تھی اسکے باوجود مسجد کو
 شہید کیا گیا۔ پولیس نے گیس ٹک نہیں چھوڑا۔ اس واقعہ پر سارے ہندوستان کے اندر ہی نہیں بلکہ ساری دنیا
 میں کیا ہوا۔ ۸۰ فیصد شریف ہندو جو ہندوستان میں رہتے ہیں انھیں بھی اسکا رنج و ملال ہوا۔ اس واقعہ
 سے سارے مسلمانوں کے ہی نہیں بلکہ ساری انسانیت کے سرخرو سے جھک گئے۔ شریف خاندان کے لوگوں سے بھی
 آہ نکلی اور اسکی مذمت کر رہے ہیں۔ آج سارے ہندوستان کے مسلمانوں کے جذبات سے مغلوب ہیں۔
 مسلمان اور شریف ہندو سب ہی احتجاج کر رہے ہیں۔ صرف ہندوستان میں ہی نہیں بلکہ سارے ممالک اور
 اسلامی ممالک میں احتجاج ہو رہے ہیں۔ لندن، امریکہ، پاکستان اور بنگلہ دیش میں مناد کو ڈھایا جا رہا ہے
 اسلام میں یہ بات اچھی نہیں ہے۔ اسکی تائید نہیں کر رہے ہیں۔ ہمارا اسلام یہ سبق نہیں سکھاتا کہ دوسروں کے
 مذہب کے مناد کو توڑا جائے۔ سارے ہندوستان کے اصفیہ پسند لوگ اس واقعہ کو شرمناک واقعہ کہہ رہے ہیں۔

ہیں اور اسکی مذمت کر رہے ہیں۔ ہم نے جو تحریک التواء دینے کا مقصد ہی یہ تھا کہ ۱۵۰ سالہ تاریخی مسجد کو شہید کر دیا گیا۔ آئر برڈیش کی ٹی اے جی پی حکومت اور مرکز کی سرکار پی وی نے سہارا ڈسٹرکٹ کے بھی ایک گلی ہیں چلائی۔ مصوم بچے فطری طور پر گھروں سے نکلی کر احتجاج کر رہے تھے۔ اس چیز کو دبانے کیلئے یہاں کی کانگریس سرکار نے گولیسوں سے استقبال کیا ہے۔ آندھرا برڈیش میں ۶۸ لوگ پولیس کی گولیسوں سے مرچکے ہیں اور کم سے کم پولیس کی گولیسوں سے ۲۰۰۰ لوگ زخمی ہوئے ہیں۔ صرف شہر حیدرآباد میں ۱۵۰ تا ۲۰۰ لوگ زخمی ہوئے ہیں۔ ڈی جی پی نے اپنے بیان میں کہا کہ آندھرا برڈیش میں ۲۰۰۰ لوگوں کو گرفتار کئے ہیں۔ ایک ہزار زخمی ہوئے ہیں۔ پولیس بربریت کا کام کی ہے۔ میں اسپیکر صاحب خواہش کرتا ہوں کہ ہماری تحریک التواء کو منظور کرنا چاہیے۔ یہاں پر جو کانگریس کی حکومت ہے یہاں کے ہوم منسٹر بابری مسجد کہنے کیلئے شرمناک ہے کہ ساری دنیا فیض آباد بول رہے ہیں۔ بابری مسجد بول رہے ہیں۔ گورنمنٹ کے ریزولوشن میں یہ لکھا گیا ہے کہ.....

The religious fanatics have not only destroyed the historic edifices but also the very foundation of our secular democracy....."

تاریخی مندر ہو سکتی ہے تاریخی مسجد ہو سکتی ہے۔ ہماری ترمیم کو قبول کر لینا چاہیے۔ اس ترمیم کو قبول کرتے بابری مسجد بڑھنا چاہیے ہمیں تو آپ کے ریزولوشن کا کوئی فائدہ نہیں ہے۔ ہماری ترمیم کو قبول کیا جائے۔
مسٹر اسپیکر :- آپ بیٹھ جائیے۔

شری محمد امان اللہ خان :- یہ ہماری مرضی ہے جو کہہ رہے ہیں۔ اگر اس ریزولوشن میں بابری مسجد کا لفظ استعمال نہیں کریں گے تو ہم ہوم منسٹر صاحب کو بڑھنے نہیں دیں گے۔

مسٹر اسپیکر :- بڑھنے نہیں دیں گے یہ بات صحیح نہیں ہے۔
شری محمد امان اللہ خان :- یہ کوئی مسخرے کی بات نہیں ہے۔ اگر ہماری ترمیم کو قبول نہیں کریں گے تو ہم بڑھنے نہیں دیں گے۔

శ్రీ ఎం. ఓకార్ (నర్సంపేట) :- అధ్యక్షా, మొన్న డిసెంబర్ 6న అయోధ్యలో జరిగినటువంటి సంఘటనకు మేము ఎడ్వర్జుమెంట్ మోషన్ పెట్టాము. మే జడోశం ఏమిటి? ఏదో మామూలు సంఘటన అయినట్లయితే సభాకార్యక్రమాలు ఆపి దీనిని ప్రధాన

సంఘటనలపైన గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన:

అంశంగా తీసుకొని చర్చించాలనే వాళ్ళముకాము. పదిహేను వేలమంది ప్రసివోగా, అనేక మంది కృతగాతులయ్యారు. కోల్ల రూపాయల వీలవగల ఆస్తికి నష్టం జరిగిపోయింది. అనేక పబ్లికాలలో కరువు, నిషేధాంశాలు అమలులో ఉన్నాయి. ఎందుకంటే, మతసామరస్యం, లౌకికవ్యవస్థ అంతా అతితీవ్రంగా దెబ్బతిన్నాయి. చివరకు, జాతి సమ్మెకృతకు తీరని ప్రమాదం కలిగింది. దేశం మొత్తం అబ్దుడికి పోతోంది. మతోన్మాద విషనాగులు బుసకొడుతున్నాయి. ఈ రోజు దేశములో మతోన్మాద శక్తులది శాత్రుత్వంగా 9-00 పై చేయి అయ్యింది. చివరకు ఉభయ మతాలకు వెందిన వచిత్ర స్థలాలు దేశంలోనూ, ఉ విధశాలలోను ధ్వంసం చేయబడ్డాయి. కేంద్రప్రభుత్వం యొక్క పాత్ర ఈ మతోన్మాద ఉన్మాద దుశ్చర్యలకు ప్రోత్సాహం ఇచ్చాయి. చివరకు కోర్టులు కూడా వాళ్ళ కేర్సులు వాళ్ళ ప్రవర్తన భిత్తిపోలు పంచాయి. తేలాగా చేసి మతోన్మాద ఉన్మాద శక్తులకు ఉప యోగపడే విధంగా వ్యవహరించాయి. అంతేకాకుండా యావత్ ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో, సాయుధ, బలగాల్లో కూడా ఈ ఉన్మాద శక్తులదే పై చేయి అయ్యింది. మొత్తం దేశం అంతటా అల్లకల్లోల స్థితి ఉన్నది. కనుక మేము అడ్డర్నమెంటు మోషన్ తీసుకువచ్చాము అసలు ప్రభుత్వంవారే ఇది ప్రవేశ పెట్టి ఉంటే బాగుండేదని తెలియజేస్తున్నాను. ఇప్పటికైనా అడ్డర్నమెంటు మోషన్ను ఆమోదించాలనే కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు (హరిశ్చంద్రాపురం):- అధ్యక్షా డిసెంబరు 6వ తేదీన జరిగిన సంఘటన భారతదేశానికి లౌకిక వాదానికి, సెక్యులర్ విధానానికి ఒక గొప్ప పిట్ట. భారతదేశములో జరుగుతున్న సంఘటనల దృష్ట్యా ఈ అడ్డర్నమెంటు మోషన్ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఇది అత్యంత ప్రధానమైన విషయం కాబట్టి దీనిని చర్చించాలి రాష్ట్ర ప్రజలందరూ ఎదురుచూస్తున్నారు. ఆవేశకావేశానికి పోకుండా ఈ భారతదేశ పునర్నిర్మాణం గురించి, రాజ్యాంగ ప్రతిష్ఠ గురించి ఉన్నత స్థాయిస్థానాల ప్రతిష్ఠ గురించి మనము చర్చించవలసిన అవసరం ఉందని మే ద్వారా ప్రభుత్వానికి, సభకు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి (కోహారు):- ది కాక్ ఆఫ్ యాక్షన్ ఎట్. అయోధ్య అయోధ్యలో అగ్నిజ్వాలలు, ఈ దేశ వ్యాప్తముగా రగులు కోవడమే కాకుండా విదేశాలలో కూడా అంటుకొన్నవి. More over the opposition Leader in the Parliament was very much present on the scene of offence on 6th of this month ఇటువంటి సంఘటన ప్రపంచ చరిత్రలో ఎక్కడా జరగలేదని మనవి చేస్తున్నాను. Secular fanatics of the Constitution has been smashed. ప్రపంచ దేశాలలో మనము రాజ్యాంగవిచ్ఛేదముగా నడచుకొంటున్నాము అనే ఉద్దేశ్యం నశించిపోతుంది. మతసామరస్యం మంట కలిసి పోయింది. ఏవో మతోన్మాదులు ఆ ఢిల్లీ సింహాసనం కొరకు ఆందోళన చేస్తూ ఉంటే మాస్తూ నిశ్చేష్టులమై ఉరుకోవలసి వచ్చింది. ఇదికాక ఆర్టికల్ 14, 15, 25, 26, 29, 51 (ఎ), 49 (1) మరియు 49 ఆర్టికల్ 365 హావ్ దీస్ వాయిలెబిడ్. ఈ పరిస్థితిలో ఇతర దేశాలలో మొత్తం దేవాలయాలు కూలిపోతున్నాయి. ఇందుకు కారకులు ఎవరు? మతోన్మాదులు. మనదేశంలో

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య సంఘటనలపై గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

ఉన్నట్టువంటి మతోన్మాదులు చేసినట్టువంటి దుశ్చర్యల వల్ల ఒక్క మసీదు కూల్చినందువల్ల రిటాలియేషన్ అన్నీ దేశాలలో స్పార్ట్ అయ్యింది. హిందూదేశాన్ని ఉద్ధరించబోయి సర్వ నాశనం చేశారు దేశ వ్యాప్తంగా సర్వనాశనము చేశారు. ఈ రోజు కాశ్మీరులో 50 దేవాలయాలు కూలిపోయాయి, అంటే వేళ్ళు అనవచ్చు అక్కడ దేవాలయాలను మిలిటెంటు కూల్చారు కదా అని ఇక్కడ మీరు మిలిటెంటా, అని అడుగుతున్నాను. పరమత సహనం లేకుండా ఈ దేశం నాశనము అయిపోయింది. అన్నీ దేశాలు ఏకమయ్యాయి, మన దేశం ఏకాకి అయిపోయింది. ఇక మనకు ఎకనామిక్ సపోర్టు ఇవ్వే వారు లేరు. ఈ మతోన్మాదులను నేను ఒకటి అడుగుతున్నాను.

What is your Foreign Policy .. JAI SRI RAM
 What is your economic Policy .. JAI SRI RAM
 What is your internal Policy .. JAI SRI RAM

ఏమైపోయింది దేశం? మతము పేరుతో, దేవుడి పేరుతో ఈ రాజ్యాంగాన్ని భూస్థాపితం చేశారు. ఇంతకంటే మంచి సబ్జెక్ట్ లేదు నేను అప్పన్ ఇస్తున్నాను. మీరు అడ్జర్నమెంటు మోషన్ అలౌ వేసి మిగతా కార్యక్రమాలను వాయిదా వేసి చర్చించడం మంచిది. ప్రభుత్వ పక్షంగా ఇప్పుడే ఈ విషయం చర్చించి తేరాలని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker:- As per the desire expressed in the B.A.C. దాని ప్రకారమే అడ్జర్నమెంటు మోషన్ మేద రీజన్ అలౌ వేశాను. రీజనింగ్ మీరు చెప్పడానికి మాట్లాడడానికి ఫార్మిసివేట్ చేయడానికి ఇచ్చాను కానీ ప్రభుత్వం రిజల్యూషన్ వచ్చిన తరువాత నేను తీసుకొన్న డెసిషన్ చెపుతున్నాను. While the adjournment Motion given by certain Members was before me and since the Government has come forward and expressed an intention to move a Resolution, the facts and that had happened at Ayodhya -

(Interruptions)

(అంతరాయము)

శ్రీ యన్.బి. రామారావు:- నేను కూడా అడ్జర్నమెంటు మోషన్ ఇచ్చాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- లెట్ మే బెల్, మీరు కూర్చోండి. ఐ సెడ్ ఆర్ ది మెంబర్స్.

(తేవ్రమైన అంతరాయం)

మిస్టర్ స్పీకర్:- అడ్జర్నమెంటు మోషన్ ఇచ్చిన వాళ్లందరకు చెపుతున్నాను. While the adjournment Motion given by certain Members, Opposition Members, everybody, is before me, and hence the Government

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య
సంఘటనలపై గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా
తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

15 డిసెంబరు, 1992.

25

has expressed its intention to move a Resolution condemning the incidents that took place after the Ayodhya issue.

శ్రీ యస్.టి. రామారావు:- ఆఫ్ఫర్ డిస్కర్షన్ చెప్పాము సార్. వారి అభిప్రాయాలు మా అభిప్రాయాలు వినాలి.

మీస్పర్ సీకర్:- కూర్చోండి, వినండి.

(అంతరాయం)

Sri Mohd. Amanullah Khan (Chandrayanagutta):- Sir, you must come to our rescue.

Mr. Speaker:- Always the Speaker should come to your rescue but you don't want to listen me. Let me tell first. After that you can speak Please. Take your seats please. I cannot help it. You cannot stop me in giving my decision. Never in the last occasions. There will be a thorough discussion.

(Interruptions)

The Members were given ample opportunity to discuss and I have disallowed the Adjournment Motion. Now all the Members can participate in the discussion.

(Interruptions)

You tell me one by one please otherwise I have to adjourn the House.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- వారు ఇచ్చిన రిజల్యూషన్ వారికి అనుకూలంగా ఉండవచ్చు 9.1 డిసెంబరు ఇతర పార్టీల వారితో సంప్రదించకుండా ఏకపక్షంగా రిజల్యూషన్ ఇచ్చి దాని మీద ఉచరించడం అతి కేవలమైన విషయం. ప్రభుత్వ వైఫల్యాలకు మరొక్కారే తక్కువకు జరిగిన సంఘటన ఇది దయచేసి -

(అంతరాయం)

శ్రీ యస్.టి. రామారావు:- ఈనాడు మీ అందరకూ తెలుసు ఈ ఫోర కలి ఎందుకు జరిగిందో కేంద్రములో ఉన్నటువంటి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఫెయ్యరీకి ఇది విదర్శనం.

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య సంఘటనలపై గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

ఈ విధంగా కాంగ్రెస్ పార్టీ వారు రిజల్యూషన్ ఇస్తే కేవలం ఆమోదించడానికి మేము సిద్ధముగా లేము. అందరి అభిప్రాయాలు మేరు తెలుసుకోవాలి. ఏ డిమాండ్ ఫర్ ఇట్.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- ఈనాడు ప్రవేశపెట్టిన ఈ రిజల్యూషన్ ఏ రాజకీయ పార్టీతో సంప్రదించకుండా ప్రవేశపెట్టినది, ఏకపక్షంగా దీనిని పెట్టడం జరిగింది. ఈనాడు వివరంగా సుదీర్ఘంగా చర్చ జరిగినాక సభ్యుల అభిప్రాయాలు సేకరించిన తరువాత అప్పుడు రిజల్యూషన్ పెట్టమనండి దాని మీద చర్చించి ఆమోదించుతాము కానీ ఇంతవరకు శాసన సభలో రాజకీయ పక్షాలతో కనీసం సంప్రదించకుండా ఏకపక్షంగా ఆమోదించడం అన్యాయం. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ వైఫల్యం వల్లనే ఈ ఘోర కలి జరిగింది. ఈనాడు దేశంలోనూ, విదేశాలలోనూ అనేక మంది ప్రాజాలు కోల్పోయారు. రెజిస్ట్రేషన్ టెంపుల్స్ కూలి పోయాయి.

(Interruptions)

Mr. Speaker:- You have to sit, I am not going to yield like that.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- దయచేసి లీడర్స్ ఆఫ్ ది హౌస్ తో అభిప్రాయాలు సేకరించండి. Without even consulting the floor leaders, how can he come forward with a resolution on such an important issue?

Mr. Speaker:- You can come forward with amendments also.

శ్రీ యన్.టి. రామారావు:- మా అభిప్రాయాలు వినకుండా ఏమీ చెప్పకుండా.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- 84 రూల్ ప్రకారం మేరు ప్రపోజ్ చేయవచ్చు అమెండ్మెంట్లు, రిజల్యూషన్ ఇచ్చేది లేదు.

శ్రీ యన్.టి. రామారావు:- మా అభిప్రాయం తెలుసుకోండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- అందుకనే బి.ఎ.సి.లో ఎవరు ఉన్నారో వారే మాట్లాడితే సరిపోతుంది.

శ్రీ యన్.టి. రామారావు:- ఈనాడు సంక్షోభం మీద అభిప్రాయాలు తెలుసు కొందాము; మన గౌరవానికి అనుగుణంగా ప్రవర్తించుదాము. కాబట్టి ముందు చర్చ కావాలి సార్.

Mr. Speaker:- After a resolution being moved, any member may, subject to the Rules relating to resolutions, move amendments to the resolution.

(Interruptions by TDP members)

వీరభ కౌరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య
సంఘటనలపై గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా
తీర్మానం అనుమతి కౌరకు చేసిన ప్రస్తావన.

15 డిసెంబరు, 1992.

127

ముగ్గురూ ఒకేసారి మాట్లాడాలా?

శ్రీ యన్.బి. రామారావు:- అందరికీ అవకాశం ఇవ్వాలి. ఇది డెమోక్రసీ ప్రక్రి వారు
వాళ్ళవాళ్ళ అభిప్రాయాలు చెప్పవచ్చు. మా పార్టీ డెమాక్రటిక్ పార్టీ.

మీసర్స్ స్పీకర్:- ప్రజాస్వామ్యం గురించి తెలవని శాసనసభ్యుడు ఉండడు.

Sri K. Vidyadhara Rao:- Adjournment motion and resolu-
tion are two different things. We have given adjournment
motion. మా వ్యూస్ అన్నీ చెప్పాక కాన్సెన్సస్ రిజల్యూషన్ పెట్టమనండి. దానిమీద మళ్ళీ
చర్చించుదాము.

Mr. Speaker:- That has been rejected.

(Interruptions)

మీరు వారినే మాట్లాడనేయండి అన్లెస్ ఏ పర్మిట్.

Sri P. Ashoka Gajapathi Raju (Vizianagaram):- There is
an official resolution listed in the business. Now, you are
saying that that is the resolution which is intends to move.
The proposed resolution is a resolution of their own. They
have not taken cognizance of the House and the leaders of the
parties who are in the House. This is a controversial issue
and there is the failure of the Government of India. It is an
accepted fact. It has been observed internationally. A
colossal bloodshed has taken place. A colossal rioting has
taken place and it has been brought forward without consul-
ting anybody. It cannot be accepted. Atleast, you be more
democratic and give us an opportunity to express our views.

(Interruptions)

Mr. Speaker:- When he said that, I am asking the Govern-
ment side also.

Sri Mohd. Amanullah Khan:- It is a part and parcel of
the demolition of Babri Masjid. Responsibility is there on
the Prime Minister. The Central Government is also responsible
for the demolition.

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య సంఘటనలపైన గౌరవ ప్రశ్నలకు సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, ఈ నెల 6వ తారీకున అయోధ్యలో జరిగినటువంటి సంఘటనల తరువాత ఈ రాష్ట్రమే కాదు దేశం మొత్తం ఘీద, విదేశాలలో చెలరేగిన అగ్ని జ్వాలలు మనందరకు తెలుసు. ఖీబన్నీటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక తీర్మానం శాసనసభ ప్రారంభమైన మొదటి రోజునే తీసుకురావాలనే భావనతో ఉన్న నియమ నిబంధనల ప్రకారం ఒక బేసిన్ తో ఒక తీర్మానాన్ని డ్రాఫ్ట్ చేసి తమకు 13, 14వ తారీఖున శాసనసభ సమావేశములు ప్రారంభము కాబోతున్న తరుణంలో తమకు తెలియజేయడం జరిగింది. తమరు ఇప్పుడు చక్కగా చెప్పారు మనకు ఉన్న రూల్స్ 84 సబ్ సెక్షన్ (1) క్రింద After a resolution has been moved, any Member may, subject to the Rules relating to the resolutions, move an amendment to the resolution. అది మాత్రమే కాదు అధ్యక్షా కేవలం బెక్వికల్ గా 84 (1) క్రింద మీరు అమెండ్మెంటు ఇవ్వమని కాదు. తమకు జ్ఞానం వేస్తున్నాను. డి.ఎ.సి.లో మేము తీర్మానం తీసుకోవాలనే అభిలాష ఉంది. దానికి మేతో నలుగురితో చర్చించి మేము ఒక డ్రాఫ్ట్ పెడుతున్నాము అది ఫైనల్ అని చెప్పడం లేదు. మేము పెట్టిన తీర్మానాన్ని నిబంధనల ప్రకారంగా మాకు సంఖ్యా బలము ఉంది కాబట్టి దానినే ఆమోదించాలనే మాట చెప్పడానికి నేను తయారుగా లేను. అని చెబుతున్నాను. ఇప్పుడు ఒక డ్రాఫ్ట్ ప్రవేశపెట్టాము మీరు చర్చించిన తరువాత ఆమోదయోగ్యమైన సలహాలు ఇచ్చిన తరువాత మీకు అంగీకారం అయితే కూర్చొని ఆ తీర్మానాన్ని సరైన వర్డింగ్ తో మీకు ఏ బాషలో ఎట్లా అయితే మార్పుకోవాలనుకొంటారో అది ఒక పద్ధతి అధ్యక్షా, మేము అలాంటి దానికి తయారుగా లేము. మాకు అక్కరలేదు. మే తీర్మానము మాకు అక్కర లేదంటే, మే తీర్మానము మేము ఆమోదించలేము అంటే, మీరు రిజెక్ట్ చేయవచ్చు, లేదా మీరు అమెండ్మెంట్ మూవ్ చేయాలంటే నిబంధన ప్రకారంగా ఉంది. నేను మనవి వేసేది ఒక్కటే. వీ ఆర్ విత్ ఎన్ ఓపెన్ మైండ్. మేము ఎవరినీ వెనకేసుకురావాలని కానీ, ఎవరినీ ఆదరించాలనేది కానీ కాదు. ఈ దేశ ప్రజల సమ్మెకృతను కాపాడాలనే నిమిత్తం ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తగు చర్యలు తీసుకొంటోంది, ఇప్పుడు కూడా అదే ఆత్మతతో ఉన్నాము. మేము మీరందరూ సహకరించాలని కోరుతున్నాము. అందరమూ కలిసి ఒక మంచి వాతావరణాన్ని తీసుకువచ్చాము, జరిగినటువంటి సంఘటనలను చర్చిద్దామనే మాట కూడా మేము చెబుతూ ఉన్నాము. కనుక దయచేసి మరొక్కసారి తమ ద్వారా సభను కోర్డేమంటే, తీర్మానాన్ని ప్రవేశ పెట్టడానికి మిత్రులు మైసూరా రెడ్డి గారికి అనుమతి ఇస్తే ప్రవేశపెడతారు. తరువాత చర్చించుకోవచ్చు. తగిన సమయంతో కూర్చొని మాట్లాడడానికి మీరు ఇష్టము అయితే అంగీకారమయితే, దానిని ఏ విధంగా చేయాలో ఆ విధంగా చేద్దాము. అలా కాదని అంటే మీరు అమెండ్మెంట్ ఇవ్వడానికి అవకాశం ఉంది. సభ అభిప్రాయం తీసుకొని అమెండ్మెంట్ ఆమోదించవచ్చు, లేదనుకుంటే సభ అనుమతితో ఏమీ చేసుకోవాలో అదే చేసుకోవచ్చునే తమ ద్వారా సబ్మిట్ చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అధ్యక్షా, ఎడ్జర్వైమెంట్ మోషన్ ఎప్పుడు ఇస్తామో అందరికీ తెలిసినదే. తెలిసే మాట్లాడుతూ ఉన్నాము అవన్నీ కూడా.

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య సంఘటనలపైన గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

15 డిసెంబరు, 1992.

29

మిస్టర్ స్పీకర్:- అడ్జర్నీమెంట్ మోషన్ రిజిక్టెడ్ -

Sri N.T. Rama Rao:- 'Subject to the proviso an amendment for the adjournment of the Assembly for the purpose of discussing a definite matter of urgent public importance may be made with the consent of the Speaker.' తరువాత గౌరవనీయులు చెప్పారు, ఇది మేము ఇచ్చాము, అప్పటికే మేము కూడా అడ్జర్నీమెంట్ నోట్స్ ఇవ్వడం జరిగింది. అదీకాకుండా 13వ తారీఖున ఇస్తే, 14వ తారీఖున దిటిస్కోలో లిస్ట్ కాలేదు. అది మేకు తెలిసిన విషయము. మేము ఒత్తిడి కూడా చేసాము. కాబట్టి ఇది చాలా ముఖ్యమయినది. తరువాత ఇంకొక విషయము చెబుతున్నాను. కేవలం ఒక పార్టీ విధానము, ఒక పార్టీ రిజల్యూషన్ కాదు ఇది. దేశానికే, దేశ ప్రతిష్ఠకు సంబంధించింది. 82 కోట్ల భారతీయులది. వారి ప్రతినిధులందరికీ సంబంధించింది. కాబట్టి మాకందరికీ సంబంధించిన విషయంలో ఏ కొద్ది మందో ఈనాడు అధికారంలో ఉన్నాము కదా అని ఘోషా మాత్రం ఇది ప్రజాస్వామ్య విధానం కాదు. ముందు దయచేసి వినండి. మాకు దేశం ఉంది. జనన్, జన్మభూమిశ్చ. అన్నీటికన్నా దేశం ముఖ్యమని అనుకుంటున్నాము. అందుకే బాధ పడుతున్నాము. ఈనాడు ప్రతిదీ.....

(ఇంటిరప్పన్స్)

కాబట్టి మా అభిప్రాయం తెలుసుకోవాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మేరు కూడా వినాలి కదా!

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- వారు వెళ్ళిన రిజల్యూషన్ చర్చించేటటువంటి అధోగతిలో మాత్రం మా మేధస్సు లేదు. మాకు ఆలోచన ఉంది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- అడ్జర్నీమెంట్ మోషన్ ఇచ్చిన తరువాత .....

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- మేరు గౌరవనీయులైన అధ్యక్షులుగా ఉన్నారు. ఈనాడు ప్రపంచంలో మన దేశం ఏ విధంగా వైఫల్యం వొందింది. ఏ విధంగా కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం వైఫల్యం చెందింది. ఏ విధంగా కుమ్మక్కయి అధికారం కోసం.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- అది ఎడ్జర్నీమెంట్ మోషన్ కి కారణం కాదు. తెలిసిన అనుభవములు, మేరు ఆలా మాట్లాడితే ఎలా?

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- వారు రిజల్యూషన్ వెట్టుకొంట్ వెట్టుకోవచ్చు. నేను అభ్యంతరం వెట్టుడం లేదు. మా అభిప్రాయం వినండి. XXX.

XXX Expunged as ordered by the Chair.

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య సంఘటనలపైన గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

Mr. Speaker:- It is not the reason for the adjournment motion. This does not go on record.

Sri N.T. Rama Rao:- First you must hear, Sir.

Mr. Speaker:- You cannot say it. It will not go on record.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- XXX

(ఇంటర్వెన్)

Mr. Speaker:- I am not allowing all the discussion.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అడ్జర్నీమెంట్ మోషన్ మీద వారికి మాట్లాడడానికి సంపూర్ణ మయిన స్వేచ్ఛ ఉంది. మమ్మల్ని నిందించడానికి కాదు. మరొక పార్టీని దూషించడానికి కాదు. కనుక దయచేసి విషయం మీద ప్రాధాన్యత తీసుకొని వారిని మాట్లాడమనండి. నా మనవి ఒక్కటే, మనము రూల్స్ ప్రకారంగా ఈ సభ నడుపుకొందాము. వారు రూల్స్ ప్రకారంగా ఏ రకంగా చర్చ కావాలంటే మేము అభ్యంతరం పెట్టడం లేదు. అడ్జర్నీమెంట్ మోషన్ ఇచ్చారు. తమరు రిజెక్ట్ చేశారు. రిజెక్ట్ చేసిన తరువాత ఎందుకు రిజెక్ట్ చేశారో, మరల ఆమోదించండి, పునఃపరిశీలించండి అనే మాట చెప్పారు. మేము అడ్డు కోలేదు. అభ్యంతరం పెట్టలేదు. మేము కోరేదేమంటే, మనము ఉన్న నియమనిబంధనల ప్రకారంగా గవర్నమెంట్ తీర్మానాలను తీసుకోవలసింది. ఆ తీర్మానాలపై చర్చ జరగాలి. తీర్మానాలపై మాట్లాడడానికి ఇష్టం లేకపోతే మేము వారిని కంపెట్ చేయము. ఇష్టం ఉన్నటువంటి వారు మాట్లాడండి. ఇష్టం లేని వారు మాట్లాడవద్దు. ఇష్టం ఉంటే సలహాలు ఏమయినా చెబితే చెప్పండి. లేదా ఈ తీర్మానాన్ని మార్చాలంటే చెప్పండి. మీ తీర్మానం మీద మేము మాట్లాడము అంటే మేము ఎవరినీ కంపెట్ చేయము. కనుక దయ చేసి నిబంధనల ప్రకారంగా ఇప్పినటువంటి నోట్‌సెస్ అనుమతించి, తమరు తీర్మానం ప్రవేశ పెట్టడానికి అనుమతించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు మీరు మాట్లాడుకునే అధికారం అసెంబ్లీలో ఎవరికీ ఇవ్వలేదు. Either for the leader of the opposition or for anybody.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- ఇది దేశానికి సంబంధించిన సమస్య. కేవలం ఒక రాష్ట్రానికే కాదు. అక్కడ దేశం అంతా వింటూ ఉంది, మనము ఏమీ మాట్లాడుతూ ఉన్నామో.

XXX Expunged as ordered by the Chair.

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : ఆయోధ్య సంఘటనలపైన గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

15 డిసెంబరు, 1992.

31

మిస్టర్ స్పీకర్:- మంచిదే కదా.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- ప్రపంచం కోడై కూస్తోంది. ఈనాడు ప్రధాన మంత్రిని గద్దె దిగమంటోంది.

(అంతరాయం)

ఈనాడు అల్పసంఖ్యాకవర్గంలో ఎంతోమంది బాధపడుతున్నారు.

Mr. Speaker:- Let me tell. అడ్డూర్తిమెంట్ మోషన్ ఇచ్చిన తరువాత రిజల్యూషన్ అని నేను చెప్పిన తరువాత మనము మాట్లాడుకొన్న మాట నిజం. పత్రికలలోకి ఏది ఎక్కినా మనము మాట్లాడుకొన్న మాట నిజము. టి.పి.సి.లో మాట్లాడుకున్నాము. రిజల్యూషన్ ఈ విధంగా ఉండాలని రూలు-84 ప్రకారంగా వాళ్లు ఇచ్చారు. ఎమెండ్మెంట్ కాకుండా రిజల్యూషన్ రాలేదు. క్లియర్ హ్యూలో రిజల్యూషన్ మేము పెట్టిన తరువాత మీరు ఎన్ని మాట్లాడి, ఎమెండ్మెంట్ ఇన్ క్యూడ్ చేసినా అందరూ కలిసి దానిని ఏకపక్షం కాకుండా రిజల్యూషన్ ఏదేదీ కావాలన్నా మీరు పెట్టిన ఎమెండ్మెంట్ నీ కూడా తీసుకొందా మన్న భావన అక్కడ నుంచే వచ్చిన తరువాత రిజల్యూషన్ నీ డ్రాప్ రిజల్యూషన్ అన్నారు. డ్రాప్ రిజల్యూషన్ మీద మీరు ఏమీ చెప్పినా పసి, దాని ఎమెండ్మెంట్స్ తీసుకొందామనే భావన వచ్చినప్పుడు మీరు సహకరించాలి.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, డ్రాప్ రిజల్యూషన్ కాకుండా, యూనానిమస్ రిజల్యూషన్ సమస్య ఉదయించదు. దేశంలో ఇప్పుడున్న వాతావరణ పరిస్థితి అంటే అక్కడ బాబ్లీ మనీడు కూల్చిన పద్ధతి, కూల్చడానికి అనుసరించిన పద్ధతి, కేంద్రప్రభుత్వం అవలంబించిన పద్ధతిలో యూనానిమస్ రిజల్యూషన్ సమస్య ఉదయించదు. ఎమెండ్మెంట్ ఎలా అయినా పెడతాము. We have got every right and you have to protect our rights. మా అభిప్రాయం ఏమంటే, రోశయ్యగారు చెప్పినటువంటి మాట, వారికి మెజారిటీ ఉంది. వారికి ఆమోదించడానికి అవకాశం ఉంది. పి.వి. నరసింహారావుగారికి మెజారిటీ ఉంది. నేను కాదు అని అనడం లేదు. But, you want to seek the support of others. We have got every right to give amendments. మేము చెప్పడేమంటే, మా ఎడ్డూర్తిమెంట్ మోషన్ మీరు ఆమోదపే... రిజల్యూషన్ అంటున్నారు, రిజల్యూషన్ నీ ఏకపక్షంగా ప్రతిపాదిస్తున్నారు. అనేక పక్షాలు ఉన్నాయి. ప్రతిపక్షమూ ఉంది. మా డిఫరెంట్ హ్యూ ఉంది. దానికి బాధ్యులైనవారూ ఉన్నారు. ఆ బాధ్యతకి శిక్ష అనుభవించాల్సిన వారూ ఉన్నారు. అందరూ కలిసి రిజల్యూషన్ పాస్ చేస్తామనెడి, చేయము అనేది మే మీద ఆధారపడి ఉంది. ముందు మా ఎమెండ్మెంట్ వస్తుంది. దానికంటే ముందు మాదే కనీసడర్ చేయమని అన్నాము. వేలు కానప్పుడు మీరు ఏ రిజల్యూషన్ పెడతారో - We have got every right to give amendments and that need not be told by anybody. We will give our amendments. Before that we will place our arguments before

వీవరణ కొరకు అడిగిన అంశము : ఆయోధ్య సంఘటనలపైన గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తేర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

15 డిసెంబరు, 1992.

31

మీస్పీకర్ :- మంచిదే కదా.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు :- ప్రపంచం కోడ్ కు నో ండి. ఈనాడు ప్రధాన మంత్రిని గద్దె దిగమంటోంది.

(అంతరాయం)

ఈనాడు అల్పసంఖ్యాకవర్గంలో ఎంతోమంది బాధపడుతున్నారు.

Mr. Speaker:- Let me tell. అడ్వర్టీమెంట్ మోషన్ ఇచ్చిన తరువాత రిజల్యూషన్ అని నేను చెప్పిన తరువాత మనము మాట్లాడుకొన్న మాట నీజం. పత్రికలలోకి ఏదీ ఎక్కినా మనము మాట్లాడుకొన్న మాట నీజము. బి.వి.సి.లో మాట్లాడుకున్నాము. రిజల్యూషన్ ఈ విధంగా ఉండాలని రూలు-84 ప్రకారంగా వాళ్లు ఇచ్చారు. ఎమెండ్మెంట్ కాకుండా రిజల్యూషన్ రాలేదు. క్లియర్ హ్యూజ్ రిజల్యూషన్ మేము పెట్టిన తరువాత మీరు ఎన్ని మాట్లాడి, ఎమెండ్మెంట్ ఇన్ క్యూడ్ చేసినా అందరూ కలిసి దానిని ఏకపక్షం కాకుండా రిజల్యూషన్ ఏదేదీ కావాలన్నా మీరు పెట్టిన ఎమెండ్మెంట్ని కూడా తేసుకొందా మన్న భావన అక్కడ నుంచే వచ్చిన తరువాత రిజల్యూషన్నే డ్రాప్ రిజల్యూషన్ అన్నారు. డ్రాప్ రిజల్యూషన్ మీద మీరు ఏమీ చెప్పినా పిసి, దాని ఎమెండ్మెంట్ తేసుకొందామనే భావన వచ్చినప్పుడు మీరు సహకరించాలి.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు :- అధ్యక్షా, డ్రాప్ రిజల్యూషన్ కాకుండా, యూనానిమస్ రిజల్యూషన్ సమస్య ఉదయించదు. దేశంలో ఇప్పుడున్న వాతావరణ పరిస్థితి అంటే అక్కడ బాట్లీ మనకు కూర్చొన పద్ధతి, కూర్చుడానికి అనుసరించిన పద్ధతి, కేంద్రప్రభుత్వం అవలంబించిన పద్ధతిలో యూనానిమస్ రిజల్యూషన్ సమస్య ఉదయించదు. ఎమెండ్మెంట్ ఎలా అయినా పెడతాము. We have got every right and you have to protect our rights. మా అభిప్రాయం ఏమంటే, రోజయ్యగారు చెప్పినటువంటి మాట, వారికి మెజారిటీ ఉంది. వారికి ఆమోదించడానికి అవకాశం ఉంది. పి.వి. నరసింహ రావుగారికి మెజారిటీ ఉంది. నేను కాదు అని అనడం లేదు. But, you want to seek the support of others. We have got every right to give amendments. నేను చెప్పేదేమంటే, మా అడ్వర్టీమెంట్ మోషన్ మీరు ఆమోదస్తే..... రిజల్యూషన్ అంటున్నారు, రిజల్యూషన్నే ఏకపక్షంగా ప్రతిపాదిస్తున్నారు. అనేక పక్షాలు ఉన్నాయి. ప్రతిపక్షమూ ఉంది. మా డిఫరెంట్ హ్యూజ్ ఉంది. దానికి బాధ్యులైనవారు ఉన్నారు. ఆ బాధ్యతకి శిక్ష అనుభవించాల్సిన వారు ఉన్నారు. అందరూ కలిసి రిజల్యూషన్ పాస్ చేస్తామనెడి, ఫయము అనేది మే మీద ఆధారపడి ఉంది. ముందు మా ఎమెండ్మెంట్ వస్తుంది. దానికంటే ముందు మాదే కన్సిడర్ చేయమని అన్నాము. వేలు కానప్పుడు మీరు ఏ రిజల్యూషన్ పెడతారో - We have got every right to give amendments and that need not be told by anybody. We will give our amendments. Before that we will place our arguments before

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య సంఘటనలపై గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

this House. మా కోర్కె ఏమంటే వారికి మెజారిటీ ఉంది, కాబట్టి వన్వేట్ ట్యాఫిక్ వద్దండీ. The resolution has not been moved.

మిస్టర్ స్పీకర్:- డ్రాఫ్ట్ రిజల్యూషన్ మీద ఎమెండ్మెంట్ వేయండి. అందరూ కలిసి చర్చాము అన్నాము.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ఆ దశ ఇంకా రాలేదు. The resolution has not yet been moved.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మనము మాట్లాడేదాని మీద ఆధారం లేకుంటే ఎలా? There is no discussion on the adjournment motion. It has been rejected already.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- వారు అడుగుతామన్నారు. తరువాత ఎమెండ్మెంట్ అనేది సమస్య. మా విజ్ఞప్తి ఏమంటే, రోజయ్యగారు సభా నాయకులుగా కొత్తగా వచ్చారు. వారికి అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను. అయ్యా మీరు కొద్దిసేపు ఆగండి. మరొక్కసారి స్పీకర్ అడుగుతున్నాను. రీ-కన్సిడర్ చేయమని హృదయపూర్వకంగా, ఏమయినా అందరికీ ఆమోదం కావాలంటే ఎడ్జర్మెంట్ మోషన్ మీద మాట్లాడిన తరువాత రిజల్యూషన్ జరగడం ఒక మంచి సాంప్రదాయం.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఎడ్జర్మెంట్ మోషన్ మీద డిస్కషన్ కాదు, మీరు ఎమెండ్మెంట్ ఉంటే బాగుంటుంది చెబుతారు. There is no discussion on the adjournment motion which has already been rejected.

Sri P. Nageswara Rao:- We will move our amendments and want to have a discussion. The Government have given the resolution. Before that I am appealing to the Chair again and again. We cannot press the Government. But, they have got their guiltiness. It is fairly clear. Please accept our amendments. ఇవ్వకపోవడం అనేది ప్రశ్న లేదు. వారిని కన్సిడర్ చేయండి మరొక్కసారి కోరుతూ, ఒక వర్స తరువాత ఆమోదించే రిజల్యూషన్ కి అవకాశం ఉంది. వర్సకు ముందు ఆయితే అది మాత్రం ఖచ్చితంగా కాంట్రావర్సియల్ రిజల్యూషన్. We cannot press the Government but accept our amendments.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు ఏది మాట్లాడినా మీరు మాట్లాడేది ఏ విధంగా వుండాలి? సామరస్యాలికి, రోహదం చేసేదిగా వుండాలి. యస్.

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : ఆయోధ్య
సంఘటనలపైన గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా
తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

15 డిసెంబరు, 1992. 33

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- దేశం మీద, దేశభక్తి మాకూ వుంది. మాకూ పార్టీ
లున్నాయి, పార్టీ విధానాలున్నాయి. దేశం అంటే .....

(అంతరాయం)

మీస్పర్జ్ స్పీకర్:- వెంకటేశ్వరరావుగారూ! శాసనసభ్యులందరూ సామరస్యంగా వుండ
వలసిన అవసరం, బాధ్యతా అందరిపైనా వుంది.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, నేను అడ్డర్మ్మెంటు మోషన్ మీద వర్ష
జరగాలనీ, ఎందుకోసం జరగాలనీ విషయం మీద వివరణ యిచ్చాను. యిక ఆ విషయం
మాట్లాడను. తమరు చెప్పారు. తమరు చెప్పింది వాస్తవం. కాన్ మరోసారి ప్రభుత్వానికి
అప్పీలు చేస్తున్నది ఏమంటే - ప్రభుత్వాన్ని, దేశమంతటినీ దేశ ప్రజలందరి మనసులనూ
గాయపరిచిన ఈ సమస్యపైన ప్రజాభిప్రాయాన్ని, ప్రతిపక్షాల అభిప్రాయాలనూ కూడగట్టు
కోవలసిన బాధ్యతను ఈ ప్రభుత్వం కొంపలారీపోయేదేమేలేదు. యిది విశ్వాసరాహిత్య
తీర్మానం ఏమీ కాదు. దేశం ఎదుర్కొంటున్నటువంటి ఈ క్లిష్టపరిస్థితులను చూస్తుంటే
మనం ఏరకంగా సెక్యులర్? ఈ విషయంలో సెక్యులర్ తక్కువను సమీకరించాలా అన్నది
సమస్య విధానంలో యిమిడివుంది. అందుకని విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానం పాటించవలసిన
అవసరం లేదు. అందువల్ల మాకు ఉన్న అభిప్రాయాలు మాకు వున్నాయి. ఈ మాదిరి
ఘటనలు జరగడానికి కారకులు ఎవరు? ఆ విషయంలో మాకు వున్న అభిప్రాయాలు మాకు
వున్నాయి. అందువల్ల మేము తీర్మానాన్ని అంగీకరించాము. అంగీకరించడమేమిటి చర్చకు
పెట్టమనీ కోరుతున్నాము. మేము ఇచ్చిన అడ్డర్మ్మెంటు మోషనును అంగీకరించి చర్చనే
మంచిది.

Mr. Speaker:- Adjournment Motion is rejected. There is
no question regarding it.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- కన్సిడర్ చేయమనీ విజ్ఞప్తి చేశాము. చేస్తారు
చేయరు, మే యిష్టం. మరోసారి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాము. ఫ్లోర్ యిష్టాన్ని మేము
కాదనడం లేదు. ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో విజ్ఞత ప్రదర్శించవలసిందిగా మేము
అంటున్నాము.

మీస్పర్జ్ స్పీకర్:- కాదు.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- మా అమెండ్మెంటు మేమిస్తాం. మాట్లాడుతూం.
తమకు మనవిషయదలచుకున్నది ఏమిటంటే ఈ జరిగినటువంటి సమస్యలపైన ఆయా పార్టీల
అభిప్రాయాలు వారికి వుంటాయి. కాంగ్రెసు పార్టీకి, టి.డి.పి.కి అందరికి ఎవరి
అభిప్రాయాలు వారికి వుంటాయి. కానీ యిక్కడ దేన్నీ గురించి మాట్లాడుతున్నప్పుడు

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : ఆయోధ్య సంఘటనలపైన గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

ఏ పార్టీ కూడా మిన్నువిరిగి మీద పడుతున్నట్లుగా తేసుకోవద్దనీ, వాస్తవం వంటే గుర్తించమనీ, ఒకరు మాట్లాడేటపుడు యింకొకరు యింబరవ్వేసే మాటలను రసాభాస వేయవద్దనీ, యిది చాలా కీలకమైన సమస్య అని గుర్తించవలసిందిగా నేను తమ ద్వారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. మరొకసారి మా అడ్వర్టీమెంటుమోషనును అంగీకరిస్తే యిది ప్రభుత్వం పైన విశ్వాస రాహిత్య తీర్మానం కాదు. అది సబబు, న్యాయం. యిది అందరినీ కూడగట్టడానికి ఉపయోగపడుతుందనీ మే ద్వారా నేను ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. తమరు ఆలోచించవలసిందిగా మరొకసారి మనవిచేసుకుంటున్నాను.

మీస్టర్ స్పీకర్:- నా అలౌమి వన్ మీనిట్. మీరు మాట్లాడేది అందరూ చెప్పిందే. మేము రూలింగు యిచ్చిన తరువాత మళ్ళీ చెబుతున్నారు. డాక్టర్ రిజల్యూషన్ మీద మీరు అభ్యంతరం తెలుపకండి. అది యిచ్చిన తరువాత ఎన్ని అమెండ్మెంట్స్ చేసినా అందరూ కఠినీ వేదాంతము అన్నప్పుడు.....

(అంతరాయం)

నోబడీ కెన్ డిక్లేట్మి. నేను యిలా కాదని వేలాపినా వినేవాణ్ణికాదు. రూల్ ప్రకారం అందరూ వోవలసిందే. సభ్యత్వం సభ్యత్వంగా వుండవలసిందే.

Sri C. Narsi Reddy:- It is only a request. You can dictate us. We cannot dictate you, I know.

Mr. Speaker:- That is right.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- ఒక రిక్వెస్టు సార్. గవర్నమెంటువారు రిజల్యూషను మూవ్ చేస్తే మాకు ఏమే అభ్యంతరం లేదు. వారికి వాక్కువుంది. వారు ఎప్పుడైనా వేయవచ్చు. కానీ అపోజిషను వారి భావాలను గుర్తించేటటువంటి విధానం వున్నప్పుడే, ప్రభుత్వం ఆ విధానాన్ని పాటించినప్పుడే డెమొక్రాసీ సక్రమంగా పాటించినట్లు, కాపాడినట్లు అవుతుంది. మీరు కూడా దాన్ని పునఃపరిశీలించమని నేను మళ్ళీమళ్ళీ రిక్వెస్టు చేస్తున్నాను. ఎందుకంటే యింకా మించిన సంఘటన గతంలో జరుగలేదు, యికముందు జరుగదు. మరిప్పుడు ఈ వాయిదా తీర్మానానికి అవకాశం ఎప్పుడువస్తుంది? ఇంతకంటే ఎక్కువైన ఘటన ఏదైనా జరుగబోతోందా? అప్పుడు మీరు అవకాశం యివ్వబోతున్నారా అనే అనుమానం మాకు కలుగుతోంది. యిది చాలా పెద్ద సంఘటన .....

(అంతరాయం)

ఈ రోజు జరిగింది..... దీనికి మీరు .....

(అంతరాయం)

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య
సంఘటనలపైన గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా
తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

15 డిసెంబరు, 1992

35

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఐ సెడ్ అడ్జర్మ్మెంటు మోషను రిజెక్ట్డ్. పదేపదే చెప్పున్నాను.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- ప్రతిపక్షాలను గౌరవించవలసిన బాధ్యత గవర్నమెంటు పైన వుంది. వారు కూడా రానినీ కాదు అంటే, మాకు మెజారిటీ వుండి కాబట్టి మా యిష్టం వచ్చినట్లు నడుమకొంటాము అంటే అది డెమొక్రసీ పద్ధతి కాదు. తయరు దయచేసి ఒకసారి పరిశీలించి .....

(అంతరాయం)

మిస్టర్ స్పీకర్:- అడ్జర్మ్మెంట్ మోషన్ యాక్ రిజెక్ట్డ్.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- మనమందరం కోరేది మతసామరస్యమే. అయోధ్యలో జరిగింది తప్పని మనమందరం అంటున్నాం. శ్రీ విద్యాసాగరరావుగారు కూడా అంటున్నారు. అటువంటప్పుడు తీర్మానాన్ని అంగీకరించడంలో మళ్లీ అధ్యంతరం ఏమిటి?

మిస్టర్ స్పీకర్:- అది రిజెక్ట్ చేయబడినది.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా! తమరు మరోసారి పరిశీలించాలని కోరు తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- అది రిజెక్ట్ చేయబడింది.

శ్రీ సిపాచ్. విద్యాసాగరరావు:- ఇప్పటికే వన్ అవర్ ఫోర్ మినిట్లు అయిపోయింది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను ఏమీ చేయలేను. మీ కోఆపరేషను అంతటాగుంది.

శ్రీ సిపాచ్. విద్యాసాగరరావు:- శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు అన్నట్లు ఒక పార్టీని ఒక పార్టీ నిందించుకోకుండా ఈ సమస్యమేద వివరంగా చర్చించి పరిష్కార మార్గాలను కనుగొంటే మంచిదని పదేపదే చెబుతున్నాను. మీరు టెక్నికల్ గా వోకుండా నా రిక్వెస్ట్ ఏమిటంటే ప్రభుత్వపరంగా రిజల్యూషనుకన్నా ముందే మేము అడ్జర్మ్మెంటు మోషను యిచ్చాము. అది డిస్ అలౌ అన్నారు. డిస్ అలౌ అన్నప్పుడు కూడా However, you were kind enough to allow the discussion. ఎన్ని గుంటున్నా డిస్కషన్ అలౌ చేస్తున్నారు. వెంటనే ఆ డిస్కషను ప్రారంభించమనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు దేని మీద డిస్కస్ చేస్తారు? అడ్జర్మ్మెంటు మోషను రిజెక్ట్ కదా. అది చేసిన తరువాత మీరు దేని మీద డిస్కస్ చేయదలచుకున్నారు? నాకు తెలియడం లేదు. On what will you discuss?

Sri Ch. Vidyasagara Rao:- On the event of your disallowing the motion... You don't bother about the resolution, Sir. You agreed in the B.A.C. also.....

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య సంఘటనలపై గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

Mr. Speaker:- I have already rejected.

శ్రీ సిపాఠ్ విద్యాసాగరరావు:- మీరు Hon'ble Speaker gave an impression to the press and ... You have rejected. It is well-known. Suomotu you allowed the discussion taking the importance of the topic.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు పొరపాటు పడుతున్నారు. మీరు దీనిమీద డిస్కస్ చేస్తారు? You tell me on what you discuss.

శ్రీ సిపాఠ్ విద్యాసాగరరావు:- అడ్జర్మ్మెంటు మోషను మీద మీరు ఆపోజిషను లేడరు యిచ్చిన .....

(అంతరాయం)

సమయం మధాకాకుండా సజెషన్ యిస్తున్నాను. దీని ప్రాధాన్యతను గ్రహించి మీరు యిమేడియట్గా స్పార్ట్ చేయాలి. You felt it. Your feeling is necessary not because the Government is coming forward with a resolution. Suomoto you can do.

మిస్టర్ స్పీకర్:- వద్దంటున్నాను. మేము చేస్తామంటున్నారు. మిమ్ములను నేను అడుగుతున్నది దేని గురించి. మే అడ్జర్మ్మెంటు మోషనును గవర్నమెంటు స్పార్ట్ చేయడం లేదని అది డ్రాప్ రిజల్యూషను అని చెబుతున్నాను.

శ్రీ సిపాఠ్ విద్యాసాగరరావు:- అధ్యక్షా, ...

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను చెప్పాను అయిపోయింది.

శ్రీ సిపాఠ్ విద్యాసాగరరావు:- రిజల్యూషను మీరు చర్చచేసిన తరువాత వస్తుంది. రిజల్యూషను దేని మీద పెడతారు?

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను మిమ్ములను అదే అడుగుతున్నాను.

Sri ... vidya ... Rao:- There are number of adjournment motions. Hon'ble Speaker has inherent powers. Leader of opposition has to start the discussion, not the Government. Resolution comes after discussion. We are happy to pass the resolution.

Mr. Speaker:- Your adjournment motion has been rejected.

పివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య
సంఘటనలపై గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా
కోర్కానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

15 డిసెంబరు, 1992.

37

Mr. Speaker:- Your adjournment motion has been rejected. You tell me the reason for allowing discussion.

Sri Ch. Vidyasagar Rao:- Your feeling that it is necessary in the best interests of the State is enough. You already felt it. You gave an impression to the entire State that you are feeling it necessary. You asked, "What is the basis?" You are only the basis. Suo motu you can proceed.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను చాలా ద్వేషము యిచ్చాను. మీరు సాటిస్ఫైడ్ అవాలి.

Sri Mohd. Amanullah Khan:- This Congress (I) Government has no right to move the resolution.

Mr. Speaker:- Under what rule? You tell me.

Sri Mohd. Amanullah Khan:- Because in the Centre also there is Congress in power and Congress is also responsible for the demolition of Babri Masjid. Therefore, this Government has no right at all.

Mr. Speaker:- No rule has mentioned like that.

Sri Mohd. Amanullah Khan:- That is why you please allow the adjournment motion and start the discussion, Sir.

Mr. Speaker:- It has already been rejected. You cannot ask now. Mr. Omkar .....

I can't help it.

9.40

6.

(Interruptions)

Sri Mohd. Amanullah Khan:- Sir, let me read out this. 'This House unanimously conveys its deep sympathies to the families of those who have lost their lives and properties'. ఎవరు దామెటి చేశారు సార్? ఈ గవర్నమెంట్ దామెటి చేసింది. ఎవరు షేరింగ్ చేశారు?

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య సంఘటనలపైన గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

ఎవరు సీట్స్ డేస్ మర్మర్స్ చేశారు? ఎట్లా రైట్స్ ఉన్నాయి వీళ్ళకు? Please allow that adjournment motion.

Mr. Speaker:- I have rejected it. I am saying it again.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:- ఈ సమస్య తీరుతున్నదను దృష్టిలో ఉంచుకుని మేము ఒక వాయిదా తీర్మానం ఇవ్వడం జరిగింది. దానిని మీరు రిజెక్టు చేయడం జరిగింది. ఏదో ఒక రకమైన వర్కింగ్ మెథడ్స్ని మనం కొన్ని ఎడాప్టు చేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ రిజల్యూషను విషయంలో భిన్నాభిప్రాయాలున్నప్పటికీ మాకు అన్ని విషయాలూ మాట్లాడడానికి మీరు అవకాశం కల్పిస్తున్నారు. నేను ప్రతిపక్ష నాయకులకు విజ్ఞప్తి చేసేదేమంటే బిక్వికాలిటీస్లోకి పోకుండా దీనిపై చర్చ జరపడం మంచిది. మనకున్న అభిప్రాయాలను చెప్పుకోడానికి అవకాశం ఉన్నప్పుడు ఏదో ఒక రకమైన అడ్జస్టుమెంటుకి రావలసిన అవసరం ఉంది. ఇంకా బిల్లు వేస్తు చేయకూడదని నా ఉద్దేశం.

Sri Ch. Vidyasagara Rao:- Point of Order, Sir.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఇంక చాలండీ. పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డరు పైన ఎప్పటికీ మాట్లాడితే బాగా లేదు. ఆయన చేసిన అపేలుకు ఏదైనా చర్చ కావాలి. దాని మీద రిజల్యూషను తీసుకోవాలన్నారు.

Sri Ch. Vidyasagara Rao:- Sir, kindly see Rule No. 318. 'The Speaker shall have power to regulate the conduct of business in the Assembly in all matters not specifically provided for in the Constitution or the rules.' I request the Speaker to invoke this Rule 318 and start proceedings.

Sri K. Vidyadhara Rao:- It has to follow yesterday's business. The Government did not list out our resolution.

Mr. Speaker:- I have already rejected. I have given sufficient opportunity.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- అధ్యక్షా, ఈనాడు దేశమే కాకుండా ప్రపంచం అంతా కూడ ఈ ఘోరకఠిని అతి తీవ్రమైన విషయంగా పరిగణిస్తున్నారు. మేము వాయిదా తీర్మానం యిచ్చాము. మంత్రిగారు చెప్పారు రిజల్యూషను 13వ కేదేన ప్రతిపాదించామని. ఈనాడు ఈ ప్రతిపాదన లెటరు పంపించి వుండవచ్చు. ఈ సభకు తెలియాలి, 14వ కేదేన జరిగే బిజినెసు లిస్టులో లేదు. ప్రభుత్వం ఏ విధమైన రిజల్యూషనుతో వచ్చారో అది లిస్టు కాలేదు. కానీ మేము వాయిదా తీర్మానం నోటీసు యిచ్చాం. అయినప్పటికీ ప్రభుత్వం

సంఘటనలపైన గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

ఎందుకు అభ్యంతరం పెడుతున్నారో తెలియడం లేదు ఈ చర్చ గురించి వారు అభ్యంతరం పెట్టిన కారణంగా మీరు వాయిదా తీర్మానం కాదంటున్నారు. ఈ మోన్టో ప్రినేడింబు పున్నాయి. వాయిదా తీర్మానాన్ని తిరస్కరించాక కూడ ఫెర్టిలైజర్లు ధరల పెంపుదల మీద వాళ్ల రిజల్యూషను మీద చర్చకు అనుమతించారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఒక రోజు వెళ్లి రెండు గంటల డిస్కషనుకు అనుమతివ్వాలను మీకు.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- అతి ప్రాముఖ్యమైన విషయాన్ని ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యం చేసింది. మొదటి రోజునే ఈ రిజల్యూషనును ప్రతిపాదనతో రావాల్సింది. సిన్నటి రోజున ఎటువంటి ప్రతిపాదన చేయలేదు. నిన్న మీరు యిచ్చిన బిజినెస్లో కూడ లిస్ట్ అవుట్ కాలేదు. కానీ ఈ సభలో రాజకీయ పక్కాల్లో కూడ దాని తీవ్రతను గుర్తించి వాయిదా తీర్మానం యిచ్చాము. ఇంత ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్యం ఎక్కడైనా ఉందా? ఈవేళ వాళ్లు తప్పులు సరిదిద్దుకుని రిజల్యూషను పెట్టాలని అనడానికి ఏ మాత్రం సమంజసంగా లేదు. అధ్యక్షా, రూల్సు ప్రకారం మాకు ఏ అజండా యిచ్చారో అదే మాకు ఫాయం. అదే ఫారో కావాలి. తర్వాత వాళ్లు యిచ్చామనడం క్షాయం కాదు. దయచేసి యిప్పుడైనా సరే ప్రభుత్వానికి ఎటువంటి చిత్తుకుడ్డి అయినా ఉండే జరిగిన తోపాటు సరిదిద్దుకుని వెళ్లిన వాయిదా తీర్మానాన్ని పునరాలోచించండి. ప్రతిపక్ష మీరు తిరస్కరించాక, రూల్సు గురించి మనం అంత స్పెషిలీగా ఉండొద్దు. రెసిడ్యుయరీ పవర్ను కింద మీరు అనుమతి యివ్వండి. చర్చ కోసానాగించండి. ఫెర్టిలైజర్లు కింద ప్రినేడింబు ఉంది. వెరిఫై చేయండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీకు వివరించడానికి చాలా అవకాశం యిచ్చాను. మీకు యింకా తప్పి లేదు. మీరు ప్రీసెంటికి వోలే లాభం లేదు.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- ఒక రైలు కంపార్టుమెంటు ఫైర్ యాక్సిడెంట్లో దాగిపోయి అయిపోలే వాయిదా తీర్మానం చర్చించడం జరిగింది. ఈనాడు దేశవ్యాప్తంగా ఘోరకవీగా దీనిని గురించి చర్చించడానికి ప్రభుత్వానికి చిత్తుకుడ్డి లేదు. దయచేసి తమరు ఈ వాయిదా తీర్మానాన్ని పునరాలోచించండి. తోసివేస్తే రెసిడ్యుయరీ పవర్ను కింద అలవ్ చేయండి. ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంటుంది. తమరు ఆదేశాలు యివ్వాలి.

Mr. Speaker:- I have already said it is rejected.

Sri P. Ashok Gajapathi Raju:- Sir, I want to make a submission to the Chair. You are all aware Members cutting across .....

(Interruptions)

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య సంఘటనలపై గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా ఊర్ధ్వానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

Mr. Speaker:- I allowed only those who have given adjournment motion.

(ఇంటరవ్యన్)

అడ్వర్సుమెంటు మోషను యిచ్చిన వాళ్లను రీజనింగ్ చెప్పమన్నాను. మీరు మీ ఛోఫ్ విప్ ద్వారా రండి. పేషన్లు ఉండాలి. అందరూ సజెషన్లు యిస్తే ఎలా?

Sri P. Ashoka Gajapathi Raju:- All Members cutting across party lines have submitted to the Chair to allow the adjournment motion. This is the recent occurrence and it is a very important occurrence. It covers all citizens. The Government has alone taken a decision. The decision is yours. My prayer to the Chair is that this is a fit case for adjournment motion. My submission to you is, please reconsider, because the spirit of the rules is very important. Let the Members have an opportunity to bring out all the facts before you. You are here to regulate the business of the House. We know you can do it. You are capable. Please allow this motion. Let us go ahead and if necessary the resolution can be put forward before the House and amendments may be considered. My prayer to you is please allow the adjournment motion, otherwise the spirit of the whole thing will be put to the background and the purpose will be defeated.

శ్రీ పాలదుగు వెంకట్రావు:- అధ్యక్షా.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- లీడర్ ఆఫ్ ది హౌస్ నె అలవ్ చేస్తాను. ఓన్లీ వన్. వెంకట్రావుగారు నేను దిగ్జర్ బెంచెక్కి నేర్ప అవసరం లేదు. అడ్వర్సుమెంటు మోషను వున్నది. ఇష్టం వచ్చినట్లు మాట్లాడితే ఎలా అలవ్ చేయాలి?

శ్రీ పాలదుగు వెంకట్రావు (నూకివీడు):- నేనీంకవరకూ మాట్లాడనే లేదు అధ్యక్షా.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, రిపేటిడ్ గా గవర్నమెంటు వైపు నుంచి నేను సమ్మిట్ చేశాను. గౌరవనీయులు అకోక్ గణపతిరాజుగారు కటింగ్ ఎక్స్ ప్రెస్ ది పార్టీ తైన్స్ అందరం కలిసి ఒక అడ్వర్సుమెంటు మోషను యిచ్చామన్నారు. ఒకటి బి.జి.వి. వారిది, మరొకటి

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : ఆయోధ్య సంఘటనలపై గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

15 డిసెంబరు, 1992.

(41)

ఎం.ఎ.ఎం. వారిది. ఇలా నందిరాఫ్ మోషన్ను ఉన్నాయన్నది ఒకటి. నేను ఆ మాట మీద స్పెషిల్ చేసి చెప్పడం లేదు. నేను సబ్జిక్ట్ చేసేది ఈ గవర్నమెంటు, శాసనసభలో ఉన్న ఏ ఒక్క పార్టీ కంటే కూడా జరిగిన దారుణమైన సంఘటనను ఖండించడంలో, మనం ప్రజలకు అవేలు చేయడంలో, సానుభూతి వ్యక్తం చేయడంలో ఎవరికంటే కూడా వెనుకబడినామనీ స్పష్టం చేయడంలేదు. ఆ ఉద్దేశముతో, మేము మీకు 13 నాడు రెండు వ్యాఖ్యలు. 9-50 తమరు ఆలోచించి 14 నాడు పెట్టడమా 15 నాడు పెట్టడమా అనేది It is upto the Chair. మేము 13 నాడు వ్యాఖ్యలు, 14 నాడు ఎంపీలలో ఎందుకు రాబోయి డిజిక్ట్ చేసే పద్ధతిని మా ప్రభుత్వం ఎప్పుడు అనుసరించడం లేదు. ప్రభుత్వ పీఠాన్ని గౌరవనీయ విద్యాధరరావుగారు శంఖింపవలసిన అవసరం లేదు. పరిపూర్ణమైనటువంటి, సంపూర్ణమైనటువంటి చిత్తశుద్ధితో జరిగిన సంఘటనల పట్ల మీకు ఎంత ఆవేదన వుందో మాకు అంతే ఆందోళన వుంది. అందుకని తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టి, దానిపైన చర్చించుకుందాము ఎంతసేపు కావాలంటే అంతసేపు - డిఎన్ఐలో, అందరికీ చెప్పాను - ఈ వుదయం కావాలంటే, ఉదయముతో పూర్తి చేసుకుందాము, చాలదు అంటే సాయంత్రం కూర్చుందాము, ఎంత సేపు కావాలంటే అంతసేపు, యీ విషయం ప్రాధాన్యత దృష్ట్యా ప్రభుత్వం సహకరించి కూర్చుండడానికి తయారుగా వుందని చెబితే, అట్లా కాదు, మీ తీర్మానం అక్కర లేదు. మేము యిచ్చిన ఎడ్వర్సిమెంటు మోషన్ తీసుకోవాలంటే, అది ఎప్పుడో రిజిక్ట్ అయిపోయింది. తమరు రిజిక్ట్ చేశారు, అయినా కూడా అదే కావాలనడం న్యాయం కాదు. వారిని మరొకసారి కొరకున్నాను. మీరు చర్చలో ఆసక్తి తీసుకుంటే, ఆ చర్చలో ఏమీ మాట్లాడాలంటే అది మాట్లాడండి. మాట్లాడము అని ఎవరినా అంటే కంటే వేయము. మాట్లాడదలచుకున్నామని ఎవరినా అంటే అభ్యంతరపెట్టడం గానీ, అదు తగలడం గానీ సమయం లేదని గానీ, మేము చెప్పము. ఎంతసేపు అయినా కూర్చుండాము - సభలో మీకు ఆసక్తి వుంటే మేము కూర్చోడానికి తయారు. మధ్యాహ్న భోజనం కూడా వద్దు అంటే మీరు అందరు అంగీకరిస్తే మేము తయారుగా వున్నాము. ఎందుకంటే ఆ విషయానికి అంత ప్రాధాన్యత యిస్తుంది ప్రభుత్వం. మీరు ఆలోచించండి. మీరు ఏమీ సేదామంటే అది సేదాము. వారు ఏదీ కావాలంటే అది చేస్తాము.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, ఆర్థిక శాఖామాత్రము భోజనం పెట్టకుండా..

మిస్టర్ స్పీకర్:- భోజనం పెట్టమంటారా?

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అరేంటే, తమ అనుమతితో మనం కంటిన్యూ చేద్దామంటే నాకు అభ్యంతరం లేదు. సభ కొరతే యిక్కడే లంప్ ఆరెంట్ చేసుకుందాము - వర్కింగ్ లంప్ - నాకు అభ్యంతరం లేదు. ఎగ్జాక్ట్ గా మనవి చేయాలనుకున్నది ఒకటి. నీరీయస్ గా డిస్కస్ చేద్దాం, నీరీయస్ గా ఆలోచిద్దాము. ఎంత సమయం కావాలంటే అంత యిస్తామనీ ప్రభుత్వ ఆసక్తి ఆలోచన అని మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మొత్తం మీద భోజనం కొరకు పర్మిషను తీసుకున్నారు. మీరు పెట్టవలసిన ధర్మం ఏర్పడింది.

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య సంఘటనలపై గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

శ్రీ పాలడుగు వెంకటరావు:- అధ్యక్షా, తమరు అడ్జర్నీమెంటు మోషన్ మీద రూలింగు యిచ్చారు. మళ్ళీ అపీలు బేనుచోడానికి అనుమతి యిచ్చారు. అందరు లేడర్సు చెప్పడం అయిపోయింది. వారు అడ్జర్నీమెంటు మోషను తీసుకురావడం మాత్రం తప్పుకారు. ఎందుకంటే జరిగిన సంఘటన అటువంటిది. కానీ అంతకంటే ఎక్కువ బాధ్యతతో ఇవతల ప్రభుత్వం తీర్మానం తీసుకు వచ్చింది. కానీ రోశయ్యగారు ఒక మాట చెప్పారు. రిజిడ్రీగా యిదే రిజిల్యూషను అని చెప్పడం బేదు. అంతకన్నా మంచిది ఏదైనా వస్తే తీసుకుందాము అని చెప్పారు. రిజిల్యూషను వస్తేనే మేమందరము మాట్లాడడానికి అవకాశం వుంటుంది. కాకుండా, మామూలుగా అడ్జర్నీమెంటు మోషను అయితే యిచ్చినటువంటి వారే మాట్లాడడానికి అవకాశం వుంటుంది. సభా సాంప్రదాయం ప్రకారము అందరు మాట్లాడడానికి అవకాశం వుండాలి. ఇది దేశానికి సంబంధించిన విషయం గాబట్టి ప్రభుత్వం మూవ్ చేసినది యాక్సెప్ట్ చేస్తే, చర్చలోకి వెడితే అందరు మాట్లాడడానికి అవకాశం వుంటుంది. ఇప్పటికే చాలా మంది మాట్లాడి వుండేవారము.

Mr. Speaker:- The matter has been discussed in detail.

(కొంతమంది ప్రతిపక్ష సభ్యులు లేచి మాట్లాడడానికి ప్రయత్నించారు)

ప్రతిసారి నిల్చుని మీ యిష్టం వచ్చినట్లు మాట్లాడుతూ వుంటే సభా మర్యాదను కాపాడినట్లు కాదు.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అధ్యక్షా, గౌరవనీయ రోశయ్యగారు చెప్పారు డిస్కషనుకు అభ్యంతరం లేదని. డిస్కషను చేసిన తరువాత రిజిల్యూషను పెట్టడములో అభ్యంతరం ఏమిటి?

మిస్టర్ స్పీకర్:- అడ్జర్నీమెంటు మోషనుకు సంబంధించి -

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- దేశము మీద మత సామరస్యం మీద మా అభిప్రాయం వీని రిజిల్యూషను పెట్టండి అంటే కాదనే మొండి వైఖరి బాగా లేదు. వారి రిజిల్యూషను మీద మేము మాట్లాడదలచుకోలేదు. దేశ పరిస్థితి గురించి మాట్లాడదలచుకున్నాము. ఈనాడు జరిగిన దుర్ఘటన మీద మాట్లాడదలచుకున్నాము. దాని మీద అందరము డిస్కస్ చేద్దాము. ఆప్పుడు రిజిల్యూషను వెడితే గౌరవప్రదంగా వుంటుంది. లేకపోతే మా మాటలు వినకుండా ఏదో రిజిల్యూషను పెట్టాము, ఏదో మాట్లాడండి అంటే మంచిది కాదు. I am appealing to you to save democracy.

Mr. Speaker:- I always save democracy. There is no doubt. There is no second thought about it. Again I am telling. అడ్జర్నీమెంటు మోషను మీద రీజనింగ్ చెప్పడానికి మీకు కావలసినంత సమయము యివ్వబడింది. తరువాత కూడ డాప్ట్ రిజిల్యూషను వారు మూవ్ చేసిన తరువాత కూడ మీ

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య సంఘటనలపై గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

15 డిసెంబరు, 1992.

43

అమెండుమెంట్లు వున్నా కూడ తేసుకోవడం జరిగింది. There is no question of going against the ruling. డ్రాఫ్ట్ రిజల్యూషను వెల్డి దాని డిస్కషనులో పార్టిసిపేట్ చేయడానికి అనుమతి మీకు వుంది వారికి వుంది. కనుక This is my ruling.

Sri N.T. Rama Rao:- No, Sir.

Mr. Speaker:- Whatever it may be, I have given it.

Sri N.T. Rama Rao:- We do not accept.

Mr. Speaker:- I appeal to you once again. You must cooperate.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- రూల్సు మాకు తెలుసు. ప్రతిసారి లీడర్ ఆఫ్ ది హౌస్ లేవీ మేము యిచ్చిన దాని మీద డిస్కస్ చేయాలి అని వారు ఎందుకు పట్టుపడుతున్నారు? మా చిత్తశుద్ధిని శంకించవలసిన అవసరం లేదు విద్యాధరరావుగారు అని వారు అన్నారు. వారి చిత్తశుద్ధిని అనుమానించవలసిన అవసరం లేదన్నారు. వారి చిత్తశుద్ధిని అనుమానించవలసిన అవసరం లేదనుకుంటే ఏదైతే ప్రతిపక్షాలకు వర్తిస్తుందో పాలక పక్షానికి కూడా అదే వర్తిస్తుంది గదా, నేను అడుగుతున్నాను. ఇవాళ లోపం ఎవరి వల్ల జరిగింది? అధికార ఫార్మ్ ద్వారా, మీ వల్ల - దేశములో మీరు అధికారములో వుండగా ఈ ఘోర కఠి జరిగింది. గతములో ఇటువంటి ఘోరకఠి .....

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు అన్ని మాట్లాడుతున్నారు. దేని మీద నో డిస్కషన్. There is no discussion on the ruling. The matter is over.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- ప్రభుత్వానికి చిత్తశుద్ధి వుంటే దయచేసి వారు చెప్పేదాని కొరకు పట్టుపట్టకుండా, వర్సకు అనుమతి యివ్వమనండి, లేకపోతే వాయిదా తీర్మానాన్ని అంగీకరించమనండి.

Mr. Speaker:- After draft resolution discussion will take place.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- ఈనాడు మెజారిటీ వుందని ప్రతిపక్షాల మీద ఏకపక్ష నిర్ణయం రుద్దడం మంచిది కాదు. న్యాయం కాదు.

Mr. Speaker:- There is no discussion on my ruling.

వివరణ కొరకు అడిగిన అంశము : అయోధ్య సంఘటనలపైన గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు వాయిదా తీర్మానం అనుమతి కొరకు చేసిన ప్రస్తావన.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- మే రూలింగ్ కు కట్టుబడి వుంటాము. ఇది ఒక ప్రధాన ప్రతిపక్షము, మిగతా ప్రతిపక్షాల వారి గౌరవాన్ని తగ్గించే విధంగా వుండి మేమందరము అడ్డర్నీమోషను యిచ్చింది వారు రెజిల్యూషను తీసుకురావడానికా?

మిస్టర్ స్పీకర్:- అడ్డర్నీమెంటు మోషను రిజెక్ట్ అయింది. మళ్ళీ అదే మాట్లాడు తున్నారు.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- పాలకపక్షము, ప్రతిపక్షాలు అనే వాటికి ఒక గౌరవం, సాంప్రదాయం వుంటుంది గదా.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఉంది.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- మేము అడ్డర్నీమెంటు మోషను యిచ్చాము. దానికనుగుణంగా వారు ఏదో మార్పుకోడానికి మేరు అవకాశం యిస్తే ఎట్లా?

మిస్టర్ స్పీకర్:- రిజిల్యూషను పెట్టి డిస్కషను చేసిన తరువాత అమెండుమెంటు పెట్టుమన్నారు. The matter is over. మేరు అన్న తెలిసి మాట్లాడితే ఎట్లా? మేరు ఇష్టము వచ్చినట్లు, అందరు మాట్లాడుతున్నారు, అడ్డర్నీమెంటు మోషనుకు రీజనింగ్ చెప్పారు.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- మేరు ఎలో బేస్ మాట్లాడాము. రెండు గంటలు మేరు ఒకవేళ నిట్టయేషను డిఫ్యూజ్ చేయడానికి బేస్ ఫర్వాలేదు. ఇద్దరి మధ్యన డిస్కషనల్ సవర్ వుపయోగించండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మేరు ఎన్ని అయినా చెప్పవచ్చు, మేరు అమెండుమెంటు యివ్వ వచ్చు. The matter is over.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- దేశములో సంఘటనలు ఏ విధంగా జరిగాయో మనవి చేయాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మేరు అరవసారి చెబుతున్నారు. Can you take such liberty.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- ఇది యీ నాటి సమస్య కాదు. అనాడు యీ సమస్య విషయములో పరిష్కారం యాజ్ ఎ నేషనల్ ఫ్రంట్ పెరిసిడెంట్ ఐ బోర్న్ - ఆ విషయాలన్నీ దయచేసి రావాలి. ఏ విధంగా అవి అన్నీ మంట కలపబడ్డాయో కూడ ప్రజలకు తెలియాలి.

(ఇంటరప్షన్స్)

ప్రకటన : ఆమరజీవి శ్రీ పొట్టి శ్రీరాములు 15 డిసెంబరు, 1992- 45
సంస్కరణార్థం రెండు నిమిషాలు మానం పాటించడం
గురించి.

ప్రభుత్వం యిప్పినటువంటి తీర్మానం మీద డిస్కషను కాదు.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- దాని మీద ఆమెండుమెంట్లు యివ్వవచ్చు.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అది మా గౌరవానికి భంగం.

(ఇంటరప్షన్స్)

Minister for Home (Dr. M.V. Mysora Reddy):- Sir, with your permission, I beg to move .....

(Interruptions)

"The deplorable incidents that took place at Ayodhya have done great damage to the secular image -

(Interruptions)

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరంతా కూర్చోండి. Please resume your seats. I have allowed the Home Minister to read the resolution.

(కొంతమంది తెలుగుదేశం పార్టీ గౌరవసభ్యులు మరియు ఎమ్.ఐ.ఎమ్. గౌరవసభ్యులు వోడియం దగ్గరకు వచ్చారు)

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరంతా మీ సీట్లకు వెళ్ళండి.

(వోడియం దగ్గరకు వచ్చిన గౌరవసభ్యులవరూ తమ సీట్లకు వెళ్ళలేదు)

Mr. Speaker:- Now the House is adjourned to meet after half-an-hour.

(The House then adjourned at 10-02 a.m.)

సభ తిరిగి ఉదయం 11-00 గం.లకు సమావేశమైనది

(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో ఉన్నారు)

ప్రకటన

ఆమరజీవి శ్రీ పొట్టి శ్రీరాములు సంస్కరణార్థం రెండు నిమిషాలు మానం పాటించడం
గురించి.

Mr. Speaker:- I am to announce to the House that all the Members are requested to observe silence for two minutes in memory of Late Shri Potti Sreeramulu.

(The Resolution adopted Nem Con all the Members standing)

సభాకార్యక్రమము

1-00 Shri Ch. Vidyasagar Rao:- Sir, what happened to our adjournment Motion?

Mr. Speaker:- It is already rejected .....

శ్రీ సిపాఠ్. విద్యాసాగరరావు:- నేను మీతో మనవి చేశాను. రూల్ పొడిగిన తెలిసినదే. యింత సమయం అయిన తరువాత మీరు Suo moto ....

Mr. Speaker:- Just I am telling you, that I am not allowing anybody. I have already told you.

Shri Ch. Vidyasagar Rao:- Sir, now if the Hon'ble Speaker insists to discussion on that motion, we are not going to participate Sir.

Mr. Speaker:- I have already disallowed that Adjournment Motion and also on the special consideration, after the Resolution on behalf of the Government, I have allowed the Members for special discussion - and also I break the House for five minutes again, at this juncture.

(The House then adjourned at 11.03 a.m.)

(సభ తిరిగి ఉ. 11.10 గంటలకు సమావేశమైనది.)

(సభాపతి అధ్యక్షా స్థానములో వున్నారు)

సభాకార్యక్రమము

శ్రీ మహమ్మద్ అమానుల్లా ఖాన్:- అధ్యక్షా, ఎందుకు హౌస్‌ను బేక్‌డవన్ చేశారు?

మీస్టర్ స్పీకర్:- ఐ. మీనిటీస్ - మానము చాలా ప్రాధాన్యమైనది ఐదు నిమిషాలు టైం వుంది గనుక ఫేయింబి, అది కంటిన్యూవ్‌గా అప్పుడు 15 నిమిషాలు టైం ఇచ్చాను. ఇంకా ఐదు నిమిషాల టైం ఇప్పుడు మరల ఇచ్చాను. ఇప్పుడు ఇచ్చిన అడ్జర్మెంట్ మోషన్ నోట్‌సులను రిజెక్ట్ చేశాను. స్పెషల్ డిస్కషన్‌కు నేను ఎలా చేస్తూ, స్టేట్‌మెంట్‌తో ముందుకు రావలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- అధ్యక్షా, మా అభిప్రాయాలను కూడా మమ్ములను పెప్పనీయండి. మే అభిప్రాయాలు అయిపోయాయి. మా అభిప్రాయాలను వినండి.

Mr. Speaker:- I have already said it. You have to come to my rescue also. I have already said, I have allowed a special special, special discussion. నేను ఎప్పుడూ. మే రిస్కుకు వస్తే ఎదాన? సెషన్ డిస్కషన్ కు వేను ఎలో చేశాను.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- మా మాటలను కూడా రికార్డులోకి పెప్పనీయండి.

ప్రభుత్వ తీర్మానము: ఆయోధ్యలో జరిగిన సంఘటనలపై.

Dr. M.V. Mysoor Reddy:- With your kind permission, I am moving this resolution.

Sri Ch. Vidyasagara Rao:- Mr. Speaker, Sir.....

Mr. Speaker:- How can you stall like this?

(Repeated interruption by BJP Members)

Dr. M.V. Mysoor Reddy:- Sir, I beg to move: "That this House unanimously condemns the deplorable incident of demolition of Babri Masjid at Ayodhya which has done great damage to the secular image of our country. the traumatic events have resulted in wide spread communal violence and death of more than thousand persons all over the country. Every responsible democratic and secular minded citizen of this country shares the agony caused by the communal violence in the aftermath of Ayodhya incident.

The religious fanatics have not only destroyed the historic edifices but also the very foundation of our secular democracy.

This House unanimously condemns all acts of violence and heinous attempts to stock the fires of communalism cutting at the root of secular and democratic framework of our Constitution.

This House totally endorses the various steps taken by the Government of India and the State Government to curb lawlessness and communal violence and efforts to strengthen secularism in the country.

This House unanimously conveys its deep sympathy to the families of those who have lost their lives and properties.

ప్రభుత్వ తీర్మానము:- అయోధ్యలో
జరిగిన సంఘటనలపై.

This House appeals to all political parties, organisations and people to co-operate in the maintenance of peace, law and order and communal harmony."

Mr. Speaker:- Resolution moved.

(ఇంటిరప్లీస్)

మీస్పీకర్ సేకర్:- మే డైం వచ్చినప్పుడు మీరు చెప్పండి. ఈ విధంగా అడ్డు తగలడం బాగా తేరు. ఇది మంచిది కాదు. కూర్చోండి. నేను అప్పుడే చెప్పాను.

(ఇంటిరప్లీస్)

మేకు డైం ఇన్సానీ చెప్పాను. కూర్చోండి. ఉత్తమమైన పద్ధతి.

(ఇంటిరప్లీస్)

శ్రీ సిపాష్. విద్యాసాగరరావు:- అధ్యక్షా, ఇవాళ శాసన సభలో ఈ ప్రభుత్వానికి మ్యా లేడరు - వారు స్పాంగ్ లేడరు. శాసన సభలో ప్రతిపక్షానికి కొన్ని హక్కులున్నాయి. మా హక్కులను పరిరక్షించే బాధ్యత తమరిది. అడ్జర్నీమెంట్ మోషన్ గానీ, ప్రభుత్వపరంగా అడ్జర్నీమెంట్ మోషన్ మూవ్ చేయరు. మేము మూవ్...

డా. ఎం. మైసూరాబెడి:- రిజల్యూషన్ సార్ మూవ్ చేసింది.

(శ్రీ బి. పురుషోత్తంరావుగారు అధ్యక్షా స్థానములో వున్నారు.)

శ్రీ సిపాష్. విద్యాసాగరరావు:- మేము మూవ్ చేశాము. వాటి ఫేట్ ఏమైంది? ఒకవేళ మీరు రిజల్యూషన్ మూవ్ చేస్తే సూప్రీమ్ కోర్టుగా మా హక్కులను పరిరక్షిస్తూ, మే డిస్కషన్ వేరే ఆయితే వేయవలసింది. ఈనాడు ఖచ్చితంగా అన్నా. మీరు ఏమీ చేసినా కూడా మీరు రిజల్యూషన్ పైన డిస్కషన్ ఎటో చేస్తున్నారు. దీనివల్ల మా ప్రజాస్వామిక హక్కులు పరిరక్షించబడలేదు. ఇది సరియైన పద్ధతి కాదు. రాజ్యాంగ బద్ధంగా ప్రతిపక్ష నాయకుల యొక్క హక్కులను హరించినట్లయింది. ప్రభుత్వము ఒకవేళ భావ్స్, ఒక షేజ్ మెంట్ గా ప్రభుత్వము తెచ్చేది వుండే. అది రాలేదు. ఇన్నీ సారులు అడ్జర్నీ ఆయినా కూడా మా హక్కులను పరిరక్షించలేదు. కాబట్టి దీనికి వ్యతిరేకంగా మా పార్టీ వాకోట్ చేస్తున్నది.

(బి.కె.పి. గౌ సభ్యులు వాకోట్ చేశారు.)

Chairman:- Whatever they say will not go into the record.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- జై శ్రీరామా అంటూ అక్కడ మనీదును కూల్చారు. ఇక్కడ కూడా జై శ్రీరామా అని అంటూ వున్నారు. మనము ఏమవుతామో? అది నాకు బాధగా వుంది.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అధ్యక్షా, భారత దేశానికి స్వాతంత్ర్యము వచ్చిన తరువాత, అంతకు ముందు కూడా ఎప్పుడూ తేనెబువంటి దురదృష్టకరమైన విధానము - ఈ మత ద్వేషము ఈనాడు దేశాన్ని పెద్ద సంక్షోభములో పడేసింది. ఈ సంగతి గౌరవ సభ్యులకు, తమరికి తెలుసు. మన ప్రజాస్వామ్యానికి, లౌకిక వాదానికి, సుప్రీం కోర్టు అస్తిత్వానికి ఈనాడు భంగము వాటిల్లింది. ఆ విధంగా పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. దీనికి బాధ్యత ముఖ్యంగా కేంద్రాన్ని అంటే యూనియన్‌నూ ఏలుతున్న పార్లమెంటు బాధ్యత వహించవలసి వుందని ఈ సందర్భంగా గట్టిగా మనవిచేస్తున్నాను. అది కేవలం ఒక బాట్లీ మనీదును రక్షించలేకపోయినటువంటి అసమర్థత ప్రభుత్వము ఈ దేశాన్ని రక్షిస్తుందని అంటే ఎవరికీ విశ్వాసము లేదన్న విషయాన్ని నేను మనవి చేస్తున్నాను. మన రాజ్యాంగ సంక్షోభానికి, మన యొక్క మతసామరస్యానికి, మన సెక్యులర్ విధానానికి - ఈ రోజున దేశం రక్తపాతం కావడానికి కూడా పూర్తిగా ఈనాడు ఏలుతున్న కేంద్రములోని కాంగ్రెసు పార్లమెంటు దానికి బాధ్యత వహించవలసి వుందని నేను సవినయంగా మనవిచేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

మనము నిన్నటివరకు చెబుతున్నటువంటి, సగర్వంగా చెబుతున్నటువంటి, మతసామరస్యం, ఈనాడు మంట కలిసింది. సహోదర భావము కుప్పకూలిపోయింది. ఈస్థితిలో ఈనాడు ప్రభుత్వము వారొక తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. వారి భావాల ప్రకారం, వారియొక్క అవగాహన ప్రకారం, వారి ఉద్దేశము ప్రకారం వారు ప్రవేశపెట్టారు. మాది కూడ ఒక పార్టీ, మాకు అన్ని పార్టీలున్నాయి. మేమందరం మేత్ర పక్షాలుగా ఎదురు పక్షాలుగా ఈనాడు నిల్చున్నాము.

(ఇంటరప్షన్స్)

ఈనాడు అందరం సమీపిగా దేశంపట్ల మాకున్నటువంటి విధానాన్ని చిట్టి, మైనారిటీగా వున్నటువంటి ముస్లింలు, సిక్కులు ఇత్యాది మైనారిటీ వర్గాలకు అందరికీ సంబంధించి, మా అభిప్రాయాలను మేము పూర్తిగా ఆలోచన చేసుకొని, మేము కూడా ఒక తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెడుతున్నామని మనవి చేస్తున్నాము.

"This House places on record its deep deep sense of sorrow at the demolition of Babri masjid in Ayodhya by the BJP and other communal forces which have put the secular concept of our nation in jeopardy. This has unleashed communal frenzy resulting in the loss of innocent lives in

India and other parts of the world. This communal frenzy was precipitated due to the inaction of the Government of India..

(Cries of 'No, No' from the Treasury Benches and 'yes, yes' from the Opposition)

Sri T. Jeevan Reddy (Jagatyal):- That should be withdrawn.

Sri N.T. Rama Rao:- Let the House be in order so that I could say.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఏ. మాధవరెడ్డి:- ఈ విధంగా చేస్తే, ముఖ్య మంత్రిగారు కూడా మాట్లాడలేరు.....

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ జె.సి. దీనాకరరెడ్డి:- ఏమీ, బెదిరిస్తున్నారా?.....

(ఇంటరప్షన్స్)

ఫైర్మన్:- దయచేసి కూర్చోండి.

20 Sri T. Jivan Reddy:- Sir,

Chairman:- Please resume your seat. Rama Rao garu, you please continue.

Sri N.T. Rama Rao:- This communal frenzy was precipitated due to the inaction of the Government of India.

(Interruptions)

The indecisiveness of the Prime Minister has been highlighted by the President of India in giving a direction to the Prime Minister to act promptly and to uphold the rule of law. The House also condemns the chain reaction resulting the destruction of temples and mosques, loss of property and human rights in our country and abroad. This House demands to uphold the highest traditions set by our forefathers who have achieved freedom for the country and given us Constitution with a concept of Secular Democracy. The Prime Minister should resign.

(Interruptions)

Sri T. Jivan Reddy:- Sir, Point of Order.

Sri N.T. Rama Rao:- The Prime Minister should resign owning complete responsibility.

(Interruptions)

ఫైర్మన్:- స్పీకర్ గారు ఆమోదించిన తీర్మానాన్నే వారు చదువుతున్నారు. అది వారి అభిప్రాయము క్రింద చెప్పనిస్తాను అని స్పీకరుగారు వారికి అనుమతి ఇచ్చారు.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, స్పీకరుగారు ఫైరులో ఉండి ఎడ్జర్ మెంటు మోషన్ డిస్ ఎలౌ చేశాను అని చెప్పి ఆ సభ్యుకు ఉండి ప్రాముఖ్యతను చిట్టా రాసి ఇంపోర్టెన్సు దృష్ట్యా గవర్నమెంటు రిజల్యూషను మువ్ బేస్తున్నది అని చెప్పి మైన్ సూరారెడ్డిగారిని రిజల్యూషన్ మూవ్ చేయమని అనడం వారు రిజల్యూషన్ మూవ్ చేయడం జరిగింది.

(ఇంటర్ప్లన్నీ)

ఇల్లు అలకగానే పండుగకాదు. నేను అన్నిటికీ సమాధానాలు చెబుతాను.

(ఇంటర్ప్లన్నీ)

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పటి నుంచీ ఇప్పటివరకు ప్లై మినిస్టరుని సెన్సర్ చేయాలి అనే పరిస్థితి ఎన్నడూ రాబేదు. ఇప్పుడు వచ్చింది.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- మీ ఇష్టము వచ్చినట్లు మీరు మాట్లాడండి. మీరు పెత్తనంలో ఉన్నప్పుడు మీరు ఎవరికి హామీలు పట్టారో అవి అన్ని చెప్పండి. కానీ నేను మనవి చేశాడి. ఇక్కడ ఒక తీర్మానాన్ని గౌరవనీయులైనటువంటి మైన్ సూరారెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టారు. దాని మీద డిస్కషన్ జరగాలి. ప్రతిపక్ష నాయకులు అభిప్రాయం ప్రకారం వారు తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టడానికి అనుమతి వచ్చినా మీకు ఆ తీర్మానం ప్రతిని ఆందించడం గాని నోట్సు పంపడంగాని ఏమీ జరగలేదు ఆ తీర్మానం ప్రతులు మా దగ్గర లేవు అనేది నా పాయింట్ ఆఫ్, ఆర్డర్ లేక పాయింట్ ఆఫ్ క్వెస్టియన్ అని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- మీ తీర్మానానికి ఇది ఎమెండుమెంటు.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అయితే మాకు ఏమీ అభ్యంతరం లేదు, చదవమనండి.

శ్రీ టి. కీవన్‌రెడ్డి:- అయోధ్యలో బాబర్ మసీదు కూలగొల్పడం జరిగింది. * * *

ఛైర్మన్:- అది నేను ఎలా చేయడం లేదు. అది రిలవెంటు కాదు, కూర్చోండి.

శ్రీ టి. కీవన్‌రెడ్డి:- పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్.

ఛైర్మన్:- నో పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్. కూర్చోండి.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- సభనాయకుడు రోశయ్యగారు మాట్లాడినప్పుడు ఈ తీర్మానం మీద ఈ రోజు కాకపోతే రేపు కూడ చర్చిద్దాము ఎవరు ఏమీ చెబుతారో వారిని చెప్పనివ్వండి, మేము ప్రశాంతంగా పింఛాము అన్నారు. మరి ప్రశాంతము అంటే ఇదేనా అక్కడ సభా నాయకుడు మాట్లాడేప్పుడుగాని అట్లాగే ప్రతిపక్షనాయకుడు మాట్లాడేప్పుడు గాని ఇంక ఎవరు మాట్లాడకూడదు అనే నిబంధన పెట్టుకున్నాము. అయితే మరి ఇది ఏమీ పద్యతీ. మమ్మల్ని కూడ చెప్పనివ్వండి. సభనాయకుడు చెప్పేప్పుడు మేము నిబంధనలకు కట్టుబడి ఉంటున్నాము. మరి ప్రతిపక్షనాయకుడు మాట్లాడేప్పుడు ఇది ఏమీ పద్యతీ?

ఛైర్మన్:- అత్యంతమైన క్లిష్ట పరిస్థితిలో ఈ చర్చలు జరుగుతున్నారు. దేశం యావత్తు బీదల మనలని చూస్తూ ఉన్నారు. చాలా క్లిష్ట పరిస్థితిలో జరుగుతున్న చర్చలు ఇవి. దయచేసి నిదానంగా కూర్చుని ప్రశాంతంగా చర్చించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- పెద్దలు గౌరవనీయులు బోధపూడి వెంకటేశ్వరరావుగారు అన్నారు. ఎంతవఱు అవసరమైతే అంత సేపు డిస్కస్ చేద్దాము. ప్రశాంతంగా చర్చిద్దాము అన్నమాట కాదనడంలేదు, దానిమీద మాట బ్రేక్ చేస్తున్నాము అనే మాట లేదు. ఆ మాట మీద విలదడే ఉన్నాము. ఎంతసేపైనా కూర్చుని డిస్కస్ చేసుకుందాము.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- ఇల్లు అలకగానే పండగ కాదు అని రోశయ్యగారు చెప్పారు. ఇల్లు అలకనీడే కూడ పండగ కాదు... The House unanimously conveys its deep sympathy to the families of those who have lost their lives and properties. The House appeals to all the political parties, organisations and people to co-operate in the maintenance of peace, law and order and communal harmony. The House recommends to the Government to reconstruct the places of worship which have become victims to this vandalism. అధ్యక్షా, మనం ఈనాడు మన దేశం యొక్క నైసర్గిక పరిస్థితి,

*** Expunged as ordered by the Chair.

సంస్కృతి అన్ని కనుక ఒకసారి మననం చేసుకుంటే ఈనాడు మనము ఉండే విధానానికి మన సౌశీల్యానికి ఎంత పరిత్రా వెనుక ఉందో ఒకసారి గుర్తు చేసుకోవడం మంచిదని కూడా మనవి చేస్తున్నాను. ఎంతో మంది మన దేశం మీద దండయాత్రకు వచ్చారు. మరి ఆరులు కూడా ఈ దేశములోకి వచ్చినవారే. అలాగే మహమ్మదీయులు వచ్చారు, బ్రిటిష్ వారు వచ్చారు, ఇంకా ఎందరో, మరెందరో కూడా వచ్చారు. వారందరూ కూడా తిరిగి దేశం నుంచి ఎవరూ వెళ్ళిపోలేదు వచ్చి ఇక్కడే నిలబడిపోయారు. ఈ దేశములో ఉన్నారు. ఈ దేశం యొక్క సంస్కృతికి, విధానానికి, సమాజ వికాసానికి సహజర భావానికి వారందరూ కూడా ప్రతీకలుగా మన దేశములోనే ఉన్నారు. కాబట్టి ఈనాడు వచ్చినటువంటి మతస్థామరస్యం అనేది ఈనాటికి కాదు బీనాదో, ఎప్పటి నుంచో మన దేశములో ఉన్నటువంటి విధానానికి పరిపూర్ణమైనటువంటి తార్కాణం అని కూడా మన గుర్తు చేస్తున్నాను. ఈ బాబీమసీదు విషయములో మరి ఒకప్పుడు రామాలయం ఉండేది. మరి రాముడు ఎప్పుడో త్రోతాయుగములో ఉన్నాడు. ఆ త్రోతాయుగములో ఉన్నటువంటి ఆ అవతార పురుషుడికి చిహ్నముగా, గుర్తుగా వెబ్బుకున్నది ఇలయం అన్నాడు. అదే విధముగా బాబరు చక్రవర్తి వచ్చినప్పుడు అక్కడ నిర్మించినటువంటి మసీదు ప్రతీకంగా నిర్మించాడు అనేది నేను చెప్పవలసినది కాదు. మరి ఆ స్థానంలోనే బాబరు చక్రవర్తి మసీదు నిర్మించాడు అనే అభిప్రాయం ఉంది కాబట్టి మరి ఆనాడు నిర్మించింది బాబీమసీదు. బాబీమసీదు, రామాలయం, ఆయోధ్య అని నేను వచ్చింది. ఆయోధ్యలో జరిగింది కాబట్టి రాముడియొక్క ప్రతీమ ఇటు బాబీ మసీదు నిర్మయం సమస్యగా మనము అనుకోవచ్చు. అవగాహన చేసుకోవాలని నేను ఈ సందర్భముగా సవినయంగా మననం చేస్తున్నాను. అందుకే ఇదీవరకు, పూర్వం మరి జాతీయ కాంగ్రెస్ ఉన్నప్పుడు ఆనాడు

an introduction to the subject, Sir. ఆనాడు మరి జాతీయ కాంగ్రెస్ లో హాం మినిస్టర్ గా ఉన్నటువంటి సర్దార్ పటేల్ డి - ఆయన అంతకుముందు కేవలం ఏదో ఉడుకుతూ ఉన్నటువంటి సమస్యను దీనిని ఏ విధంగా అవలం భావమునో ఆయన 1949 నాడే ఈ మసీదుకు తాళాలు వేయించడం కూడా జరిగిందని సందర్భముగా గుర్తుకు తెస్తున్నాను. అప్పుడు ఉన్నటువంటి జాతీయ కాంగ్రెస్, ఆ తరువాత జరిగిన పరిణామాలు అందరికీ తెలుసు. కాంగ్రెస్ ఎన్నో రూపాలు దీర్చుకున్నది. కాంగ్రెస్, కాంగ్రెస్ కాంగ్రెస్-ఎమ్, కాంగ్రెస్-ఆర్, కాంగ్రెస్-జెడి - ఈ విధంగా భిన్నాభిన్నము ముక్కల్నై వెక్కల్నై ఆనాడు సిద్ధాంతాలకు తిలలోదకాలు ఇచ్చింది కూడా అందరికీ తెలుసు. ఆ సందర్భముగా 1986లో రాజకీయ లబ్ధి కోసం, ఓట్ల కోసం రాజీవ్ గాంధీగారు తాళాలు తీయించారు. Where is the necessity to open it? ఈ సమస్యను బయటపెట్టారు, తాళాలు తీసి విప్పబడిగా దేశం ముందుకు వదలిపెట్టారు ఆనాడు మరి అధికారం కావాలి, పదవీ కావాలి. దాని కోసం ఆ విధంగా ఎప్పటినుంచో మూతపడ్డటువంటి మాన్యుమెంటును ఆనాడు తీయించారు ఆయన. పైగా నేను నా ఎంక్వైర్ కంపెయిన్ ఆయోధ్యలో మొదలు పెడుతున్నాను అన్నారు ఆయన. మరి దీని అలంకారం ఏమిటి? ఎవరు ఈ ఈ సమస్యలు బయటకు తీసుకువచ్చారో ఒకసారి గుర్తు చేసుకోవాలని నేను సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. I am bringing the facts before you. I am not imagining things. ఇవన్నీ జరిగిన విషయాలు మీకు చెబుతున్నాను.

ఓరువేసి ఆలోచించండి. ఎవరి సమయములో, ఎవరి హయాములో, ఎవరి ప్రభుత్వములో ఈ పరిణామాలు తలెత్తాయో ఈ దేశాన్ని అల్లకల్లోలం చేశాయో ఒకసారి తెలుసుకోవాలని మనవి చెస్తున్నాను. ఆనాడు 1986 సంవత్సరములో అప్పుడు రాజీవ్ గాంధీగారు నాంది పలికారు మత వైషమ్యానికి అని నేను ఈ సందర్భముగా మీకు మనవిచేస్తున్నాను. ఇది అవకాశంగా తేసుకొని మత శక్తులు ఉన్నయో - మరీ విశ్వపాండు పరిషత్తు కానివ్వండి, మరీ అక్కడ బి.జె.పి. కానివ్వండి, అక్కడ ఉన్నటువంటి హనుమాన్ - ఆర్.ఎస్.ఎస్. కానివ్వండి బజరంగ్ దదర్ దళ్ కానివ్వండి ఏవిధంగా ఈ . . . .

(ఇంటరప్షన్స్)

ఏమీటయ్యా, బజరంగ్ దళ్ హనుమాన్ గా ప్రసిద్ధి తెలిసిందే, మన గురించి మనం వెక్కిరించుకోనక్కరలేదు. ఏదో మాట తప్పు పోయింది బజరంగ్ దళ్. వీరు ఏ విధంగా ఈ పమస్య వచ్చినప్పుడు ఏ సూత్ర ప్రకారం ఎలా ప్రవర్తించారో కూడా మీకందరికి తెలిసిందే. రాజీవ్ గాంధీగారు అయిన కనుక ఆనాడు తాళాలు తేసి ఉండకపోతే నేను ఏదో డీప్ విషయములో ప్రత్యేకంగా చెబుతున్నాను, పరిశీలిస్తున్నాను అనకపోతే ఈనాడు సమస్య లేదు. ఈ సమస్య ఉత్పన్నం అవడానికి కారణం the than Congress (I) and Mr. Rajiv Gandhi.. అదే విషయములో మీకు మనవిచేస్తున్నాను. నేషనల్ ఫ్రంట్ విధానం కూడా నేను - I am the Chairman of the National Front. నాకు ఈ విషయం పూర్తిగా తెలుసు. మీకు సవినయంగా మనవిచేస్తున్నాను. ఇప్పుడు ఎవరో గౌరవనీయులు లేవీ అడిగారు. ఆనాడు బొట్టు పెట్టారు. కావాయం కట్టారు అన్నారు. ఈనాడు మీరు మా ఇంటికి వచ్చినా అదే అతిధ్యం ఇస్తాను. అదీ మన రక్తములో ఉన్నది. నేను వస్తాను అని వచ్చాడే కానీ నేను అహ్వనించలేదు.

(ఇంటరప్షన్స్)

Chairman:- Please continue...

Sri M.T. Rama Rao:- Will you allow me to speak?... The House should hear..... మరీ ఆనాడు నేను వారినీ రమ్మనీ బొట్టు పెట్టి అహ్వనం పంపించలేదు. వెలవలేదు. మే ఇంటికి వస్తానన్నారు. ఆయన వచ్చాడు. ఏమీ తప్పించారా, మీరందరు చెప్పండి. మన భారతీయ సంస్కృతి ఒప్పుకుంటుందా, చెప్పండి. మన స్వేచ్ఛా విధానం అంగీకరిస్తుందా, చెప్పండినీ అడుగుతున్నాను. వచ్చారు గౌరవించాను. తరువాత ఏమో అలయం విషయములో సుహృద్భావముతో కట్టుకోవచ్చు రామారావుగారు అన్నారు. అనాడే నేను ఖండించాను దీనిని వార్తా పత్రికలలో. Please refer to it. అదే విషయములో - మరీ నేను హాస్పిటల్ లో ఉన్నప్పుడు రామ్ మహాశారీ లోహయా హాస్పిటల్ లో ఏదో చికిత్స కోసం ఉన్నప్పుడు ఆనాడు రథ యాత్ర కోసం, అదే రథ యాత్ర కంటివ్యా అయింది, మరీ ఆనాడే కనుక వారినీ సమర్పించి ఉంటే

నేను ఎందుకు పెడతాను మీరు అనడని చెప్పడానికి. ఒకసారి విజ్ఞతతో ఆలోచించమని మనవిచేస్తున్నాను. రద్దీ యాత్ర వారు చేస్తున్నప్పుడు నేను As the Chairman of the National Front.

(అధికార పక్షం నుంచి ఒకరు 'బ్రేక్ ఫాస్ట్' ఇవ్వావు' అన్నారు)

XXX

(ఇంటరప్షన్స్)

భైరత్తన్:- (తెలుగుదేశం సభ్యుల నుద్దేశించి) మీరు కూర్చోండి.

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు (కుప్పం):- *** లేకుండా మాట్లాడుతున్నారు. ఆర్వత లేదు.

భైరత్తన్:- రామారావుగారు మీరు కంటిన్యూ వేయండి.

Sri N.T. Rama Rao:- The House must be in order.

భైరత్తన్:- రన్నింగ్ కామెంటరీ పట్టించుకోకండి. మీరు కంటిన్యూ వేయండి.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు:- దూషణ మాత్రం అన్నాడు. ఒక్క నిమిషం...

(ఇంటరప్షన్స్)

భైరత్తన్:- వారిని మాట్లాడనివ్వండి.

శ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి:- వారికి తెప్పండి.

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు:- దేశాన్ని నాశనం చేశారు మే ఓల్లకోపం ... రమ్మని చెప్పండి. మేమూ చూస్తాము.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు:- ఆయన ముఖ్యమంత్రిగారు ఏ విధంగా మాట్లాడతారో తెలుసు, ప్రజలకు అంశ తెలుసు.

శ్రీ ధర్మన్ :- వారినీ మాట్లాడనివ్వండి. మీరు అభ్యంతరం చెప్పితే ఎట్లాగ?

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు :- తేడర్ ఆఫ్ ది హౌజ్ చక్కటి ప్రసంగం ఇచ్చారు. మేము కూడా.....

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ధర్మన్ :- మీరు మళ్ళీ గతంలోకి వోతే ఎట్లాగ. వారు మాట్లాడుతున్నారు. మాట్లాడనివ్వండి. Please allow him to speak.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు :- అధ్యక్షా, ఈ సందర్భముగా మరి తప్పును వివరంగా చెబుతున్నాను. 1989 ఎలక్షన్ లో అయోధ్యలో శ్రీ రాజీవ్ గాంధీ గారు ఎలక్షన్ కేంపెయిన్ మొదలుపెట్టారు, ఈ దేశాన్ని ఉద్ధరిస్తాను అని. అదే మరుసటి రోజున షాజాబాదులో ఉపన్యాసములో He reiterated it. నేను - ముస్లిములు కష్టపడవద్దు అని ముస్లిము ఓడి కోసం నేను మాస్కీను రక్షిస్తాను అని ఆ మాట, ఆ నోటితో *** రేఫర్ ది రికార్డింగ్ పాయింట్ మన దేశం యొక్క మతసామరస్యాన్ని, సర్వమత సమాన భావాన్ని రక్షించడానికి నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం ఈ దేశములో చేసినటువంటి కార్యక్రమం. ఏలిన ఏలుబడి ఆహార్యం ఇక్కడ శాశ్వతంగా మిగులుతుంది. రథ యాత్రను నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం అపితే నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వానికి మద్దుతును ఉపసంహరించుకోవాలని డి.ఐ.పి. డిడిరించినా మేము అంగీకరింపలేదు....

శ్రీ యం. రత్నదోస్ :- ఆ.....

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు :- ఏమిటి సర్ ఇది? అహ్ మిషన్ తేడర్ మాట్లాడుతున్నా, ముఖ్యమంత్రి మాట్లాడుతున్నా. ఇంకెవరు మాట్లాడుతున్నా మధ్యలో ఇలా మాట్లాడవచ్చునని మీరు రూలింగ్ ఇవ్వండి. * * *

శ్రీ ధర్మన్ :- చంద్రబాబునాయుడు :- * * * అనే పదం ఏమిటో కాస్త చెప్పండి. ఆ పదం మంచిదేనా. That will not go into records. Please resume your seat.

(Interruptions)

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు :- వీ ఆర్ ఆన్ రికార్డ్. ఈ సభలో ముఖ్యమంత్రి గారు మాట్లాడేటప్పుడు మంకూడా ఇలాగే చేస్తే ఏ. సి.ఎం. కూడా మాట్లాడేడు. మీరు కంట్రోల్ చేయండి, లేకపోతే * * *

* * * expunged as ordered by the Chair.

Chairman:- That will not go on record.

(Interruptions)

ఫైర్మన్:- నేను, మరొకసారి విజ్ఞప్తిచేస్తున్నాను, ఎవరైనాసరే ఇలా మాట్లాడకూడదు. అయితే ఎవరైనా కూర్చుని వారపాటున ఉద్యోగంగా ఏదైనా వస్తే వానిని చట్టించుకోవద్దని కూడా చెబుతున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

నేను మరో మరొకటి విజ్ఞప్తిచేస్తున్నాను, ఇది చాలా సున్నితమైన విషయం. ఇది జాతి సమగ్రతకు సంబంధించిన విషయం. జాతి యావత్తూ బాధలో ఉన్న సందర్భంలో జాగ్రత్తగా మాట్లాడవలసిందిగా పెద్దలను కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. విజయసింహారెడ్డి (మిర్జాలగూడ):- * * * అన్నారు. ఏమీ చూసుకోంటారు?

ఫైర్మన్:- ఇంత బాధకరమైన విషయంగురించి మాట్లాడుతోంటే ఏ సభ్యుడైనా ఇలా స్పందించడం బాగాలేదు. ప్రతిపక్షనాయకుడు మాట్లాడుతున్నారు, వారి మాటలను కూడా గమనించండి.

శ్రీ బి. విజయసింహారెడ్డి:- ఆ వర్షం వెళ్లిపోవడం వల్ల.

ఫైర్మన్:- దయచేసి కూర్చోండి, ఈ సందర్భంలో నేను మరొకసారి మనవిచేస్తున్నాను, వారు ఏమీ మాట్లాడుతున్నారో వినండి, తరువాత మీకు కూడా అవకాశం ఉంటుంది.

శ్రీ బి. విజయసింహారెడ్డి:- సభ్యులతో మాట్లాడితే వినడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు:- అధ్యక్షా.

ఫైర్మన్:- చంద్రబాబునాయుడుగారు, నన్ను మాట్లాడనివ్వండి, వారికి నేను సమాధానం చెబుతాను...

శ్రీ బి. విజయసింహారెడ్డి:- గౌరవ శాసనసభ్యుడిగా ఉండి శాసనసభను కింపపరిచే విధంగా మాట్లాడడం ఏమిటి?

(తేవ్ర అంతరాయం)

వైర్మన్:- నేను మరొకసారి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను, కూర్చోండి.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, సభలో ఉన్న గౌరవ సభ్యులందరికీ, ముఖ్యంగా కాంగ్రెస్ పార్టీవారికి నేను మనవిచేసేది ఏమిటంటే ఎవరైనా మాట్లాడేటప్పుడు విమర్శిస్తే వాటిని నోట్ చేసుకొని తగు సమయంలో జవాబు చెప్పవచ్చని అనుకొన్నాము. ఎంతవరకు కావాలంటే అంతవరకు దీనిపై డిస్కస్ చేద్దామని అనుకొన్నాం. అందువల్ల నేను అప్పీల్ చేసేది ఏమిటంటే ఎవరు మాట్లాడినా మాట్లాడనివ్వండి, వారి ధోరణినిబట్టి, ఆలోచనను బట్టి మాట్లాడతారు. వాటిని నోట్ చేసుకొని తగు సమయంలో రిప్లయి ఇవ్వవచ్చు. ఇక రెండవది ఏమిటంటే సభలో ఇలాంటి వాతావరణం రాకూడదు. కానీ వచ్చినప్పుడు ఒక మీకుడు లేచి నేను సభను సాగనివ్వను అంటే అది కూడా న్యాయం కాదు. నేను ఛేస్ విజ్ఞప్తి ఏమిటంటే సభను నడపడానికి నియమనిబంధనలు ఉన్నాయి. ఒక వ్యక్తి సభను జరపమంటే జరపడం లేకపోతే లేదు అంటే ప్రజాస్వామ్యం వర్తిల్లడం కష్టం. సభను సక్రమంగా జరపకొందామని ముఖ్యంగా కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యులకు మనవిచేస్తున్నాను. మేము నోట్ చేసుకొంటాము. ఇక మీరు ఆ మంత్రిగారికి కాకుండా ఇతర సభ్యులందరికీ కూడా ప్రోరేటా ప్రకారం టైం కేటాయింపండి. ఎవరు ఏమీ మాట్లాడినా ప్రభుత్వం ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో ప్రతి పాయింట్కూ జవాబు చెప్పవచ్చు. ప్రతి మాటకూ జవాబు చెప్పాలము.

వైర్మన్:- ఈ సందర్భంలో నేను మరొకసారి విజ్ఞప్తి చేసేది ఏమిటంటే ఈ చర్చలో తర్వానికి పోకూడదు. సున్నితమైన విషయంపై రాష్ట్రంలోని ప్రజానీకానికి మనం సంతాపాన్ని తెలియజేస్తున్నాం కాబట్టి కాస్త శాంతిగా మాట్లాడవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్.టి. రామారావు:- అధ్యక్షా, ఆరోజున మన సభ్యులనూ, సంస్కారాన్ని జాతి విధానాన్నీ కాపాడుకొనడంకోసం నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం ఏవిధంగా వ్యవహరించిందో చెబుతున్నాను. ఆనాడు అధ్యాపకులు మా ఇంటికి వచ్చినప్పుడు చెప్పాను, ఇది అపండి, ఇది దేశ శ్రేయస్సుకు మంచిది కాదని చెప్పాను. We never appreciated this. దీనిని మేము సమర్థించము అని కూడా చెప్పాను. అదేవిధంగా దేవాలయం విషయంలో రామారావుగారు ఏదో కష్టపడ్డారని కాదు. ఐ కాన్డెమిన్ దాట్. అదే విధంగా మీరు రథయాత్రను ఆపవల్సివచ్చే మేము మే ప్రభుత్వానికి మద్దతును ఉపసంహరించుకొంటామని పి.పి. సింగ్ గారిని బెదిరించినప్పటికీ కూడా దేశ సమగ్రతను కాపాడడంకోసం నిర్వాక్తిబద్ధంగా 1991లో రథయాత్రను ఆపడం జరిగింది. How the National Front stopped the Radha Yatra at the cost of the power, you know it. దేశ సంరక్షణకోసం మైనారిటీలైన ముస్లింల కోసం, ఆనాడు శాంతిభంగంను కాపాడడం కోసం, సమాజం యొక్క సభ్యులకోసం, వీకాసం కోసం

ఏవిధంగా ప్రవర్తించమో కూడా ఒకసారి తమకు గుర్తుచేస్తున్నాను. నేను ఛైర్మన్ గా అధ్యానిగారి ఇంటికి వస్తున్నానని చెప్పి బియ్యం తీసుకొని వారి ఇంటికి వెళ్లడం జరిగింది. అది ఎవరికీ తెలియదు, నేను హాస్పిటల్ లో బెడ్ మీద వుండి ఎక్కడికీ వెళ్లడానికి వేలులేని పరిస్థితిలో కూడా రహస్యంగా కారు తెప్పించుకొని తిన్నగా వారి ఇంటికి వెళ్లను. నేను వెళ్లసరికి ఆయన వేరే నాయకులతో సమావేశం జరుపుతున్నారు. అయినా నన్ను ఎంతో ఔదార్యంతో పిలిచి వారి ఇంట్లో వున్న ఒక గదిలోకి తీసుకువెళ్లి మాట్లాడారు. అప్పుడు నేను నిష్కర్షగా మూడు పాయింట్లు చెప్పాను ఇది దేశానికి సంబంధించిన సమస్య మతానికి సంబంధించిన సమస్య. దీని గురించి తొందరపడవద్దు, మత సామరస్యమే మన ధ్యేయం అని చెప్పాను. అందరూ హార్షింబే విధంగా నిర్ణయం తీసుకోవాలనే నేషనల్ ఫ్రంట్ తరఫున మూడు పాయింట్లు గురించి సజెస్ట్ చేయడానికి వచ్చానని చెప్పాను. నేను ఇచ్చిన సలహాలు ఏమిటంటే రాష్ట్రపతివే సుప్రీం కోర్టు స్పెషల్ బెంచ్ మన కానిస్టిట్యూట్ చేయించమని చెప్పాను. స్పెషల్ బెంచ్ మన ఏర్పాటుచేయించి ఏ మాత్రం జాగులేకుండా 30, 40 రోజులలో ఈ సమస్యపై అభిప్రాయం తెలుసుకోవాలని చెప్పాను. సమస్య కేవలం తెలుసుకొని స్పెషల్ బెంచ్ అభిప్రాయాన్ని త్వరలో తెలుసుకోవాలని చెప్పాను. రెండవ పాయింట్, యిక వివాదస్పందలో, వివాదంలో ఉన్న స్థలం, ఆ ప్రాంతాల్లో పరియాలలో ఉన్న వారూ ప్రవేశించడానికి వేలు లేదు, అది ప్రభుత్వ అధీనంలో వుండాలి. అక్కడ, రాయి తియ్యడానికి రాయి వెయ్యడానికి వేలు లేకుండా మేరు రక్షించవలసిందిగా కోరడం జరిగింది. ప్రభుత్వం రక్షిస్తుంది. కాబట్టి, దీన్ని అంగీకరించండి? మూడవ పాయింట్ - ఏ తీర్మానం అయితే, ఏ నిర్ణయం అయితే, ఏ జడ్జిమెంటు అయితే సుప్రీంకోర్టు స్పెషల్ బెంచ్ ఇస్తుందో దీని విషయంలో అందరూ ఆలోచించాలి. ఈ మూడు పాయింట్లు చెప్పాను. దేశ శ్రేయస్సుకోసం, నా అంతట నేను, నేషనల్ ఫ్రంట్లు ఛైర్మన్ గా ఏ రికమండేషన్ గవర్నమెంటు, నేషనల్ ఫ్రంట్లు గవర్నమెంటు అభిప్రాయం కూడా యిది. యింపుమింపు మా ప్రభుత్వం గా ఫ్రంట్లు ఛైర్మన్ గా I impressed on the Government to accept this. మేరు దయచేసి అంగీకరించండి? దేశంలో క్షోభ తప్పిపోతుంది, మత సామరస్యాన్ని పెడగొట్టకండని చెప్పడం కూడా జరిగింది. కాబట్టి, నేను ఆనాడు చెప్పాను - అటువంటి పిదానాన్ని వారు తిరస్కరించారని ఎంతో బాధతో మేకు వ్యక్తం చేస్తున్నాను. ఆనాడే కనుక వారు అంగీకరించినట్టే, యి అనర్థం ఇప్పుడు వచ్చేది కాదు. 1991 లో జరిగింది. అప్పుడే కనుక అంగీకరిస్తే, యిప్పుటికే కేసును సుప్రీంకోర్టు యిచ్చేది. అది అందరూ కూడా అమోదయోగ్యంగా అంగీకరించినట్టే, మతసామరస్యం చక్కగా వుండేది. ఆనాడు ఏమాత్రం కూడా అంగీకరించకపోవడం వల్ల, యినాడు యి సమస్య ఏర్పడిందని మనవి చేస్తున్నాను. I am stressing it again and again. వెంటనే ఆనాడు అధ్యానిగారిని అరెస్టు, చేస్తున్నామని చెప్పడం జరిగింది. We never cared for the power, for the position. ఇవాళ ఎంగీలీ కూడు తినే అధికారంకోసం అత్యున్నతాకట్టు పెట్టుకోము. కానీ, నేషనల్ ఫ్రంట్లు ప్రభుత్వం అంగీకరించలేదు. ప్రభుత్వం పోయినా సరే. మేము పోయినా సరేగానీ, ఆ పిదానాన్ని అంగీకరించకుండా వెంటనే అధ్యానిగారిని అరెస్టు చేయడం జరిగిందని మనవి చేయడం జరిగిందనీ మనవి చేస్తున్నాను. అదేవిధంగా, ఆనాడు ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో మూలాయం సింగ్ యాదవ్ ఆనాడు ఛీఫ్ మినిష్టర్, ఎవరు అయినా సరే, మాతానికి సంబంధించిన, ఏ ఆయుధంతో

అయినా, కేబినెట్ అయినా గాని ప్రకటించడానికి వీలు లేకుండా జాగ్రత్తను వహించాలని హెచ్చరించడం వల్ల ఒక సంఘటన జరగలేదు అనాడు. కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వం బాబరి మసీదును రక్షించగలిగితే ఉనాడు. This Government with all the powers and forces... రక్షించలేకపోయింది. దీన్ని తీవ్రంగా అలోచించవలసిందిగా మీకు సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

అనాడు ఎన్నికలు అయ్యాయి ఎన్నికలు అయినప్పుడు ఏ విధంగా రాజీవ్ గాంధీగారి హత్యతో కాంగ్రెసు అనాడు గద్దె ఎక్కిందో కూడా తెలుసు. లెసివో ఎక్కగలిగేదా? But it is a minority Government. ఇంకొక పార్టీ సపోర్టు యిస్తేగాని వారు అధికారాన్ని నాలుగుకొనేస్తే, స్పీకర్ వుంటే, తాకట్టు పెట్టారు బి.జె.పి.సి. కలుపుకుని, కలుపుకోకపోతే, డిప్యూటీ స్పీకర్ పోస్తుంటే గౌరవంతో యివ్వారు లోక్ సభలో? ..... అదే సిద్ధాంతం అయితే స్పీకర్ మావాడు వుండాలి. డిప్యూటీ స్పీకర్ ప్రతిపక్షాల వారు వుంటారే అదే సిద్ధాంతం అయితే రాజ్యసభ డిప్యూటీ ఛైర్మన్ ప్రతిపక్షాలకు వెందిన వారు వుండాలి. ఏదో ఒకా అదర్వంతుండాలి. ఆ విధానం లేకుండానే రాజ్యసభ వచ్చినప్పుడు మీరు ఏ విధంగా డిప్యూటీ ఛైర్మన్ ను పెట్టారు. అదే విధంగా మా పక్షానికి డెప్యూటీ ఛైర్మన్ యివ్వాలంటే, కాదు, మేము కాంగ్రెసు వారికి, మా పార్టీ వారికి యిస్తామని ఎందుకు అన్నారు.

శ్రీ సిపాద్. విద్యాసాగరరావు:- అబ్బెక్కన సార్... సార్, యిప్పుడు డిప్యూటీ స్పీకర్ పదవి మాకు యిస్తే యివ్వారు. దాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ పోవాలి కానీ, మాకు రాజ్యసభలో యివ్వలేదు కాబట్టి వ్యతిరేకిస్తామని అంటే ఎట్లా సార్?.....

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ యన్.టి. రామారావు:- అదేవిధంగా అమెరికాలో అద్వానిగారు స్టేట్ మెంటు యివ్వారు. లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిని మించినటువంటి ఒక మహాబులుడు, విజ్ఞునుడు ఈ రోజు మనకు ప్రధానిగా వచ్చారు. మరి దీనికి కారణం ఏమిటి? వేరే సిద్ధాంతం కాంగ్రెసు ప్రధానిని పరిరక్షించడమా? వారికి అండగా నిలవడమా?.....

Sri Ch. Vidyasagar Rao:- When my leader's name is mentioned....

(B.J.P. Members rose to speak)

Chairman:- I am not allowing. ఉపన్యాసంలో ఒక సందర్భంలో వచ్చారు. No problem. Please take your seat.

శ్రీ సిపాద్. విద్యాసాగరరావు:- విదేశాలలో ఉన్నప్పుడు దేశగౌరవాన్ని, విదేశ ప్రతిష్ఠ వీషయంలో కాదు అని చెప్పడానికి ఎవరైనా ఏ పార్టీ అయినా విదేశాలలో మన దేశం గురించి మాట్లాడాలి కదా సార్...

శ్రీ రమణ:- మేరు మాట్లాడేటప్పుడు సమాధానం చెప్పవచ్చు. మాట్లాడవేయండి.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అధ్యక్షా, మా అభిప్రాయం యిది: మేము చెప్పుతున్నాము. అనాడు కాంగ్రెస్, బి.జె.పి.ల యొక్క రాజకీయ విచారాల పర్యవసానమే యీ సమస్య. దేశ ప్రజలు విస్మయపోయారు. ఏమిటి యినారు బి.జె.పి కేవలం కాంగ్రెసు జేబులో బొమ్మ అయిపోయిందే; ఏమిటి యి విధంగా విఫలం అయ్యారు? పార్టీ సిద్ధాంతం గడబిడలో కాంగ్రెసు వారు మా ప్రకటన వుంటే, నష్టపడేటట్లు ఉన్నామనే భావంతో, ఉద్దేశ్యంతో అనాటి నుంచి తిరిగి బి.జె.పి. పార్టీ పూర్తిగా కాంగ్రెసుకు వ్యతిరేకంగా మరిందని చెప్పవలసి వుంటుందని మనవి చెప్పాన్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ కె. విద్యాధారరావు:- సార్...

శ్రీ రమణ:- షేక్ బక్ యువర్ సెట్....

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- ఆరోజు అయోధ్యలో బి.జె.పి. వేసిన స్టేట్మెంటు చూడండి. మేము కరనేవ చేస్తామని అన్నారు. అవ తేదీన ఏమిటి? మేకు, ప్రభుత్వానికి విజ్ఞత వుందా లేదా? అందరూ ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. అయోధ్యలో ఏ సమస్యవచ్చినా దాన్ని పరిష్కరిస్తారనే భావంతో ఆ రోజు నాలుగు నెలలు వాయిదా వేయించి కరనేవదాకా వుండండి. తరువాత ఆలోచిస్తామన్నారు. తరువాత వేషవల్ ఇంటిగ్రేషన్ కౌన్సిల్, అది మేటి అయినప్పుడు పూర్తిగా ప్రధాన మంత్రిగారికి....

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎన్. వంద్యజానువాయుడు:- ముఖ్యమంత్రిగారు రేరు - ఢిల్లీలో షేర్మెంట్లు చేస్తున్నారు.

శ్రీ రమణ:- వంద్యజానువాయుడుగారు కూర్చోండి....

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- నాలుగు నెలలు గడువు యిచ్చారు. మేము తిరోవేస్తాము, నిర్ణయిస్తాము, యి సమస్యను పరిష్కరిస్తామని, రేకు కోసం - నాలుగు నెలలు మేటింగువేసి, ప్రధానమంత్రిగారు విద్యవోయారు. ఇంత అవర్కానికి బాధులలు

అడుగుతున్నాను అదే, నేషనల్ ఇంటిగ్రేషన్ కౌన్సిల్ లో మీరు ఏ నిర్ణయం తీసుకున్నప్పటికీ కూడా అదే సవ్యాదయంతో దయతో ఆలోచించండి? దేశ క్షేమాన్ని చూడండి? మంచి చేయండి, మతసామరస్యాన్ని నిలపండి, మైనారిటీల శాంతి భద్రతలను కాపాడండి? మీకు అధికారాలు ఇచ్చామని చెప్పారు. ఏమీ చేశారు? ఏమీ చేయగలిగారు? అప్పుడు నేను వెళ్లకపోవడానికి కారణం అడిగారు కనుక చెప్పవలసిన ధర్మం మంది. ఎన్నో పనులు వంటాయి. మరునాడు చోర్మొన్న వెళ్లవలసివస్తుంది. ఒక మానవునిగా వేరే పనులు కూడా కొన్ని వంటాయి కదా.

(అంతరాయం)

12-00 దేశం కోసం ఆనాడు మా వేధానాన్ని వ్యక్తం చేయడం జరిగింది.
మ.

(అంతరాయం)

చంద్రబాబునాయుడు:- ఢిల్లీలో ప్లెరవేలు చేయడం తెలుసా? ఈ రోజు శాసనసభ వుంటే ఎందుకు రాలేదు మీ ముఖ్యమంత్రి? నేకులు చెబుతున్నారు మీరు.

(అంతరాయం)

శ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి (భోన్సీర్):- కాంగ్రెస్ పార్టీలోని వెన్నుపోటుదారులై గడబిడ చేస్తున్నారు.

శ్రీ డి. శ్రీనివాస్ (నీజామాబాద్):- ఏమీటండీ ఆయన అనేడి? ఎవరు ప్లెరవేలు చేస్తున్నారు?

శ్రీ ఎస్. చంద్రబాబునాయుడు:- ప్లెరవేలు చేసుకునేవారు మీరే.

శ్రీ ఎస్. డి. రామారావు:- ఆనాడు బెలిగ్రాం పంపాను. అయోధ్యలో యింత గొడవ జరిగితే ప్రధానమంత్రి వెళ్లలేదు. సమస్య ఏమీటో మరి. దేశానికి ఈగతి పట్టించాడు ఆ మహామధావుడు అని చెబుతున్నాను.

(ఇన్ని గొడవలు జరుగుతూ వుంటే ఘాటింగ్స్ జరుపుకుంటున్నారు అంటూ కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యుల నుండి)

అధ్యక్షా, అధ్యానేగారు, అందరూ మొదటి నుండి చెబుతూనే ఉన్నారు 'కరణవ తప్పక జరిగితేరుతుంది అని. అప్పుడున్న పి.హెచ్.పి. భజరంగ్ దక్కాన్ యండి, ఆర్.యస్.యస్. కాన్ యండి' మేము మందిరి నిర్మాణానికే వెదుతున్నాము. అని కొన్ని స్టేట్ మెంట్స్ కూడా యివ్వడం జరిగిందని ఈ సందర్భంగా గుర్తు చెప్పాము. ఇంత అధికారం వుంది, ఇంత సేవతత్పరత వుండి, కాపాడవలసి బాధ్యత వుండి ఏమి చేయబోదు. మేము ఎప్పుడో చేప్పాము. గరవ్ మెంటు అధ్దేనలో వుంటే, ప్రావీజీడ్ ఏరియాగా డిక్లర్ చేసి పరిరక్షించవలసిన బాధ్యత వుందని నేను చెప్పడం జరిగింది. దానికి అనుగుణంగా చేసి వుండే ఈనాడు ఈ అనర్థం జరిగేదా అని అడుగుతున్నాను. 21 డెటాలియన్స్ సేనను పంపించామని అన్నారు. అక్కడ అధికారంలో వున్నటువంటి బి.జె.పి. గవర్నమెంట్ (ఉత్తరప్రదేశ్ లో) మమ్మల్ని అడక్కుండా స్టానాన్సి ఎలా పంపిస్తారు. అని అంటే ఈ డెటాలియన్స్ అక్కడకు 8 మైళ్ల దూరంలో నిలబడడం జరిగింది ఈ డెటాలియన్స్ ను అక్కడకు పంపడానికి రూ. 80 కోట్లు ఖర్చయింది. ఈ డెటాలియన్స్ మా ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రకారమే పని చేస్తాయని చెప్పారు. ఇంతకంటే *** విషయం మరొకటి వుంటుందా? అనాడు బి.జె.పి. లీడర్ శ్రీ అధ్యానే, అధ్యక్షుడు జోషిగారు అక్కడ వున్నారని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను. వారికి, తమ పార్టీ మేద కంబోల్ వున్నప్పుటికి వారు తరువాత చెప్పిన విధానాలను బట్టి అనాడే అని వుండవలసింది. ఎందుకు చెప్పి వుండకూడదు? వారికి అపకీర్తి వస్తుందా? అనాడే చెబితే ఈ సమస్య వచ్చివుండేదికాదు. అనాడు ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రభుత్వం అయినా మనోదును పరిరక్షించండి. అని అనలేకపోయింది. 80 కోట్ల రూపాయల ఖర్చుతో వచ్చిన డెటాలియన్లు 8 మైళ్ల దూరంలో కుప్పాకులు బారు చేసి మాస్టూ కూర్చున్నారు, అక్కడ ఏ విధంగా జరగుతుందో, అనంద్ దామని.

(ఏ సినిమాలో యక్కన్ అధ్యక్షా అంటూ అధికారపార్టీ సభ్యుల నుండి)

(బెట్)

(అంతరాయం)

శ్రీ ముద్దుకృష్ణమనాయుడు:- * * *

ఫైర్మన్:- నో కామెంట్స్ ప్లీజ్. Nothing will go on record.

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు:- ఈ దేశాన్ని పర్వవశవం చేసింది పి.వి. నరసింహారావుగారే.

ఫైర్మన్:- అపోజిషన్ లీడర్ గారు మాట్లాడుతున్నారు. వెనుకనుంచి మే రన్నింగ్ కామెంటర్ ఎందుకు? వారికి డిస్కంప్యెన్స్ కలుగుతుంది.

* * * Expunged as ordered by the Chair.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అధ్యక్షా. మనకు గూఢాచారి సంస్థలు ఉన్నాయి.

షేర్మన్:- రామారావుగారు, ఎంతోమంది మాట్లాడతారు?

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- నా సబ్జెక్టు పూర్వయ్యవరకు మాట్లాడతాను ఈ యిస్యూలో అపోజిషన్ వారి హ్యాన్స్ కూడా తెలియజేయాలి కదా? నేనే నా సబ్జెక్టు నుండి డిపీయేట్ కాకుండా మాట్లాడుతాను. అధ్యక్షా. ఈ సందర్భంగా మరో విషయం గుర్తు చేస్తున్నాను. రక్షణ బాధ్యత వుంది ప్రధాన మంత్రికి, ఆ భారం. బాధ్యత ఆయనవే. ఆ భారం వుండే ప్రతిష్ట తన చేతిలో వుండే, మనందరి అత్యగౌరవం నిలబెట్టవలసిన బాధ్యత వుండే. ఆరోజున - డిసెంబర్ 6న ఎంతమంది గుమికూడారో? కదా? బాబ్జీమనీదు పడగొట్టే విషయంలో 3 లక్షల మంది కరసేవకులు వెళ్లి అంత పెద్ద డోమ్ను మూడింటినీ నాలుగున్నర, ఐదు గంటల కాలంలో పడగొట్టారంటే ఎంతమంది పని చేయవలసి వుంటుంది? ఎన్ని పనిముట్లు, పలుగులు, పారలు తీసుకువెళ్లి ఎంతమంది ఏ విధంగా పని చేశారు? ఇంత తెలియని గుడ్డితనంతో వుండా యూనియన్ ప్రభుత్వం? బి.వి.లో ఎప్పుడీకప్పుడు చూపిస్తూ వున్నారు. బి.టి.సి.లో ఎప్పుడీకప్పుడు వస్తూ వుంది. ఈ విధంగా తగాదా అవుతూ వున్నదంటూ, ఏ మాత్రం యింగితం లేకుండా కేబినెట్ మీటింగ్ కు పిలవడం ఎందుకంటే? ఆరు గంటల తరువాత పిలుస్తారా ప్రధానమంత్రి? మేము దానికి అంగీకరించాలా? ఇంత జరుగుతూ వుంటే, బాబ్జీమనీదును పడగొడుతూ వుంటే పెద్ద పెద్ద రాళ్లను కూలదోసి మూడు డోమ్లను నెలమిట్టం చేస్తూ వుంటే ఒక్క తుఫాన్ కూడా పోలేదా? అందరూ చూస్తున్నారు అనందంగా? ఈ విధమైనటువంటి అప్రతిష్ట మనకు రావడానికి కారణభూతులు ఎవరో నిరాక్షిణ్యంగా, నీశ్చయంగా, నీశ్చలంగా అలోచించవలసిన అవసరం వుందని మీకు చూపిచేస్తున్నాను. కనీసం లాల్ బాద్లీ అయినా వేశారా? నేను అడుగుతున్నాను. 21 బెజారీయన్లను రూ. 80 కోట్ల వ్యయంతో పంపించారు. ఎందుకు అధ్యక్షా? ఇంకా వివేకం ఏమంటే సాయంత్రం ఐదు గంటలకు ఉత్తరప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కళ్యాణ్ సింగ్ వారి పని పూర్తి అయిన తరువాత మనీదు కూలిపోయిన తరువాత ఆయన రిటైర్ చేస్తున్నట్లుగా చెప్పారు. అధ్యక్షా, ఈ దేశానికి పట్టిన రౌఢ్యాగ్రం ఏమంటే, తరువాత ప్రధానమంత్రి, ఐయాం డిస్మిసింగ్ ది గవర్నమెంట్ అని అన్నారు.

(తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యుల నుండి "షేమ్ షేమ్" అంటూ)

ఏమిటి, మజాకా దేశం అంటే, యిష్టంవచ్చినట్లు ప్రవర్తించి, అందరి అత్యగౌరవాన్ని తాకట్టు పెట్టడమేనా? మతవిద్వేషాలను రెచ్చగొట్టి నేంమంది చావులకు కారణభూతులు కావడమా అధ్యక్షా? ఒక్క మనీషి అసమర్థతవల్ల ప్రధానమంత్రి సకాలంలో సరి అయిన పర్య కేసుకోకపోవడం వల్ల, అతక్కుడు కావడం వల్ల దేశ ప్రతిష్ట పోయింది. ఈ అవస్థానికి ఆయన అసమర్థత కారణమనే నేను స్పష్టంగా వెలుతున్నాను. ఆయన డిక్షనుండి వేక్రించారు. ఎవీ రూంలో కూర్చోని బి.వి. చూస్తూ చక్కగా జరుగుతోంది పని

అని ఆనందించారు. ఏ చర్య తీసుకోని ప్రధానమంత్రి ఎందుకు మన దేశానికి? నేను చాలా సూటిగా ప్రశ్నిస్తున్నాను. నేను ఏ పార్టీని నిందించడం లేదు. ఏ వ్యక్తిని నిందించడం లేదు. దేశానికి సంబంధించిన యిస్యూ కాబట్టి చెప్పే అధికారం నాకు ఉంది. రాష్ట్రపతిని ఎవరైనా; ఏవయినా అడుగుతారేమో చెప్పండి. సరీఅయిన కాలంలో సరీ అయిన విధానంలో ఈ ప్రభుత్వం చర్య తీసుకోలేదని, రూల్స్ ఆఫ్ లా పాటించలేదని ఆయన ఉత్తరం వ్రాశారు: నేను సూటిగా ప్రశ్నిస్తున్నాను. 45 సంవత్సరాల స్వతంత్ర భారతదేశ చరిత్రలో ఏ రాష్ట్రపతి. ఏ ప్రధానమంత్రికి వ్రాయవది, ఈనాడు గౌరవ రాష్ట్రపతిగారు హుజ్జ కంకరీదయాల్ శర్మగారు ఎందుకు వ్రాయవలసివచ్చింది ఆ జాబు? జాబు పత్రీకలలో ప్రకటించబడింది. దయచేసి అందరూ చూడమని మనవి చేస్తున్నాను. ఇది బాధతో చెబుతున్నాను. దురుద్దేశంతో కాదు. ఎవరికి ఎవరి మీద ద్వేషం కాదు. దేశ గౌరవం వచ్చిన తరువాత, మే జాతి వచ్చిన తరువాత మే గౌరవం ఏమిటి? నా గౌరవం ఏమిటి? ఈ విషయంలో నాబాధను వ్యక్తం చేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

మనకు అనుభవం ఉంది. ఆదర్శం ఉంది. ఈ విధంగా ఏ వేదానం సంభవించినప్పటికీ, 12. ప్రాణ నష్టం సంభవించినప్పటికీ, దేశ ఖ్యాతి నాశనమయినప్పటికీ కూడా He must own the moral responsibility Sir. నేను ఎవరిమండో? ఎస్.టి. రామారావుకి ఎం.ఎల్.ఎగా ఉంది ఇక్కడ నుంచి దీగమనే ఖర్య ఎందుకు వచ్చిందండో? If he is really the Prime Minister of our democratic nation, he has to resign on moral grounds. వారి పార్టీ వారే అన్నారు.

(ఇంటరప్షన్స్)

చెప్పవలసిన వివరాలు చాలా ఉన్నాయి. కావే త్పిం లేదు అంటున్నారు. వివరాలకు వోసు-నోదరులే చెప్పారు. ఈ ప్రధానమంత్రి అశక్తి, అవాసక్తి, కాశ్చారభరితమే Demolition of Babri Masjid. అప్పుడే చర్య తీసుకుంటే ఏమే ఉండేది కాదు. మేము ఈనాడు ఇంత బాధ పడే అవసరం ఉండేది కాదు. గొండాలు తెంచుకునే మాట్లాడే అవసరం లేదు. నేను బాధతో మాట్లాడుతున్నాను. మైనారిటీస్ పట్ల పానుభూతితో మాట్లాడుతున్నాను. మా పార్టీ 7 సంవత్సరాల పరిపాలనా కాలంలో ఏం జరిగిందో గుర్తు వస్తున్నాను. మా పరిపాలనలో న్యాయం, ధర్మం ఇప్పుడు పాటించలేదు. మన దేశమే వచ్చింది. నలుగురి దృష్టిలో ఎంతో విన్నవారం అయిపోయాము. మన ప్రశిష్ట వచ్చింది.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీమతి నన్నపనేని రాజకుమారి (వినుకొండ):- అధ్యక్షా, ఏమిటండీ? ఆయన ఏం మాట్లాడుతున్నారు? దేశం వచ్చింది అంటూ మాట్లాడతారేమిటి? దేశం వచ్చింది అనే పదాన్ని కేసేయాలి. ఏ దేశం ఇప్పుడు వచ్చిపోయింది?

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు:- ఈ దేశాన్ని చంపేశారు.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- ఈ దుష్పరీతలు ఇంతటితో ఆగలేదు. ఇతర దేశాలకు పాకింది. కాశ్మీరులో, పాకిస్తాన్లో ఎన్నో దేవాలయాలు పడగొట్టబడ్డాయి. దీనికి కారణం ప్రధానమంత్రి, ప్రధానమంత్రి, ప్రధానమంత్రి. ఇంతవరకూ కూడా చర్య తీసుకోలేదు. నేను మళ్ళీ మళ్ళీ చెబుతున్నాను. అందరి మీదా గౌరవం ఉంటే, ప్రజల మీద ఆప్యాయత ఉంటే, "ఇది తెలియకుండా జరిగిన వారపాటు, మనోదులను పునఃనిర్మిస్తాము, నోదరుల దాధలో భాగస్వాములం అవుతాము" అని ఇంత వరకూ చెప్పకుండా ఉండడం వల్ల మైనారిటీలుగా ఉన్న మన పాండువులు అక్కడ ప్రాణాలు వోగొట్టుకోబడ్డారు అక్కడున్న మన మతానికి సంబంధించినవి ధ్వంసం చేయబడినాయి. దీనికి కారణం ప్లైమ్ మినిస్టర్ ఆఫ్ ఇండియా.

(ఇంటరప్షన్స్)

అంశా అయిన తరువాత, ఇల్లు కాలిన తరువాత బావి త్రవ్వబడ్డది ఒక మహానుభావుడు. అక్కడ అంశా జరిగింది. బ్యాబీ మనోదు కూలిపోయింది. తరువాత వేరు ఆ ప్రభుత్వాన్ని డిస్మిస్ చేశారు. అద్యానీ, జోషీలను అరెస్టు చేశారు. ఏమిట్ అన్యాయం? వారు కారణభూతులయితే వారిపై ముందే చర్య తీసుకోవలసింది. అంశా అయిన తరువాత, పవిత్రంగా అయిన తరువాత, జరిగినప్పటికీ తరువాత, ఈ కార్యక్రమం ఎందుకు చేపట్టి వలసిందేమీ మనవేదేస్తున్నాను. They have been made as a national heroes. ఈ ఆకార్యం వల్ల, జాతి అంశా కూడా తప్పు చేశారు అని చెప్పిన తరువాత, వారిని రక్షించడం కోసం అరెస్టులు చేశామంటున్నారు కానీ జాతికి, దేశానికి గౌరవం కారణంగా కాదు అని మనవిచేస్తున్నాను. పేర్లు మరే మరే చెప్పక్కరలేదు. ఈ జరిగిన విధానానికి వాపోతున్నాము అన్నారు. I have been betrayed. ప్రధానమంత్రిగారు అన్నారు. ఇది ప్లాన్ ప్రకారంగా జరిగింది అన్నారు. అయిన తరువాత ఎందుకు చెప్పడం? ఈ ప్లాన్స్ ముందే తెలుసుకోలేరా? He must own the responsibility. మన దేశంలో ఇంటి రిటేన్షన్ విభాగం ఏమయింది? వచ్చిందా అని అడుగుతున్నాను. ఇంత ఘోరం జరుగుతుంటే చెప్పలేకపోయారా? ఒక్క వార్త ప్రధానమంత్రి దుష్టికి రాజేకపోయిందంటే ఇది రాజ్యాంగ దోషమా, రాజ్యాంగ అపమర్శతా, ప్రధానమంత్రి అతకతా? ఇంత కుట్ర జరుగుతుందని నా నోటి కాదు. అందరూ అనుకున్నదే. ప్లాన్ ప్రకారం జరిగిన ఒక వివేకవంతుని విధానం అన్నారు. డి.కె.వి. చేసిన మోసం అన్నారు. ప్రధానమంత్రి ఆయన నోటికే అన్నారు. ఏం? మోసం చేస్తుంటే కళ్ళు మూసుకునే కూర్చున్నారా? వెంటనే

నివారించవలసిందే. మైనారిటీలను కాపాడవలసిందే. అల్పసంఖ్యక వర్గాల శాంతి భద్రతలు కాపాడవలసిందే. అది పోయి ప్లాన్ ప్రకారంగా జరిగిందనీ, దీనికి తాను బాధ్యుడను కాను అని తప్పించుకునేందుకు ఏ మాత్రం వేలులేదు. ఆయన బాధ్యత వహించాలి. ఛార్జీగా బాధ్యత వహించాలి. కేవలం క్రంజీతుడును కార్యక్రమం - ఐ వాళ్ళిగా వారీని అరెస్టు చేస్తాం, వేరీని అరెస్టు చేస్తాం అన్నారు. దీనిపై వారి చిత్తుచుద్దీని శంకించలేని మూర్ఖులం కాదు మేము. లోచల ఏం విషం ఉందో, ఏ ప్లాన్ ప్రకారం జరిగిందో మేము అర్థం చేసుకో గలము. నేను కాదు. ప్రజలంశా కూడా అర్థం చేసుకోగలరు. ఇంత వరకూ జరిగిన అనర్థం గురించి చెప్పాను. ఇది నాకు సంబంధించినది కాదు. నా పార్టీకి సంబంధించింది కాదు. ఇది మన సంస్కృతికి, మన చరిత్రకు, 45 సంవత్సరాలు మనం కాపాడుతూ వస్తున్న మత సామరస్యానికే, సెక్యూలిరిజానికే విఘాతం కలిగించేది. ఈనాడు సెక్యూలిరిజం మట్టిలో కలిసిపోయింది - ఏ కారణంగానయినా సరే. ఇంత పెద్ద సమస్య వస్తూ, ఏ విధంగా అభిప్రాయాలు తేసుకోవాలి? ఏ విధంగా కేర్మానం ప్రవేశపెట్టాలి, ఇందుకు కారణ భూతులయిన వారీని శిక్షించడం లేకుండా 'to defend the Prime Minister - it should not be the Party affair - it is a country's affair it is a social affair - Social integrity between the minorities and other Communities. The Prime Minister should own the responsibility. మన ఆర్థిక విధానం ఏమవుతుంది? మన ప్రజాస్వామ్యం ఏమవుతుంది? మన పరిశ్రమలు ఏమవుతాయి? మన దేశాన్ని ఎవరు నమ్ముతారు? కోటాను కోట్ల రూపాయలు తెచ్చి పరిశ్రమలు పెట్టుకుంటే 'మనీదునే కాపాడ లేని వారు. అశక్తులు, దుర్బలులు మేరు, మా పరిశ్రమలు ఎట్లా కాపాడగలరు' అని అడుగురా? ఈ అనర్థానికే, ఆర్థిక నష్టానికే ప్రధానమంత్రి బాధ్యత వహించాలి. ఆయన ఆర్థిక విధాన లేమిటో తెలిసేపోయాయి. ఆయన ఆర్థిక విధానాలు మట్టిలో కలిసిపోయాయి. They have flown like papers in the air. గాలిలో కొట్టుకుపోయాయి. ఇందుకు కారణభూతుడయిన వారు వారీని పిలుస్తాము, వేరీని పిలుస్తాము అంటే పిలిచి ఏం అడుగుతారు? అంశా అయింది. వారి హృదయాలు గాయపడ్డాయి. మానవత్వం వచ్చింది. రాక్షసత్వం పెరిగింది. ఇంకా ఆలోచించడం ఏమిటి? కాబట్టి I demand for the resignation of the Prime Minister. He must resign and get down for the prestige of the nation. All the damaged institutions must be rebuilt by the nation. ఏ మతానికీ చెందిన సంస్థలు నష్టపడ్డాయో, దేవాలయాలు కానీ, మసీదులు కానీ మరొకటి కానీ ప్రభుత్వం కట్టి ఇవ్వాలని మేము డిమాండ్ చేస్తున్నాము. ఇతర దేశాలలో కూడా జరిగిన తప్పును ఛార్జీగా బాధ్యత వహించి, ఇక ముందు కాపాడుతాము. ఈ దేశాన్ని సంరక్షిస్తాము. మత సామరస్యాన్ని కాపాడుతాము సమాజంలో శాంతిని కల్పిస్తాము అని నమ్మకం కలుగజేసే బాధ్యత యూనియన్ గవర్నమెంట్ మేద ఉంది. అది ప్రధాన మంత్రిది. ఇవీ మా డిమాండ్లు. ఈ డిమాండ్లతో రెజల్యూషన్ పెట్టాము. దయకో కాంగ్రెస్ పార్టీ అనీ, తెలుగుదేశం అనీ మరొకటనీ కాకుండా తేసుకోవాలి. దేశంలోనూ, ఇతర దేశాలలోనూ జరగ కూడని దుర్విధానం జరిగినప్పుడు మనం ఏ విధంగా స్పందించాలి, పోయిన సామ్రాజ్యం -

ఏ విధంగా భర్తీ చేసుకోవాలి. వోయిన గౌరవాన్ని, ప్రతిష్ఠనూ ఎలా తిరిగి తెచ్చుకోవాలి అనే పద్ధతిలో ఈ అమెండ్మెంటును గౌరవించి, గుర్తించి, దీనిని రిజల్యూషన్ గా తీసుకోవాలని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు (తనాలి):- అధ్యక్షా, కొన్ని రోజుల క్రితం . . . .

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:- అధ్యక్షా, గతంలో అనుభవాలను బట్టి చెబుతున్నాను.

XXX

శ్రీ ఎం. నేను ఎలవ్ చెయ్యడం లేదు. కూర్చోండి.

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి (ముషేరాబాద్):- ఆయనకు మత సామరస్యం మీద గౌరవం ఉంటే సభలో ఉండాలి.

శ్రీ ఎం. దయచేసి కూర్చోండి. షేర్లను ఒకే చెయ్యాలి.

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు:- XXX

Chairman:- I have not allowed him. I am not allowing you. Please resume your seat ... No, this is not the way. This will not go on record. Please resume your seat. నేను ఎవరైతే ఎలవ్ చెయ్యడం లేదు. దయచేసి కూర్చోండి.

శ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి:- అధ్యక్షా, ...

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎం. దయచేసి కూర్చోండి. ఇది రికార్డులోకి వోదు. కూర్చోండి.

20 శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు:- అసెంబ్లీ సమావేశపరచి, ఇంత పెద్ద ఇష్యూ ఉంటే, ముఖ్యమంత్రిగారు సభలో ఉండాలి.

శ్రీ వారిండ్ల భాస్కరరావు:- అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన కేర్వానం పూర్తిగా తిరస్కరిస్తూ కొన్ని సంవత్సరాలకు ఈ సందర్భంగా తమరి ద్వారా సభకు తెలియజేయబడుతున్నాను. చాలా చారాకరమయిన విషయాలు 10 రోజుల క్రితం నుంచీ జరుగుతున్నాయి. ఉద్యోగంగా ఈ సభ కూడా జరుగుతోంది. మనం అంతా కూడా పాటున్నాము.

XXX Expunged as ordered by the Chair.

సంఘటనలపై.

కానీ మనకు ఒక బాధ్యత ఉంది పెద్దవాళ్ళుగా ఈ సభలో అన్నది చాలా మంది శాసన సభ్యులలో ఇక్కడ నేను తెలుసుకున్నాను అని చెప్పి మనవిచేస్తున్నాను.

ఈ సందర్భంగా రెండు, మూడు విషయాలు తెలియజేయాలి. కొంచెం వెనక్కు వెళ్ళి చూస్తే పోస్టల్ తెలుసుకుంటే భారతదేశంలో ఉన్న ముస్లింలు ఇతర దేశాల నుండి అక్కడకు వచ్చిన వాళ్ళు కాదు. వాళ్ళు ఇక్కడే పుట్టారు. మతంలో భేదారు. చాలా మంది తెలియక కొందరపడుతున్నారు. అది కాదు. భారతదేశంలో ఇస్లాం అన్న మతాన్ని టైముల్ వీడుకు వస్తే దానిని ఇంతమంది అవాప్ట్ చేసుకున్నారు. వారికి పుట్టిన బిడ్డలు. ఈ దేశంలో ఉ మట్టిలో పుట్టిన బిడ్డలు. వారు ఇతర దేశస్థులు కాదు. వాగినీ వేరగా చూడడం చాలా వొరపాటయిన విషయం అని గృహింపవలసిందిగా గౌరవ శాసనసభ్యులకు తెలియ జేస్తున్నాను. ఆరుగులు వచ్చిన మాట వాస్తవం. కానీ ముస్లిమ్స్ చాలా. దానిని అవాప్ట్ చేసుకున్నారు. ఇస్లాములను తోసుకు వచ్చినది టైముల్. ఆ రోజున చాలా వీధులుగా అందెలంపెలుగా పై వారు క్రింద వారు రెండవ కులం వారు, మూడవ కులం వారు అని పెట్టుకుంటూ వెళ్ళారు. బుద్దుడు వచ్చారు. బౌద్ధమతంలోకి వచ్చారు. ఆయన్ను కూడా వెళ్ళగొట్టారు. ఆ మతాన్ని కూడా. ఆ బాధ భరింపలేక అఫ్రికి ఇక లాభం లేవని ఇస్లాం అన్నారు. ఇస్లాం అంటే స్వప్నమని, తెల్లనీటి అని అర్థం. అంతే కానీ వేరే కాదు. దీనిలో కొంతమంది భేదారు. వాళ్ళు మన బిడ్డలు. మన దేశంలో ఇండియన్ మతాలుగా రెండు పెద్ద మతాలుగా భాషింపవలసి ఉంటుంది తప్ప వేరు వేరు కాదు. అలా భాషింపడం తప్పని మనవిచేస్తున్నాను ఈ శాసనసభ ద్వారా ప్రజానీకానికి ఈ శాసనసభకు తెలియజేస్తున్నాను. కొన్ని విషయాలు పోస్టల్లో ఉన్నాయి. జాగ్రఫీ పోస్టల్ పూర్తిగా క్లుప్తంగా అర్థం చేసుకుని తెలియని వాళ్ళు ఎక్కడయినా వొరపాటు పడితే దానిని సరిదిద్దవలసిన అవసరం ఈ సభలో కూడా ఉందని మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. XXX కనుక ఎవరు ఎవరి కోసం...

(Repeated interruptions)

Chairman:- It will not go on record.

Sri Nadendla Bhaskar Rao:- I am on my legs. I am not yielding.

శ్రీ పి. మాధవరెడ్డి:- వెన్నువోటు పొడిచారు సరే.

శ్రీ నాదెండ్ల భాస్కరరావు:- భారతదేశం గురించి మనవిచేస్తాను మహాశయా.

(అంతరాయం)

XXX Expunged as ordered by the Chair.

ఛైర్మన్:- వన్ మినిట్. మీరు కూర్చోండి. ఒక మాట. ఎవరయినా మాట్లాడేదిప్పుడు ఒకవేళ ఎవరయినా ఇంబరప్స్ చేస్తే ఆ మాట్లాడే గౌరవ సభ్యుడు యీల్డ్ అయితే మాట్లాడాలి. కానీ యీల్డ్ కానీ పరిస్థితులలో I leave it to him and you.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు:- సర్ నేను మీ ద్వారా ఒక విషయం మనవిచేస్తాను. ఛాన్సెలు, మార్షియలు, పూర్వపరాలలోకి వోను. ఆడిట్లో షాపులు భారతీయ జనతా పార్టీ వారు, తెలుగుదేశం పార్టీ వారు కలసి చేసిన మారణ హోమం అంటున్నారు. కృష్ణారావు కమిషన్ చదవండి ఒకసారి. అందులో ఖచ్చితంగా మీరు చేసిన అన్యాయాలున్నాయి మీరు ఒక్క క్షణం కూడా సభ్యులుగా కంటిన్యూ అయ్యే స్వేతిక అభికారం లేదు. మీరు చదవండి. You go through it. He has clearly said it.

Chairman:- Now please resume your seat.

Sri Ch. Vidyasagar Rao:- With due respect to the Hon'ble Chair, I am submitting. If at all he has guts, let him challenge it.

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు:- పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ సర్ వన్ మినిట్ ఇవ్వండి.

ఛైర్మన్:- మీరు కూర్చోండి. నేను పిలుస్తాను. ఒక మాట మరొకరి అంటున్నాను. మొదలు రోజయ్యగారు మాట్లాడారు. సభను ప్రశాంతంగా జరగనివ్వండి. ఇది చాలా సున్నితమయిన విషయం. ఎవరు ఏదీ మాట్లాడినా ప్రజల హృదయాలలోకి పోతాయని గుర్తుంచుకుని మాట్లాడాలి. ఏదీ మాట్లాడినా మాట్లాడే బాధ్యత ఆ వ్యక్తిపైన ఉంది. దానిని మళ్ళా ప్రశ్నించడం చేస్తుంటే చయవేసి మాట్లాడండి. నేను మరొకసారి మనవిచేస్తున్నాను మాట్లాడేదిప్పుడు ఎవరయినా వ్యాఖ్యలు మా పార్టీకి సంబంధించి కానీ ఇతరకా ప్రశ్నించుతుంటే దానికి సంబంధించిన విషయాలు కూడా చెప్పండి. ఎవరయినా సభ్యులు మాట్లాడినప్పుడు మీరు ఇంబరప్స్ చేస్తే ఆ సభ్యుడు యీల్డ్ అయితే స్పోర్టింగ్గా యీల్డ్ అయితే లేకపోతే మీకు అవకాశం ఇస్తే మీరు మాట్లాడండి. ఆ సభ్యుడు యీల్డ్ కాకపోతే రయవేసి అక్కడ పిడిచేపెట్టండి. లేకపోతే సభ జరగడం కష్టం.

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు:- పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ సర్. XXX

ఛైర్మన్:- వో పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్.

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు:- XXX

ఛైర్మన్:- ఛైర్మన్ రిజ్యూమ్ యువర్ సీట్. I am not allowing you. It will not go on record. I am not allowing him.

XXX Expunged as ordered by the Chair.

Sri G. Muddukrishnama Naidu:- He is misleading the House.

Chairman:- Don't quote his name. I have not allowed you. You resume your seat.

శ్రీ నాదెండ్ల భాస్కరరావు:- ఉన్న వాస్తవాలను చెబుతన్నాను. మరొకటి లేదు. హాసును, ఎవరినీ మిస్లేడ్ చేసే అవసరం లేదు. అనేక రకాలుగా చెప్పినా, చిత్రీకరణగా చేసి చెబుతున్నారు తప్ప మరొకటి కాదు.

శ్రీ జి ముద్దుకృష్ణమ నాయుడు:- * * *

ఛైర్మన్:- నేను మిమ్ములను ఎలా చేయడం లేదు.

శ్రీ నాదెండ్ల భాస్కరరావు:- ఎదో శాక్రిఫైస్ చేసామంటున్నారు అధ్యక్షా. నేషనల్ గవర్నమెంటు శాక్రిఫైస్ చేసామంటున్నారు. నేషనల్ గవర్నమెంటు శాక్రిఫైస్ చేయలేదు. ఆరోజు అనేక విధాలుగా బీ.జె.పి వాళ్లు దగ్గరకు వోయి కాళ్ళా వేళ్ళా పడి బిత్తిమలాడారు. ప్రభుత్వాన్ని ఎట్రాగ్ నిలపమని చెప్పి ఆ రథాన్ని నిలపమని బిత్తిమలాడారు - తప్ప వాళ్లు చేస్తున్న పనులు మాత్రం ఎప్పుడూ కాదనలేదు. ప్రభుత్వాన్ని ఏదో ఒక విధంగా అంటిపెట్టుకునే ఉండాలని ప్రయత్నం చేశారు. కానీ ఢిల్లీలో బీ.జె.పి వాళ్లు ప్రక్కకు పోయారు తప్ప. దానిని ఏదో ఘనంగా మేము శాక్రిఫైస్ చేసాము ప్రభుత్వాన్ని - ఇడోంటే కేరీ ఫరిట్ - అని చెప్పవలసిన అవసరం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. మధ్యలో కొన్ని వ్యాఖ్యలు చేశారు. ఆ వ్యాఖ్యలకు సమాధానం చెప్పవలసినది స్నేహితులు రామారావుగారు నేను బజారులో చెప్పవలసిందే కానీ హాసులో కాదు. అందుకని ఉరుకున్నాను తప్ప వేరేకాదు. రామారావుగారు నన్ను వెన్నుపోటు పొడిచారు కానీ నేను రామారావుగారిని నేను వెన్నుపోటు పొడవలేదని మీ అందరికీ మనవి చేస్తున్నాను. ఈ వెన్ను పోటు రాష్ట్రానికి రామారావు పొడిచింది. ఈ రోజు దౌర్భాగ్యం ఏమంటే అపోజిషన్ లీడర్ గా ఉండడం. రామారావు తెలివితక్కువ మనిషిగా ఉండడమే. రామారావుని తెప్పింది నేవు కాదు. రామారావు నాటకాలు వేసుకునే మనిషి. అని అందరికీ తెలుసు. కనుక ఈ విషయాలు బయట మాట్లాడుకోండి. I will confine myself to this subject. ప్రధానమంత్రి విషయాన్ని ఇక్కడ మాట్లాడుతున్నాను. గౌరవసభ్యులు ప్రధాని గురించి ఇక్కడ మాట్లాడకూడదంటే మీరు కూడ ఉపేక్షించి ఉరుకున్నారు. అదీ సబబా, మ. కాదా అనేది నేను ఆలోచన చేస్తూ ఉన్నాను అనే విషయం మీకు మనవి చేస్తున్నాను. ప్రధాన మంత్రి ఎందుకు చేయలేదు ఆరు గంబల్లో అని అడుగుతున్నారు, ఆ రోజు మొదటి గంటలోనే డిసిమిస్ చేసి ఉంటే మీరు ఏమి చేసేవారు? "ఓవర్ స్టెప్ చేసినారు, అనవసరంగా టూమచ్ గా యాక్ట్ చేసాడు, ఎలక్టు అయిన ప్రభుత్వాన్ని డిసిమిస్ చేశాడు, చాలా దుర్మార్గుడు", అని చెప్పి ఆ రోజునే రోడ్డు మేద పడేవారు. కనుక డిస్ మిస్ శాంతంగా ఆలోచన చేసి, పది మందిని సమీకరించుకొని ఆలోచన చేసిందే తప్ప మరొకటి

కాదని మీకు మనవిచేస్తున్నాను. అనవసరంగా ఆవేశపడి ప్రభుత్వాన్ని ఆరు గంటలు ఎందుకు ఆపినారు, డిస్మీస్ ఎందుకు చేయలేదని" అని మీరు ప్రశ్నిస్తున్నారు. డిస్మీస్ ఎందుకు చేయలేదు? మీ అందరికీ బాగా తెలుసు. "మేము అది చేస్తున్నాము, ఇది చేస్తున్నాము కనుక మీరు రజాలను పంపవలసిన అవసరం లేదని" ఒక ప్రక్క ముఖ్యమంత్రి టెలిఫోన్లో చెబుతూ ఉంటే ఏమీ చేస్తాడు ప్రధానమంత్రి? మరి ఆయన వినడా? మీరు వినరా? ఎవరు వినరు? రామారావుగారు చెప్పిన దాంతో, కూడ మంచి ఉంది. ప్రభుత్వ పక్షం కూడ దానిని ఆలోచించమని మనవిచేస్తున్నాను. ఆసుల్లు కోల్పోయిన వారికి నష్టపరిహారం చెల్లించే విషయమై మనమంతా ఆలోచించాలి. అనంతపురం జిల్లా నుండి కూడ నాకు ఫోన్లు వస్తున్నాయి - ముస్లిం నోదరులకు చెందిన చిన్న, చిన్న ఫ్యాక్టరీలను, వారి ఆసుల్లను కాల్చివేసినారని. ఎంత గోరం ఇది. అదే విధంగా హిందూ దేవాలయాలకు కూడ మరమ్మతు చేయవలసిన బాధ్యత లేదా నష్టపరిహారం ఇవ్వవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉంది కనుక దానిని అందరూ పరిశీలించి, ఆమోదించాలని నేను భావిస్తున్నాను. కనుక ఈ సబ్జెక్టు కాకుండా, వేరే సబ్జెక్టు ఏదీ అయితే మాట్లాడుతున్నారో, ఆ సబ్జెక్టు మీద రామారావుగారు నేను పబ్లిక్లో తెల్పుకొంటాము తప్ప ఇక్కడ కాదని చెబుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, దేశంలో, మీరు సెలవు ఇచ్చినట్లు, అత్యంత సున్నితమైన అంశాన్ని మనం చర్చిస్తున్నాం. జరిగిన దాన్ని సమీక్ష చేసుకొని, ఇందులో లోపాలేమీటో అనే అంశాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని, ఎవరి పాపానికి వారిని వదిలివేసి, భారత దేశాన్ని ఇంతకంటే మెరుగైన పరిస్థితులలో దేశ సమ్మేళనము కాపాడటానికి, దేశంలో మత సామరస్యాన్ని కాపాడుకోవడానికి వేలైనటువంటి చర్యలు చేపట్టడంలో కూడ ఈ చర్చ దోహదం చేయాలి. ఎవరి అభిప్రాయాలేమైనా సరే స్పష్టంగా వివరించే సందర్భంగా అవేశ కావేశాలకు వెళ్లవలసిన అవసరం లేదని మనవి చేస్తూ, నేను కూడ కొన్ని విషయాలు మీ ద్వారా ఈ సబ్జెక్టుకి తీసుకొనిరాదలిచాను. అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం వారు ఆయోధ్య ఘటనల మీద తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. ఇది పాక్షిక తీర్మానమని, న్యాయమూతంగా లేదని మీద ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియచేస్తున్నాను. ఇది ఏకపక్షమైనదని, పాక్షికమైనదని విషయాన్ని మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. ఎందుకంటే అక్కడ జరిగినటువంటి గోర దురాంతాలను ఖండించడంలో మెతక వైఖరి ఉంది. అట్లాగే తరువాత జరిగినటువంటి బాధ్యతలను కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏదీ అయితే తీసుకోవాలి దానిని తీసుకోవడంలో వైఫల్యం కనిపిస్తున్నది. కొద్దోగోపో ఏమైనా ఉంటే స్వంత కార్యాలు ఘనంగా చేసినట్లుగా ఒక పేరలో మనవి చేశారు. అధ్యక్షా, దానితో నేను ఏకీభవించ లేకపోతున్నాను. ఎందుకంటే భారతదేశానికి " యూనిట్ ఇన్ డెవలప్మెంట్" అనే పేరు ఉంది. భారతదేశంలో హిందూ, సిక్కు, పార్సీ ముస్లిం, జైన్ మరియు క్రిస్టియన్ మతాలు ఉన్నాయి. ఇన్ని మతాలకు ఆలవాలమైన దేశంలో లేక రాజ్యాంగం ఉండాలని మన పెద్దలు నిర్ణయించారు. మతాతీత లౌకిక రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించుకొని, తద్వారా అన్ని మతాలు వారికి సమానావకాశాలు ఉండే పరిస్థితులు కల్పించాలని రాజ్యాంగాన్ని రచించుకొన్నాము. దానిని పరిరక్షించుకోవడానికి, అనేక సందర్భాలలో ఇబ్బందులు వచ్చినా సరే, ఈ జాతి ప్రయత్నం చేసింది. అధ్యక్షా - ఈదేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం చాల మంది లాల్ దెబ్బలు తిన్నారు,

జైళ్లకు వెళ్లారు. ప్రాణాలర్పించారు. ఈ ఉద్యమంలో ఒక్క మతం వారే పాల్గొనలేదు. జాతిపిత మహాత్మాగాంధీతో బాటు మాలాన అబుల్ కలామ్ ఆజాద్ కూడ దెబ్బలాడారు. ఈవేళ నైజాం స్టేట్ లో ఏదో గాలి పేల్చుకొంటున్నామనీ చెబుతున్నారు. నిజం రాచరిక వ్యవస్థకు వ్యతిరేకంగా జరిగిన ఉద్యమంలో అనేక మతాల వారు తుపాకులు చేతపట్టి ప్రాణాలర్పించారు. కులాలు, మతాలు, జాతులు, భాషలు అనే నిమిత్తం లేకుండా ఈ దేశ స్వాతంత్ర్యాన్ని పరిరక్షించుకోవడానికి .....

(అంతరాయం)

అధ్యక్షా, ఈ మతసామరస్యాన్ని కాపాడుకోవడం కోసం అన్నీ చర్యలు తీసుకోవలసినటువంటి భారతదేశంలో దురదృష్టవశాత్తు స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన కొద్ది నెలలకే ప్రార్థన చేసి వస్తూ, ఇంటి జనవరి 30వ తేదీన జాతిపిత మహాత్మాగాంధీని హత్య చేశారు. "రఘుపతి రాఘవ రాజారాం" "ఈశ్వర్ అల్లా థేరే నామ్". అని అంటూ అన్ని మతాలను ఘాజిస్తూ మహాత్మాగాంధీ దేశం కోసం తన ప్రాణాలను బలిదానం చేశారు. అధ్యక్షా, నేను ఇందాకే మా అడ్డర్నమెంటు మోషన్ ఆమోదించమనీ కోరినప్పుడు, జాతిపిత మహాత్మాగాంధీని హత్య చేసిన తరువాత ఈ దేశంలో అతి పెద్ద దురంతర ఘటన ఏదైనా ఇంటి అదీ మొన్న డిసెంబర్ 6వ తేదీన జరిగిన ఘటనే. అని చెప్పాము ఇదీ ఏదో నేను మాట్లాడితే, మరోకరు మాట్లాడితే ఆవేశకావేశాలు చల్లారేపోయే ఘటన కాదు. కొన్ని వందల సంవత్సరాల నుండి, పోనీ మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన 45 సంవత్సరాల నుండి దేశ సంస్కృతిని, సమ్మెకృత సమగ్రతలను కాపాడాలనీ మనమందరం ఎంత కష్టపడుతున్నామో, ఎన్నో పార్టీలలో ఉన్నప్పటికీ, దానికి ఈవేళ నష్టం జరిగింది. ఈ గాయం మానడానికి మరీకొన్ని పదుల సంవత్సరాలు పట్టవచ్చు. ప్రజలలో మళ్లీ సమ్మెకృతను, మత సామరస్యాన్ని సాధించడానికి చాలా సంవత్సరాలు పట్టవచ్చు. దానికైనా పునాది వేయడం కోసం మన చర్చ ఉపయోగపడాలి. అధ్యక్షా, దురదృష్టవశాత్తు జరిగిన ఘటనలు మనకు చాలా బాధాకరంగా కనిపిస్తున్నాయి. నిజమే - ఇందాక రామారావుగారు చెప్పినట్లు, ఒకనాడు ఈ మనీదు కోసం ఒక ప్రధానమంత్రి తన పదవిని పోగొట్టుకొన్నారు. ఇటీ ఈజ్ ఏ ఫ్యాక్ట్. "ఒకవేళ అందులో ఏమైనా ఇందా? అలస్యంగా చేశారా లేక ముందు చేశారా? అనేదాంట్లో వాద, ప్రతివాదనలు ఉండవచ్చు, నేను కాదనడం లేదు. కానీ ఆనాడు మనీదును ప్రజంగా పెడితే ఆయన పదవి ఇండేది - మాకు తెలిసిన మరకు, కానీ బాబీ మజీదును సంరక్షించడం కోసం పదవిని పోగొట్టుకొనటవంటి పరిత్య, ఫ్యాక్ట్ దేశ పరిత్యలో ఇంటాయి. ఇతర విషయాలలో మనం విమర్శించవచ్చు. అట్లాగే అధ్యక్షా - ఈ వేళ మనకు గాయం తగులుతూ ఉన్నది. నేను కూడ ప్రధానమంత్రిని గౌరవించే మనిషివే. ఆ రకంగా వస్తూ, ఆయన ఇక్కడ మే నెలలో పోటీ చేసిననాడు, తెలుగుదేశం పార్టీ, మా పార్టీ కూడ పోటీ పెట్టమనీ చెప్పాము. ఆంధ్రదేశం నుండి రాక, రాక ఒక అవకాశం వచ్చింది. ఒక పెద్ద మనీషి నిలబడుతున్నాడు, ఆయనకు పోటీ పెట్టకూడదనుకొన్నాము. కానీ మేము అదే బాధతో చెబుతూ ఉన్నాము ఈ మనీదును కాపాడటంలో వైఫల్యం చెందారు. నిర్లక్ష్యత ధోరణి, నిర్లక్ష్య ధోరణి కనిపిస్తున్నది. ఇదీ ఎవరు దాచిన దాగినీ సత్యం. జాతికి అగౌరవం జరిగింది. ఒక రకంగా చెప్పాలంటే పదవిని కాపాడుకోవటం కోసమే ఈ మనీదును

కులగొట్టడానికి అవకాశం ఇచ్చారు. ఇన్వెస్టిగేషన్ చేయమని సి.బి.ఐ.ని వేశారు. కాని దేశ ప్రజలందరూ మూస్తున్నారు. నిజంగా కొద్దోగొప్పో అలోచన ఉంటే - అసలు మీకు ఎవరు తక్కువ ఇచ్చారు అండ - జాతీయ సమ్మెకృత మండలి సమావేశానికి ఆయనగారు ఫారీన్ నుండి వాడవుడిగా బయల్దేరి వచ్చారు. అరమరికలు లేకుండా సమావేశంలో పాల్గొన్న పార్టీలన్నీ, ఒక జయలలిత తప్ప తక్కిన వారందరూ "వాటెపర్డ్ స్టెప్పెన్స్ యూ టెక్టు ప్రివెంట్ కరసేవ, లేదా ఈ డిస్కంబెడ్ స్పృక్చర్ ను కాపాడుకోవడం కోసం వే ఆర్ 40 బిహెచ్ యు" అని బ్లాంక్ చెక్ ఇచ్చారు. ఇట్టే ఈజ్ ఏ ఫ్యాక్ట్. ఒక బ్లాంక్ చెక్ యిచ్చారు. A Blank cheque was given by N.I.C. It is a fact. మనము కాదు అనలేము. కాని బ్లాంక్ చెక్ యిచ్చినా సరే.....

(అంతరాయం)

మీసీయూజ్ చేసినారు. I can prove it beyond doubt. You cannot argue with me. You have misused it sufficiently. నేను చాలా బాధ్యతతో మాట్లాడుతున్నాను. మీరు పదే పదే మీ విజ్ఞాపనలను అర్థంచేసుకొనే మనిషిగా మట్లాడుతున్నాను. ఎందుకంటే ఆవేశకావేశాలకు అవకాశం ఉండకుండా ఇప్పుడైనా సరే సమీక్ష చేసుకొని మరింత మెరుగైన పరిస్థితిలో భారతదేశాన్ని నడిపించాలి. మనందరం కూడా భావించాలి. దాని కోసం దెబ్బలాడాలి. ఆనాడు స్వాతంత్ర్యం కోసం దెబ్బలాడిన వేలు చాలా మాటలు చెప్పవచ్చు. ఆనాడు లేని పార్టీలు చాలా ఉన్నాయి. చాలా మాటలు చెప్పవచ్చు. కాని ఆనాడే మూల్యం చెల్లించవలసిన వాళ్లు రక్త తర్పణ చేసినటువంటి వాళ్లు ప్రాణాలు అర్పించినటువంటి వాళ్లు గోలి దెబ్బలు లాటి దెబ్బలు తీన్నటువంటి వాళ్లు అందరికీ భద్రాకరంగా ఉంది. స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు కాని ఆ పార్టీ వాళ్లు కానీ, తత్తిమ్మావాళ్లు ఎరకంగా ఉండని, డిసెంబరు 6వ తారీఖున అయోధ్యలో బాబీమసీదును రక్షించుటలో షేషేల్యత స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. దానికి నైతిక బాధ్యత వహించి రాజీనామా ఇస్తే బాగుంటుందని మేము కూడా కోరాము. ఒక వేళ అలోచన క్రమంలో ఇది ఉంటే దానికి కావలసినటువంటి మూల్యం చెల్లించవలసి వస్తుంది భవిష్యత్తులో. ఇది మీ పార్టీ సమస్య. వెనుకటి శ్రీ పి.వి. నరసింహారావులో ఉన్నటువంటి అత్యవినాశకం మనోనిబ్బరం సడలిపోయినాయి మీ పార్టీ సడలిపోయిన అనేక సందర్భాలలో, వారం రోజుల క్రితం తీర్మానం చేసి మళ్లీ నిన్న తీర్మానం చేయవలసిన పరిస్థితి ఎందుకు వచ్చింది. నేను అడగడంకాదు. వాళ్ల సి.డబ్ల్యు.సి ఎలెక్టెడు మెంబర్లు, దేన్ నామినేటెడ్ మెంబర్లు యాక్ డిమాండ్ గు, రహస్యము ఏమీ లేదు దేశంలో, మాకు బాధగానే ఉంది. దీని తరువాత ఏమీటి వ్యాక్యూమ్ అయితే ఏమీటి. అలోచన చేయాలి మనమంతా కాని it is a point that has been discussed even inside the Congress, the ruling Congress. అందుకని ఆ బాధ్యత నుంచి మనం తప్పించుకోలేము. ఇవాళ షేక్ అయిపోయింది కానిఫిడెన్సు. ఈ జరిగినటువంటి ఘటన చాలా పానుగా జరిగింది. ఏదో జరిగిపోయినటువంటి వాళ్లు, లేకపోతే ఉద్వికృత కల్పించి

నటువంటి వాళ్లు విశ్వవీందూ పరిషత్తు, భజరంగదళ్, ఆర్.ఎస్.ఎస్. లేకపోతే రాజకీయ పార్టీలలో ఉన్నటువంటి వాళ్లు, భారతీయ జనతా పార్టీ తరువాత ఏమీ చెప్పినా సరే ఎలా జరిగిందని మేము అడుగుతున్నాము. It is not a planned affair? ఒక పెద్ద కట్టడాన్ని 6 గంటల్లో ఏమీ లేకుండా ఎలా కూల్చారు, యాదృచ్ఛికంగా శ్రీరామా అంటే బలం వచ్చిందా జై అంజనేయా అంటూ కూల్చేశారా? వెళ్ ప్లాన్ను కావలసినటువంటి పలుగులు పార్లు వేల సంఖ్యలో, తరువాత ఎవడిన్ను కోసం కోట్లకు సరుక్యాట్ పెట్టారు అక్కడ, శ్రీ పి.వి. నరశింహారావుగారి దగ్గర విడియో క్యాసెట్టు కూడా ఉందని అంటున్నారు. లేకపోతే తరువాత మనం బి.బి.సి. వాళ్ల దగ్గర ఆరుపు తెచ్చుకోవాలి. ఇది అంతా చూస్తుంటే మనకు అత్యంత జాధకరమైన విషయం, మేపేతుల్లోకి ఎప్పుడు వచ్చింది. మేరు డిస్మిస్ చేసిన తరువాత ఇంకా 36 గంటలకు కాని అయోధ్య డిస్మిస్ చేసి పీరియా మేపేతుల్లోకి రాలేదు. ఏమీ అర్థం అవుతుంది. డామ్ము పడకోడుతూ ఉంటే, పడిపోతూ ఉంటే 6 గంటలపాటు, బి.వి.లలో చూపెడుతూ ఉంటే ఏమీ చేస్తున్నారు. పడకోట్లెదాకా అగుదామని అనుకొన్నారు? కళ్యాణసింగ్ లాగా? కళ్యాణసింగ్ కు లేకపోతే లేకపోవచ్చు ఈ జాతి ఏమైనా ఫర్వాలేదని, భారత జాతి సంస్కృతి, సమైక్యతా ఏమైనా ఫర్వాలేదు. అని మేరు ఏమీ అనుకొన్నారు మే స్పందన ఏమిటి.

Sri Ch. Vidyasagar Rao:- He resigned taking moral responsibility.

Sri P. Nageswara Rao:- It is only after demolishing, he should have done it when they have climbed the dooms. డామ్ము ఎప్పుడెక్కే రక్తిస్తామని సుప్రీం కోర్టుకు హామీ ఇచ్చారో ఏది అయితే రక్తిస్తామని మేరు అంతకుముందు జరిగినటువంటి ఎన్.ఐ.సి.లో చెప్పారో, ఏది అయితే రక్తిస్తామని ప్రధానమంత్రికి ప్రామిస్ చేశారో He should have kept up that word. చేయవలసిన పని అంతాచేసుకొన్న తరువాత నేను మోరల్ రిస్పాన్సిబిలిటీ అంటే కుదరదు. తన్నిన తరువాత సారెప్పడం. ఈ జాతికి జరగకూడనటువంటి ధౌర్జన్యం లేకపోతే అవమానం లేకపోతే జాతి విచ్ఛక్తి బీజాలు వేసిన తరువాత ఇందులో మంచి మొక్క నాటుతామని, ఇది మంచి వృక్షం అవుతుందని ఫలం బాగావస్తుందని చెప్పడానికి ప్రయత్నం. అల్వాబాదు వ్యాకోర్టు తీర్పు వచ్చిన తరువాత ఎక్స్ప్లొ పీరియా గురించి, వోనోయండి, శ్రీ వాక్పాయిగారు ఏమీ చెప్పారు. శ్రీ అధ్యానీ మొదల రోజు ఏమీ చెప్పారు మేము అనుకోలేదు, అని వోనో అనుకోకపోవచ్చు. కాని మేరు కరనేవకులను లక్షల సంఖ్యలో ఎందుకండీ అక్కడికి వంపడం అని నేను అడుగుతున్నాను. దేశ ప్రజలను 5వ తారీఖువరకు నమ్మించారు. It will be a nominal affair, అని ధర్మ సంక్షేమ మండలి డిక్లెర్ చేసింది. It is a nominal affair. ఏది అయితే చేస్తామని చెప్పారో దాని మేద నిలబడి ఉన్నారా అని నేను అడుగుతున్నాను. ధర్మాధిపతిని, వేతాధిపతిని, సంతులు సాధువులు ఎవరినైతే అడ్డుపెట్టుకొని ఈ దేశాన్ని ఇది చేయాలని చేస్తున్నారో వాళ్లు అమాటకు నిలబడ్డారా? వెల్పాన్నంగా డిమాండ్ చేశారు. రెండు రోజులకు

కావలసినటువంటి, తిండి, మంచినీళ్లు అన్ని సప్లై చేశారు. ఎక్కడనుంచి వచ్చినాయి పాలరాళ్లు అని నేను అడుగుతున్నాను. మళ్ళీ కొత్తగా కట్టడానికి ఇది ఏదో యాదృచ్ఛికంగా పడిపోయింది నెడిఫే వడిపోయింది అన్నటు పడిపోతూ ఉంటే పాణుంగా స్వామీచందర్ వాళ్లు ఖౌర్డక్కాడేవ్, ఖౌర్డక్కాడేవ్ అన్నారు అని చెబుతున్నారు. అట్లాగే అక్కడ 1949లో కట్టినటువంటి రామశిలలు ముందు నుంచి లేవు. 500 సంవత్సరాల క్రితం ఏమీ జరిగిందో నాకు తెలియదు. అది కనుక్కోవాలనే అభిప్రాయంతో నేను లేను. ఈ జాతి తెల్లదొరలను పారద్రోలిననాడు మన జాతికి సంక్రమించినటువంటి ఆగస్టు 15వ తారీఖును హద్దుగా తీసుకొనమనండి. చాలు. ఒకవేళ కాదు, సుప్రింకోర్టు తీర్పుకి బద్ధులు కావాలి మరి కాదు పెద్ద మనుష్యుల పరిష్కారానికి అంగీకరించమనండి. మరి దేనికైనా పర్యాలేదు. ఎందుకంటే రాజ్యాంగం దానిని ఎలా చేస్తుంది. సంస్కృతి మతం సౌభ్రాతృత్వాన్ని కావాలనే అభిప్రాయంతో. దేశంలో ముస్లింలను గాయపరచని మనం, ఈ దేశంలో అందులో సిక్కులను గాయపరచని దేశం, ఈ దేశం ఎటుపోతుంది. శ్రేమతి ఇందిరాగాంధీ హత్యకు గురి అయినారు. మతోన్మాద సంస్కలను మంచి చేసుకోవడం కోసం బింద్రోన్వాలసి మంచిచేసుకొనే అవసరంలేదు. ది సేమ్ తింగ్ శిలన్యాస్ జరిగిన తరువాత ఆ నాడు అధికారంలో ఉన్నటువంటి కాంగ్రెసు పార్టీ అప్పుడే ఇంద్రాకీ శ్రీ రామారావుగారు చెప్పారు అధ్యానీగారిని బ్రతిమిలాడారని, మేము ఈ సమస్య మీద ప్రభుత్వాన్ని పడగొట్టం వాలు ఉపసంహరించుకోంటున్నారు. ఇదే త్నములో మీరు. వాళ్లు కలసి జాయింట్ ఓటు వేస్తే బి.జె.పి. ఒక్కటే ఓడించే పరిస్థితిలో లేదు. How did V.P. Singh go out? It is in the Parliament. ఓటింగ్ జరిగిన తరువాత కాంగ్రెస్ పార్టీ బి.జె.పి. కలసి ఓటు వేసిన తరువాత.

(అంతరాయం)

కావలసి వస్తే పార్లమెంటుకు వెళ్ళి చూండి, లెఫ్ట్ పార్టీస్ వాళ్లము అడిగాము.

శ్రీ పాలడగు వెంకటరావు:- అధ్యక్షా, శ్రీ రాజీవ్ గాంధీ గురించి అంటున్నారు. శ్రీ పి.వి. సింగ్ గవర్నమెంటు ఫార్మం అయింది. కాంగ్రెస్ పార్టీలో చోటిక వచ్చిన తరువాత ఏనాడు లేని మతసంస్కలతో లెఫ్ట్ పార్టీను కలసి కుమ్మక్కై దేశంలో ఏన్నీకలకు వెళ్ళిన తరువాత వచ్చిన పరిణామాలు మేలో చోటిక వచ్చింది కాని, కాంగ్రెస్ పార్టీకి సంబంధంలేని అటువంటి చోటికను మీరు కాంగ్రెస్ పార్టీకి అందిగడుతున్నారు.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా దాని మూలంగా ఏమీ చోటిక రాలేదు. అయినకి తెలుసు ఫ్యాక్టు తెల్సినా బహుశా మంత్రి పదవి పోయినా తరువాత మతిమరుపు వచ్చిందేమో?

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- అధ్యక్షా, ఎందుకంటే అక్కడ పార్లమెంటులో జరిగింది. అవే అన్ని జరిగిన పెద్ద పరిత్ర ఉంది. వాళ్లను అడిగితే తెలుస్తుంది.

సెక్యులరిజం గురించి వాళ్లను అడిగినా తెలుస్తుంది. ఇప్పుడు లేవెన్నుగా సెక్యులర్ ఫ్రంట్ గు
మీరు శ్రీ పి.వి. నరసింహారావుగారు, కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఒకటిగా ఉన్నాయి. Let us
start from now. Why do you go to the past?

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, వారికి అదనంగా మాపార్టీ గురించి మాకు
తెలియంది, వారికి తెలిసింది, మాకు తెలియదు. మేము ఈ దేశంలో లౌకికతత్వం
సెక్యులరిజమ్ కాపాడటం కోసం, ఈదేశ సమ్మెకృత కాపాడటం కోసం ఈ దేశంలో
మతసామరస్యాన్ని కాపాడటంకోసం ఎవరితో అయినా కలసి పనిచేస్తాము, But not at
the cost of our policies, not at the cost of our policies. We
are fighting against his policies. We have demanded his
resignation. మోరల్ రెప్పాన్సిబిలిటీ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. మమ్ములను
అడిగారు. అవసరం వస్తే మేము, సెక్యులర్ ఎలిమెంట్స్ కలిసి శాంతియాత్ర చేస్తామని
విజయభాస్కరరెడ్డిగారిని అడిగాను, ఇందులో తప్పలేదు. మాపార్టీ, ఇతరపార్టీలు కలిసి
సికింద్రాబాద్ నుండి "ఛీస్ యాత్ర" చేసినప్పుడు మమ్ములను అరెస్ట్ చేసిననాడు కూడా
అడిగాము. హోం మినిష్టర్ గారికి కూడా చెప్పాము. ఎవరో కలిసి వస్తే వాక్సాయ్ గారు
బయటకు పస్కారని అన్నారు. ఆయన స్టేట్ మెంట్ యిచ్చారు కాబట్టి, ఆయన యిచ్చారో
లేదో నాకు తెలియదు. అనుకోండి, దేర్ ఇస్ నాతింగ్ వ్యాంగ్ ఇస్ ఇట్.

అధ్యక్షా, అందుకని మేము జరిగేదాని గురించి చెప్పడంలేదు. ఎవరో వెన్నుపోటు
పోడివి మనోడు పడగొడితే మిమ్ములను అధికారంలో ఉంచుతామని చెప్పడంలేదు.
పి.వి. నరసింహారావుగారికి అటువంటి హామీ యివ్వము. చాలా స్పష్టంగా
చెప్పడలదుకున్నాము. 1949లో ఐడల్స్ ను అక్కడ పెట్టారు. నెహ్రూగారు తాళాలు
వేయించారు. పండిట్ నెహ్రూగారు చాలాకాలం అట్లా వుంచారు. పండిట్ జీ మనుమడు
తాళాలు తేయించారు. ఒక సబ్ కోర్టు తీర్పు ఇస్తే, సబ్ కోర్టు, హైకోర్టు, సుప్రీంకోర్టు
వరకు వస్తే ఈ పరిస్థితి ఇట్లా వుండేది కాదు. సబ్ కోర్టు తీర్పు ఇస్తే రాజకీయ
అవకాశవాదం కోసం, మతాన్ని రాజకీయాలకు ముడి పెట్టకూడదని మనం కోరుకున్నా
సరే, అవకాశవాదం కోసం తాళాలు తేయించారు. దాని మూల్యం చెల్లించవలసి వస్తుంది.
మా ఫ్రెండ్స్ అంటున్నారు కొంతమంది. సెక్యులరిజం అంటే ఏమిటనీ? సెక్యులరిజం,
లేకపోతే గట్టిగా అడిగితే మత సామరస్యం కావాలంటూ మైనారిటీలను బుజ్జిగించడానికి
ప్రయత్నం చేస్తున్నారని అంటూ దానినే సెక్యులరిజం అంటున్నారని చెబుతున్నారు. మాకు
హక్కు ఉంది. స్వాతంత్ర్యం సంపాదించిన రోజు ఎక్కడ వున్నారు మీ పార్టీ అధిపతులు?
మీరు ఎక్కడ వున్నారు? మీ మనుషులు ఎక్కడ వున్నారో చెప్పమంటే ఏమనిషి
చెప్పగలుగుతారు? అయినా సరే, అధ్యక్షా, మేము అనవసరంగా తొందర పడడంలేదు.
ఎందుకంటే, ఇది ధియోక్రబిక్ స్టేట్ కాకూడదు పాకిస్తాన్ లాగా. అన్ని మతాలకు ఈ దేశం
అలవాలమై, అందరూ సమానంగా ఉండాలనే అభిప్రాయంతో మేము ఉన్నాము. ఇది
రిలిజియస్ స్టేట్ కాకూడదు ఇదే అభిప్రాయంతో లౌకిక రాజ్యాంగాన్ని రాసుకున్నాము.

దానికి కట్టుబడి ఉన్నాము. దానిమీద ప్రమాణంచేసి సభ్యులం అయ్యాము. దానిని ప్రేమిస్తున్నాము. దానిమీద నిలబడతాము లేకపోతే ఈ దేశంలో సూడో సెక్యులరిజం, సూడో రాజ్యాంగం అయిపోతాయి. ఎందుకంటే నేను రాజ్యాంగంలో రచించిన అంశం గురించి మనవి చెప్పాను. తప్ప మరొకటి కాదు. అధ్యక్షా, 464 సంవత్సరాల బాబరీ మసీదును నెలకు కూలగొట్టిన సంఘటన ఈ దేశంలో అత్యంత విషాదకరమయింది. వాళ్లు ఎవరయినా సరే, ఎవరు బాధ్యులయితే వారు. పెద్దలు, బాధ్యత ఉన్నవారు దగ్గర వుండి ఎంకరేజీ వేశారు నేను చూడలేదు. ఎంకరేజీ చేసినా వాళ్లకు తగిన శిక్ష పడవలసి ఉంది. . . . .

Including the Prime Minister, whoever is responsible for this. ఇతర విధాలుగా నేను అడగడంలేదు. ఈ సంఘటన, దీనియొక్క పర్యవసానంగా మనీదులు, అలయాలు ఏవయితే కూలగొట్టారో అవన్నీ తిరిగి కట్టమని అడుగుతున్నాను. దీనివల్ల ఇతరదేశాలలో కూడా నష్టం జరిగింది. మన కోపతాపాల వలన ఇతర దేశాలలో మన పరువు పోవడమే కాకుండా, ఇతర దేశాలలో మన భారతీయులు కొన్ని లక్షల మంది నివసిస్తున్నారు. ఉద్యోగాల గురించి పోయారు. వాళ్ల గురించి ఆలోచించామా? వాళ్లు ఏమీ కావాలి? అక్కడ ఉన్నవారిని అలయాలు కట్టుకుంటే వారటిక రక్షణ కల్పించారా? ఎందుకని? ఈ నిర్లక్ష్యతధోరణి వలన చాలా కష్టనష్టాలు కలిగితే, దానికి బాధ్యత వహించాలి కానీ పారీపోవడం కోసం ఏ ప్రయత్నం చేసినా అంగీకరించే సమస్య లేదని నేను మీకు మనవిచేస్తున్నాను. అనవసరం విషయాల జోలికి పోకుండా బాధ్యతా యుతంగా 5, 6 పాయింట్స్ మాత్రమే చెప్పి - బాధ్యతాయుతంగా మాట్లాడవలసిన అవసరం ఉంది కాబట్టి చెబుతున్నాను. దీని తరువాత జరిగిన పరిణామాలు ఏమిటి? మన దేశాన్ని ఇతరదేశాలు నమ్ముతాయా? లేదా? ఇతరదేశాల ప్రభుత్వాలు నమ్మే అప్పు కానివ్వండి. భారతదేశం యానిటీ, ఇంటిగ్రిటీ ఈ ప్రభుత్వాలు కాపాడతాయా? లేదా అనే అంశం మీద అనుమానం కలుగుతోంది. ఆ కాన్సిడెన్స్ యివ్వలేదు. ఇచ్చే విధంగా చర్చించి తీర్మానం చేస్తారా? లేదా? ఇప్పుడు ఏదయితే జరగకూడదని దురదృష్టకర సంఘటన జరిగిందో దానిని మేము ఖండిస్తున్నాము. అని చేతులు దులుపుకుంటే మేము కూడా అంటున్నాము, మిమ్ములను మేము ముందుగానే ఎల్లర్స్ వేశాము. We are the party, who came to the Chief Minister and asked to take precautions. We warned you. మేము కూడా ఆ క్రెడిట్ తీసుకోవాలి. ముస్లింలు మైనారిటీలు తక్కువ జనాభా ఉన్న మతం కాబట్టి, వాళ్లకు నష్టం జరిగింది కాబట్టి 20 మందితో సరిపోయింది. పెద్దదానికి జరిగితే, ఎక్కడో ఇతర భారతదేశంలో ఎక్కువ జరిగింది. దక్షిణ భారతదేశంలో మనకంటే ఇతర రాష్ట్రాలలో ఎక్కువ మంది చనిపోయారు. మన దగ్గర చాలా తక్కువ సంఘటనలు జరిగాయి అని అనుకుంటే, జరిగిన సంఘటనలకు మీరు క్రెడిట్ తీసుకుంటే తీసుకోండి కానీ ఈ దుస్సంఘటనలను పునరావృతం కాకుండా చూడాలిని బాధ్యత కూడా మీకుందని మర్చిపోకూడదు.

ఈ డిమాల్టివన్ చాలా ప్లాన్ గా ఆర్గనైజ్ చేయబడింది. ముందు నుండి చాలా నెలల నుండి ప్లాన్ చేసుకొని ఉన్నారు. దీనిని కనీపెట్టడంలో, వాళ్లను నమ్మడంలో వైఫల్యం చెందింది ఈ ప్రభుత్వం. దీనికి మోరల్ రెస్పాన్సిబిలిటీ తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉందని నేను

సంఘటనలపై:

ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, ఈ వేళ చర్చ జరుగుతుంది. దీని తరువాత అనుభవరీత్యా నేను కొన్ని సలహాలు యివ్వదలచుకున్నాను. ఎందుకంటే రిలేజియన్ చాలా మత్తయినది. దానికి ఉన్నాడం తోడయితే మరే ప్రమాదం. ఎవరి మతాన్ని వారు ప్రేమించుకోవచ్చు. ఎవరి దేవుళ్లను వాళ్లను వాళ్లు కొలుచుకోవచ్చు. ఒక కమ్యూనిస్టుగా నేను ఎవరి మతాన్ని వ్యతిరేకించడంలేదు. వర్సీలే గానీ, గురుద్వారా లే గానీ, ప్రార్థనాస్థలాలు కానివ్వండి ఒకరినొకరు గౌరవించుకొనే విధంగా ఉండాలి. రాజకీయానికి, మతానికి ముడిపెట్టి వొట్టకొసం మతాన్ని రాజీపెట్టే పరిస్థితి దేశంలో వచ్చింది. That is the root cause for all these things whether you do or somebody else do it. ఎవరు చేసినా కానీ ఇది అందరూ బాధ్యత వహించాల్సిన విషయం. జాతి ఐక్యత కాపాడడం కోసం మనం ఈ బాధ్యత వహించాల్సిన అవసరం ఎంతయినా ఉంది. దీనిని తీర్మానంగా పొందుపరిస్తే మంచిది. ఈ పరిస్థితులలో రిలేజియన్ స్టేట్, ఢియోక్రబీక్ స్టేట్, హిందూ స్టేట్ కావాలి అని కోరుకుంటున్నారు కొందరు. రిలేజియన్ కంట్రీస్ కొన్ని ఉన్నాయి కాదనడం లేదు. కానీ యిక్కడ హిందూ రాజ్యాంగం, అందులో ఇండయన్స్టేషన్ వస్తే, తతిమ్మా మతాల వారినీ బావగొడతారో ఇంకొకటి చేస్తారా నాకు తెలియదు, ఫాసిజం కోర్కెలు ఇవి. 1945 లో రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం ఐవోయిన తరువాత జర్మనీలో ఫాసిజం బెండెన్నీ వచ్చింది. అయితే తరువాత జర్మనీలో జరిగిన పరిణామాలు మనకు తెలుసు. కాబట్టి ఇక్కడ అటువంటి ఫాసిస్ట్ బెండెన్నీ రాకుండా కాపాడాలి. ఎందుకంటే ఈ మతోన్మాదం చాలా ప్రదాదకరం అయింది. మతం నుండి రాజకీయాలు దూరం అయ్యే విధంగా ఆలోచించాలి. కానీ మీరు నిలబడలేదు. అట్లాగే 'శిలాన్యాస్'కు అవకాశం యిచ్చింది కూడా వోల్ల కోసమే. అందుకని అధ్యక్షా. ఢియోక్రబీక్ స్టేట్ కాకుండా ఉండడంకోసం కులగోల్టబడిన మనీదు కడతాము, రామాలయం కడతాము, రెండూ కడతాము అని శరద్ పవార్ అన్నంత మాత్రాన కుదరదు. ఈ దేశంలో ప్రతి పార్టీలో, పోలిటికల్ పార్టీకీతో ఇది రిలేజియన్ స్టేట్ కాకూడదు, ఇది 100 సెక్యులర్ స్టేట్ కావాలనిటువంటి ఆలోచన ఉంటేనే దీనిని కాపాడగలుగుతాము తప్ప లేకపోతే మరొకటి దేశాల్లో దీని విష ఫలితాలు అనుభవిస్తామనే అభిప్రాయంతో ఉన్నాను. కొంతమందికి మోసం చేయడం అలవాటు. రాముడు అడిగిన మాట తప్పదు. అవసరమైతే భార్యను కూడా అడవలకు పంపిండాడు. కానీ ఈ రామ భక్తులు ఉన్నారే, వారు అడిగిన మాటను తుడిచేశారు. ప్రధాని శ్రీ పి.వి. నరసింహారావుగారితో అడిగిన మాటకు మేము నిలబడతాము, మేము ఈ పరిస్థితులలో డిస్యూటెడ్ స్ట్రాక్చర్ జోలికిపోము "వేపతల్లి" తప్ప. 2 ఎకరాల 77 సెంట్ల జోలికి పోము, బాబీ మనీదు తాకమన్నారు ఈ రామ భక్తులు. అట్లాగే ఎన్.ఐ.సి.లో వెళ్లారు, గతంలో సుప్రీంకోర్టుకు అఫిడవిట్ దాఖలు చేశారు ఏమయ్యారు? దేవుడి వేరు మీద ఓట్లను పోందడం, స్వార్థం, తప్ప - నిజంగా ఇచ్చిన మాటను మీరు నిలబెట్టుకునే అభిప్రాయమే ఉంటే మీరు నిలబడాలి. సుప్రీం కోర్టును, దేశ పార్లమెంటును, ఎన్.ఐ.సి.ని ప్రధాన మంత్రిని మోసం చేసిన తరువాత What right they have got to continue in politics. ఈ దేశానికి, రాజ్యాంగ సంక్షోభానికి కారకులు ఈ ఆపర రామ భక్తులు, దొంగ రామ భక్తులు - దే ఆర్ నాట్ రియల్. అయితే రాముడి కోసం నిలబడాలి. రాముడు కావాలి, రామాలయం కావాలి అని అడగడంలో తప్పులేదు. నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం కాలంలో 5 ఎకరాలు కాదు.

50 ఎకరాల స్థలం అయోధ్య నడిబొడ్డులో ఇస్తామని చెప్పాం; But they do not want to construct it. రామాలయం కడితే సమస్య పరిష్కారం అయిపోతుంది. ఓట్లు వస్తాయి? రావణాసురుడి కావ్వలంకా కాలుతూ ఉండాలి. అందుకని నేను అడుగుతున్నాను. 1977లో మీ జనతా ప్రభుత్వం వచ్చింది. You are part and parcel of it. Why did you not raise the issue at that time? మీకు 1986 తరువాతే ఎందుకు గుర్తొచ్చింది? ఇప్పుడు మీకు ఈ ధైర్యం ఎందుకు వచ్చింది? ఆ అవకాశం ఎందుకు వచ్చిందంటే, 2 సీట్లు 40 అయ్యాయి. 40 - 80, 80-180 అయ్యాయి. ఫిషిష్యుట్టులో ఢిల్లీ గద్దెను ఎక్కడానికే రాముడిని అడ్డు పెట్టుకోడానికి ప్రయత్నం వేశారే తప్ప. నిజంగా రామ భక్తులు అయితే అడిగిన మాట మీద నిలబడి ఉండాలి. అలా ఉంటే, ఈ రోజు ఈ దేశం ఇలాంటి దౌర్భాగ్యమైన పరిస్థితిలో ఉండేది కాదు. అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. దీనికి బాధ్యులు ఎవరైనా కానివ్వండి. పి.వెల్.పి. ఫజరంగ్ దక్, ఆర్.ఎస్.ఎస్. లేకపోతే ఇంకా ఇతర కమ్యూనిటీ ఎలిమెంట్స్ - ముస్లింలు కాని, మరెవరైనా కాని - కమ్యూనిటీని ఖండించాలి. అక్కడ కాశ్మీరులో జాతీయ జండాను తీసేసే వాళ్లున్నారు. ఎవరినైనా సరే, ఎన్ ఫార్మ్ ఆఫ్ కమ్యూనిటీ హేటింగ్, అన్ కండిషనల్ గా. మనం దయాదాక్షిణ్యాలు లేకుండా అణచిపెట్టే పరిస్థితి లేకుంటే, ఈ దేశానికి చాలా నష్టం జరగుతుందనే అంశాన్ని నేను మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. ఎవరైతే కారకులై వారిని ప్యాసిక్యూట్ చేయాలి. నేను దీనికి ఒక మాట చెప్పి ముగిస్తాను. జాతి విత మహాత్మాగాంధీ మత సామరస్యం కోసం, దేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం ఇంకా అనేక విషయాలపై పోరాటం సాగించాడు. హిందూ ముస్లిం బాయి - బాయి అని అరమరికలు లేకుండా ఉండాలని కోరాడు. ఈ వాళ్లు ఈ విషయాలపై నాటడానికి ఎవరైతే కారకులై వారిని వెలివేయాలి. ఎవరైతే నిర్వివేచిత భావం వహించారో, ఆ సమర్థత వహించారో వాళ్లను శిక్షించాలి. వారు ప్రధాన మంత్రి కానివ్వండి, ఎవరైనా కానివ్వండి.

ఈ దేశంలో మత సామరస్యాన్ని, జాతి సమ్మెకృతను, దేశ సమగ్రతను కాపాడడం కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ అసెంబ్లీ యునేసిమన్ గా ఒక రిజల్యూషన్ పెట్టి విధంగా ఎవరైనా ముందుకు వస్తే మేము సపోర్టు చేస్తాం. లేకపోతే మేము మా ఎమెండ్మెంట్ ఇచ్చాము. నేను, టోడేహుడి వెంకటేశ్వరరావుగారు, సి. నర్సిరెడ్డిగారు, అంతకు ముందు రామారావుగారు పెట్టినముందు మా ఎమెండ్మెంట్ ఇచ్చాము. మరే విల్ షేర్ మ్యూస్ ఆఫ్ ఇట్. ఆ అంశాలను కూడా పరిశీలన చేసుకుని, ఏకగ్రీవమైన తీర్మానం చేయడం అవుతుంటే, మీరు పేర్లు పెట్టవలసిన అవసరం లేదు కూడా, దానికి మేము కూడా సహకరిస్తాం. ఎవరైనా బాధ్యత వహించే విధంగా ఆలోచించాలిగాని, బాగానే చేశామని చెప్పుకోవడం. ప్యెయిట్ చేయడం కోసం లేకపోతే ప్రిసెంట్ తీసుకోడానికి ప్రయత్నిస్తే, అది సరైనది కాదు. జాతి మిమ్మల్ని క్షమించదు. ఎం.పి.మొసూరారెడ్డిగారు ఆ గొడవలు జరిగిన మూడు నాలుగు రోజులూమెలకువగా ఉండమ్మ. ఇక్కడ ఆయన వ్యక్తిగతంగా బాధపడి ఉండొచ్చు. లేకపోతే పోలీసులను అలెర్టు చేసి ఉండమ్మ. It is not a question of State Government here. ఇది లార్జర్ ఇంబరెస్సుకి, దేశానికి సంబంధించిన విషయం.

పాలక వర్గం పార్టీగా వారు బాధ్యత వహించాలి. ప్రధానమంత్రి బాధ్యత వహించాలి. ఆయన రాజీనామ చేయాలి. సెక్యులర్ ఎలిమెంట్స్, దేశాన్ని ప్రేమించేవాళ్లు, ఇక్కడ కలిగిన వాళ్లు అంతా ఈ దేశంలో మతోన్మాదం ఖండించడం కోసం ప్రయత్నించే తీర్మానం అయితే, మేము తప్పకుండా బలపరచడానికి ప్రయత్నిస్తాం. లేకపోతే ఇందులో పార్టీ అండ్ పార్టీస్ కాలేమనీ మేద్యారా మనవిచేస్తున్నాను.

ఛైర్మన్:- సాయంత్రం 4.00 గం.లకు జరిగే సెషన్లో మళ్ళీ అయోధ్య పైన వర్ష జరుగుతుంది. బిల్లులు రేపు తీసుకోబడతాయి.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, రిజాల్యూషన్లో అట్లా ఎవరైనా పార్టీసిపెట్ చేస్తారా?

ఛైర్మన్:- 1.30 వరకు హౌస్ జరుగుతుంది. తిరిగి 4.00 గం.లకు మళ్ళీ జరుగుతుంది.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, నామేమీ అధ్యంతరం లేదు. చనిపోయిన వాళ్లకు, బాధితులకు, ఇంకా ఇతర విదాలుగా నష్టాలు కలిగిన వాళ్లకు ఎక్స్ గ్రేషియా చెల్లించే విషయాన్ని తీర్మానంలో ప్రవేశపెట్టాలి.

శ్రీ బద్దం బాల్ రెడ్డి:- * * *

(అంతరాయం)

Chairman:- There is no point of order.

శ్రీ బద్దం బాల్ రెడ్డి:- * * *

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- * * *

(అంతరాయం)

Chairman:- I have not allowed.

Sri P. Nageswara Rao:- * * *

(అంతరాయం)

ఛైర్మన్:- బాల్ రెడ్డిగారు మాట్లాడిన దానితో పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ లేదు. కాబట్టి వారు మాట్లాడిన మాటలూ, తరువాత మాటలు చర్చలోంచి తొలగించబడినవి.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, * * *

Chairman:- Nothing will go on record.

(అంతరాయం)

శ్రీ పి. నరేంద్రు:- అధ్యక్షా, * * *

(అంతరాయం)

Chairman:- I am on my legs.

(బద్దం బాల్ రెడ్డి, నరేంద్రుగారు నిలబడ్డారు)

నేను లేచి నిలుస్తుంటే మీరు ఇలా బేస్ట్ ఎలా? మొట్టమొదట బాల్ రెడ్డిగారి పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ తరువాత మీరు తేసిన పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ లో ఆర్.ఎస్.ఎస్. గురించి మాట్లాడవద్దు అన్నారు. నేను రూలింగ్ ఇవ్వలేదు. ఆర్.ఎస్.ఎస్. ఇవాళ బాస్ట్ ఆర్గనైజేషన్ ఇంకో విషయం. అదే విధంగా ఏ సందర్భంలో బాస్ చేసిన అర్గనైజేషన్స్ గురించి ఇక్కడ సందర్భోచితంగా మాట్లాడడం సమంజసమే. కానీ అది నేను కూడా కాదు, అనడానికి వీలు లేదు.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు:- * * * అనడం సందర్భోచితమా? అది రికార్డులో పోసివ్వకండి.

ఛైర్మన్:- అది ఎక్స్ పంక్షన్ చేయడం జరగింది. బాల్ రెడ్డిగారు మాట్లాడిన తరువాత వచ్చిన చర్చ మొత్తము అంతా రికార్డులోంచి తొలగించబడింది.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్. కౌన్సిల్ ఆఫ్ మినిస్టర్స్ లో ఒక మినిస్టర్ గారు రిజల్యూషన్ ప్రతిపాదించినపుడు లీడర్ ఆఫ్ ది హౌస్ ఉండి వారు జవాబు ఇచ్చే సందర్భంగా వర్షు కొనసాగుతుంటే అందులో ఇద్దరు కౌన్సిల్ ఆఫ్ మినిస్టర్స్ లేచి మాట్లాడుతూ ఉంటే ఒక ప్రెసిడెంట్ అయిపోతుంది. దానిపై తమరు రూలింగ్ ఇవ్వాలి. Is it the collective responsibility? The Minister for Home has moved the resolution and the Leader of the House has replied. ఈ సందర్భంలో కౌన్సిల్ ఆఫ్ మినిస్టర్స్ పాల్గొనడం నేను ఇంతవరకూ చూడలేదు, నా ఈ 10 సంవత్సరాల అనుభవములో. కాబట్టి ఆ విధంగా అవకాశం ఉందో లేదో తమరు రూలింగ్ ఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను.

చక్కెర, వాణిజ్య ఎగుమతుల శాఖామంత్రి (శ్రీ మహమ్మద్ జానీ):- ఒక దేశం ఎదుర్కొంటున్న ఒక సమస్య జాతీయ సమస్య అవుతుంది. ఆ సమస్య మీద మన అసెంబ్లీలో చర్చలు జరిగేటప్పుడు మంత్రి కాదు కదా. ఈ సభలో 1994 మొత్తం 294 మంది మెంబర్స్ ఇంకొక నామినేషన్ తో 295 మందికి మాట్లాడే హక్కు ఉంది. ఇలాంటి సమస్య మీద పార్లమెంట్ లో కేంద్ర మంత్రులు మాట్లాడే ప్రెసిడెంట్స్ కోకొల్లలుగా మన ముందు ఉన్నాయి. ఒక్కసారి పార్లమెంట్ ప్రొసీడింగ్స్ చూసుకోండి. ఇది కొత్త ప్రెసిడెంట్స్ కాదు. పాతదే. సారీ, నేను విద్యాధరరావుగారితో మాట్లాడడం లేదు. నేను మీతో మాట్లాడుతున్నాను.

ఫైర్రజన్:- ఇంతకు పూర్వం కూడా ఇటువంటి తీర్మానాలపై మంత్రులు మాట్లాడడం జరిగింది.

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ (సుజాతానగర్):- అధ్యక్షా, దేశంలో విపత్కర పరిస్థితి జరిగిపోయింది. దానివల్ల నష్టం సంభవించింది. అది జాతి మొత్తానికి అపకీర్తి కలిగిందని మనందరం కూడా అనుకుంటున్న దశలో జరుగుతున్న చర్చ ఇది. మా పార్టీ నాయకుడు నాగేశ్వరరావుగారు ఒక విషయాన్ని ఉత్పదంగానే భావించి, ఈ ఉత్పదాన్ని తేసుకొని అసలు దేశ భక్తులమా? డూప్లికేట్ భక్తులమా అనే విషయాన్ని విశదీకరించి అడగడంలో తప్పులేదు. కానీ వారు కొంటర్ ఛార్జ్ తాము కాదు అని అన్నారు.

ఫైర్రజన్:- చర్చలోంచి తొలగించాను.

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ:- నేను మామూలుగా ఈ హౌస్ లో సాధారణంగా అంటాను. ఎందుకంటే, విశదీకరించడంలో అడగడంలో తప్పులేదు. కానీ చెప్పడానికి వెలులెని వాదోప వాదాలు జరిగిపోయాయి. ఒక మాట చెబుతున్నాను. జరిగిన నష్టానికి మీరు ఎలాంటి సౌధాలను భారతదేశంలో నిర్మిస్తారో ఎంత సుందరనగరంగా భారతదేశపటాన్ని తీర్చిదిద్దతారో రేపు రానున్న దానితో మహాభక్తులు ఎవరో, అపర భక్తులు ఎవరో తేలనున్న తరుణం మనముందు ఉంది. జాతి ముందు ఉంది. కానీ దానికోసం ఇప్పుడు వాదోపవాదాలు వేసి అమెరికా తొత్తులని మిమ్ములను మేము, మమ్మల్ని మీరు అనవలసిన పనిలేదు. సహనం, ఓపిక ఉంటే సమస్య పరిష్కారం అవుతుందని తమకు మనవిచేస్తున్నాను.

(అంతరాయం)

o Sri MD. Amanullah Khan:- Sir, already it was admitted by the Leader of the House.

(Interruptions)

శ్రీ కె. రోశయ్య:- అధ్యక్షా, నేను రహస్యంగా వారి చెవుల్లో చెప్పలేదు. సభలోని అందరికీ విజ్ఞప్తి చేశాను చేస్తే దట్ డేర్ వస్ నో రెస్పాన్స్, సాయంత్రమైనా కూర్చుందా మన్నారు. ఎక్స్ క్యూజ్ ఇట్.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:- అధ్యక్షా, ఈ నెల 6వ తారీఖు అయోధ్యలో మతోన్మాదులు బాబ్రిమసీదు కూల్చడం భారతజాతి చరిత్రలో నల్లటి అక్షరాలతో వ్రాయబడ్డ అంశం అని నేను మనవిచేస్తున్నాను. తరతరాల భారతీయ సంస్కృతి పరంపరలను సజీవదహనం చేసిన రోజు అని చెప్పడానికి వెనుకాడడం లేదు.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- అధ్యక్షా, వేల సంవత్సరాల భారతీయ సంస్కృతి పరంపర అన్నారు జానీగారికి నా ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. కానీ వివాదాస్పద కట్టడం విషయం There is a clear dispute and the Hon'ble Minister knows that the matter is under sub-judice. He has to refer it as disputed place only. అందులో రాముని విగ్రహాలు ఉన్నాయి. పూజలు జరుగుతున్నాయి కానీ అక్కడ నమాజ్ జరగడం లేదు. He need not refer it as Maszid. పి.వి.నరసింహారావు రిఫర్ చేశారు కాబట్టి భారతదేశంలో ఇతరదేశాలలో మన్న పొందుతున్న కూడా సఫర్ అయినారు. మందిరాలు కూలిపోయాయి. అందుకోసమే మ్మెనూరారెడ్డిగారు చాలా క్రైవర్గా అందులో బాబ్రి మసీదు అని చెప్పలేదు రిజల్యూషన్లో భారతదేశంలోనే కాదు ప్రపంచములో ఉన్న...

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:- అధ్యక్షా, వారు చెప్పినా చెప్పకపోయినా ఐదువందల కోట్ల మానవులకు బాబ్రిమసీదు కూల్చారని తెలిసిపోయింది. ఇది సత్యము. అది మన సంస్కృతిని సజీవంగా రహనం చేసిన రోజు.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- మంత్రీగారు దేవాలయాలు కూలిపోతే అది సంస్కృతి పరంపరలో రాలేదు. When you are in Congress - you are not having power enough to condemn it....

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:- కాస్టా సహనం వహిస్తే చెపుతాను నాయనా. గత 10 రోజుల నుండి జరిగిన దారుణ మారణ కాండకు బాధ్యులము మనము మన భారతీయ సంస్కృతి కలిగిన వారమన్న మాట అని ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను. ఈ మాటను హాస్లోనే కాదు బయట కూడా నేను అనేకమార్లు మాట్లాడడం జరిగింది. ఒక విపత్కరమైన పరిస్థితిని దేశం ఎదుర్కొంటోంది. ఈ జటిలమైన సమస్య అందరికీ సంబంధించింది. ఈ సమస్య ముందు పరిష్కారం కావాలి. కోట్లాది మంది హృదయాలకు గాయాలు తగిలినాయి. పెంపొందించుకొన్న నైతిక విలువలు కాలరాయబడ్డాయి. ఈ గాయాలను మాన్పాల్సి ఉంది.

(మ్మెకులు పగిలిపోతున్నాయని ప్రతిపక్షం వైపునుండి వినపించాయి).

ఇంకొక మ్మెకు పెట్టించుకొందాము లెండి. కాస్త ఓపిక పట్టండి. కాస్త ఆవేదన ఉంది వెళ్లబుచ్చుకోనేయండి నాయనా.

(ప్రతిపక్షం నుండి అబ్బా అన్న కేకలు వినిపించాయి).

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:- అబ్బా కాదు అమ్మా కాదు, అబ్బా కాదు, కేకా కాదు వాస్తవం వీను ఓపిక పెట్టుకొని వీను.

ఛైర్మన్:- మీస్టర్ చంద్రబాబునాయుడు కాస్త కాలు క్రింద పెట్టుకొని కూర్చుంటారా?

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:- నేను ఇందాకన వాళ్ల నాయకుడు మాట్లాడినపుడు ఏమీ అనలేదు ఒపికగా వీన్నాను. ఆయన అట్లా కూర్చొని మాట్లాడుతుంటే ఆయన సంస్కారము ఏమీటో ఆర్థమాతుంది. ఆ బాధ అవేదనతోనే నేను మీ ముందు నీలబడ్డాను. నాకు మొసలి కీన్నరు కార్పడం చేత కాదు. నా హృదయములో తగిలిన గాయానికి నేను ఈ సభలో బాధ వ్యక్తం చేస్తున్నాను. ఈ విపత్కరమైన తరుణములో నేను కూడా వ్హాస్ బయట అప్పేలు చేశాను. అయ్యా రాజకీయ లబ్ధి కోసం పనిచేయడం కాదు. బురద కుంటలో చేపలు పట్టడం కాదు కావలసినదే తగిలిన గాయం మాన్పించడానికి చిత్తశుద్ధి, లౌకికతత్వం మీద కమిటీమెటు ఉన్న శక్తులందరూ ఏకమై సమ్మెక్యంగా ఈ సమస్యకు పరిష్కారం చేయవలసిన అవశ్యకత ఉందని చెబుతున్నాను. నేను కారణం కావచ్చు అక్కడ ఉన్న వారు కావచ్చు ఉన్న పరిస్థితి అర్థము చేసుకోడానికి ప్రయత్నం చేయండి మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విపత్కర పరిస్థితి నుండి దేశాన్ని మనమందరం కలిసి కాపాడవలసిన అవశ్యకత ఉంది. లౌకికతత్వ వాదులందరినీ రిక్వెస్ట్ చేస్తున్నాను సమస్య పరిష్కారం త్వరగా చేయమని. సహనము అనే ఒక ఒక ఆయుధంతో ఈ జాతిని సమ్మెక్య పరచమని మనవి చేస్తున్నాను. అలనాడు ఈ దేశంలో ఆనాటి భారతీయులతోబాటు ఆర్యులు, 1:30 వాణులు, యూచీలు, గ్రీకులు, ఐరోపియన్లు చాలామంది ఈ దేశంలో సెటిల్ ఆయన మ. విషయం మీకు నేను జ్ఞాప్తికి తెస్తున్నాను. అలాగే భీష్మమైన మత విశ్వాసాలు కలిగిన వారు ఈ గడ్డపై జీవిస్తున్న సంగతి కూడా ఈ సందర్భంగా నేను మీకు జ్ఞాప్తికి తెస్తున్నాను. నాకు తెలిసినంతవరకు ఈ గడ్డపైన వైదిక ధర్మం, ఆర్య ధర్మం, ఆర్య సమాజం. బృహ్మ సమాజం ఈ మూడూ కూడా ప్రధానంగా ఉన్న నాడు కూడా ధర్మ పరమైన విశ్వాసపరమైన విభేదాలు ఈ దేశంలో వచ్చిన మాట తమకు నేను జ్ఞాప్తికి తెస్తున్నాను. శైవ, వైష్ణవ తత్వాలపై సమస్య ఈ గడ్డపైవేలాది సంవత్సరాల క్రితమే తలెత్తినదా? లేదా అన్నది నాప్రశ్న. ఆ నాడుకుడా ఆనాటి పెద్దలు, మేధావులు, దేశ భవిష్యతును కోరుకునే వాళ్లందరూ కలసి, సహనం, లౌకికత్వం అనే ఆయుధాలతోనే మేళవించి వైష్ణవ, శైవాలను కలపి హరహర, హరహర అనే కొత్త వేదానంతో భారతీయులను కలిపిన విషయం మీ ముందుకు తెస్తున్నాను. ఇది వాస్తవం. మత సహనం, లౌకికతత్వంగల మన దేశంలో వేలాది సంవత్సరాల క్రితమే తగాదా వచ్చిన సంగతిని తమకు జ్ఞాప్తికి తెస్తున్నాను.

Chairman:- The House is adjourned to 4.00 P.M.

(సభ తిరిగి నాలుగు గంటలకు సమావేశమగుటకుగాను మధ్యహ్నం 1-32 గం.లకు వాయిదా వేయబడినది)

(సభ తిరిగి సాయంత్రం 4 గంటలకు సభ సమావేశము అయినది)

(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

శ్రీ సివాచ్. విశ్వరెడ్డి:- అధ్యక్షా, పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్.

Mr. Speaker.- Now, there is no point. The House has not taken up business.

(అంతరాయం)

నేను ఎవరికి అవకాశం ఇవ్వలేదు మీరు అర్థం చేసుకోవాలి. There is no point in it. అప్పుడే చెప్పాను కనుక మీరు అర్థం చేసుకొన్నారని అనుకొన్నాను కాకపోతే రెండవసారి చెబుతున్నాను మీకు.

(Interruptions)

Unless and otherwise I ask, nobody should rise to speak.

Sri A. Narendra:- Sir, point of order.

Mr. Speaker:- No. అదేశం ఇచ్చే అవసరంలేదు. డిస్మైజ్ చేస్తున్నాను ఎందుకండీ. I have not called anybody. Leave it there. I have not allowed anybody. Already, a decision has been taken. ఈ అలవాటును విడచిపెట్టండి. అందరూ నవ్వుతున్నారు అండీ, మీరు శాసన సభ్యులు కొద్దిగా అన్నా ఒక్కసారి అయినా వీనండి. పత్రికలలో రానేయండి ఒక్కసారి అయినా వీన్నామనీ. I have not allowed anybody to speak. Resume your seats. నేను ఎలా వేయడం లేదు.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, చర్చ ముందు వాయిదా వేయండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- అప్పుడే డెసిషన్ తీసుకొన్నారు.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, ఎప్పుడు తీసుకొన్నారు?

మీస్టర్ స్పీకర్:- శ్రీ పురుషోత్తమరావు అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నప్పుడు డిస్కషన్ కంటిన్యూ అవుతుందని చెప్పడం జరిగింది. బిల్లును ఇప్పుడు తీసుకోవడం లేదు.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా ఈ పద్ధతి బాగాలేదు. ఎందుకు తీసుకొన్నారు.

మీస్టర్ స్పీకర్:- సూత్రప్రకారం నడిస్తే ఈ సబ్జెక్టుకు రెండు రోజులూ బి.ఎ.సి.లో తీసుకొన్నటువంటి డిసిషన్లు ప్రకారం నడిస్తే ఇప్పటికి నాలుగు సబ్జెక్టులు అయిపోయేవి. Already devisions has been taken.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:- అధ్యక్షా, నా ప్రయత్నం తరతరాలుగా లౌకికతత్వాన్ని ఆ మర్గాన్ని ఎంచుకొని మన భారతదేశంలో ప్రజలందరూ ముందుకు వస్తున్నారని చెప్పడం కోసం నేను ప్రయత్నం చేశా, వెళ్లవత్తం, శైవత్వం కూడా వేలాది సంవత్సరాల క్రితం భిన్నమైన ధర్మాల పేరుతో మన భారత గడ్డపైన ఈ విభేదాలు వచ్చినప్పుడు కూడా లౌకికతత్వమే మతసహనం, ధర్మసహనం మార్గంగానే ఎంచుకొని మన భారతదేశంలో మన ప్రజలు బృతుకుతూ వచ్చారు. జీవనం సాగిస్తూ, వచ్చారు చెప్పడం కోసం దాంట్లో భాగంగానే ఈ రెండు ఈ హరివరమహాదేవ పదాన్ని ఇబ్బందున ధర్మాల్ని కలుపుతూ మరీ ఆనాడు పెద్దలు మేధావులు జాతి యొక్క సంక్షోభాన్ని దృష్టిలోపెట్టుకొని కార్యక్రమం ముందుకు తీసుకొనిన వాళ్ల సంగతి ఒకసారి నేను చదువుకొన్న చరిత్రలో భాగంగానే మరీ మేముండు పెట్టడం కోసం నేను ప్రయత్నంచేశాను. ఆ తరువాత కూడా అనేక ధర్మాలు ఈ గడ్డపైన చోటుచేసుకొన్నాయి. బౌద్ధధర్మం ఈ గడ్డపైన విస్తరించింది, విరాజిల్లింది ఆనాడు కూడా. ధర్మ సంఘర్షణ అనేది ఈ గడ్డపైన ఏర్పడినప్పుడు కూడా ఆనాటి పెద్దలు తిరిగి లౌకికతత్వం సహనం, మతసహనం ధర్మసహనం అనే పేరుతోనే జాతినీ ఏకంచేసుకోంటూ మరీ ముందుకు తీసుకురావడం జరిగింది. ఆ మాట కూడా నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఆ తరువాత జైనం వచ్చింది. జైనధర్మం వచ్చినప్పుడు కూడా ఇలాంటి చిన్నచిన్న సంఘర్షణలు జాతి ఎదుర్కొన్నది. ఆనాడు కూడా మతసహనం ధర్మసహనం లౌకికతత్వ వధానానికి కట్టుబడి జాతినీ ముందుకు తీసుకువెళ్లారు. ఆనాటి పాలకులు కానీ మేధావులుకానీ అనే విషయాన్ని మేముండు పెట్టడంకోసం నేను ప్రయత్నంచేస్తున్నాను. ఆ తరువాత మహమ్మదీయం వచ్చింది. ఆనాడు కూడ జాతికి యింకొక గత్యంతరం వేక సహనం, లౌకికతత్వ విధానము కొరకే అందరు కలిసి సహజీవనం సాగించిననాడే జాతి మిగులుతుందనే విధానానికి కట్టుబడవలసి వచ్చింది. ఆ విధంగా ముందుకు వచ్చామని మనవిచేస్తున్నాను. ఆ తరువాత క్రైస్తవం వచ్చింది. అప్పటికి కూడ మనకు యిది తప్ప లేదు. సిక్కిజం వచ్చింది, పారసీకం వచ్చింది. అయినా ఆ సహన బాణిలోనే ప్రయాణం చేశామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సివాచ్. విద్యాసాగరరావు:- వాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ సర్. చరిత్రను వారు చదువుకున్నారు, మేము కూడ చదువుకున్నాము. కానీ జానీగారు కొత్త చరిత్ర రచనకు

శ్రీకారం మడుతున్నారు. ఈ దేశ ప్రజలు, యి జాతి జీవన స్రవంతిలో లేకపోతే భారతీయ సంస్కృతి పరంపరలో ఏదో తక్కువ వుండి ముస్లిములను గాని యింకెవరినో గాని యిన్స్యూట్ చేశారనే పద్ధతిలో వారు చెబుతున్నారు. వారు దండయాత్రలు చేశారు. గన్ మహమ్మద్, గోరీ మహమ్మద్, బాబరు, ఔరంగజేబు, వీరందరీ పటాలను గాంధీ మహాత్ముడి చొమ్మి ప్రక్కన పెట్టినా తప్పు లేదు అనే పద్ధతిలో చెబుతున్నారు. ఇది పద్ధతి కాదు.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:- సహనం అనేది మన సంస్కృతి పరంపరగా వస్తున్నదని చెప్పడానికి నేను చేసిన ప్రయత్నం తప్ప మరొకటి కాదు. మన సంస్కృతి వేలాది సంవత్సరాలనుండి పరంపరంగా వస్తున్నదని చెప్పడానికి చేసిన ప్రయత్నం తప్ప మరొకటి కాదు.

Mr. Speaker:- I never asked you to give a clarification.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- ఒక మంత్రిగారు ఆ విధంగా మాట్లాడుతున్నారు. దండయాత్ర జరిగిందబారా మంత్రిగారు తమ మధురమైన కంఠముతో -

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:- అధ్యక్షా, వారు, నేను ఇదయం చేసిన స్పీచ్ వినీ వుండరు. ఈ గడ్డ పైన అరుణలు గోండులు, యూరోపియన్స్, గ్రీకులు, మహమ్మదీయులు, అందరూ వచ్చిన వారే. దానిని దండయాత్ర అంటారో ఏమంటారో మీరు ఆలోచన చేయవలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాను అధ్యక్షా. నేను చరిత్ర ఎలా వుందనే తర్కంలోకి పోవడం లేదు. మన సంస్కృతి ఏమిటి అనేది చెప్పడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. అంతకు మించి కాదు. ఒక చరిత్రకారుడు చెప్పాడు. ఇండియా India is a museum with largest civilisation, cultures and creeds! ఇది ఒక మూఝడియం లాంటిది. దీనిలో భిన్నమైన ధర్మాలు కలిగిన ప్రజానీకము, భిన్నమైన సాంప్రదాయం కలిగినటువంటి ప్రజానీకం కలిసిమెలిసి వుంటున్నారు. అని చెప్పాడు. ఆ విధంగా మన సంస్కృతి పరంపరగా వస్తున్నదని చెప్పడానికి చేసిన ప్రయత్నం తప్ప నేను ఎవరిని కించపరచడానికి చెప్పిన మాట కాదని మనవి చేస్తున్నాను. చరిత్రను విద్యాసాగరరావుగారు చదివారు, నేను కూడ చదివాను. అశోకుడు మతసహనమును పాటించాడు. చరిత్రలో లిఖించబడిన సత్యం. 2400 సంవత్సరాల క్రితమే కూడ యీ పరిస్థితి యీ దేశములో వచ్చినప్పుడు ఆనాటి పాలకులు గత్యంతరం లేక లౌకకతత్వ విధానమే మార్గం అని చెప్పి దానినే అవలంబించి యీ జాతని సమ్మక్కజాతిగా సహనంతో సహజీవనం గడపడానికి రూపకల్పన చేశారనే చెప్పడానికి మాత్రమే నేను వస్తున్న ప్రయత్నం తప్ప మరొకటి కాదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సిపావ్. విద్యాసాగరరావు:- అధ్యక్షా, ఈ సెక్యులరిజం అనే మాట అశోకుడికి కూడ తెలుసునన్న మాట. ఇది ఇక్కడి - చరిత్ర, డిస్కవరీస్ ఆఫ్ హిస్టరీ. మన

సంఘటనలపై.

రాజ్యాంగానికి 42వ సవరణ చేసినప్పుడు ప్రియాంబుల్‌లో సెక్యులరిజం అనే పదాన్ని పెట్టుకున్నాము. ఆ సెక్యులరిజం అశోకుడు పెట్టివున్నాడని అంటున్నారు జాన్ గారు.

శ్రీ మహమ్మద్ జాన్:- దానికి అవగాహన కావాలంటున్నాను. భిన్నమైన ధర్మాలను సహనముతో నడిపేదానినే లౌకికతత్వవాదం అంటారు. ఈనాడు కాదు ఆనాడు కూడ అవసరం అయింది. బౌద్ధం వచ్చినప్పుడు హిందుత్వం బౌద్ధత్వం మధ్యన డిఫెరెన్స్ వచ్చినప్పుడు యిద్దరినీ కలిపి, రెండు ధర్మాలను ఏకం చేసుకుంటూ ఆనాడు లౌకిక విధానాన్ని అవలంబించారు. మత సహనం పాటించారు.

శ్రీ సిపాబ్. విద్యాసాగరరావు:- దానిన సర్వధర్మ సమభావన అంటారు.

శ్రీ మహమ్మద్ జాన్:- దానిని ఆయన ఏ విధంగా విశ్లేషించుకుంటారో చేసుకొనివ్వండి. నాకు అభ్యంతరం లేదు. నేను చెప్పడమకున్నది - నా ప్రయత్నం అంతా, సహనం అనేది యి జాతీకి అవసరం అని చెప్పడానికే చేసిన ప్రయత్నం - అశోకుడి దగ్గర నుండి ఆ తరువాత యి గడపెైన వ్యాధరాజులలో తానేషా పేరు - మనము చదివి వుంటాము - తానేషా గోల్కొండ నవాబు, రామాదాసు బెరసాల సంగతి, రాముడు తానేషా కలలో కనబడి.....

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- జరిగిన సంఘటన గురించి చెప్పమనండి.

శ్రీ మహమ్మద్ జాన్:- నేను ఏమీ చెప్పాలో శాసించే అధికారం వారికి లేదు. వారి నుండి నేర్చుకోవలసిన అవసరం లేదు. తానేషా లాంటి రాజులు కూడా తాను మహమ్మదీయుడిగా వుండి కూడ రాముడు కలలో కనబడితే రాముదాసు రిస్కీకు వోయిన సంఘటన గుర్తుకు తెస్తున్నాను. దానినే సహనం, లౌకికతత్వవాదం అని చెప్పడానికే చేస్తున్న ప్రయత్నం అంతాయింది. అలాగే మహమ్మదు యీ దేశములో తగాదా వచ్చినప్పుడు మారణహోమం జరిగినప్పుడు తన ప్రాణాన్ని కూడ పణంగా పెట్టాడు. అదే సెక్యులరిజం, లౌకికవాదం అని చెప్పడానికి చేసే ప్రయత్నం ఇది. అందుకని ఒక అశోకుడు, ఒక తానేషా, ఒక అక్బరు, ఒక మహమ్మదు మళ్లీ యీ జాతీకి అవసరం అని చెప్పడానికి చేసే ప్రయత్నములో యీ ఉదాహరణలు చెప్పవలసి వచ్చిందని మనవి చేస్తున్నాను. ఏ ధర్మం అయినా, ఏ మతం అయినా అరబ్‌కిలో చెప్పబడుతున్న అల్లా యొక్క ఆర్కాన్ని తెలుగులోకి అనువదించండి - అలాగే ఇంగ్లీషులోవున్న గాడ్ అనే పదాన్ని, సంస్కృత పదం నుండి వచ్చిన భగవాన్, ఉర్దూ పదం నుండి వచ్చిన ఖుదా అనే వాటిని తెలుగులోకి అనువదించి నప్పుడు ఒకే అర్థం వస్తుందనే మాటను మనవి చేస్తున్నాను. అందుకని మతసహనం, ధర్మసహనం అనేది యి దెబ్బ తిన్న జాతీని మళ్లీ వైషమ్యాలు లేకుండా ముందుకు తీసుకువెళ్లడానికి, లౌకికతత్వవాదులందరు ముందుకు రావాలని చెప్పడానికి యి మాటలు ఉదాహరించవలసి వచ్చిందని మనవి చేస్తున్నాను. నాకు ఒక విషయం జ్ఞాపకం వస్తున్నది. చిన్న కథ - చంద్రమామ లో చదివిన కథ. వారం రోజుల నుండి ఆకలితో అలమటిస్తున్న

ఒక మనిషి ఒక గ్రామములోకి వెళ్ళి అన్నం పెట్టుమని అడిగితే ఒక ఇల్లాలు బయటకు వచ్చి, నీ కులం ఏదీ అని అడిగిందట. నా కులం నరకులం అన్నాడట అతను. నరకులం అని కొత్త కులం ఏదో చెబుతున్నావు నీవు నాకు అర్థం కావడం లేదు. నీన్ను చూస్తే నాకు భయం వేస్తుందని ఆపిడ అన్నం పెట్ట లేదు. దారితో పోతూ ఆకలితో రాడ్డు మీద మూర్చిల్చిపోయాడు. రోడ్డుకు అడ్డంగా న్యూసెన్స్ పేర్పడిందని రక్షకభటులు వచ్చి ఆయనను తీసుకువెళ్ళి కేసు సమోడు చేసే ప్రయత్నములో నీ మతం ఏదీ అని అడిగారట. నాది, ఆకలి మతం అని ఆయన అన్నాడు. అట్లా ఆకలి మతం అని చెబుతూనే ఆ రక్షకభటుల ముందే అతను తన ప్రాణాన్ని వదిలాడు. నేను యిదంతా ఎందుకు చెబుతున్నానంటే - 85 కోట్ల మంది ప్రజానీకం ఉంటున్న ఈ భారతదేశంలో, కోట్లాదిమంది తిండి లేక ఆలమటిస్తున్న ప్రధానమైన సమస్యను ఈ దేశం ఎదుర్కొంటున్న సమయంలో మనం ధర్మం పేరుతో, కులం పేరుతో, భాష పేరుతో 45 సంవత్సరాలనుంచి మనీడు క్రింద గుడి ఉంది, గుడి క్రింద మనీడు ఉంది అని తృప్త్యకొంటూ ఒక పెద్ద అగార్థం చేసి జాతినీ ఆ అగార్థంలోపేసి పూడ్చి వేసాము డిసెంబరు 6వ తేదీన. అది ఆలోచన చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఆకలి తీర్చడమా లేక జాతినీ గోత్రితో వేసి సమాధి చేయడమా అనే ఆలోచన చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడీతే ఈ దారుణ మారణకాండ జరిగిపోయింది. మతోన్మాదం తన విస్తృత రూపాన్ని జాతీకి చూపించింది. సింహం ఎక్కి స్వారీ చేస్తున్నామని అనుకున్నాము. ఆ సింహం అందరినీ తింటుందని రుజువు అయింది డిశంబరు 6వ తేదీన. అందుకే అన్నాను. రాజకీయాలను ప్రక్కకు పెట్టి లౌకికభావాలు, జాతీయభావాలు కలిగిన శక్తులన్నీ ఏకం కండి, జన జీవనంలో మమూలు పరిస్థితులు తీసుకొని రావడానికి మళ్ళీ తిరిగి ప్రయత్నం చేయవలసిన అవశ్యకత ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. రాజకీయ ప్రాబల్యంకోసం ఆ బురద కుంటలో చేపలు పట్టడమనేది చేయకండి అని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ పరిస్థితి ఇలాగుంట్లో కొంతమంది రాజీనామాలు చేయమని అంటున్నారు. ప్రధానమంత్రి దీనికి బాధ్యులు అంటున్నారు. ఇప్పుడు మనం కథ చూస్తున్నాము. మనీడు పగలగొడితే ఏమీ జరిగింది ఈ దేశంలో మనం చూసాము కళ్యాణసింగ్ ప్రాభుత్వాన్ని రద్దు చేస్తే శ్రీ పి.వి. నరసింహారావు, ప్రధానమంత్రి ఈ దేశంలో ఉన్న రాజ్యాంగాన్ని తగల బెట్టాడు నీలువునా అని చెప్పారు. వేలాది మంది విషకంఠాలు దేశం పైన పడి జాతీలో విషాదగ్నిని వ్యాప్తిచేసి మారణహోమం సృష్టించేవారు అవునా, కాదా అని అడుగుతున్నాను. కర్రవేపకుల పేరుతో అక్కడికి చేరిన రెండు లక్షలమంది జనం మీదకు తుపాకీ పైకి చూపించారని అన్నారు. గొండెలమీద చూపించి ఉంటే అక్కడ వేలాదిమంది పనిచేయి ఉంటే ఆ తరువాత జరిగే మారణహోమాన్ని మనం ఉపాంచుకోలేమా అనే మాట కూడా నేను మనవిచేస్తున్నాను. అప్పుడు ఈ మతోన్మాద శక్తులు వేయి స్థూలయొక్క విషాన్ని జాతీకి పంచిపెట్టేవారు. జాతినీ ఇంతకన్నా ఎక్కువగా విషాదాగ్నిలో తగలబెట్టి ఉండేవారని మనవిచేస్తున్నాను. అందువల్ల ఈ క్షణంలో రాజకీయలబ్ధికన్నా జాతీయొక్క మేలు గురించి ఆలోచన చేయడం అవసరమని నేను మరల విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. శ్రీ ఎన్.టి. రామారావుగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు నేను అవతల కుర్చీలలో కూర్చొని ఆయన పాలన చూసాను. ఈ వేళ ప్రతిపక్షంలో ఉండి ప్రతిపక్ష నాయకుడిగా ఈ ఇన్సూమీద ఏమీ చెబుతారోనని

నేను ప్రతి మాట వొల్లు పోకుండా వినడం మొదలు పెట్టాను. ఈ దారుణ మారణకాండకు కారకులేవరని చెబుతారని అనుకున్నాను. ప్రధానమంత్రిని దిగిపోమ్మని చెప్పడం తప్ప ఇంకొక మాట ఆయన చెప్పలేకపోయారు. ఖచ్చితంగా మతోన్మాద విషయ కోరలతో బి.జె.పి. వి.పాచ్.వి., ఆర్.ఎస్.ఎస్., భజరంగదళ్ - ఈ దుష్పవతుష్టయం కలిసి ఈ మరణహోమాన్ని ఆక్కడ స్పష్టించాయని ప్రతిబక్కురు చెబుతున్న మాట. అది మా కళ్లముందున్నటువంటి మాట. ఆ మాట అక్కడినుంచి వస్తుందని నేను అనుకున్నాను. ఆ మహానుభావుడు చెబుతాడని అనుకున్నాను. ఎక్కడా చెప్పలేదు. తన గొంతును ఉపన్యాసంలో. ఎందుకంటే వాళ్లకు పాత స్నేహం ఉంది. ఆయన కూడా ఆ గూటిలోనుంచి వచ్చిన రాజకీయనాయకుడే రాజకీయ లబ్ధికోసం చేస్తున్న ప్రయత్నం అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. 1990లో అద్వానీ రథయాత్ర గుజరాత్ నుంచి బయలుదేరి మహారాష్ట్ర దాటి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రవేశిస్తే, వ్హాదరాజాద్ మహానగరంలో స్వాగతం పలికినవారు ఎవరు అని అడుగుతున్నాను. బ్రహ్మాండమైన స్వాగతం పలికారు. పెద్ద దండవేసి భోజనం పెట్టి నోట్ల కట్టలు డొనేషన్లుగా ఇచ్చి సాగనంపిన మహానుభావులు ఈ వేళ పైకి చూపిస్తున్నారు తుపాకులు అని అన్నారు. అది ఎంత విచారకరమో, ఎంత దురదృష్టకరమో అని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- అధ్యక్షా, పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డర్, మంత్రిగారు మాట్లాడుతూ ప్రధానమంత్రిగారిని దిగిపోమ్మని తప్ప మిగిలిన విషయాల గురించి శ్రీ ఎన్.టి. రామారావుగారు మాట్లాడలేదు. ప్రతిపక్షాలు మాట్లాడలేదు అని అన్నారు. ఒక బాధ్యతగల వ్యక్తి మాట్లాడటం మిస్కోడ్ చేయడమనేది పద్ధతి కాదు, రికార్డులో ఉంది. మంత్రిగారు అఫీషియల్ రిజల్యూషను ఒకటి పెట్టారు. అందులో బాబీ మనోడు అని పేరు పెట్టే నైతిక ధైర్యం మీకు లేకపోయింది. ఈనాడు అదే ఆమెండుమెంబు ఇస్కూ పెట్టారు - స్పష్టంగా బాబీ మనోడు అని పేర్పరించారు. బి.జె.పి. అని చెప్పారు. ఇంతవరకు మీ రిజల్యూషనులో బి.జె.పి. గురించి కానీ బాబీ మనోడు గురించి కానీ ఒక్క మాట ప్రస్తావించే ధైర్యం మీకు లేకపోయింది. ఈనాడు మీ ప్రధానమంత్రి వైఖరి ఏదైతే ఉందో అదే వైఖరి ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా అవలంబిస్తున్నది. మీకు ధైర్యం లేకపోయింది. Call a cat as cat.

(Interruptions)

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:- అధ్యక్షా, మీరు హౌసును ఆర్డరులో పెట్టాలి.

Mr. Speaker:- The House is in order.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:- అధ్యక్షా, శ్రీ ఎన్.టి. రామారావుగారి ప్రతి మాట నేను వినాననే చెప్పాను. నేను ఏవైతే 4 మాటలు చెప్పానో - జాతినీ వేడిస్తున్న దుష్పవతుష్టయం అని చెప్పిన మాట ఆయన చెప్పి ఉంటే సంతోషం. ఆయన చెప్పలేదనే నా

బాధ. 1985 ఎన్నికలలో ఈ పెద్ద మనషి ఎవరిని వాటేసుకొని ప్రజల దగ్గరకు వచ్చాడు. ఇదే బి.జె.పి.ని భుజంమీద వేసుకొని తిరిగారు. కాంగ్రెస్ పార్టీని ఓడించడంకోసం మతోన్మాది అయినాసరే వాటేసుకుంటానని వాటేసుకొని వచ్చారు. ఇది డెమోక్రసీ. అప్పుడు మతోన్మాది కాదా? 1989 అగస్టులో అనుకుంటాను - ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ప్రజాస్వామ్యం తగలబడుతున్నది. దీనిని పరిరక్షించాలని - సేవ్ డెమోక్రసీ అనే నినాదం పెట్టి ఎవరు ఎత్తాగ ఉన్నా ఈ మతోన్మాదులను తేసుకొని వచ్చి వాటేసుకొని ఈ జాతీని నాశనం చేయలేదా? హైదరాబాద్ నగరాన్ని తగల బెట్టించాడు కదా? ఇది ఆలోచన చేయాలని కోరుతున్నాను. కొద్దోగొప్పో చరిత్రలోని విషయాలు తెలిసినవారం ఇక్కడ ఉన్నాము. పిప్పివారం లేమని గుర్తుపెట్టుకోమని మనవిచేస్తున్నాను. నేను సినిమా యాక్టరును కాదు ఏ సినిమాకు ఆ వేషం వేయడానికి, ఎక్కడికిచోతే అక్కడ డైలాగ్ మార్చడం కోసం మనీదుకు వెళితే టోపి పెట్టి నేను ముసల్మాన్‌నని చెప్పి ముస్లింలను మోసం చేయడం కోసం చేసే ప్రయత్నం నేను చేయను. నేను గుడికివెళితే నేను హిందువు అని చెప్పడం కోసం నేను వేతగాడిని కాదు. అంతకన్నా మోసగాడిని కాదు. ఇటువంటి విపత్కర పరిస్థితిని దేశం ఎదుర్కొని అన్ని రాజకీయ పక్షాలను విలిచి జాతీయ సమ్మెకృతా మండలి కూర్చొని మీ సలహా ఇవ్వండని అడిగితే మనం ఎక్కడ ఉన్నాము. అరకులోయలో సినిమా సూటింగులో అందమైన 16 ఏళ్ల హిరోయిన్‌లతో గంతులు వేస్తూ ఉన్నాము జాతి తగలబడుతూ ఉంటే. ఇది ఆలోచన చేయండి. ఇండాకా నేను చెప్పాను. అందుకనే రాజకీయలబ్ధికోసం బురద కుంటలో చేపలు పట్టబోకండి. నిర్దిష్టమైన, నిర్మాణాత్మకమైన ఒక ఆలోచనతో, సెక్యూలర్ భావాలు కలిగిన శక్తులన్నీ బైటకు రండి. అందరం కలిసి మతోన్మాద రక్కసి ఈ జాతీని ఇంకా మ్రింగకుండా, ఇంకా సర్వనాశనం చేయకుండా కాపాడడంకోసం పని చేయాలి. ఈ జాతీనింతా సమ్మెకృతంగా ఉంచడం కోసము జాతీయవాదులంతా, సెక్యూలర్ వాదులంతా కూడా కలిసికట్టుగా పని చేయవలసిన అవసరం ఉందని నేను యి సందర్భంగా అందరికీ మనవిచేస్తున్నాను. రాజకీయలబ్ధికోసం ఆ విధముగా చేయకండి. సమ్మెకృతాదము కొరకు అందరు ముందుకురండి. అందరము సమ్మెకృతము గురించి పోరాటము చేయడానికి అందరు ముందుకురావాలని అందరూ సమ్మెకృతంగా పోరాడవలసిన అవసరం ఉందని న మటుకు నేను కోరుకుంటు యిది చాలా అవసరమని మనవి చేస్తున్నాను. అది తప్ప యింక రక్షించే నాధుడు ఎవరూ లేరు. నాకు యిచ్చిన అవకాశానికి ధన్యవాదాలర్పిస్తూ, శలవ తేసుకుంటున్నాను.

Mr. Speaker:- Now we shall take up Government Bills

ప్రభుత్వ బిల్లులు:

(1) 1992, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆయిల్‌పామ్ (ఉత్పత్తి, ప్రొసెసింగ్ల క్రమబద్ధీకరణ బిల్లు.

Minister for Agriculture (Sri K. Jana Reddy):- Sir, on behalf of the Chief Minister, I beg to move:

ప్రభుత్వ బిల్లులు : (1) 1992, ఆంధ్రప్రదేశ్
ఆయిల్ పామ్ (ఉత్పత్తి, ప్రొసెసింగ్ ల క్రమబద్ధీ
కరణ బిల్లు)

15 డిసెంబరు, 1992. 93

"That leave be granted to withdraw the Andhra Pradesh Oil Palm (Regulation of Production and Processing) Bill, 1992."

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- అనుమతించడానికి యిది ముఖ్యమైన అంశమే.

Mr. Speaker:- Motion moved.

(Discussion)

శ్రీ సిపామ్. విద్యాధరరావు:- వ్యవసాయ శాఖామాత్యులు ఆయిల్ పామ్ బిల్లు ఉపసంహరించేందుకు అనుమతకై ప్రతిపాదించారు. ఈ బిల్లును ఎందుకు విత్తడా చేస్తున్నారు? తిరిగి ఈ బిల్లును ప్రవేశపెడతారా? ఆ విషయం మంత్రిగారు చెప్పలేదు. ప్లాంటేషను జరుగుతున్నది. లెసెన్సులు గురించి అప్లయి చేస్తున్నారు. యింకా ఆయిల్ పామ్ ట్రాన్సు నిర్ణయించారు. యిప్పుడు మంత్రిగారు ఆ బిల్ విత్తడా గురించి అనుమతి కోసము ప్రవేశపెడుతున్నారు ఏమిటి?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:- ఈ బిల్లును తిరిగి ప్రవేశ పెట్టాలని, ఈ బిల్లును అప్పుడు ప్రవేశపెట్టేముందు కొన్ని మార్పులు చేర్పులు చేసి రైతులకు ఉపయోగకరంగా ఉండే విధంగా మార్పులు చేర్పులతో ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టాలని సద్దుద్దేశ్యంతో ఉపసంహరించుకొంటున్నాము తిరిగి ఈ బిల్లును ప్రవేశ పెడతాము. అందుకొరకు యిప్పుడు విత్తడా గురించి అనుమతి కోసము ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- ఈ శాసనసభలో ప్రవేశపెడతారా?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:- ఈ శాసనసభలో ప్రవేశ పెడతాము.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు:- ఈ సమావేశములోనేనా మహానుభావా.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:- ఈ సమావేశములోనే ప్రవేశపెడతాము.

Mr. Speaker:- The question is:

"That leave be granted to withdraw the Andhra Pradesh Oil Palm (Regulation of Production and Processing) Bill, 1992."

(Pause)

The motion is adopted and the Bill is withdrawn.

ప్రభుత్వ బిల్లులు:

ఆంధ్రప్రదేశ్ సేద్యపనుల నీటి వినియోగం మరియు పారుదల ప్రాంతాభివృద్ధి (సవరణ) బిల్లు.

Sri K. Prabhakara Rao:- Sir, on behalf of the Chief Minister I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Irrigaion Utilisation and Command Area Development (Amendment) Bill, 1992 be taken into consideration".

Mr. Speaker:- Motion moved.

శ్రీ సిపాబ్. విఠల్ రెడ్డి (నర్సపూర్):- ఈ బిల్లు ఎందుకు తెచ్చారో ఆ వివరాలు చెప్పకుండా తొందరగా బిల్లు పాసు చేయమంటే ఎట్లాగా?

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీకు చెప్పేవాడిని కాను. నా కన్నా పెద్దవారు. మీరు చాలా కాలము నుంచి శాసనసభ్యులుగా ఉంటున్నారు. మీరు డిస్ కషన్ లో పార్టిసిపేట్ చేయవచ్చు.

Sri P. Ashoka Gajapathi Raju:- Sir, why the Chief Minister is unable to move his own Bill?

Mr. Speaker:- It is a joint responsibility.

Minister for Commercial Taxes (Sri K. Prabhakara Rao):- Since the matter is entrusted to me it is my duty to do it. ఈ బిల్లుకు సంబంధించి ఉద్దేశ్యాలు, కారణాలు సభ్యులకు వివరించుతాను. ప్రతి 100 యకరాలకు షెపు కమీటీలు ఏర్పాటు చేయాలని, అందులో 5 గురు గాని, 7 గురు గానీ సభ్యులు ఉండాలని, కాలపరిమితి ఒక సంవత్సరము అని, నాలుగు నెలల టైము ఎలక్షన్లు గురించి వెళ్తారు. ప్రతి కమీటీకి 50 రూపాయల నుంచి 80 రూపాయల వరకు అవుతుంది. మొత్తం 15,20,000 రూపాయల ఎలక్షన్లు నిమిత్తం ఖర్చు అవుతుంది. 35, 400 కమీటీలు నిర్మాణము చేయవలసి ఉంది. 600 కమీటీలు ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. నాగార్జున లెక్స్, రైట్ కెనాల్స్, శ్రీరాంసాగరు ప్రాజెక్టు క్రింద ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. లీగల్ గా ఉన్నటువంటి పోలిటికల్ క్రెస్టెన్స్ వలన, ఫంక్షన్లు చేయడంలో ఇబ్బందులు ఉండడము వలన, రైతులు ఇంటరెస్ట్ చూపించకపోవడం జరిగింది. కాలపరిమితిని ఒక సంవత్సరము నుంచి మూడు సంవత్సరముల వరకు పెంచాలని ఈ ఎమెండుమెంట్లు ఉద్దేశ్యము. The proposed amendment to section 51... దానిని గతములో ఉండే - under the executive orders of the Government. దానిని లీగల్ చేయడం కోసము ఎమెండుమెంట్లు తీసుకుని రావడం జరిగింది. ఒక సంవత్సరము నుంచి మూడు సంవత్సరములకు కాలపరిమితి పెంచాలని ఈ బిల్లు ఉద్దేశ్యము. ఇందులో సందేహం లేదు. అనుబంధ 34,400 షెపు కమీటీలకు కేవలం 600 కమీటీలు మాత్రమే నిర్మాణం అయ్యాయి. ఆ కమీటీలు అంతంత మాత్రంగానే

ఆంధ్రప్రదేశ్ సేద్యపు నీటి పనియోగం మరియు పారుదల ప్రాంతాభివృద్ధి (సవరణ) బిల్లు.

వుంటున్నాయి. ఇప్పుడు కమీటీల పిరియడ్ను సంవత్సరం నుండి 3 సంవత్సరాలకు పెంచాలనేది ప్రభుత్వము యొక్క ధ్యేయము.

శ్రీ జి. అప్పల సూర్యనారాయణ:- అధ్యక్షా, ఈ కమాండ్ పిరియా డెవలప్మెంట్ అనేది 1983లోనే ఆనాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వము దీనికి ఎనాక్ట్మెంట్ తీసుకొని వచ్చింది. 1984లో మరల యింకొక అమెండ్మెంట్ తీసుకొని వచ్చింది. ఇప్పుడు ఒక సంవత్సరాన్ని 3 సంవత్సరములకు పెంచడం జరుగుచున్నది. మంచిదే.

(ఇంటరప్షన్స్)

తప్పులేదు. కానీ స్టాంటిఫిక్ మెజర్మెంట్లో, పంటలు ముంపుకు గురికాకుండా, ఇరిగేషన్ దెబ్బతినకుండా వాటర్ మేనేజిమెంటును తీసుకొని రావలెను. ఇటువంటి శాలియెంట్ ఫైవర్ని పెట్టుకొని అమెండ్మెంట్ తీసుకొని వచ్చినప్పటికీ, మంత్రిగారన్నట్లుగా, ఈ 36 వేల వరకు కమీటీలు ఏమవుతున్నాయి? ఆ కమీటీలు ఎక్కడా ఏమీ ఫంక్షన్ కావడం లేదు. ఎందుకంటే, వాటర్ మేనేజిమెంట్ చాలా అవసరము. ఎక్కడాయినా సర్. రైతుల పంటలు వోతున్నాయి. చాలా వరకు పంటలు ముంపుకు గురవుతున్నాయి. ఇరిగేషన్ ఫెసిలిటీ లేక వోవడంవల్ల నీరు తెయిలెండు భూములకు అందడం లేదు. పంటలు సరిగ్గా పండించలేక వోతున్నారు రైతులు. అటువంటి పరిస్థితులలో స్టాంటిఫిక్ మెథడ్లో వాటర్ మేనేజిమెంట్ను సరియైన నిర్ణయాలు తీసుకొని రావడానికి ఈ కమీటీలు చాలా అవసరము. మూడు సంవత్సరాలేకాదు 5 సంవత్సరాల వరకు పెంచినా నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. అయితే ఈ కమీటీలు మాత్రము అన్ని ప్రాంతాలకు ప్రయాణి. స్టాంటిఫిక్ మెజర్మెంట్లో వాటర్ మేనేజిమెంట్ నీటిని అందరికీ ఉపయోగపడేలా చూడాలి.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రెకల్):- అధ్యక్షా, అసలు ఈ కమీటీలు 1984లోనే ఏర్పడ్డాయి. అప్పుడే మేము ఈ శాసనసభలో చాలా వరకు వోరాడి, ఆనాడు ఈ వైపు కమీటీలకు ఎన్నికలు కావాలని ఈ అమెండ్మెంట్ని తెచ్చాము. దాన్ని ప్రభుత్వము అంగీకరించింది కూడా నీరు సక్రమంగా వచ్చి, అందరికీ ఉపయోగపడాలనేది ఆ కమీటీల యొక్క ఉద్దేశము. ట్నాలెండ్ రైతులను ఈ కమీటీలలో సభ్యులుగా వేస్తే ఉపయోగకరంగా వుంటుందని ఆనాడు మేము చెప్పాము. ఎన్నికలకు ఖర్చు అవుతుందని ఆనాడు కూడా వచ్చింది, చర్చకు. ఎన్నికలకు ఖర్చు అవసరము లేదు. అక్కడుండే, డిప్యూటీ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు ఆయనకు అంతా కలిపితే 2-3 కంటే ఎక్కువ డిప్యూటీబ్యూజర్స్ వుండవు. 1-2 మెజర్స్ వుంటాయి. మిగతావి అన్ని ఇబ్బాంటివి చిన్నవి వుంటాయి. ఆయన వోయి, అక్కడ రైతులను కూర్చోబెట్టి, మేరు ఎవరిని కమీటీలో సభ్యులుగా పెట్టుకుంటారో చేతులు ఎత్తడంవల్ల చెప్పి, ఏదో ఒక ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో ఎన్నిక జరిపి, కమీటీలను వారిద్వారా ఏర్పాటు చేస్తే సరివోతుంది. తరువాత వాళ్లు సక్రమంగా

ఉపయోగపడకపోతే, అప్పుడు వాళ్లను మార్చుకోనే వాక్కు: ఆ రైతులకే వుంటుంది. ఆ విధంగా కమిటీలను ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుందని అంటే అప్పుడు ప్రభుత్వమే ఒప్పుకుంది. ఇప్పుడు వారు చెబుతున్నారు, 36 వేలకు 600 కమిటీలను వేశామని అంటున్నారు. నామినేట్ పద్ధతినీ జరిగిందని అన్నారు. ఇది మంచి పద్ధతి కాదు. ఇప్పుడు ఆ కమిటీలకు గడువు వొడిగిస్తూ... ఇందులో ఇంకా వుండేమీటంటే, ఒకవేళ ఈ కమిటీలు జరుగకపోతే, మరల నామినేట్ చేసేవరకు ఆ కమిటీలు అట్లాగే వుంటాయి. ఇప్పుడు చేసిన అమెండ్మెంట్ ప్రకారం ఒక సంవత్సరమును మూడు సంవత్సరాలకు పెంచడం చేస్తున్నారు. ఎందుకు పెంచాలి? రెండవది ఎన్నికల ఖర్చు 50-40 రూపాయలు ఎందుకు అవుతుంది? డిప్యూటీ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు అక్కడ రైతులను కూర్చోబెట్టి, వాళ్లద్వారా కమిటీలను ఎందుకు ఏర్పాటు చేయకూడదు? ఇది కష్టమేమీ కాదు. ఇంకా సింపుల్ గా నేను చెప్పేది ఏమీటంటే, టెయిలెండ్ రైతులతో కమిటీని వేస్తే, గ్యారెంటీగా నీరు టెయిలెండ్ భూములకు చేరుతుంది. ఇప్పుడు చివరి భూములకు నీరు రావడం లేదు. ఎవరికి నీరు ఇవ్వాలన్నా, మొదటి వన్నపాడు తన ఇష్టము వచ్చినట్లు. నీరు వాడుకొంటున్నాడు. కొసాయన ఎండిపోతున్నాడు. నాగార్జునసాగర్ ఎడమ కాలువ క్రింద 60-70 ఎకరాలకు టెయిలెండ్ భూములకు నీరులేక, నారు పెట్టడం లేదు. రైతులతో కమిటీనివేస్తే తప్పకుండా ఫలితం వుంటుంది. రైతులు అవసరమని బావించినప్పుడు, వాళ్లు మర్చుకునే దానికి వాళ్లతో కమిటీని వేయడం మరల చెబుతున్నాను. నామినేషన్ ద్వారా కమిటీలను ఏర్పాటు చేయాలంటే, ఆయన డబ్బులు తీసుకొని, కమిటీ సక్రమంగా నడిచినా, నడవకున్నా, ఆయనకు తెలిసిన వారినే నామినేట్ చేస్తాడు, 36 వేల కమిటీలకు నామినేట్ చేయడం అంటే తాడు తెగుతుంది. దానికంటే సులభమైన పనిని, ఎక్కడిదిక్కడ జరగనీయండి. ఎన్నికలు పెట్టి చేస్తే డెమోక్రాటిక్ గా వుంటుంది. ఈ అమెండ్మెంట్ అవసరం లేదు. రైతులతో కమిటీని వేశారనుకోండి. అప్పుడు, ఆయా మేరే కమిటీని వేసుకోన్నారని రైతులకు చెప్పే అవాకాశముంటుంది. కనుక, యదాతథంగా అమలు చేయండి. మరల కమిటీ వచ్చేవరకు వుండాలంటే ఇది ప్రమాదకరమైనది. మరల కమిటీ వచ్చేవరకు ఈ కమిటీ వుంటుందనేది వుంది. 1984లో కమిటీనివేస్తే, ఇప్పుడు మనము 1992లో వున్నాము. 92 వరకు 600 కమిటీలను వేశాము. 8 సంవత్సరాలకు 600 కమిటీలను వేశారు. 30 వేలకు కమిటీలను వేయాలంటే ఎన్ని ఏండ్లకు వేస్తామో లెక్క వేయండి. ఇది చేస్తే, నామినేట్ చేసే కమిటీలు అక్కడే వుంటాయి. మూడు సంవత్సరాలు కాకున్నా కనీసం 2 సంవత్సరాలు పెట్టండి. అందరికీ సౌలభ్యంగా వుంటుంది. సూపర్ వెజిజర్ లేకపోతే అనిస్టెంట్ ఇంజనీరు ద్వారా ఎన్నికలు జరిపేట్లు పెట్టండి. మేకు ఖర్చు వుండదు. రైతులు కూడా, మేము ఎన్నుకొన్నవాండ్రే వున్నారని తప్పి చెందుతారు. మొదటి భాగములో నీరు ఎంత వృధాగా పోతున్నాదో చెప్పడానికి వీలుండదు. నాగార్జునసాగర్, శ్రీరాంసాగర్, గాని వెళ్లి చూడండి. మొత్తం నీరంతా అడ్డగోలుగా పోతూ వుంటుంది. చివరి వారికి అసలు నీరే వుండదు. నేను చెప్పిన ప్రకారం చేస్తే, ఆ పరిస్థితి వుండదు.

శ్రీ పి. చంద్రారావు (కోదాడ):- అధ్యక్షా, ఈ కమాండ్ ఏరియా డెవలప్ మెంట్, 1984 లో ఏర్పడింది. వైపు కమిటీలను వేయాలని ఆలోచన చేసిన మాట వాస్తవమే. కానీ, వాస్తవంగా

ఆ కమిటీలు పని చేయడం లేదు. అవి పేరుకు మాత్రమే వున్నాయి. వాస్తవంగా ఒక్కొక్క ప్లెచు క్రింద 100 ఎకరాలు సేద్యమయ్యే అవకాశముంది. కానీ, డిప్యూటీ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు దానికి సంబంధించిన ఆ ప్లెచు క్రింద వున్న రైతులను కలిసి, వాళ్లతో కమిటీగా ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది, కాలువలకున్న ప్లెచులు కూడా కొన్ని చోరాయి. రైతులు, సరియైన ఫంక్షన్ లేకుండా.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- కాంక్ష 2 క్రింద అమెండ్మెంట్ గురించి మాట్లాడండి.

శ్రీ వి. చంద్రారావు:- ఒక్కొక్క కాలువ క్రింద 100 ఎకరాలు సేద్యమయ్యే అవకాశముంటే, 40-50 ఎకరాలలో మాత్రమే సేద్యము జరుగుచున్నది. ఆ రకమైన పరిస్థితి కాలువల క్రింద అధ్వాన్నంగా వుంది. ఇప్పుడు ఈ అమెండ్మెంట్ ద్వారా ఎన్నికలకు ఖర్చు అవుతున్నది కాబట్టి, సంవత్సరానికి 3 సంవత్సరాలు చేయాలని అంటున్నారు. మూడు కాదు, ఐదు సంవత్సరాలు చేసినా పర్వాలేదు. కానీ కమాండు ఏరియా డెవలప్మెంట్ అధికారులు తుముల వద్ద గానీ, ప్లెచుల దగ్గర కానీ, కాలువల నేరు ఏ విధంగా పారుతున్నాయో, వాళ్లు వెళ్లి చూడడం లేదు. ఆయకట్టు ప్రాంత రైతులు ఎన్నో కష్టాలు ఎదుర్కొంటున్నారు. రైతులతో కమిటీని వేసి, చివరి భూములు రైతులకు నేరు అందేలా చూడాలి. ఈ అమెండ్మెంటును నేను కూడా సమర్థిస్తున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్. విఠల్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, ప్లెచు కమిటీలు ఇప్పుడు లేవు, ప్లెచులు లేవు. 4-4 మేము ఎస్సీమెంటు కమిటీలో చాలా ప్రాంతాలు తిరిగి వచ్చాము. నేళ్లు ఇస్తూ ఉన్నారు. సా. కానీ కొనకు నేళ్లు వోవడం లేదు. పంటలు ఎండ్రి వోతున్నాయి. దానికి మీరు ఏమీ ఏర్పాట్లు చేస్తున్నారు. ఈ కమిటీలో ఎవరెవరు ఉంటారు? ఎవరెవరిని నామినేట్ చేస్తారు? ఎన్నికలు ఉన్నాయా లేవా, వివరాలు ఏమీ తెల్పలేదు. ఈ ఎమెండుమెంట్ బిల్లు అంతా సందిగ్ధంలో ఉంది. దీనిని ప్రవేశ పెట్టిన మంత్రిగారికి దీని వివరాలు తెలియవు, మాకు తెలియదు. శాసన బద్ధమైన సభ్యుడు, కార్యదర్శి అని అన్నారు. ప్లెచు కమిటీలో ఎవరిని చేస్తారు? కొనకు నేళ్లు ఎవరు సప్లయి చేస్తారు? వివరాలు మంత్రిగారు చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

Sri K. Subba Reddy:- Now, the Bill is introduced on behalf of the Chief Minister Sri K. Vijaya Bhaskara Reddy. That Bill is not traced on the Table of House. The Bill placed on the Table is on behalf of Sri N. Janardhana Reddy, Chief Minister. The Bill now under discussion is not on the Table. If that was so, how can we offer our remarks on this? So, you may ask the Government to come forward before the Assembly with that Bill. Otherwise, ask them to amend the Bill. The Point here is whether the Bill is introduced by Sri N. Janardhana Reddy or Sri K. Vijaya Bhaskara Reddy? Whether the Bill under consideration is in the name of the Chief Minister Sri K. Vijaya Bhaskara Reddy or Sri N. Janardhana Reddy? I want this to be clarified by you, Sir.

శ్రీ కె. రోశయ్య:- బిల్లు లోను తీసుకునేప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న ఇనార్డన రెడ్డిగారి వేరుతో తీసుకొని కన్సిడరేషన్ కి వచ్చేప్పుడు మార్పు వస్తే అది రావచ్చు. అది రూపు ప్రకారమే ఉంది. This is perfectly in accordance with the Rules.

శ్రీ బి. రాజేశ్వరరావు (వర్ధన్నవేట):- టెయిల్ ఎండు ఫార్మర్లుకే నీరు సరిగా రావడం లేదు. టెయిల్ ఎండు ఫార్మర్లుకే నీరు ఇవ్వడమే అసలు షెడ్యూల్ను కమిటీ ఉద్దేశము. తరువాత రెండవ ఉద్దేశము క్యాప్ పాటర్ను మార్చుకోవడం ఒకటి. షెడ్యూల్ ను కమిటీకి ఏమైనా డబ్బులు ఇచ్చే అవకాశం ఉందా? ఇప్పుడు మనము వర్కు చార్జిడు ఎంపాయిన్ కి కీతాలు ఇచ్చే పరిస్థితిలో లేము అట్లాగే క్యాప్ పాటర్ను ఫంజీ చేయకపోతే మన లాండ్సు అన్ని సిస్టారము అయిపోయే అవకాశం ఉంది. డబ్బులు ఎట్లా ఇస్తారు. వారిని నీటి తీరువా వసూలు చేసుకోమంటారా? ప్రభుత్వం గ్రాంటు ఇస్తుందా? ఈ కమిటీలు ఎఫెక్టివ్ గా పని చేయాలి అంటే అక్కడ ఉన్న రైతులను కమిటీలో ఇన్ వాల్యు చేస్తే ఎక్స్ పర్టు ఒపినియన్ కూడ రావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కమిటీలు ఎఫెక్టివ్ గా పని చేసేందుకు మూడు సంవత్సరాలకు పరిమితం చేస్తే బాగుంటుంది. అదే విధంగా ఆ కమిటీలకు ఫైనాన్సు కూడ ఏర్పాటు చేస్తే మంచిది.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- ఈ కమిటీల విషయంలో రాష్ట్రవరెడ్డిగారు చెప్పిన దానితో నేను పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. వారు చాల స్పష్టంగా చాల వివరాలు చెప్పారు. ఎనిమిది సంవత్సరాలలో 600 కమిటీలను వేశారు అన్నారు. ఆనాడు జానారెడ్డిగారు ఉన్నారు. ఆనాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం ఉంది. ఆ ప్రభుత్వం దీనిని అనులు చేసింది. రాష్ట్రవరెడ్డిగారు చేసిన సూచనలు బాగున్నాయి. ప్రధానంగా ఈ కమిటీలలో దిగువన ఉన్న రైతులకు ఇన్ వాల్యు చేయమన్నారు. అది చాల మంచిది. దీనికి టైము బౌండు వొగ్గాము పెట్టి తప్పనిసరిగా చేస్తే బాగుంటుంది. దిగువ ఉన్న రైతులతో ఎన్నిక జరిపించడం మంచిది. కమిటీలకు రెండు సంవత్సరాలు మాత్రము గడువు పెట్టండి. మూడు సంవత్సరాలు కాదు.

00 శ్రీ కుడుపూడి ప్రభాకరరావు:- అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చాలా విలువైనటువంటి సూచనలు చేశారు. ఇప్పుడు ఇందులో ప్రప్రథమంగా ఈ కమిటీలను ఎన్నుకోవడములో ఉద్దేశం ఆ 100 ఎకరాలలో ఉండేటటువంటి రైతులు తమకు తాముగా ఒక అధ్యక్షుడిని, అయిదు గాని, ఏడుగురు సభ్యులను కాని ఎన్నుకోవడం వారికి కావలసినటువంటి ఫెసిలిటీస్ ఏవయితే టెయిలెండర్స్ కి నీరు అందడం లేదు, మధ్యలో ఉన్నటువంటి వారు ఏవయినా బీగ్ పేస్ ఫెస్టున్నటువంటి ప్రాబ్లమ్స్ ఉంటే వారికి వారే చక్కదిద్దుకొనేటటువంటి ఒక సమర్థతముతో ఈ కమిటీలను ప్రారంభించాలని చెప్పేసి అనుకున్నాము. కాని ఈ కమిటీ యొక్క టెరమ్ వన్ ఇయర్ ఉంది, డిపార్ట్ మెంటుల్ స్టాఫ్ ఈ కమిటీలకు ఎలక్టన్స్ చేయాలంటే కనీసం ఈ మెంబర్ షిప్ ఎన్ రోల్ మెంట్ ఇవన్నీ కలిపి వారికి రెండు నెలలు,

ఆంధ్రప్రదేశ్ సేద్యపు నీటి వినియోగం మరియు పారుదల ప్రాంతాభివృద్ధి (సవరణ) బిల్లు.

మాడు నెలల టైమ్ పట్టే పరిస్థితి ఉంటుంది. మొత్తం మీద ఈ 34 వేల బెల్లర నొస్కేట్లు చేయాలంటే టైమ్ సరిపోదు. ఒక ఫేజ్డ్ మేనర్తో చేయవలసి వస్తుంది కాబట్టి కనీస టెరమ్ మాడు పంపత్తురాలు అయినా ఉంటేనే కానీ సరిపోదనే అభిప్రాయం చెప్పడం జరిగింది. అలాగే రైతులు కూడా ఏక్కువగా అంత ఆసక్తి చూపిస్తున్నట్లు కనిపించడం లేదు. ఇప్పుడు ఉన్నట్లుంటే, ఎగ్జిస్టింగ్ 600 నొస్కేట్లు ఫార్మే అయినప్పటికీ కూడా వాటి ఫంక్షనింగ్లో కూడా అంత సాటిఫైడ్ క్లర్ పెరఫారమెన్స్ కనిపించడం లేదని చెప్పి మరి ఉద్యోగస్థుల దగ్గర నుంచి వచ్చినట్లుంటే వివరణ మీకు చెబితాను. బొమ్మనపాడు మెనర్ వొజక్కు క్రింద పాక్వికంగా ఎన్నిక జరిపిన లేక అసలు ఎన్నికలు జరపని ప్లెజర్ కు పెప్ కమిటీ ఎన్నికలకు మాడు దఫాలు ప్రయత్నించినా రైతులు సహకరించడం లేదు, అదియును గాన ఎన్నికైన కమిటీల సభ్యులు, అధ్యక్షులు కూడా నీటిపారుదల విషయమే కమిటీల బాధ్యతలు నిర్వర్తించుటకు ఆసక్తి చూపించడం లేదు. పెప్ కమిటీలపై చట్టరీత్యా నిర్వహించే బాధ్యతలు ఏవే లేకపోవడం వలన మరియు ప్రస్తుతం గామాలలో ఉన్నట్లుంటే ముతా తగాదాలు మరియు వర్గ విభేదాల వలన రైతులు సహకరించడం లేదని చెప్పేసి ఆఫీసర్స్ నుంచి, డిఫరెంట్ పార్ట్స్ నుంచి వచ్చినట్లుంటే ఇన్ ఫర్ మేషన్ ఆ విధంగా ఉంది. ఇది దృష్టిలో పెట్టుకున్నప్పుడు, అలాగే ఇప్పుడు పెద్దలు గౌరవసభ్యులు చెప్పినట్లుంటే బాటర్ మేనేజ్ మెంట్ మెథడ్ ప్రావీణిగా ఉండాలని, అలాగే అసలు దీని ఉద్దేశం నీరు సక్రమంగా అందరికి ఆ 100 ఎకరాలలో వారికి అందాలనే ఉద్దేశం రాఫువరెడ్డిగారు మనవిచేశారు, కరక్ట్ కానీ అందులో టెయిలెండర్స్ కి నీరు రావడంలేదని చెప్పేసి అన్నారు. కమిటీలకు ఈ టెయిలెండర్స్ వేత ఎలక్షన్ జరిపిస్తే భాగుంటుందనే అభిప్రాయం చెప్పారు. కానీ అది డిస్ క్రిమినేట్ అవుతుంది. బహుశా అది చట్టబద్ధంగా చెల్లనరదేమో అని చెప్పేసి అనుకుంటున్నాను. నిజమే ఇప్పుడు మే ప్రాంతములో ఏవయితే ప్రాబ్లమ్స్ ఉన్నాయో, మా డెల్టా ప్రాంతములో కూడా ఉండే కెనాల్స్ లో ఈ టెయిల్ ఎండ్స్ లో ఉండేటట్లుంటే వారికి - ఎప్పుడూ అప్పర్ రివెస్ లో ఉండేటట్లుంటే వారు గండి కొట్టేసి నీరు తీసుకొనేటట్లుంటే తప్పు పని చేస్తూ ఉంటారు. అందుకనే ఈ కమిటీలు వేసి ఆ విధమైన చట్టవిరుద్ధమైనట్లుంటే పనులు చేయకుండా కమిటీలు వేద్దామనే సదుద్దేశముతో ప్రభుత్వం ప్రారంభించినా సరయినట్లుంటే సహకారం రైతుల నుంచి మనకు రాకపోవడం వల్ల ఆ కార్యక్రమం ఇంతవరకు అనుకున్నట్లుంటే లక్ష్మాన్సి నెరవేర్చలేకపోయిందని అనిపిస్తోంది. అలాగే కొన్ని చోట్ల ప్రావీన్ ప్లెచులతో ప్రావీన్ బ్రిడ్జెస్ లేవని చెప్పేసి అలాగే మరి కమాండ్ ఏరియా ఆఫీసర్స్ వాప్ లు టేక్ కేర్ ఆఫ్ ది టెయిలెండర్స్ అని చెప్పేసి ఒక గౌరవసభ్యులు చెప్పారు. అలాగే కొన్ని చోట్ల - అసలు మరి విఠల్ రెడ్డిగారు అయితే వారి యొక్క సహజమైనట్లుంటే భాషలో నో పెస్సి నో కమిటీస్ అనేవారు - అంతే మరి. ఇంగ్లీషులో, మరి ఏ భాషలో అన్నారో తెలియదు కానీ నో పెస్సి కాదు కానీ కొన్ని పెస్సి ఉన్నాయి. ఎక్కడయినా పొరపాటున లేకపోతే లేక పోవచ్చు కాదని అనము. అలాగే కొన్ని కమిటీస్ ఫంక్షన్ చేయకపోవచ్చు. కమిటీస్ కొన్ని అయినా మాత్రం ఉన్నాయి, మొత్తానికి లేకపోలేదు. అందుచేత ఇంకా గౌరవసభ్యులంతా చెప్పిన సూచనల మేరకు నేను రాబోయేటట్లుంటే ఒక మాడు నాలుగు రోజులలో, మన

ప్రభుత్వ బిల్లులు : (2) 1992, ఆంధ్రప్రదేశ్ సేద్యపు నీటి వినియోగం మరియు పారుదల ప్రాంతాభివృద్ధి (సవరణ) బిల్లు.

సెషన్ అయ్యే వోపల ఈ కమాండ్ ఏరియాకి సంబంధించినటువంటి ఆఫీసర్స్ అందరిని పిలిపిస్తాను. అలాగే ఫోర్డర్ లీడర్స్ అందరిని పిలుద్దాము. మనము ఎక్వాస్ ది టేబుల్ కూర్చుని ఒక నిర్మాణాత్మకమైన సలహా తీసుకొని మనము ఏదయినా చేయడానికి నాకు ఏ విధమైనటువంటి అభ్యంతరం లేదని చెప్పేసి మనవి చేస్తూ ఇది మన రైతాంగమునకు మేలు చేయాలనే ఉద్దేశం తప్ప ఇడి ఏదో చట్టాలను తీసుకువచ్చి వారి నెత్తి మీద దుద్దాలనేటటువంటి ఆకాంక్ష కాదని చెప్పేసి మనవి చేస్తూ అందరికి అంగీకారం అయినట్లయితే వారు ఇచ్చినటువంటి ఈ రెండు అమెండ్మెంట్స్ కి, ఇది చాలా ఖర్చుతో కూడినటువంటి కార్యక్రమం అవుతుంది. మనకు రు. 50 రు. 80 ఒక్కొక్క కమిటీకి ఎలక్షన్ నిమిత్తం ఖర్చవుతుంది. అంటే ఆఫీసర్స్ వెళ్లడానికి, రావడానికి కానీవ్వండి - దీని ఖర్చులు లాస్ట్ టైమ్ సుమారుగా రు. 15 లక్షలు పెబడి అయిపోయింది. ఈ 34 వేల సొస్టేబిలకు చేయాలని చెప్పేసి అంటే చాలా ఖర్చుతో కూడుకున్నటువంటి పని అవుతుంది. అందువేత ఖర్చు తప్పదు కాబట్టి టెరమ్ మూడు సంవత్సరాలు ఉంటేనే తప్ప ఈ ఆఫీసర్స్, స్టాఫ్ ఒకేసారి ఎలక్షన్స్ కండక్ట్ చేసేటటువంటి అవకాశం ఉండదు అని చెప్పేసి ఈ ప్రాక్టికల్ డిఫికల్టీస్ ను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ మూడు సంవత్సరాల టెరమ్ ప్రోవీడ్ చేయడం జరిగింది కాబట్టి దీనిని ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించమని వారు ప్రోవీడ్ చేసినటువంటి అమెండ్ మెంట్స్ ఉపసంహరించుకోవలసిందని చెప్పేసి నేను గౌరవసభ్యులను కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- ఇప్పుడు మంత్రిగారు కొన్ని వివరణలు ఇచ్చారు. ఆ వివరణలు చూస్తే నాకు ఏమీ పెద్ద సంతృప్తి కలగలేదు. ఎందుకంటే ఒక వేపు క్రింద 100 ఎకరాలు అంటే 30 మంది రైతులతో, 40 మంది రైతులతో ఉంటారు. మేగ్నిట్యూమ్ 50. ఆ 50 మంది రైతులను కూర్చోపెట్టి మీరు ఎవరిని పెట్టుకుంటారు నలుగురిని అని అడగడానికి ఆ ఖర్చు అంటున్నారు. ఒకటి అది వాస్తవం కాదు. మే సూపర్ వెజర్, డెప్యూటీ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్. ఆ పని చేయవచ్చు. ఇది మొదటి విషయం. పోతే ఓబర్స్ లిస్టు గురించి వారు చెబుతున్నారు. ఓబర్స్ లిస్టు తయారు చేయాలంటే దానికి ఖర్చవుతుంది వారు చెబుతున్నారు. ఒక ప్లాన్ క్రింద ఉన్న రైతుల పేర్లు ఒకసారి వ్యాసిన తరువాత సంవత్సరానికి మూడు నాలుగు తప్పితే ఇక ఎక్కువ మారవు. ఎందుకంటే భూములు కలవారు వారే కనుక మాటిమాటికి ఓబర్స్ లిస్టు తయారుచేయవలసిన అవసరం లేదు. ఆ సూపర్ వెజర్, డెప్యూటీ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్ లిస్టు ఉంచుకుంటున్నారు. ఎందుకంటే ఆనాడు చట్టం చేసిన నాడు మేము అన్నది ఏమిటంటే కమిటీ ఏర్పడితే దానికి కొంత పట్టబద్దం అనేది ఉంటుంది ఎవరయినా అక్కరమంగా తెంచుకొని పోతే అంటే గండి కొట్టి నేరు తీసుకుపోతూ ఉంటే వారిని మందలించడం కాని లేకపోతే కేసు పెట్టడానికి గాని హక్కులు ఉంటాయి ఇది ఒక పట్టబద్దమైన కమిటీగా ఉంటుందని దృష్టిలో ఆనాడు కమిటీలు చేయాలని అనుకున్నది అంతే తప్ప - ఇప్పుడు మీరు ఏమంటున్నారు గ్రామ కర్నలు ఉంటాయి కనుక ఎన్నికలు పెడితే ఎట్లాగని అంటున్నారు. గ్రామ కర్నలు ఉన్న ఊరిలో నామినేట్ చేయడానికి ఎక్కడి నుంచి తెస్తారు, దేవుడి కాడి నుంచా? ఊరిలో

ఆంధ్రప్రదేశ్ సేద్యపు నీటి వినియోగం మరియు పారుదల ప్రాంతాభివృద్ధి (సవరణ) బిల్లు;

కక్షదారులు ఉంటే కూడా మీరు నామినేట్ చేసేది కూడా రైతుల నుంచే వస్తారు. లేకపోతే మీరు ఏమైనా ఆఫీసర్స్ ని నెత్తిన రుద్దాలని చూస్తున్నారా, అది అర్థం కావేదు ఇప్పటికీ. అందుకని రైతులను చేయాలని తలచుకున్నా గామ కక్షలు ఉన్నాయి, వారు అందులోనే వస్తారు. మీరు నామినేట్ చేసినా అందులోనే వస్తారు. వారు ఎన్నుకుంటే ఆ తప్పు వారి మీదే ఉంటుంది. అందుకని అది గమనించమని నేను మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. రెండు మూడేళ్లు అన్న దాని మీద నాకంత పట్టుదల కాదు. కానీ మళ్ళా టెర్రమ్ వచ్చేదాకా ఉండాలనేది సవ్యము కాదు; ఈ కమిటీ ఏదైనా, పౌరపాటున ఇప్పుడు మన గవర్నమెంటు చట్టం చేసి అక్కడ పెట్టుకొని, 5 ఏళ్లు ఆ గవర్నమెంటు, 3 ఏళ్లు ఈ గవర్నమెంటు ఇప్పుడు దుమ్ము దులిపి తేసుకువచ్చారు ఎక్కడినుంచో. ఈ ఎనిమిదేళ్లు అక్కడ 5-10 పట్టినప్పుడు అట్లా వేయబడిన కమిటీ ఎనిమిది ఏళ్లు కాదు, 16 ఏళ్లయినా ఏమీ పా చేయలేదు. అది వెస్టెక్స్ ఇంటెగ్రేస్డ్ చేతులోకి పోయే అవకాశం ఉంది, తిరిగి దానిని రైతుల చేతులోకి మార్చుకొనే అవకాశం ఉండడం అవసరం. మనం ఒక వైపు శాసనసభను, పార్లమెంట్ ను రికాల్ చేసే హక్కు వుండాలని, లేకపోతే మనం బాగుపడమని అనుకొంటున్నాం. అలాంటప్పుడు రైతుల అవసరాలను చూడడానికి వారు ఒక కమిటీని ఏర్పాటుచేసుకొంటే మనకు వచ్చే ఇబ్బంది ఏమిటని అడుగుతున్నాను. మంత్రిగారు అధికారులను వెలిపి మాట్లాడతామంటున్నారు, అందుకు మాకు అభ్యంతరంలేదు, కానీ బిల్లు పాస్ అయిన తరువాత అధికారులను పిలిచి మాట్లాడతామంటే అప్పుడు వస్తారా అన్నది చూడాలి. కాబట్టి ఈవేళ బిల్లును పాస్ చేయకుండా రేపో, ఎల్లండో తేసుకోవచ్చు. ఇది అంత పెద్ద సీరియస్ ఇష్యూ కూడా కాదు కాబట్టి తరువాత పాస్ చేసుకొందాం. లేదు ఇలాగే పాస్ చేద్దామంటే టేలిఎండ్ లో వుంటే రైతులకు ఎక్కువ ప్రాతినిధ్యం కల్పిస్తామన్నా బిల్లులో పెట్టండి. అలా పెట్టినందువల్ల కొంత ఉపయోగం వుంటుంది. టేలి ఎండ్ లో వున్న వారికి నీళ్లు పెైవాళ్లు అందరూ వాడుకొన్నాకే వారికి నీరు వస్తుంది ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇస్తే వారిపై బాధ్యత వుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ కుడిపాడి ప్రభాకరరావు:- అధ్యక్షా, రాఫువరెడ్డిగారు చెప్పిన పాయింట్ లో ఒకటి ఏమిటంటే మూడు సంవత్సరాల టర్మ్ అయిపోయిన తరువాత వెంటనే కమిటీ ఖతం అయిపోవాలి, కొత్త కమిటీ వచ్చే దాకా కంటిన్యూ కావడానికి వేయలేదు అన్నారు. మనం అనేక సంస్థలలో చూస్తున్నాం, కొత్తవారు వచ్చి ఆ స్థానాన్ని చేపట్టేదాకా పాతవారు కంటిన్యూ కావడం జరుగుతోంది. అందువల్ల ఇక్కడ కూడా అలాగే వుండడానికి అభ్యంతరం వుండవలసిన అవసరం లేదు. ఇక ఎన్నుకోవలసిన వారు ఆయా ప్రాంతాలలోనే రైతులు. ఇన్ని సంవత్సరాలైనా కేవలం 600 కమిటీలు మాత్రమే అక్కడ ఉన్నాయి. నేను కొత్తగా వచ్చాను కాబట్టి సబ్జెక్ట్ మీద అవగాహన లేదు, నేను ఫేల్డ్ మేడికి వెళ్లి ఎంక్వయిరీ చేయలేదు. తమకు మనవిచేసింది ఏమిటంటే ఇక్కడ 3 ఇయర్స్ టర్మ్ వుండడానికి కారణం ఏమిటంటే ఇన్ని వేల సంస్థలకు ఒకేసారి ఎన్నికలు జరిపించడం అనేది సాధ్యమయ్యేది కాదు. ఫేజ్డ్ మెన్ బర్ లో ఈ కార్యక్రమాన్ని చేయవలసివుంటుంది కాబట్టి 3 ఇయర్స్ టర్మ్ వుంటే బాగుంటుందని అభిప్రాయపడడం జరిగింది. కాబట్టి దీనిని పాస్ చేసిన తరువాత 3, 4 రోజులు అయిన తరువాత ఆఫీసర్స్ లో మాట్లాడడం జరుగుతుంది. గౌరవ సభ్యులు

సెల్లడించిన అభిప్రాయాలను కూడా దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రాక్టికల్ గా ఏ విధంగా ఇంప్లెమెంట్ చేయడానికి అవకాశం ఉంటుందనేది తప్పకుండా ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- నామినేషన్ చేసే పద్ధతినైనా తేసివేయండి.

శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు:- వారిలో వారు ఎలక్టు చేసుకొనే పద్ధతే కదా?

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, మంత్రిగారు చాలా వివరాలు చెప్పారు. ఇది పెద్ద చిక్కు సమస్య? 100 ఎకరాలు అంటే సగటున ఒక్కొక్క రైతుకు 3 ఎకరాల భూమి వుందని అనుకొంటే 30 మంది రైతులు అవుతారు. 30 మంది రైతులను అక్కడ వన్న అసిస్టెంట్. ఇంజనీర్ పోగుచేసి, అయ్యా మీరు ఒక కమిటీని ఏర్పాటుచేసుకొండి, మేము పట్టుబద్ధతను కల్పిస్తామని చెప్పడానికి సమస్య ఏమిటి? ఎన్నికలు అంటే సంవత్సరాలు ఎందుకు పడుతుంది అని అడుగుతున్నాను. కేవలం అధికారులు పట్ల వంపకపోవడమే తప్ప దీనికి ఇబ్బంది ఏమిటి? కమిటీల ఏర్పాటుకు కేవలం మీ ల్యూర్స్, అసిస్టెంట్, ఇంజనీర్స్ వ్యతిరేకం. కమిటీలను ఎందుకు వేయలేదు అంటే దాని వెనక చాలా గ్రంథం ఉంది. నేను ప్రతి సంవత్సరం 15 రోజులపాటు కాలువల మీద తిరుగుతాను. నాతోపాటు ఎస్.ఇ. కూడా తిరుగుతారు. నేను అనేక ఉదాహరణలు చెప్పగలను. 30 మందితో ఒక కమిటీ ఏర్పాటుచేయడానికి డబ్బు ఖర్చుపెట్టినవసరం లేదు. ఒక ఎ.ఇ. నాలుగు కమిటీలను వేయబేకపోతే ఆయన చేస్తున్న రాజకార్యం ఏమిటి? ఎన్నికలు ఎందుకు జరపరు? ఎన్నికలు జరపకుండా నామినేషన్ పద్ధతి వుంటే వారి ఇష్టం వచ్చిన వారిని నియమించడం జరుగుతుంది, అప్పుడు మాత్రం గ్రామ కక్షలు ఉండవా అని అడుగుతున్నాను. పోనే దిగువ పొలాలలో వున్నవారికే ఒక సీలింగ్ పెట్టండి. దీనిని నాలుగు రోజుల తరువాత తేసుకొంటే వచ్చే ఇబ్బంది ఏమే లేదు. మేము చెప్పినవి కూడా ఆలోచించి నాలుగు రోజుల తరువాత దీనిని తేసుకొండి, అంత తొందర ఎందుకు?

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- 'దీపం సమర్పయామి, ధూపం సమర్పయామి' అని అసలు ఏమేలేకుండా కేవలం మాట అంటే సరిపోదు. అధ్యక్షా, ఈ సమస్య మీ డిలగాలో కూడా ఉంది కనుక దయచేసి గమనించండి. ఏదో దీనిని త్వరత్వరగా ముగించాలని చేస్తున్నారు తప్ప ఉపయోగం కనిపించడం లేదు. ఒక ఆఫీసర్ జురిస్టిడిక్షన్ లో ఉండేది 10, 15 పైపులు ఉంటాయి. అక్కడి కొద్ది మంది రైతులకు కమిటీ వేయడం పెద్ద కష్టమేమీ కాదు.

శ్రీ యం. వెంకటేశ్వరరావు (డిప్యూటీ):- నాలుగు రోజుల తరువాత ఈ బిల్లును పెట్టమనండి, అప్పుడే ఉపయోగం వుంటుంది. నేను ఇలా ఎందుకు చెప్పతున్నానంటే మనో కమాండ్ ఏరియాలో చూస్తున్నాం, కెనాల్స్ లో తూటికూర కాడలు మొలిచి డిపార్ట్మెంట్ కూడా ఏమీ చేయలేని పరిస్థితిలో ఉంది. డిస్ట్రిబ్యూటర్ కెనాల్స్ ను రిపేర్ బాధ్యత

ప్రభుత్వ బిల్లులు: (2) 1992,
 ఆంధ్రప్రదేశ్ సేద్యపు నీటి వినియోగం మరియు
 పారుదల ప్రాంతాభివృద్ధి (సవరణ) బిల్లు.

15 డిసెంబరు, 1992.

103

రైతాంగంపై పెడితే వారే మాసుకొంటారు. కమిటీలకు నామినేషన్లపై మళ్ళీ అదే వ్యవహారం అవుతుంది కాబట్టి అలా కాకుండా ఎన్నికలు పెట్టండి; వారికి పవర్స్ ఇవ్వండి. లీడర్స్ను పిలిపించి చర్చించిన తరువాత ఇంకో రోజు ఈ బిల్లును తీసుకొనిరండి. మేము చక్కడి సలహాలు ఇస్తాం. మా సలహాలు తీసుకొని బిల్లును పెడితే అందరికీ ఉపయోగ కరంగా ఉంటుంది.

శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు:- దొడపూడి వెంకటేశ్వరరావుగారు, ఇతర మిత్రులు చెప్పింది కూడా కొంతవరకు సమంజసమే. ఉద్యోగస్థులు వారి విద్యుక్త ధర్మాన్ని సక్రమంగా నిర్వహించకపోవడంవల్ల వేడ్లను సరిగా రిమూవ్ చేయకపోవడం జరుగుతున్న మాట వాస్తవమే. డెల్టా ఏరియాలోనూ, ఆఫ్ ల్యాండ్ ఏరియాలలోనూ ఆ ప్రాబ్లం ఉంది. ఈ విషయంలో కన్సర్న్ ఆఫ్సర్స్ను పిలిపించి ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇన్స్పెక్షన్స్ ఇస్తాము. బయోమ్ వెర్ ఫర్మ ఇన్ మై ఒపేనియన్. గత నెలలో కురిసిన అధిక వర్షాలవల్ల కోస్తా జిల్లాలలో ఎక్కువ నష్టం కనిపించింది. మైనర్ డ్రెయిన్స్లో ఉండే వేడ్లను రిమూవ్ చేయకపోవడంవల్ల అలా జరిగింది. ఇమెడియట్గా ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇన్స్పెక్షన్స్ ఇవ్వడం జరిగింది. ఒక నిర్ణయ తేదీలోగా వేడ్లను రిమూవ్ చేయకపోతే సంబంధిత అధికారులపై చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుంది. వారు చెప్పినట్లు అన్వేషణగాని సంబంధిత ఆఫీసర్లుగానే బాధ్యతాయుతంగా పనిచేయకపోవడంవల్ల రైతాంగానికి నష్టం జరుగుతోంది. నేను మూడు, నాలుగు రోజులలో ఆఫీసర్స్తో మీటింగ్ ఏర్పాటుచేసి కాలంకకంగా చర్చించి ఏ ఏ సాయింట్స్పై ఏమీ చర్య తీసుకోవాలో చెప్పడం జరుగుతుంది. Let it be put on the paper. Let it be executed. We see that they will execute it. ఆ విధంగా చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. అందువల్ల వారు ఎమెండ్మెంట్స్ను వీక్షిద్దామని కోసి ఏకగ్రీవంగా దీనిని ఆమోదించాలని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker:- The matter is over. I have given much time. Now the question is:

5-20
 సా.

"That the Andhra Pradesh Irrigation Utilisation and Command Area Development (Amendment) Bill, 1992 (L.A. Bill No. 10 of 1992) be taken into consideration."

(PAUSE)

The motion was adopted and the Bill was considered.

I shall now put the clauses to vote. Clauses 1 to 4 are there. I request the Members to move their amendments.

(INTERRUPTION)

ప్రభుత్వ బిల్లులు : (2) 1992, ఆంధ్రప్రదేశ్ సేద్యప నీటి వినియోగం మరియు పారుదల ప్రాంతాభివృద్ధి (సవరణ) బిల్లు.

నేను ఫోలో అయి చెప్పాను.

శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు:- నా మాట మీద నమ్మకం ఉందా?

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- మీ మాట మీద నమ్మకం లక కాదు; దీన్ని వన్ ఇయర్ కమిటీ వేస్తామన్నారు జానారెడ్డిగారు. ప్రభుత్వం ఒక వ్యవస్థ చట్టబద్ధంగా చేసే పద్ధతి పనికి వస్తుంది. లేకపోతే

మిస్టర్ స్పీకర్:- కాబట్టి మీరు ఎమెండుమెంట్ మీద కదా మీరు చెప్పేది కనసిడరేషన్ అయిపోయింది.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ ఎం. వెంకటేశ్వరరావు:- మంత్రిగారికి హార్టిగా సహకరిస్తామండి.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- కాబట్టి మీద నేమో మాడు మీద రెండు ఏండ్లు అన్నారు. ఒప్పుకున్నాము. అసలు ఏదీ అయితే ఎన్నికల దాకా అన్నది మార్పండి. మూడేండ్లకు అయినా ఎన్నికలు జరుగుతారా? ఎన్ఫోర్స్ అయిందా? లేకపోతే యిక మేము ఎందుకు?

CLAUSE - 2

Mr. Speaker:- Sri B. Venkateswara Rao, Sri N. Raghava Reddy, Sri Paturu Ramaiah and Sri D. Rajagopal have given notice for amendment of sub-clause (i) of Clause 2.

Sri B. Venkateshawara Rao:- Sir, I beg to move:

"That in sub-clause (i) of clause 2 for the words "three years" substitute the words "two years."

Mr. Speaker:- Motion moved. Now the question is:

"That in sub-clause (i) of clause 2 for the words "three years" substitute the words "two years".

(PAUSE)

The amendment was lost.

ప్రభుత్వ బిల్లులు : (2) 1992,
ఆంధ్రప్రదేశ్ సేద్యపు వినియోగం మరియు
పారుదల ప్రాంతాభివృద్ధి (సవరణ) బిల్లు.

15 డిసెంబరు, 1992.

105

Sri B. Venkateswara Rao:- Sir, I beg to move:

"That delete sub-clause (ii) of clause 2"

Mr. Speaker:- Motion moved. Now the question is:

"That delete sub-clause (ii) of clause 2".

(PAUSE)

The amendment was lost.

Now the question is:

"That clause 2 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and clause 2 was added to the Bill.

There are no amendments to clauses 3, 4, 1, enacting formula and long title. They are before the House. Now the question is:

"That clauses 3, 4 and 1, enacting formula and long title do stand part of the Bill."

(PAUSE)

The motion was adopted and clauses 3, 4 and 1, enacting formula and long title were added to the Bill.

I shall now request the Minister to move the motion for passing the Bill.

Sri Kudupudi Prabhakara Rao:- Sir, I beg to move that the Andhra Pradesh Irrigation utilisation and Command Area Development (Amendment) Bill, 1992 (LA Bill No. 10 of 1992) be passed.

Mr. Speaker:- Now the question is:

"That the Andhra Pradesh Irrigation Utilisation and Command Area Development (Amendment) Bill, 1992" (L.A. Bill No. 10 of 1992) be passed."

(PAUSE)

The motion was adopted and the Bill was passed.

I am giving chance to speak on the resolution, if there is any speaker.

ప్రభుత్వ తీర్మానం:

అయోధ్యలో జరిగిన సంఘటనలపై

శ్రీ అగిశం వేరప్ప (నల్లమడ):- అధ్యక్షా, ఈనాడు అసెంబ్లీలో మనం మాట్లాడుతున్న విషయం చాలా బాధ్యతతో కూడిన పని. ఇది రాజ్యాంగానికి కళంకం తెచ్చే విషయం. ఇది ఉద్యోగ్మతను రెచ్చగొట్టే విషయం అందుకని యీ విషయంపై చాలా జాగ్రత్తగా మాట్లాడాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. మనం యిదివరకు యిచ్చిన స్టేట్ మెంట్లుగానీ, మనం యిదివరకు యిచ్చిన పేపర్ స్టేట్ మెంట్లులోగానీ ఆలోచన చేస్తే అందులో సంయమనంతో వుండాలి; ఓపికతో వుండాలి. దీనికి ఉద్యోగ్మతకు లోనుకాకూడదు. ప్రజలు అంతా శాంతిని పాటించాలి, సహనాన్ని పాటించాలి యిటువంటి క్లిష్ట సమయంలో అని పేపర్ల వదిలినప్పుడు చాలా సంతోషించాను అధ్యక్షా. ఎంతో క్లిష్ట సమయంలో కూడా మనం రెచ్చిపోకుండా యీ విధమైన స్టేట్ మెంట్లు యివ్వడం చాలా సంతోషించదగ్గ విషయమని అనుకున్నాను. ఇక్కడ స్పీకర్ - అసెంబ్లీలో వస్తే వారు ఎంతవరకు ఉద్యోగ్మత పడాలి? లేదో తెలియదు కానీ వారు ఎంతవరకు రెచ్చిపోయారో తెలియదుకానీ, అసెంబ్లీలో మాత్రం రెచ్చిపోయినట్లుగా కనిపిస్తున్నది. ఈ విషయంలో ఎంతో సంయమనం పాటించాలని స్టేట్ మెంట్లు యిచ్చినవారంతా ఉద్యోగ్మతతో మాట్లాడడం ఒకరకంగా మన్న విషయాన్ని గాయాన్ని - గాయం పైన కారంపోడి చల్లి ఎంత ద్రోహం చేశారు. ఆ రకంగా ప్రయత్నించినట్లు కనిపిస్తున్నది. ఒక వైపు యీ విషయాన్ని రాజకీయాలకు వాడుకోవద్దని చెప్పుతూ, రాజకీయ పవర్లను కాపాడుకోవడానికి యీ ఉపన్యాసాలు ఎక్కువ తోడ్పడుతున్నాయని మనవిచేస్తున్నాను. ఇప్పుడు, ప్రతిపక్షనాయకులు మాట్లాడిన సమయంలో ఎంగిలి కూళ్లు పవర్ల కోసం కింబున్నారని అన్నారు. ఈ రకంగా వ్యతిరేకిస్తూ, అన్నారు. ఎంగిలి కూటికోసం, ఓట్ల కోసం వేషాలు మార్చాము, బోవేలు మార్చాము కాకపోతే, శవపూజలు జరిపాము కాకపోతే శవపూజ జరిపారు, అన్నీ పూజలు జరిపారు. అన్నీ చేసేంది దేనికోసం అని ఒకసారి మనం జాప్యం చేసుకోవాలి.

(శ్రీ డి. పురుషోత్తరావు అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

ఇదేనా లౌకికవాదం? ఏదయినా తప్పు. ఏదయినా అన్యాయం జరుగుతే ఏదయినా వొరబాటు జరుగుతే దాన్ని సవరించి కట్టుదిట్టంగా వ్యవహరించడానికి ప్రయత్నం చేయాలే తప్ప, అది చేసివుంటే లేదా యిది చేసి వుంటే, ఇలా జరిగివుంటే బావుండేది అంటే మాట్లాడడం ఏ మాత్రం సబబు కాదు. లక్షలాది మంది వచ్చినప్పుడు కంట్రోల్ చేసే వ్యక్తి ఎవరు? లక్షలాదిమందిని ఎవరో ఒకరు కంట్రోల్ చేయడం సాధ్యమా? వందమంది చేరితేనే కంట్రోల్ చేసే పరిస్థితి వుండదు. లక్షలాది మంది కూడినప్పుడు ఇట్లా చేస్తే బాగుండేది, యిలా అనుకొని వుంటే బాగుండేది లేదా యిలా చేస్తే సవ్యంగా జరిగేది అని అనడం న్యాయమేనా? ఒక రకంగా యిది ప్లాన్తో పకడ్బందీగా జరిగిన వ్యవహారమే అని కొందరు, ప్లాన్ ఏమీ లేదని కొందరు అంటున్నారు. ఉద్యోగపూరిత వాతావరణంలో అనుకోకుండా అప్పటికప్పుడు జరిగిందని కొందరు అంటున్నారు. విచ్ఛలవిధిగా అలా చేయడం తప్పిదమే, అన్యాయమే, రాజ్యాంగ విరుద్ధమే. జరిగిందేదో జరిగిపోయింది. ఆ తరువాత సంభవించిన పరిణామాలను ఏ విధంగా సరిదిద్దాలనేది ఆలోచించాలి. మానుతున్న గాయాలను యింకా మాన్పే ప్రయోగాలను చేయాలేతప్ప, మానుతున్న గాయాన్ని కొని, కెలికి కుళ్లు చేసే పరిస్థితిని తీసుకురాకూడదు. కానీ యిప్పుడు అదే చేస్తున్నారు. లౌకికవాదం అనేది నిర్వివాదాంశమే. దానికోసమే మనము పున్నాము. ఒక్కొక్కసారి అనుకోకుండా ఒక్కొక్క వొరబాటు జరుగుతూ వుంటుంది. ఇంత విశాల దేశంలో, యిన్ని మతాలు, ఆచారాలు వున్న పరిస్థితిలో ఎక్కడో ఒకచోట ఉద్యోగం వస్తూనే వుంటుంది. ఎక్కడో ఒకచోట ఏదో జరిగిందంటే దేశం మొత్తం మీద లా అండ్ ఆర్డర్ పోయినట్టేనా? దేశం అంతా కుంగి పోయినట్టేనా? దేశంలో ఎన్నిసార్లు మత కలహాలు జరుగలేదు? ఎన్నిసార్లు కత్తిపోటు సంఘటనలు జరుగలేదు? మనుషులమధ్య మతాల మధ్య ఉద్యోగాలు బెలరేగినప్పుడు కొన్ని విషయాలు జరుగుతూ వుంటాయి. వాటిని గ్రహించుకొని కట్టుదిట్టంగా చర్యలు తీసుకొని, వొరబాట్లు జరుగకుండా చూసుకుంటే సరిపోతుంది. అంతేకానీ వారు లోపల వున్నారు, మరొకరు వెలుపల వున్నారు, వారు కారకులు, కాదు వీరు కారకులు అనే వాదన చేయడానికి ఇది సమయం కాదు. ఇప్పుడు ఏర్పడిన గాయానికి మందు పేసి మాన్పి సరి అయిన పరిస్థితి తీసుకురావలసిందే. అంతేకానీ, వారి భాగం అది, వీరి భాగం యిది, ఎక్కడ వొరబాటు జరిగింది అనేది ప్రధానం కాదు. జరిగిన వొరబాటు ఏదో జరిగిపోయింది. జరుగరాని తప్పే జరిగింది. దానికి ఏమీ చేయాలి? ప్లెమ్ మినిష్టర్స్ ఈ విషయంలో ఏమీ చేశారు? ప్లెమ్ మినిష్టర్స్ దిగిపోవాలి అని కొందరు అంటున్నారు. దిగితే ఏమీ జరుగుతుంది? ఈ నష్టం ఆగుతుందా? ప్లెమ్ మినిష్టర్లారు చర్య తీసుకోలేని పరిస్థితులు కొన్ని వున్నాయి. ముందుగానే బీజెపి ప్రభుత్వాన్ని పడగొట్టి వుంటే యిది జరిగేది కాదని కొందరు అంటున్నారు. ముందుగానే పడగొట్టేవుంటే కాంగ్రెసేతర ప్రభుత్వాలు వున్న రాష్ట్రాలకు అన్యాయం జరిగిందని అంటారు. ఇప్పుడేమో ప్లెమ్ మినిష్టర్లారు ఏమీ చేయలేదని అంటున్నారు. దొంగతనం చేశాక ఒక వ్యక్తిని అరెస్టు చేయాలే తప్ప దొంగతనం చేస్తాడు అనే వద్దేశంతో ముందుగానే అరెస్టు చేయడంలో అర్థం లేదు. ఒక గౌరవ సభ్యుడు మాట్లాడుతూ జరుగవలసింది అంతా జరిగిపోయిన తరువాత ఈ కథ అంతా ఎందుకు అని అన్నారు. జరిగిపోయిన తరువాత అరెస్టు ఎందుకు? జరిగిపోయిన తరువాత ఆ ప్రభుత్వాన్ని కూలగొట్టడం ఎందుకు అనడంలో అర్థం లేదు. ఖాసే చేసిన తరువాత ఒక

వ్యక్తిని జైల్లో పెట్టాలే తప్ప ముందుగానే జైల్లో పెట్టే పరిస్థితి లేదు. ముందుగా యుపి ప్రభుత్వాన్ని బర్తరఫ్ చేసి వుంటే ముందుగానే పడగొట్టుడం సబబు కాదు అని వుండే వారు. ఆ వైపు నుండి ఆ సమస్య వుంది. కాంగ్రెసేతర ప్రభుత్వాలను అన్నింటినీ వద్దేశపూర్వకంగా ప్లైమ్ మినిష్టర్ పడగొట్టారు అనే మాట ఆ ఆర్యుమెంట్, తప్పకుండా వస్తుంది. అందుకే ప్లైమ్ మినిష్టర్ శ్రీ పి.వి. నరసింహారావుగారు ప్రతిపనే ఎంతో ఆచీ తూచి ఎంతో ఆలోచన చేసి అడుగడుగునా ముందుకు వోవడం జరిగింది. ఈ సమస్య విషయంలో కాంప్రమైజ్ చేసి పరిష్కారం చేస్తామని ప్రధానమంత్రి చెప్పారు. అందుకొరకు కొన్ని ప్రయత్నాలు జరిగాయి. డిస్కషన్లు, కన్సల్టేషన్లు జరిగాయి. పెద్దలను రప్పించుకున్నారు. అన్ని పార్టీలతో చర్చించారు. 'కరనేవ' ఆపడానికే ప్రయత్నాలు జరిగాయి. అంతేకాకుండా వారితో హామీ కూడా తీసుకోవడం జరిగింది. ప్లైమ్ మినిష్టర్ గారితో కాకుండా సుప్రీం కోర్టుకు కూడా ప్రామిస్ చేయడం జరిగింది. వివాదాస్పదమైన కట్టడాన్ని కులగొట్టే పరిస్థితి లేదు, ఆవుతాము అని సుప్రీంకోర్టుకు ఆ పార్టీ వారు హామీ యివ్వడం జరిగింది. అయితే యిందులో సుప్రీంకోర్టు పొరబాటు వుంది. రిసేవర్డును ఎఫాయింట్ చేయకుండా వారు యిచ్చిన హామీకి సుప్రీంకోర్టువారు ఒప్పుకున్నారు. ప్లైమ్ మినిష్టర్ కు కూడా వారు హామీ యివ్వడంవల్ల అంతా సవ్యంగా జరుగుతుందని వారు అనుకున్నారు. అది ఒక వ్యక్తి చేసిన ప్రామిస్ కాదు. ఒక రాష్ట్రాన్ని ఏలుతున్న ఒక జాతీయపార్టీ ప్రామిస్ చేసినప్పుడు నమ్మకుండా ఎందుకు వుండాలి? వాళ్లు అంతగా రక్షణ యిస్తామని, కాపాడతామని ప్రామిస్ చేసి ఎఫిడవిట్ యిచ్చినా నమ్మకుండా ప్రభుత్వాన్ని కులద్రోశారు అనే చెడ్డవేరు ముందుగానే చేసేవుంటే ప్రధానమంత్రికి, ప్రభుత్వానికి వచ్చి వుండేది. అటువంటి ఆలోచనతోనే వారితో హామీ తీసుకొని, తగినట్లుగా వ్యవహారం చేశారు. ఇన్ని చర్యలు తీసుకున్న తరువాత, జరిగేదేదో జరిగిపోయింది అని అంటే ఎలా? అన్ని లక్షల మంది కరనేవకులు ఉన్నప్పుడు, ఏ ఉద్యోగాలకు, ఏ పరిస్థితులకు వారు లోనయ్యారో, ఎక్కడో నేరం జరుగుతే ఈ దేశం అంతటా శాంతిభద్రతలు పోయినట్లైనా? దేశం అంతటా ఆశాంతి వున్నట్లైనా? ఇంత పెద్ద దేశంలో, యిన్ని ప్రభుత్వాలు వున్నప్పుడు ఏ రాష్ట్రం లోనూ ఎప్పుడూ నేరాలు జరుగనే లేదా? నేరాలు అన్ని చోట్లా జరిగాయి. అన్ని దేశాలలోను జరిగాయి. బీబిఎన్ లోనూ జరిగాయి. చాలా చోట్ల చాలా అఘాయిత్యాలు జరిగాయి. అయితే అటువంటి పొరపాటు జరగకుండా కట్టుదిట్టం చెయ్యడానికి మార్గాలుంటే సభ్యులు చెబితే బాగుంటుంది. అది ప్రాక్టికల్ గా ఉంటుంది. న్యాయం జరుగుతుంది. అంతే కానీ దీనిని సాకుగా తీసుకుని మతపరమైన పార్టీతో లోకువ అయినారు అనో, మరొక పార్టీతో చేరారు అనో అనడమంటే విచిత్రమైన ఆర్యుమెంట్ గా ఉంటుంది. దీనికి ఏం ఆధారం ఉంది? ఏమీ లేదు. జాయిన్ అయినారు ఆ పార్టీతో అంటే, దానికి బేస్ ఉండాలి కదా? అర్థం ఉండాలి కదా? ప్రధానమంత్రికి చేరవలసిన అగత్యం ఏమిటి? ఇంత జరిగిన తరువాత కూడా ఆయన ఏ విషయంలో కూడా వొల్లు పోకుండా ఇటు రాజ్యాంతరంగా కానీ అటు వ్యక్తులను అరెస్టు చెయ్యడంలో కానీ, మతపరమైన పార్టీలను నెషేడించడంలో కానీ అన్ని విషయాలలో కూడా ఒకటి తరువాత ఒకటిగా చర్య తీసుకుని, ఏ విధమైన ఉద్యోగాలూ లేకుండా చర్య తీసుకున్నారే కానీ, ఏ విధంగానూ చర్య తీసుకోలేదని నిందలు వేసి, తామే గౌరవం కలవారమని, శక్తి గలవారమనీ, తమ కంటే ఎవరూ మించిన వారు లేరనే విధంగా

మాట్లాడితే ఎట్లా? అందరి గౌరవం, అందరి శక్తుల గురించి అందరికీ తెలుసు. ఓట్లు లెక్క లేకుండా అనే విధంగా మాట్లాడారు. ఎంగిలి మెతుకుల పవర్ అంటే ఏమిటి? మళ్ళీ తమకు మెజారిటీ వస్తూ, మా ప్రభుత్వం వస్తూ అని కోరుకుంటూ ఉంటారు. ఇప్పుడు ఎట్లా ఉంటున్నా, పవర్ వస్తూ ఎంగిలి కూటికే వచ్చినట్లు, వారికయితే స్వేచ్ఛాకూటికి వచ్చినట్లు అనే విధంగా మాట్లాడడం బాధ్యతారహితం. అసెంబ్లీలో మాట్లాడేటప్పుడు ఉద్యోగానికి లోను కాకుండా, ఈ విధంగా రెచ్చగొట్టే చర్యలు చెయ్యకుండా చేసే బాధ్యత మన మీద ఉంది. ఇటువంటి స్టేట్ మెంట్స్ ఇచ్చేటప్పుడు ఒకరికొకరు ఘర్షణ పడి మాట్లాడితే జనం రెచ్చిపోకుండా ఉంటారా? మనమే రెచ్చగొట్టేవారం అవుతామేమో అన్నది ఆలోచించాలి. సవ్యంగా పరిష్కారం చేసే దిబ్బలు రెచ్చగొట్టే పరిస్థితులకు ఏ విధంగానూ రాకూడదని నేను అందరికీ పేతులెత్తి మొక్కుతున్నాను. ఇప్పటికే అగ్నిగోళంలో ఉన్న ఈ దేశాన్ని ఇంకా ఏదో చెయ్యకుండా బాధ్యతాయుతంగా విమయినా ఉంటే ఈ కార్యక్రమాలు చెయ్యండి. ఇటువంటివి జరగకుండా ఈ విధంగా చెయ్యాలి అని సజిస్ట్ చేస్తూ, న్యాయం, ధర్మం అవుతుంది కానీ దీనిని ఆసరాగా తీసుకుని రాజకీయంగా పబ్లిం గడుపుకుండామనుకుంటే దేశద్రోహం అవుతుంది. దేశద్రోహం అని ఇప్పుడు అంటున్నారు కానీ పోలిటికల్ గా ఈ సమస్యను అడ్డు పెట్టుకుని షెన్ అవుదాము, ఓట్లు గుంబుదాము అనే ఆలోచన చేస్తూ ఇంతకంటే దేశద్రోహమే అవుతుందని హెచ్చరిస్తున్నాను. ఇటువంటి వాటికి వోటు లేకుండా చెయ్యాలి. తప్పు జరిగింది, పరిష్కారం చెయ్యాలి. దానికి ఏం చెయ్యాలనేది ప్రాక్టికల్ గా తోడ్పడి, దీనిని అణచి విధంగా ఉద్యోగానికి రాకుండా ఉండే విధంగా ప్రయత్నం చేసి శాంతిని సమైక్యతనూ, సంస్కృతిని, దేశ ఐక్యతను కాపాడాలని మనవిచేస్తున్నాను. మన ప్లెన్ గురుతరమైన బాధ్యత ఉంది. ఈ దేశం ఎన్నో మతాలకు, కులాలకు, బాషలకు అన్నిటికీ నెలవైనది. ఒక్కటి కాదు. అనేక పరిస్థితులుంటాయి. అనేక అవరోధాలుంటాయి. ఉద్యోగాలుంటాయి. వాటిని పరిశీలన చేసి సక్రమంగా నడిపే రీతిలో చేస్తూ, మన దేశానికి సేవ చేసే వారం అవుతాము. జాతికి సేవ చేసే వారం అవుతాము. ఐక్యతను రక్షించిన వారం అవుతాము. ఆర్గ్యుమెంట్ కోసం చూసి, లబ్ధి పొందాలనే ప్రయత్నం ఎవరు చేసినా కూడా అది దేశ ద్రోహమే అవుతుందని హెచ్చరిస్తూ, నాకే అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలతో నెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సిపాచ్. వీతర్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఆయోధ్యలో రాముడు పుట్టాడనే విశ్వాసం ఉంది. ఇది త్రేతాయుగం సమస్య. ఇప్పటికి 20 వేల సంవత్సరాలు అయింది. మన దేశంలో అప్పటి నుంచే ఎన్నో భూకంపాలు వచ్చాయి. ఎన్ని ఢిల్లీలు మారాయి, ఎన్ని ఆయోధ్యలు మారాయి, ఎన్ని హృదరాబాదులు మారాయి అన్నది బెప్పబేము. ఈనాటి సమస్య 450 సంవత్సరాల క్రితం మనీదు నీర్మించారు. రాముడు పుట్టింది 20 వేల సంవత్సరాల క్రితం. దానికే, దీనికే కంపెర్ చేసి దేశంలో మతకల్లోలాలు వ్యాప్తి చేయ్య దానికి ఎవరు కారకులో అర్థం వేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. జాతీయ సమగ్రతా మండలి ప్రధానమంత్రికి సర్వాధికారాలు ఇచ్చింది. మనీదును కూల్చకుండా, వీవాదాస్పద స్థలంలో ఎవరినీ కూడా ఆక్రమించనివ్వకుండా చూడాలన్న కండిషన్ పైన అధికారాలు ఇవ్వారు. కానీ

జరిగింది చూశాము. యు.పి. ప్రభుత్వం కూడా చెప్పింది. యు.పి. ముఖ్యమంత్రి కళ్యాణ్ సింగ్ సుప్రీం కోర్టుకు కూడా వాగ్దానం చేశారు. వివాదాస్పద స్థలంలో కరసేవ కాకుండా చూస్తామని అన్నారు. అలహాబాదు హైకోర్టుకు చెప్పారు. కానీ జరిగిందేమిటి? కరసేవకు వివిధ రాష్ట్రాల నుంచి లక్షలాది మంది వెళ్ళారు. అప్పుడే చెప్పాము. నేను మన ముఖ్యమంత్రిగారికి స్వయంగా చెప్పాను. మన రాష్ట్రం నుంచి కూడా 12 వేల మంది కరసేవకు వోతున్నారు, ఏం చర్య తీసుకుంటారని అడిగితే చర్యలు తీసుకుంటున్నాము, ఏం చర్యలు తీసుకుంటున్నామన్నది భవిష్యత్తులో తెలుస్తుంది అన్నారు. ఇక్కడ నుంచి 12 వేల మంది కరసేవకులు అక్కడకు వెళ్ళే అవకాశం కల్పించారు. ఇతర రాష్ట్రాల నుంచి కూడా వెళ్ళేందుకు అవకాశం ఇచ్చారు. లక్కా యాభై వేల మంది కరసేవకులు వెళ్ళారు. పార్లమెంటులో వామపక్షాల ఎం.పి.లు, నేషనల్ ఫ్రంట్ కు చెందిన ఎం.పి.లు, తెలుగుదేశం పార్టీ ఎం.పి.లు అంతా చెప్పారు. రాబోయే పరిస్థితులు తీవ్రంగా ఉంటాయనీ, మత కఠోలాలు వస్తాయనీ, వెంటనే చర్య తీసుకోవాలనీ పార్లమెంటులో చాలా మంది ఎం.పి.లు చెప్పారు. కానీ ప్రధానమంత్రి ఒక్క మాట కూడా చెప్పకుండా మానం వహించారు. అదానీ, జోషీ పార్లమెంటు నుంచి అక్కడకు వెదుతూ ఒక ప్రకటన చేశారు. కరసేవ, పూజల వరకూ పరిమితం కాదు విస్తృత స్థాయిలో కార్యక్రమం ఉంటుందని అని అంటే దాని అర్థం ఏమిటి అన్నది అర్థం చేసుకోవాలి. దానిని బట్టి స్పష్టంగా ప్లాన్ ప్రకారంగా చేశారు. విశ్వ పాండూ పరిషత్ నాయకులు, అదానీ, ఆర్.ఎస్.ఎస్, ఇతర నాయకులు కరసేవ పూజల వరకే కాదు ఇతర కార్యక్రమాలకి కూడా ఉపయోగిస్తుంది అన్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏం అర్థం చేసుకుందో, ఏం అవగాహన చేసుకుందో తెలియడం లేదు. వారి వద్ద ఇంటిలిజెన్స్ ఉంది. అది సక్రమంగా పని చేసిందా లేదా? అక్కడ పరిస్థితులను తెలుసుకుంటూ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఎందుకు ఇంటిమేషన్ ఇవ్వలేదు? ఈ విధంగా జరుగుతుందని తెలియదు అంటే ప్రధాన మంత్రికి తెలియదు, అధ్యక్షులకు తెలుస్తుంది. అధ్యక్షుడికి సభా కార్యక్రమాలు తెలుస్తాయి. మనీడు కూలిపోయిన తరువాత ప్రధానమంత్రికి తెలుస్తుంది. మీ ద్వారా చెబుతున్నాను. వారికి ప్రధాన బాధ్యత 5-50 ఉంది కనుక నైతికంగా వారు రిజైన్ చేయాలని మా డిమాండ్. రాజ్యాంగం ఉంది. సా. ఫెడరల్ స్టేట్ ఉంది. కాబట్టి మేము ఆ స్టేట్ వ్యవహారాలలో ఇంటర్ ఫియర్ కావడానికి వీలు లేదంటున్నారు. మనీడు కూలబెట్టారు. చుట్టూప్రక్కల ఉన్న బెల్లను నరికివేస్తున్నారు. సుమారు రెండు రోజుల ముందు నుంచీ ఇదంతా జరుగుతోంది. ఇంత వ్యవహారం జరుగుతుంటే స్వేచ్ఛ అక్కడకు వోకుండా ఉంది. ఇవన్నీ మాకు తెలియదంటే, నమ్మక ద్రోహం చేశారంటే, ఆ విధంగా చెప్పి తప్పించుకోవడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు అది సరయినది కాదని మనవేదేస్తున్నాను. మనీడు కూలబెట్టిన తరువాత దేశంలో మత కఠోలాలు తీవ్రస్థాయిలో వచ్చాయి. 1500 మంది హత్యలకు గురయ్యారు. ఎంతోమందికి గాయాలు తగిలాయి. దీని వల్ల దిగుమతులు, ఎగుమతులు ఆగిపోవడం వల్ల రు. 1500 కోట్ల నష్టం వచ్చింది. మార్కెట్ స్తంభించిపోయింది. వ్యాపారం స్తంభించిపోయింది. మత కఠోలం మూలంగా ఆర్థిక పరిస్థితులు చూసినట్లయితే ఏ విధంగా కార్యక్రమం ఉన్నదో మనం గమనించవలసిన అవసరం ఉంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ మధ్యన కొన్ని మత సంస్థలను నిషేధించారు. ఆర్.ఎస్.ఎస్., భజరంగదళ్, విశ్వపాండూ పరిషత్, ఇస్లామ్

సవక్ సంఘ్, జమాతే ఇస్లామీ హింద్ వేటిని నిషేధించడం జరిగింది. ఇవన్నీ నామ మాత్రంగా నిషేధించిన తరువాత 3, 4 రోజులయిన తరువాత స్టేట్స్ గవర్నమెంట్ కు ఆదేశాలు ఇప్పుడు వోతున్నాయి. వాళ్లు పెద్ద పెద్ద నాయకులను తగ్గించుకునే అవకాశం కలిగించారు కేంద్ర ప్రభుత్వం. నిషేధించిన తరువాత వెంటనే సర్క్యులేషన్ కావలసి ఉంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు ఆదేశాలు వోవలసి ఉంది. మధ్యప్రదేశ్, రాజస్థాన్, హిమాచల్ ప్రభుత్వాలు డి.జె.పి. వాళ్లు చేతిలో ఉన్నాయి. వాళ్లు అమలుజరుపుతున్నారా, లేదా? అక్కడ ముఖ్యమంత్రి హృదయపూర్వకంగా అమలుజరుపుతామంటున్నారు. వాళ్లు మాటలను నమ్మడానికి వేలులేదు. ఎందుకంటే స్పష్టంగా మనకు తెలుసు. మనీదులు ఆ విధంగా చేయడం కోసం పరిస్థితులు అలా వేసారు కాబట్టి వాళ్లను నమ్మడానికి వేలులేదు. వాళ్లు ప్రభుత్వాలపైన ఖచ్చితమయిన చర్య తీసుకోవలసిన బాధ్యత కేంద్ర ప్రభుత్వం పైన ఉంది. మత సంస్థలను నిషేధించినా వాళ్లు శక్తియుక్తులు ఉపయోగించకుండా ఉండదు. ఈనాడు దేశం ముందు ఉన్న ప్రధానమైన సమస్య మతకలహాలను అరికట్టడం. ఈ బాధ్యత ప్రజాస్వామిక సంఘాలపైన, దేశంలో ఉన్న దేశ భక్తుల పైన ఉంది. కాబట్టి ఎలాంటి పార్టీ విధేధాలు లేకుండా లౌకిక విధానంలో ప్రజాస్వామిక శక్తులు సమ్మెకృతంగా వోరాటం చేయవలసిన సమయం ఆసన్నమయింది. కాంగ్రెసు పార్టీలో ప్రజాస్వామిక శక్తులున్నారు. దేశభక్తులున్నారు. వాళ్లు కూడా మాకు అధికారం కావాలి అధికారం ఉంటేనే ఈనాడు మేము ఉండగలుగుతామనే అభిప్రాయంతో ఉన్నారు. విశాల హృదయంతో దేశ సమ్మెకృతను ఐక్యతను కాపాడడానికి మత దురహంకారులపైన సమ్మెకృత వోరాటం చేయడానికి రండి. డి.డి.పి. వాళ్లు కూడా లౌకిక విధానంలో ఉన్నారు. మనం అందరం కలిసి ఈనాడు దేశ సమ్మెకృతను, దేశ ఐక్యతను కాపాడవలసిన అవసరం ఎంతో ఉంది. కానీ సంకుచిత భావంతో అధికారం కావాలనే అభిప్రాయంతో ఉంటే ఈనాడు మత దురహంకార శక్తులపై ఎవరికీ వోరాటం చేయడం సాధ్యం కాదు. అందరము కలిసి మత ద్రోహులపై సామూహికంగా వోరాటం చేయవలసిన బాధ్యత మన పైన ఉంది.

ఈనాడు మనీదు కులబెట్టిన పర్యవసానంగా విదేశాలలో కూడా మనం మ్మెనారిటీలో ఉన్నాము. మ్మెనారిటీలపైన దౌర్జన్యాలు జరుగుతున్నాయి. మనీదు కులబెట్టిన తరువాత ప్రధానంగా విదేశాలలోని మ్మెనారిటీలపైన దౌర్జన్యాలు జరుగుతున్నాయి. మన దేశానికి ఒక ప్రతిష్ట గౌరవం భారతదేశంలోనే కాక ప్రపంచంలో అన్ని దేశాలలో భారతదేశానికి గౌరవం ప్రతిష్ట ఉన్నాయి. మన లౌకిక విధానానికి, ప్రజాస్వామ్యానికి ఈనాడు దేశంలో, రాజ్యాంగంలో రూపొందించుకున్నాము. అందుకే ప్రపంచంలోనే మన భారతదేశానికి ప్రతిష్ట, గౌరవం ఉంది. మేకు తెలుసు. విదేశాలలో పాకిస్తాన్ ఉంది. బంగాదేశ్ ఉంది. పాకిస్తాన్, బంగాదేశ్ సుమారు 25 సంవత్సరాల నుంచీ మిత్రరాజ్యాలుగా ఉండడం జరిగింది. మన భారతదేశంలో ప్రజాస్వామ్యంపైన లౌకిక విధానం పైన అధికారం ఉన్నది కనుక మ్మెనారిటీలు కానీ ఎవరు కానీ సమ్మెకృతంగా దేశ ఐక్యతను గురించి దేశ సమ్మెకృతను గురించి అందరూ కూడా వోరాటం చేసారు. స్వాతంత్ర్య వోరాటంలో కూడా పాల్గొన్నాయి. కాబట్టి మనకు ఒక చరిత్ర ఉంది. దాని పర్యవసానంగా మన భారతదేశం ప్రపంచంలోనే ప్రఖ్యాతిగాంచింది. భారతదేశానికి ఉన్న ప్రతిష్టను కాపాడుకోవడానికి మనం

అందరం సమ్మెక్కుంగా పోరాటం చేయవలసిన సమయం అసన్నమయినదని మీ ద్వారా అందరికీ మనవిచేస్తున్నాను. ఈ సమయం నాకు ఇచ్చినందుకు మీకు కృతజ్ఞతలు తెలియ జేసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:- అధ్యక్షా, డిసెంబరు 6వ తేదీన ఆయోధ్యలో జరిగిన సంఘటన మనీడు కూల్చివేసిన సంఘటన జాతినీ కృంగ దీసింది అన్న మాట దేశంలో అన్ని రాజకీయ పార్టీలు ఒప్పుకుంటున్న సమస్య. చాలా మంది పెద్దలు అన్ని రాజకీయ పార్టీలకు చెందిన వాళ్ళు కూడా నిన్న ఈ సంఘటన విషయంలో వారి వారి అనుభవాలు చెప్పడం జరిగింది. నేను చరిత్రలోకి పోవడం లేదు. బాబో మనీడు ఎప్పుడు కట్టారు; రాముడు అక్కడ పట్టాడా అన్న మాటలలోకి పోదలచుకోలేదు. కాకపోతే చరిత్రలో జరిగిన సంఘటనల ద్వారా, 1983 తరువాత జరిగిన సంఘటనలు ఒక్కసారి మనం జూపికి తెసుకోవాలి. ఒక్కసారి మనం మననం చేసుకుంటే సెక్యులరిజం అన్న మాటకు, అన్న సిద్ధాంతాలకు ఈ రోజు ఎందుకు కట్టుబడి ఉన్నాము అన్న మాట దాని రీజుల్టు వస్తుంది. తెలుగుదేశం పార్టీ నాయకులు యన్.టి. రామారావుగారు అవేశంతో కొన్ని ఘాటలు చెప్పడం జరిగింది. అది పి.వి. నరసింహారావుగారిని రాజీనామా చేయమనడం దగ్గర నుంచి కాంగ్రెస్ పార్టీ దేశాన్ని మోసం చేసింది అన్న మాట వరకు చెప్పడం జరిగింది. వయస్సులో పెద్దవారు, అనుభవజ్ఞులు వారు, వారిని నేను నిందించడం లేదు; కానీ ఎవరు ఎవరిని మోసం చేశారు, ఎవరు ప్రజాస్వామ్య బద్ధంగా నడుచుకొన్నారు అని నేను నాలుగు సంవత్సరాల నాటి చరిత్రలోకి పోదలచుకోలేదు. లేకపోతే స్వాతంత్ర్యం కంటే ముందు జరిగిన సంఘటనల గురించి గానీ తరువాత జరిగిన సంఘటనల గురించి నేను చెప్పదలచుకోలేదు. కానీ ఈ మధ్య కాలంలో రాజకీయపార్టీల పోకడలను చూస్తూంటే, ఆ పోకడల వల్ల ఆ రాజకీయ పార్టీలు దేని గురించి పనిచేస్తున్నాడీ అన్న మాట మనం ఒక్కసారి తోచవలసివేసుకోవాలి. ఉదాహరణకు తెలుగుదేశం పార్టీ 1983లో పుట్టిన పార్టీ. ఈ రోజు మనం ఏ విధంగా మతతత్వ పార్టీల మతోన్మాదంతో రాజకీయ లబ్ధి గురించి విద్ వేషయం తేసుకొని మనీడు పేరుతోనో, మందిరం పేరుతోనో రాజకీయాలు నడుపుతున్న సందర్భం చూసుకోంటే, మరీ ఒక రకంగా రాజకీయపార్టీలకు మతోన్మాదం మంచిదీ కాదు, సమంజసం కాదని అన్నీ పార్టీలు కూడా సెక్యులరిజం సిద్ధాంతాన్ని వర్తిస్తూంటే మరీ తెలుగుదేశం పార్టీ కూడ ఒక రకమైన ఉన్మాదంతో అధికారానికి వచ్చిన మాట మనం గుర్తు చేసుకోవాలి. ఆంధ్రులు ఆత్మాభిమానమనీ, తప్పు ఏమీ లేదు అధికారంలోకి రావడానికి. కానీ 1983 తరువాత జరిగిన సంఘటనలను ఒకసారి మనం గుర్తు చేసుకోంటే మనకే ఆర్థమవుతుంది. ఆనాడు యన్.టి. రామారావుగారు నేషనల్ ఫ్రంట్ కు నాయకుడు అవుతానని అనుకోలేదు. ఈ రాష్ట్రానికి ముఖ్యమంత్రి అయితే చాలు అని అనుకొన్నాడు. కాబట్టి ఆనాడు ఆంధ్రులు ఆత్మాభిమానం అనే పేరుతో అధికారంలోకి వచ్చారు. అది కూడ ఒక రకంగా ఉన్మాదమనే చెప్పుకోవాలి. దాని తరువాత జరిగిన పరిణామాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని జాతీయ స్థాయిలో నేషనల్ ఫ్రంట్ ఛెర్మన్ అయినప్పుడు ఓహో అధికారం అంటే ఇంత పెద్దగా ఉంటుందా అని, హిందీ వాక్యాలను తెలుగులో వ్యాసుకొని హిందీలో మాట్లాడి జాతీయత్యాన్ని పెంచుకోవాలనే భావం ఆయనలో

కలిగినందుకు ఆయన్ని, ఆయన పార్టీని అభినందించాలి. కానీ అన్నీ రాజకీయ పార్టీలు కూడ ఈ రోజు గుండె మీద చేయి వేసుకొని ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. మొన్న ఆరవ తేదీన జరిగిన సంఘటనలు దేశంలో మున్నెన్నడూ జరుగలేదు. దానికి కారణం ఏమిటి? అందరూ సెక్యూలరిజం గురించి మాట్లాడుతున్నారు. విద్యాసాగరరావు మాట్లాడుతున్నాడు, బోడేపూడి వెంకటేశ్వరరావుగారు మాట్లాడుతున్నారు, యన్.టి. రామారావుగారు మాట్లాడుతున్నారు చివరికి నేను కూడ మాట్లాడుతున్నాను. కానీ సెక్యూలరిజం సిద్ధాంతం గురించి వాటి మూల సిద్ధాంతాల గురించి, ఏ సిద్ధాంతాల మీద అయితే ఈ ప్రపంచం నడుస్తూ ఉన్నదో, ఈ రాజకీయాలు నడుస్తూ ఉన్నాయో, ఆ మూల సిద్ధాంతాల గురించి ఎంత మంది ప్రాణ త్యాగాలు చేసారో మనం ఒకసారి గుర్తు చేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. దానికి గాను ఈ మధ్య జరిగిన సంఘటనలను చూస్తే మరీ ఆనాడు తెలుగుదేశం ఆవర్ణింపించినప్పుడు ఉభయ కమ్యూనిస్టు పార్టీలు, బి.జె.పి., టి.డి.పి.తో కలిపి పని చేసిన సందర్భాలన్నాయి. కొంతకాలం తరువాత అవి విడిపోయాయి. మళ్ళీ ఈ రోజు దేశ పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఉభయ కమ్యూనిస్టు పార్టీలు కూడ అధికారం ముఖ్యం కాదు, పదవీ ముఖ్యం కాదు అన్న మాటను గ్రహించి, ఆనాడు శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీ ఏ సంకల్పం గురించి అయితే మన దేశ సమైక్యత గురించి పాటుపడిందో, ఆనాడు గెరీల్ వాటావో అనే మాట తేసుకొని ప్రజలు ముందుకు పోయిందో, ఆ మాటలకు స్పందించి, ఆ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు స్పందించి, ఉభయ కమ్యూనిస్టు పార్టీలు ఆనాడు కాంగ్రెస్ పార్టీకి మద్దతు ఇచ్చిన మాట మనం గుర్తు చేసుకోవాలి. ఈ రోజు కూడ ఆ అవసరం వచ్చింది అనే మాటను గ్రహించి ఈ రోజు సెక్యూలర్ సిద్ధాంతాల గురించి, ఆ మూల సిద్ధాంతాలను కాపాడుకోవడానికి త్యాగాలు చేయవలసిన అవసరం ఉన్నదన్న విషయాన్ని రాజకీయ పార్టీలు గుర్తుంచుకోవలసిన అవసరం ఉంది. అందువల్ల ఈ సంఘటనలను మనం దృష్టిలో పెట్టుకొని తెలుగుదేశం పార్టీ కూడ గతంలో చేసిన తప్పులను ఒకసారి ఆలోచన చేసుకోవాలి. గతంలో యన్.టి. రామారావుగారే అన్నారు - "కేంద్రం ఒక మిథ్య" అని. గవర్నరు రాష్ట్రంలో ఉండరాదన్నారు. గవర్నర్ను దూషించారు. కాంగ్రెస్ పార్టీ కేంద్రంలో అధికారంలో ఉన్నప్పుడు ఒక మాట, నేషనల్ ఫ్రంట్ అధికారంలో ఉన్నప్పుడు ఒక మాట. ఇప్పుడు ఒక మాట మాట్లాడుతున్నారు. అధ్యక్షా - గతంలో యన్.టి. రామారావుగారు చేసిన తప్పిదాలను ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రజలు మరచిపోలేదు. ఈ రోజు ప్రధాన మంత్రిని అధికారం నుండి తొలగిపోమన్నీ అంటున్నారు.

శ్రీ కె. నూకరాజు:- అధ్యక్షా, ఆయన సత్తెక్కు నుండి డివైయ్ అవుతున్నారు.

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:- నాకు బాగా తెలుసు. మీరు చెప్పవలసిన అవసరం లేదు; సందర్భం గురించి బాగా తెలుసు.

అధ్యక్షా, ఆనాడు షాకారు మందలిస్తే, వారెవ్వన ఛార్జీలు పెడితే, మరికొన్ని సందర్భాలలో కర్నూక్ పరిషత్ విషయంలో గానీ ఇంకొక సందర్భంలోగానీ రాజకీయ విలువలు పాటించని యన్.టి. రామారావుగారే ప్రధానమంత్రిని పిమర్చిస్తున్నారు. ఆ రోజు ఆయన

అన్నారు - రాష్ట్రంలో కేంద్రం జోక్యం కల్పించుకొంటున్నదని. ఒకవేళ ఆరవ తేదీన ప్రధానమంత్రి యు.పి. ప్రభుత్వాన్ని డిస్మిస్ చేస్తే, అది ధర్మం కాదని ఆయనే అనేవారు. ఈ రెండు నాలుకల ధోరణి పనికి రాదు. నేను ఇండాక చెప్పినట్లుగా కేంద్రంలో తమ పార్టీ ఉన్నప్పుడు ఒక రకంగానూ, కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారంలో ఉన్నప్పుడు ఒక రకంగానూ మాట్లాడే ధోరణి మంచిది కాదని. అందువల్ల ఈ రోజు జరిగిన సంఘటనల గురించి అన్నీ రాజకీయ పార్టీలు ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. అటర్నీజీవోరి వాజపేయీగారు, పి.వి. నరసింహారావుగారు ప్రధాన మంత్రి అయిన తరువాత, రాష్ట్రపతి ప్రసంగానికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ ఒక మాట అన్నారు. పి.వి. సింగ్ గారు మిగతా ప్రతిపక్ష నాయకులు మాత్రం కాంగ్రెస్ పార్టీ దేశాన్ని తాకట్టు పెట్టిందన్నారు. అప్పుడు వాజపేయీగారు క్షతాకట్టు పెట్టలేదు సుమా, మనకు అవసరం ఉంది. అవసరమైనప్పుడు ప్రక్కవాడి దగ్గర నుండి అప్పు తీసుకోవడంలో తప్పేమీ లేదు, ఒకవేళ నిజంగానే తాకట్టు పెట్టినట్లయితే మేము చూస్తూ ఉరుకోము, ఈ ప్రభుత్వం కొనసాగుతుంది, ఈ ఆర్థిక విధానాలు కొనసాగుతాయి" అని అన్నారు. ఆనాడు వాజపేయీగారు చెప్పిన మాటలను మనం మరచిపోరాదు. ఆ విధంగా ఆలోచన చేసే నాయకులు బి.జె.పి.లో ఉన్నారు అనే విషయాన్ని మనం మరచిపోరాదు. విద్యాసాగరరావుగారితో మాట్లాడుతున్నప్పుడు, వారి ప్రసంగాలు వింటున్నప్పుడు, పాపం ఆయన అతివాదుల గుప్పిట్లో ఉన్నట్లుగా కనపడుతున్నది.

శ్రీ సిపాచ్. విద్యాసాగరరావు:- అధ్యక్షా, కోదండరెడ్డిగారికి సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. నాకు ఆయనంటే గౌరవం ఉన్నది. వాజపేయీ స్టేట్ మెంట్ ను, నా స్టేట్ మెంట్ ను చూసి, బి.జె.పి.లో ఏదో డివిజన్ వస్తుందని అనుకొంటున్నారు. అది ఈ జన్మలో వారు చూడలేరని మీ ద్వారా మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ యం. కోదండరెడ్డి:- నా భావం ఏమిటంటే వాజపేయీగారి ధోరణిలో, ఆయన ఆలోచన తీరులో విద్యాసాగరరావుగారు ఉండటం వల్ల ఈ సభకు నిండుదనం వచ్చిందే అన్నదే తప్ప మరొకటి కాదు. మీలాగే ఇతర సభ్యులు కూడ ఆలోచించవలసిన అవసరం ఇప్పుడు వచ్చిందని మనవిచేస్తున్నాను. ఒకవేళ ఆలోచన చేయకపోయినట్లయితే ప్రపంచ దేశాలలో మన కీర్తి ప్రతిష్ఠలకు నష్టం కలిగే ప్రమాదం ఏర్పడుతుందని, అది ఈనాడు రాజకీయ పార్టీలన్నీ ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. అదే మాదిరిగా ఒకవేళ ఇక్కడ బాబీ మసీదుకు నష్టం జరిగితే - మనం గతంలో షాద్ రాబాద్ లో మతకల్లాలను చూసాము. ఎంతో నష్టం జరిగింది. కానీ మొన్నటి సంఘటనల వల్ల దేశం మొత్తం కదలిపోయింది. అటువంటి సంఘటన జరిగినప్పుడు కూడ షాద్ రాబాద్ సిబ్బో శ్రీ విజయభాస్కరరెడ్డిగారి నాయకత్వంలో పటిష్ఠమైన ఏర్పాట్లు చేసి పూజ నష్టం అస్తి నష్టం జరుగకుండా చేయడం జరిగిందని మనవిచేస్తున్నాను. అదే విధంగా దేశంలో పి.వి. నరసింహారావుగారు, బాగా తలపండిన నాయకుడు అయిన ఆయన బాగా ఆలోచన చేసే ఒక సర్వేన పద్ధతిలో నిర్ణయం తీసుకొన్నారు. తప్ప దానిని మరొకటిగా భావించరాదు. రాజకీయ పార్టీలు ఒక మసీదు గురించో లేక ఒక మందిరం గురించో ఆలోచించే విధానాన్ని ప్రక్కకు పెట్టాలి. పండిట్ జవహర్ లాల్ నెహ్రూ ఒకప్పుడు అన్నారు - మనకు మందిరాలు, మసీదులు,

వర్బాలు ఎంత పుణ్యక్షేత్రాలలో అదే విధంగా ప్రాజెక్టులు, పెద్ద పెద్ద కర్మాగారాలు కూడ పుణ్య క్షేత్రాలని... ఆయన ఎంత దూరదృష్టితో మాట్లాడారో మనం అర్థం చేసుకోవాలి అందువల్ల రాజకీయ పార్టీలు బాగా ఆలోచన చేసి, అవగాహన చేసుకొని, ఒకరి మీద ఒకరు విమర్శలు చేసుకోవద్దని మనవిచేస్తున్నాను. హైదరాబాద్ లో కర్ఫు విధించిన సందర్భంగా రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి పాత బస్టోలో ప్రజలను పరామర్శించడానికి వెళ్ళినప్పుడు ఆయన మీద విమర్శలు చేశారు. అది ఎంతవరకు సమంజసం. ఒక గౌరవ శాసనసభ్యుడు మస్కతిగారు వారి ఇంటి మీదుగా ముఖ్యమంత్రిగారు పోతూ ఉంటే, గౌరవంతో తన ఇంటికి పిలిచి, టీ ఇస్తే కొంత మంది పెద్దలు దానిని విమర్శిస్తున్నారు. మస్కతిగారు టీ ఇస్తే అది తప్పా, పొరపాటా? ఒకవేళ అదే దారిలో నరేంద్రగారి ఇల్లు ఉండి, టీకి పిలిస్తే ముఖ్యమంత్రిగారు టీ త్రాగరా? దారిలో గౌరవసభ్యులు కలిస్తే వారి సమస్యలను తెలుసుకోవడం తప్ప ఏమీ కాదని మనవిచేస్తున్నాను. అందువల్ల ఆ భావాన్ని మన మనస్సుల నుండి, ఆ తత్వాలు మన మనస్సు నుండి పోవాలి. సెక్యులరిజం గురించి ఎవరైతే మరిచిపోయారో, ఈ మధ్య కాలంలో ఆవిర్భవించిన ఏ రాజకీయ పార్టీలు కేవలం అధికారం సంపాదించుకోవడం కోసం ప్రయత్నం చేస్తున్నాయో ఆ సంఘటనలను మనం ఈ రోజు చూస్తున్నాం. ఆనాడు అఖిలీహార్ వాక్పేయేగారు అన్నారు - 1956 నుండి నేను పార్లమెంటులో ఉన్నాను. ఇద్దరు సభ్యులున్న సందర్భాలు కూడ ఉన్నవి. ఇప్పుడు 120 దాకా పెరిగింది. సంఖ్య ముఖ్యం కాదు, విధానాలు ముఖ్యం అని. దానిని మనం రృషిలో పెట్టుకోవాలి. అందువల్ల మనం అధికారంలోకి రావడమే ముఖ్యమనే తలంపు ఉండరాదు. ఈ రోజు మేధావులందరూ, రాజకీయపార్టీలు ఆలోచించవలసిన తరుణం వచ్చింది. సెక్యులర్ సిద్ధాంతం ఈ రోజున మనల్ని బెంప దెబ్బ కొట్టి గుర్తు చేసింది. భారతదేశం లోనే కొంత మంది పెద్దలు అన్నారు - బిమయ్యా మీరు బాట్లీ మనీదును కూలగొట్టితే ఇంత గొడవ చేస్తున్నారు, మరి మందిరాలను కూలగొట్టితే వాటి గురించి మాట్లాడం లేదు అని. మాట్లాడే పార్టీలన్నీ కూడ మాట్లాడుతున్నాయి. ఇందాక కమ్యూనిస్టు పెద్దలు కూడ అన్నారు. జమ్మూ కాశ్మీరులోనూ, పాకిస్తాన్ లోనూ ఇంకా ఇతర దేశాలలోనూ మందిరాలను కూల్చడం మంచిది కాదు. మన భారతదేశస్థులు ఉద్యోగ రీత్యా కానీ మరొక సందర్భంగా గాని ఇతర దేశాలలో మైనార్టీలుగా ఉన్నారు. వారి మతాలకు, వారి ఆస్తులకు కూడ భద్రత ఉండాలి. ఇతర దేశాలలో కూడ భారత పౌరులున్నారన్న విషయాన్ని గుర్తుంచుకోవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. ఆ సిద్ధాంతాల పైన మన దేశం ఇంతవరకు అభివృద్ధి పంథాలో నడుస్తున్నది. ఒకవేళ మనం పొరపాటున ఆ దారిని అభివృద్ధి పంథాలో నడుస్తున్నది. ఒకవేళ మనం పొరపాటున ఆ దారిని మరచిపోయి నట్లయితే రాబోయే రోజులలో ఇంటర్నేషనల్ లో పెద్ద ప్రమాదం జరిగి, భారతదేశం గౌరవానికి నష్టం జరిగే ప్రమాదం ఉంది. కాబట్టి నేను అన్ని ప్రతిపక్ష పార్టీల భావాలతో ఏకీభవిస్తూ, కొంత తొందరపాటు జరిగింది. భారతీయ జనతాపార్టీలో కూడ కొంత మంది కార్యకర్తలు చేసిన ఉన్నాడ వర్యలను ఆ పార్టీలోనే పెద్ద మనుషులు ఖండించడం జరిగింది. ఈ రోజు యల్.కె. అద్వానీ ఎందుకు రాజీనామా చేసారో మనం ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. జరిగిన సంఘటనకు పశ్చాత్తాపపడి రాజీనామా చేయడం జరిగింది. దానిని గుర్తుంచుకొని, ఉద్యోగ్తలకు, అవేశాలకు పోకుండా తప్ప స్థాయిలో ఆలోచించవలసిన

అవసరం ఉంది. ఇందిరాగాంధీ వనివోయిన రోజునే కాంగ్రెస్ పార్టీ ఈ ప్రమాదాన్ని గ్రహించింది. రాజీవ్ గాంధీ శిలాన్యాసం చేయించాడని అంటున్నారు. బాబీ మనీడు తాళాలు తెరిపించాడు అంటున్నారు. వాస్తవమే. ఏదైనా పొరపాటు జరిగితే కాంగ్రెస్ పార్టీ సరి చేసుకోవడానికి తయారుగా ఉండని, కాంగ్రెస్ పార్టీకి సిద్ధాంతాల మీద నమ్మకం ఉందని మీకు మనవిచేస్తున్నాను. ఒకవేళ రాజీవ్ గాంధీగారికి దూరాలోచన లేకపోతే, అధికారమే ముఖ్యమనుకొంటే, 1989లో దేశంలో జరిగిన ఎన్నికలలో బీ.జె.పి. ఒక రకమైన నినాదంతో జైత్రయాత్రలు చేసింది. 'వి.పి.' సింగ్ గారు మరో నినాదంతో ప్రజల దగ్గరకు వెళ్లారు. అది మనకు తెలియండి కాదు. కానీ కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారం ముఖ్యం కాదని చెబుతూ, దేశంలో సద్భావన యాత్ర చేపట్టింది. ఆ యాత్రలో భాగంగా రాజీవ్ గాంధీ వ్లాడరాబాద్ వచ్చినప్పుడు లక్కలాది మంది ప్రజలు ఘనమైన స్వాగతం ఇచ్చారు. ఈ దేశంలో అన్నీ మతాలు, కులాలు కలిసికట్టుగా పోయినప్పుడే ఈ దేశం సుభిక్షంగా ఉంటుంది అని ఆనాడు రాజీవ్ గాంధీగారు చెప్పారు. ఇందిరాగాంధీ దేశ సమ్మోక్షత కోసం పోరాటం చేశారు. అదే ధారీలో రాజీవ్ గాంధీగారు కూడ నడిచారు. ఆ సిద్ధాంతాలను మరొక్కసారి మనం గుర్తు చేసుకొని, రాష్ట్రంలో గానీ, కేంద్రంలో గానీ అధికారం ముఖ్యం కాదనీ, మూల సిద్ధాంతాలు ముఖ్యమని ముందుకుపోవలసిన అవసరం ఉందని మనవచేస్తూ, హోం మినిష్టరుగారు ప్రవేశపెట్టిన అధికార తీర్మానాన్ని నేను మనసారా బల పరుస్తున్నాను.

- o Sri P. Ashoka Gajapathi Raju:- Mr. Speaker, Sir, at the outset, I would like to thank you for allowing a special discussion. I am also aware that the Government has brought a resolution before us. After seeing this resolution and hearing friends particularly from the Treasury Benches I do not think any real purpose is being served. The resolution, itself, does not address to this problem and neither the intentions nor the speeches made by the Members particularly from the Treasury Benches have addressed to this problem. We have somehow taken an attitude of an ostrich that we will not listen, we will not look around, we will not try to understand the reality and unless you try to understand the reality good intentions or pious intentions, however, well-framed in words and put across do not carry convictions. This is the problem today that our country is facing. We are not parties with conviction. Our friends in the BJP have used their political power or authority, or whatever you call it, to subvert the rule of law in our country, to subvert the Constitution in our country and in this the Congress - I Party has greater

responsibility because it rules the country. But, they failed miserably in safeguarding the Constitution and in safeguarding the rule of law. The President of our country was literally compelled to give a directive to the Prime Minister to uphold the rule of law. Sir, this has happened for the first time in free India. I was not borne as a slave. I was born in 1951 in free India and my thinking is of a free Indian.

Sir, that is the situation that our country is facing today. We have had a democracy - a working democracy - for more than four decades now. We have had smooth transition of power in our country with regard to the elected governments with whatever ideology they came from. But, still, we are considered unstable in the eyes of the world. Why? Because we show how, have a tendency of either misusing the provisions in the Constitution, using the provisions of the Constitution to subvert the democratic activity or encouraging all types of militism where mite is right. When mite becomes right and the law is relegated to the background then the confidence of the countrymen gets eroded.

Sir, we know that our State also had a history of communal rioting. In fact, a lot of my friends call Hyderabad a curfew town because this place is prone to all these curfews because of various activities that have come from many years. As a Member from 1978 sitting on the benches of this august House I heard of curfews humpteen number of times and communal rioting humpteen number of times. But, there is a difference today. The curfew was there in the Twin Cities only. Today, we have curfew clamped in a large number of places where communal violence has broken out in our State. The Congress-I has achieved this dubious distinction of spreading communal rioting almost throughout the State of Andhra Pradesh. This was never the situation in the past. How are the victims of the riots being treated? They are confined to their houses. No relief work worth the name ever reached them and if anything did trickle down it trickled down after J. 74-14

a long gap of time and lost its usefulness. Sir, why is the communal rioting repeating itself, in the State of Andhra Pradesh? During the past riots occurred for the change of one of our Chief Ministers in this august House and right now they have been occurring. At that time, tremendous rioting broke out and we had a Chief Minister changed. We have now a third Chief Minister and we are all aware of it. What has happened to that Commission of Inquiry? How many people were punished? Are you serious about punishing people with this extreme attitude? I do not think that we have demonstrated it. We have not sent the correct messages around.

If BJP can be accused of action I think the Congress-I can be accused more for in-action. They are trying to make inaction a virtue. Is inaction a virtue anywhere in the world? Is violence or mindless violence confined only to India? Mindless violence has broken out everywhere in the world. But, at least those Governments never connived with those people who perpetuated this mindless violence. Unfortunately, as far as India is concerned, it is the thing of the past. Now, with the active connivance of Governments these things are continuing. Pious intention, if not translated on the ground, nobody will have any faith in itself.

Sir, we are being exposed to unusual thoughts. In the Newspapers we read about faith, culture and history. Can anyone change history? We have had glorious past. Of course, we have had periods of which we would not like to mention here. But, I think almost all the countries in the world have had their own glories and their own ups and downs. About this part of history, nobody can change it. The culture in India is synthesised. India is composed of a lot of religions, art, culture and poetry. There are so many people because we have assimilated different religions and different thoughts. In fact, who is the original aborigine of India? Nobody can say. Sir, we have to go even further. Dravidians, Aryans and mixed races lived here.

Sir, where are we heading? What is faith? We have a lot of beliefs. Is this above Constitution? Is this above rule of law? This is what we want to know. If faith can be above the Constitution and above the rule of law then what is the situation that we are heading for? Sati was a matter of faith. Caste system was a matter of faith. Human sacrifice was a matter of faith. Where are we heading?

In this Resolution we have not condemned anything. What are you trying to project us as a Government? This is what we would like to know.

Sir, NTR fobia was there. I do not blame the Congressmen for that. NTR has created enough of a political impact to have this fobia among his foes. There is no doubt about that. I am rather even surprised if Congressmen do not have NTR fobia. But, is this the time? We have to heal the wounds. How are you going to heal the wounds? By inaction? By wilful inaction? By doing nothing? Is this the way that your Party is going to run the Government either at the Centre or in the States? This is the main thing which we have to address ourselves to because inaction is not going to create confidence among anybody.

Punjab and Kashmir and all this is mentioned. Are these religious problems or political problems? If Kashmir problem is there even today, it is a political problem. Did the Government of India allow free democracy to function in Kashmir? Why Sheik Abdullah, a nationalist, was interred in one of those hill station in Tamil Nadu for sixteen to eighteen years? Did we allow democratic parties to function in Punjab? I do not think so. Punjab problem is a Sikh problem. I do not think Kashmir problem is a Muslim one. I just do not think so. We have to address ourselves to these problems. Are we doing it? Even today's Resolution brought by this Government has not addressed itself to any of these problems.

Today, a funny thing - rather I would call it as an unusual thing - has happened. In this House we have been given the literature of the BJP. They were kind enough to circulate their literature to us in this House. I would call it brain washing but not publicity or education. Here, they have put forth certain justifications. The main justification that they have put forth is that the Congress Party has, by itself, never abided by the rule of law and never abided by certain judgements. They have given certain examples. Do not they open our eyes? Do not we also have a responsibility? You are in power both at the Centre and in some States. Do the examples which they have given not open your eyes to uphold the rule of law and to see that the Constitution in our country is implemented to create an atmosphere of faith? By faith in the Constitution I do not mean the faith in faith which will ruin the Constitution but faith in the Constitution. Pious words or pious intentions, if not translated on the ground, are not going to take us anywhere. I hope that at least now, the Government of India will wake up, Sir. We demanded the resignation of the Prime Minister. We also know that if this was in another democratic country that night itself a resignation letter would have been received by the President, but that was not the case. The Congress men should come out of this phobia. At least we in Telugu Desam Party came on film background. We are not a politically background party. We are honest about it. N.T.R. is our biggest asset. We are honest about it. At least now we are trying to move towards a political ideology and implement a secular concept in our country, Sir, as envisaged by the founding fathers of our Constitution. This is a very important thing and we hope that at least now the Congress people will get over their phobias and get down to work because unless they do that, whatever we say we are not going to instil confidence among the people of the State. Let them also wake up in the State of Andhra Pradesh and curb communalists with hard hands. That is extremely important. I hope they will at least now start doing that and if they do it, time will re-build and instil confidence. Thank you.

శ్రీ ఎం. రత్నబోసు (గన్నవరం):- అధ్యక్షా, అయోధ్యలో జరిగిన సంఘటనపై ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తున్నాను. ఇది చాలా సున్నితమైన సమస్య. కొన్ని వందల సంవత్సరాలనుండి మన దేశంలో నోదరుల లాగ కలిసి మెలిసి బృతుకుతున్న హిందూ - ముస్లింల ఐక్యత డిశంబరు 6వ తేదీన మంబ గలిసిపోయింది. భారత రాజ్యాంగాన్ని చాలా ఘోరమైన రీతిలో అవమాన పరిచారు. ఒక రకంగా ఆలోచిస్తే, జాతిపిత మహాత్మాగాంధీని ఏ శక్తులైతే హత్య చేశాయో వారి వారసులే డిశంబరు 6వ తేదీన అయోధ్యలో చారిత్రాత్మకమైన బాబీ మశేదును నేలకూల్చి, మహాత్మాగాంధీ హత్య కంటే కూడా ఘోరాతి ఘోరమైన పాపం చేశారు.

అయితే, తమకు తెలిసే ఉంటుంది, అయోధ్యకు ఎప్పుడైతే రథ యాత్ర మొదలైందో, ఏ నాయకులైతే రథ యాత్ర ప్రారంభించారో, ఏ నాయకులైతే స్వయంగా వెళ్లి కొబ్బరికాయ కొట్టి ఆ రథ యాత్ర ప్రారంభించారో - మరి అప్పటి నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వంలో ఉన్న ప్రధానమంత్రిగారు ఈ సంఘటనలన్నింటికి మూల కారణమని చెప్పాలి ఉంటుంది. మన రాష్ట్రానికి ఈ రథ యాత్ర ప్రవేశించినప్పుడు, మన రాష్ట్రంలో ఉన్న గౌరవ ప్రతిపక్ష నాయకులు ఈ రథ యాత్రలో వచ్చిన నాయకులను సాదరంగా ఆహ్వానించి, తమ ఇంటికి బేక్ ఫాస్ట్ కోసం తీసుకువెళ్లి, సూట్ కేస్ లతో కట్టలకు కట్టలు డబ్బులు ఇచ్చారు. ఆ రకంగా వారిని ప్రోత్సహించడం జరిగిందని మేకు మనవిస్తున్నాను.

(అంతరాయం)

అధ్యక్షా, గౌరవ ప్రతిపక్షనాయకులు - జరిగిన సంఘటనలమీద గౌరవ ప్రధానమంత్రి శ్రీ పి.వి. నరసింహారావుగారు రాజీనామా చేయాలని, కాంగ్రెస్ పార్టీ వారికి ఈ పాపంలో భాగం ఉందని, జరిగిన విషయాన్ని వక్రీకరించి చెప్పారు. అయితే తమరు ఆలోచించండి. డిశంబరు 6వ తేదీన జరిగిన సంఘటన చాలా దురదృష్టకరమైన సంఘటనే. అయితే ఏ రకంగా వేసి ఉంటే వీరు అభినందించి ఉండేవారో చెప్పమని కోరుతున్నాను. ఈ సంఘటన ఆధారంగా డిశంబరు 6కు పూర్వం ఈ ప్రతిపక్ష నాయకులు చెప్పినట్లుగానే ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రభుత్వాన్ని రద్దు చేసి ఉంటే - సుప్రీం కోర్టులోను, పార్లమెంటులోను ఉత్తరప్రదేశ్ లో ఉన్న బి.జె.పి. ప్రభుత్వం, బి.జె.పి. పార్టీ నాయకులు స్పష్టమైన హామీ ఇచ్చిన తరువాత, అయోధ్యలో కరసేవకులు మేము పూజలు మాత్రమే చేస్తామని హామీ ఇచ్చిన తరువాత కూడా వారి ప్రభుత్వాన్ని రద్దు చేస్తే - ఇది కేవలం రాజకీయమని, అన్యాయమని, అకృమమని, ఈ ప్రతిపక్ష నాయకులు ఎలుగెత్తి వాణ్ణి కాదా అని మేద్వారా నేను అడుగుతున్నాను. అంతేకాదు, ఇదే కరసేవకులను అయోధ్యలోనికి రానియకుండా సి.ఆర్.పి. ద్వారానే, కేంద్ర ప్రభుత్వ మిలటరీ ఫోర్సుల ద్వారానే అడ్డుకున్నట్లుంటే ఈ సమస్య సమసిపోవును కదా. అప్పటి ముఖ్యమంత్రి ములాయం సింగ్ యాదవ్, ఆరోజున రథయాత్రను అడ్డు కొని, ఆ నాయకులను అరెస్టుచేస్తే వచ్చిన సానుభూతి వల్ల కేవలం రెండు నేట్ల నుంచి 100 నేట్ల వరకు ఏ విధంగా పెరిగారో, అదే సానుభూతి బి.జె.పి. ప్రభుత్వం కరసేవకులను అడ్డుకుంటే, బి.జె.పి. నాయకులకు వచ్చేది కదా అని అడుగుతున్నాను. ఇది మీరు కూడా

ఒక్కసారి ఆలోచించండి. అంతేకాదు, ఆయోధ్యలో ఈ కరసేవకుల పేరిట వెళ్ళిన మతతత్వ వాదులు బాబీ మసీదును నేల కూలుస్తూ ఉంటే, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం చూస్తూ ఉండుకుంది అని ప్రతిపక్ష నాయకులు ఆరోపిస్తున్నారు. అక్కడ ప్రభుత్వం ఉంది, వారి ఆద్యర్యంవో కేంద్ర ప్రభుత్వం వారి మీటింగ్ ఉంది. అయితే కేంద్ర ప్రభుత్వం కనుక తొందరపాటు వర్యతో ఈ కరసేవకులమీద కాల్పులు జరుపమని ఆదేశిస్తే, ఏమీ జరుగుతుందో ఉపాసన మని కోరుతున్నాను. కొన్ని లక్షలమంది కరసేవకులు ఆరోజున ప్రాణాలు కోల్పోయి ఉండేవారని మనవిచేస్తున్నాను.

ఆ రోజున కూడా ఇదే ప్రతిపక్ష నాయకులు ఇంకొక రకంగా అని ఉండేవారు. అధ్యక్షా, వారికి నాలుక ఉంది, అది ఎటు తిప్పితే అటు తిరుగుతుంది. ఈవేళ ఇది చేస్తే తప్పు అంటారు, రేపు ఇంకొకటి చేస్తే తప్పు అంటారు. మర్రి అప్పుడు కూడా ఇది ప్రభుత్వ ఆసమర్థత అని అనివుండేవారని మేకు మనవిచేస్తున్నాను. అయితే జరిగిన సంఘటన మాత్రం చాలా దురదృష్టకరమైన సంఘటన. అయితే, దీనిని మాత్రం ఎవరూ రాజకీయం చేయానికి వీలులేదు. ఈ దేశంలో పొందుపలు కానీ, ముస్లింలు కానీ, క్రిస్టియన్లు కానీ, జైనులు కానీ, సిక్కులు కానీ, బౌద్ధులు కానీ, అందరూ కలిసి మెలిసి బృతకాల్పిన అవసరం ఉంది. అన్ని మతాలవారు సమభావంతో ఐక్యంగా ఉండవలసిన అవసరం ఉంది. అదే మన రాజ్యాంగం చెబుతుంది కూడా. మన రాజ్యాంగాన్ని ఈ రకంగా అవమానపరిచిన ఈ మత దురహంకారులు మళ్ళీ తలెత్తుకోలేకుండా చేయాలంటే, తిరిగి ఈ మత దురహంకారులు కూల్చివేసిన బాబీ మసీదును అదే చోట పునర్నిర్మించాలి. ఆ విధంగా పొందూ ముస్లింల ఐక్యత మనం నెలకొల్పడానికి వీలుంటుంది. అంతేకాదు, ఇంకొకటి కూడా నేను మనవిచేస్తాను. రాముడు ఒక్క ఆయోధ్యలోనే పుట్టాడని కొంతమంది మత దురహంకారులు చెబుతున్నారు. మరి చరిత్ర చూస్తే రాముడు పుట్టిన స్థలాలు చాలా చోట్ల ఉన్నాయి. భద్రాచలంలో రామాలయం ఉంది, అదే చరిత్రకు ఆధారమంటున్నారు. అట్లా అనేక చోట్ల ఉన్నాయి. అయితే రామాలయం కట్టడానికి ఎవరూ కాదనరు. ఎక్కడైనా మనం కట్టుకోవచ్చు. ఎక్కడైనా మనం పూజచేసుకోవచ్చు. ఈ బి.జె.పి. నాయకులు కానీ, సి.పి.ఐ.ఎం.పి. కానీ, బిజరంగదళ్ళ కానీ, ఈ రామాలయాన్ని ఆయోధ్యలోనే, బాబీ మసీదును కూల్చిన చోట కాకుండా వేరే చోట నిర్మించుకుంటే ఎవరూ కాదనరు. ఆ రకంగా పొందూ ముస్లింల ఐక్యత కాపాడాలి. అంతేకాకుండా, ప్రస్తుతం ప్రతిపక్ష నాయకులు ఏదైతే ఆరోపణలు చేస్తున్నారో, ఆ ఆరోపణలను ఉపసంహరించుకుని, జాతీయ సమ్మెకృతకు, దేశ సమగ్రతకు అందరూ కలిసి రావలసిందని, అన్ని మతస్థులవారు కలిసి రావలసిందని ఈ సందర్భంగా సభాముఖంగా మరీ మరీ కోరుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

ఫైరర్స్:- సభను రేపు ఉదయం 8.30 గం.లకు వాయిదా వేయడమైనది.

(The House then adjourned at 6.40 p.m. to meet again at 8.30 a.m. on Wednesday, the 19th December, 1992.)

